

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ, ເອກະລາດ, ປະຊາທິປະໄຕ, ເອກະພາບ, ວັດທະນາຖາວອນ

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
Peace, Independence, Democracy, Unity, Prosperity

ວຽງຈັນ, ເດືອນພຶດສະຈິກ, ປີ 1997
Vientiane, November 1997

ຂະແໜງການຈັດຫານ້ຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດ

ຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ

ແລະ

ທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ

Rural Water Supply and Environmental Health Sector

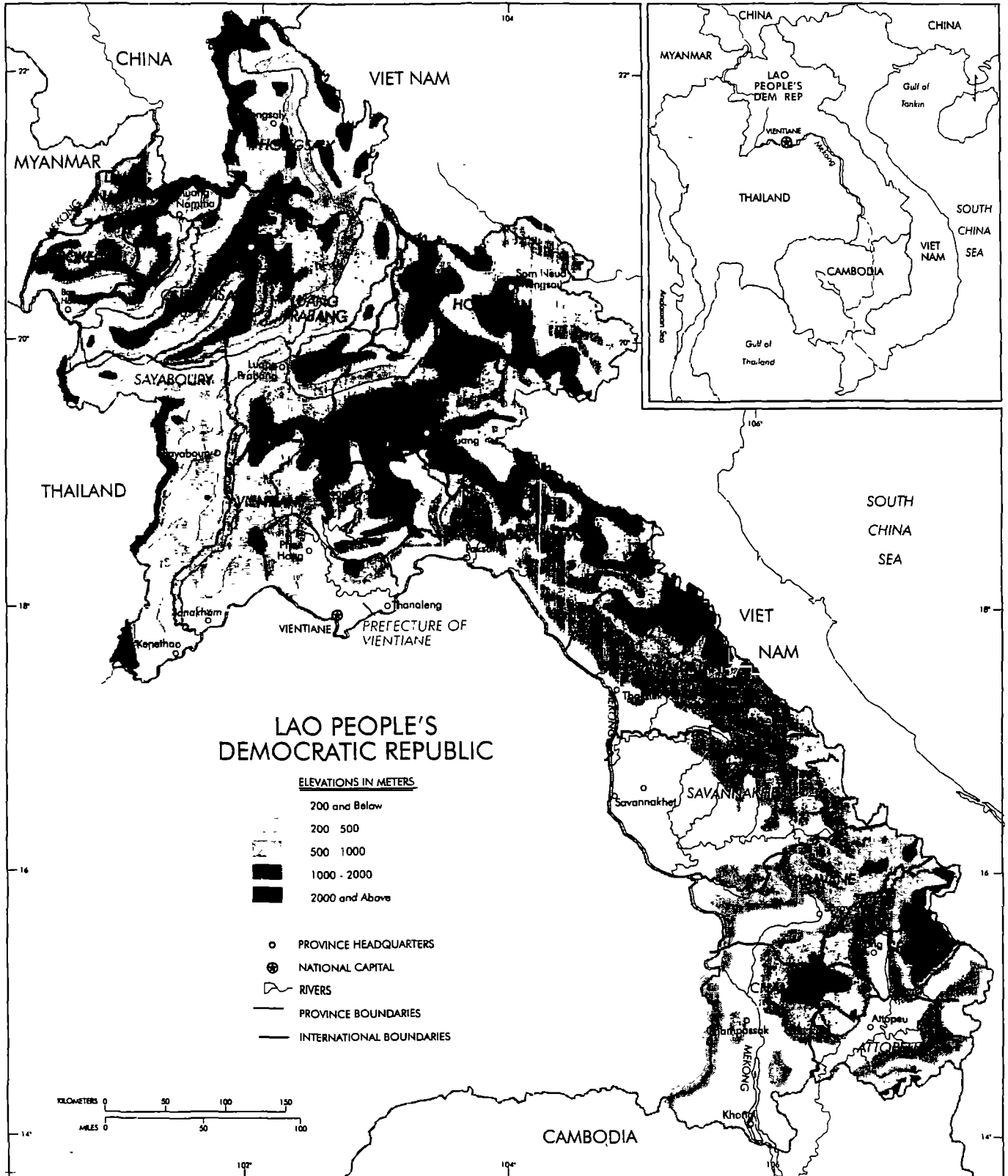
SECTOR STRATEGY

and

GUIDELINE NATIONAL FRAMEWORK

Library
International Water and Sanitation Centre
and Sanitation Centre, THE NETHERLANDS
Tel: +31 70 80 889 80
Fax: +31 70 88 889 84

LIST OF ABBREVIATIONS

ASEAN	Association of South East Asian Nations
CBFM	Community based financial management
CBM	Community based management
CHE	Community Hygiene Education
CIIEC	Committee for Investment and International Economic Cooperation
EIA	Environmental Impact Assessment
EPI	Extended Programme on Immunisation
ESA	External Support Agency
HRDU	Human Resources Development Units
JICA	Japan International Cooperation Agency
Kip	Lao unit of currency
LFA	Logical Framework Approach
LWU	Lao Womens' Union
MCC	Mennonite Central Committee
MoPH	Ministry of Public Health
Nam Saat	NWSEHP - National Water Supply and Environmental Health Programme (literally "clean water")
NDC	National Disaster Committee
NGO	Non-Governmental Organisation
NIHE	National Institute of Hygiene and Epidemiology
NWSEHP	National Water Supply and Environmental Health Programme (Nam Saat)
O&M	Operation and maintenance
PDR	People's Democratic Republic
PVO	Private Voluntary Organisation
QSL	Quaker Service Lao
RWSG-EAP	Regional Water and Sanitation Group for East Asia and the Pacific
RWSS	Rural water supply and sanitation
Sida	Swedish International Development Cooperation Agency
SNV	Netherlands Development Organization
SSGNF	Sector Strategy and Guideline National Framework
STENO	Science, Technology and Environmental Organisation
TWUWS	Water and Sanitation Division of the World bank
UNDP	United Nations Development Programme
UNDP-WB	UNDP-World Bank Water and Sanitation Program
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNV	United Nations Volunteer organisation
USD	US dollars
UXO	Unexploded ordnance
VHW	Village Health Worker

LIBRARY IRC
PO Box 93190, 2509 AD THE HAGUE
Tel.: +31 70 30 689 80
Fax: +31 70 35 899 64
BARCODE: 15 452
LO: 022 LA 97

Dr TAYPHASAVANH FENGTHONG

Dr KHONETHIP PHOUANGPHETH

National Center for Environmental Health
and Water Supply, Ministry of Health
Lao PDR .

Tel: (856)(021)(413310/415726)

Fax: (856)(021)(413310)

NOVEMBER 1997 ISSUE

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
Peace, Independence, Democracy, Unity, Prosperity

Nam Saat

**National Water Supply and Environmental Health Programme
(NWSEHP)**

Rural Water Supply and Environmental Health Sector

SECTOR STRATEGY

AND

GUIDELINE NATIONAL FRAMEWORK

Vientiane

November 1997

**National Water Supply and Environmental Health Programme
National Institute of Hygiene & Epidemiology
Ministry of Public Health
Vientiane
Lao PDR**

*Supported by the UNDP-World Bank Water and Sanitation Program
utilising funding provided by the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida)*

LIBRARY IRC
PO Box 93190, 2509 AD THE HAGUE
Tel : +31 70 30 689 80
Fax: +31 70 35 899 64

ວຽງຈັນ, ເດືອນພຶດສະຈິກ, ປີ 1997

Vientiane, November 1997

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

Lao People's Democratic Republic
Peace, Independence, Democracy, Unity, Prosperity

“ນ້ຳສະອາດ”

Nam Saat

ໂຄງການຈັດຫນ້າສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ
National Water Supply and Environmental Health Programme
(NWSEHP)

ຂະແໜງການຈັດຫນ້າສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ
ເຂດຊົນນະບົດ

ຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ
ແລະ ທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ

SECTOR STRATEGY AND GUIDELINE NATIONAL FRAMEWORK

ໂຄງການຈັດຫນ້າສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ
ສະຖາບັນອະນາໄມແລະລະບາດວິທະຍາແຫ່ງຊາດ

ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ

ວຽງຈັນ, ສ.ປ.ປ.ລາວ

National Water Supply and Environmental Health Programme

National Institute of Hygiene and Epidemiology

Ministry of Public Health

Vientiane Lao P.D.R

ສະຫນັບສະຫນູນໂດຍອົງການຊີດາ ຜ່ານທາງອົງການ

ສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາແລະທະນາຄານໂລກກ່ຽວກັບດ້ານນ້ຳແລະອະນາໄມ

Supported by the UNDP/World Bank and Water Sanitation Program

utilising funding provided by the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida)

CONTENTS

	<u>page</u>
PREFACE	E 1 - E 2
AUTHORS	E 4 - E 6
- Overall Managers of the Strategy Development Process	
- Principal Translation Guidance	
- Participants in the June 1996 Thalut Workshop	
- Participants in the February 1997 Vientiane Workshop	
- Inter-Ministerial Working Group Members	
- Resource Persons and Facilitators	
INTRODUCTION.....	E 7 - E 14
<u>PART I.</u>	
STRATEGIC AREAS:	
I PLANNING	E 15 - E 24
II FINANCING	E 25 - E 33
III INSTITUTIONAL FRAMEWORK.....	E 34 - E 38
IV PARTNERSHIP AND NETWORKING	E 39 - E 43
V CAPACITY BUILDING AND HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT.....	E 44 - E 52
VI COMMUNITY-BASED IMPLEMENTATION AND MANAGEMENT	E 53 - E 63
VII INFORMATION AND LEARNING-BASED APPROACHES	E 64 - E 74
<u>PART II.</u>	
GUIDE LINE NATIONAL FRAMEWORK	
APPENDIX A: KEY REFERENCES	

ສາລະບານ

	ໜ້າ
ຄຳນຳ.....	3 - 4
ລາຍຊື່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ງເອກະສານ.....	6 - 8
<ul style="list-style-type: none"> - ຄະນະຮັບຜິດຊອບໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາຍຸດທະສາດ - ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມເຮັດວຽກ, ເດືອນມິຖຸນາ ປີ 1996 ທີ່ທ່າລາດ, ແຂວງວຽງຈັນ - ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມເຮັດວຽກໃນເດືອນກຸມພາ ທີ່ວຽງຈັນ - ສະມາຊິກທີມງານເຮັດວຽກຈາກກະຊວງຕ່າງໆ - ຊັບພະຍາກອນບຸກຄົນຜູ້ອື່ນໆ ແລະ ຜູ້ຊຸກຍູ້ກອງປະຊຸມ 	
ພາກເປີດຫົວເລື່ອງ.....	9 - 16

ພາກ I

I. ການວາງແຜນການ.....	17 - 26
II. ວຽກງານການເງິນ.....	27 - 35
III. ໂຄງຮ່າງວຽກງານຂອງໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດ	36 - 40
ແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ	
IV. ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນແລະຕາໜ່າງການເຮັດວຽກ.	41 - 45
V. ການຍົກລະດັບຄວາມສາມາດ ແລະ ການພັດທະນາ	
ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.....	
46 - 54	
VI. ຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	
ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຂອງຊຸມຊົນ.....	
55 - 65	
VII. ວຽກງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານແລະວິທີການຮຳຮຽນທີ່ເປັນພື້ນຖານ.....	66 - 71

ພາກ II

ຕິດຄັດມາພ້ອມນີ້ : ເອກະສານ ທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດຂອງໂຄງການ
ຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດ

PREFACE

It is with great pleasure that I introduce and endorse the Lao Sector Strategy and Guideline National Framework for the Rural Water Supply and Environmental Health Sector.

This is a most important sector. It makes major contributions to the quality of life as well as forming an important part of the preventive health measures for the 85% of our population who live in the rural regions. Water and environmental health - clean and plentiful water within reach, safe and appropriate sanitation - are a very important part of our national development.

I believe the application of this Strategy will help us in three important ways in the future: in promoting and guiding bottom-up planning and community-based implementation and management; in assisting inter-agency and donor coordination and collaboration; and in encouraging appropriate contributions from community as owners and users, alongside new investment from Government, External Support Agencies and the private sector.

The work is also important in that it demonstrates the fundamental importance of ownership.

The development of important sectoral guidance can, and indeed must, be Lao led and Lao owned. This work also demonstrates how ownership can be balanced with tailored external support, in this case from the UNDP-World Bank Water and Sanitation Program, using Sida funding, and the building-in of experience from the region as well as from Lao PDR.

At the Annual Review of the Lao PDR-Sweden cooperation on the Rural Water Supply and Environmental Health Programme in 1996 I made a commitment that the Lao Strategy would be complete, formalised and ready for use by the end of 1997.

I am pleased to say that is the case. More than that, the Strategy is already in active use.

The Strategy has now been applied in designing and negotiating four major new support initiatives: from Sida for Phase II support to the sector 1998-2002; from the World Bank for components of the Rural Infrastructure Project in Oudomxai and Phongsali Provinces, from the Belgian Government, for demonstration projects in selected central and southern provinces, and, most recently, for an inter-country proposal to ASEAN.

Aside from this, the application of the Strategic principles in the day-to-day support operations of Nam Saat and its partners at Central, Provincial and District level has grown rapidly.

I am also proud to learn of the interest of our close neighbours and friends Vietnam and Cambodia in both the content of our Strategy and the process we have used to develop it.

The recent visit of my deputy Dr. Bounkhouang Phichid and a Nam Saat team to Cambodia and the visit of a senior Vietnamese delegation here in March 1997, both of which focused on Strategy development, are clear indicators of wider interest.

ຄຳນຳ

ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມພາກພູມໃຈຫລາຍ ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີແລະຮັບຮອງເອົາ ເອກະສານຍຸດທະສາດແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດໂຄງການລະດັບຊາດ ສຳລັບວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນຂະແໜງການທີ່ສຳຄັນ ແລະເປັນວຽກງານທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ໃນການສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃນທົ່ວປະເທດໃຫ້ດີຂຶ້ນເປັນກ້າວໆ. ນອກນັ້ນກໍ່ນອນຢູ່ໃນແຜນງານປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະຮັກສາສຸຂະພາບ ຂອງປະຊາຊົນເປັນສ່ວນໃຫຍ່ເຖິງ 85% ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດແລະສຸຂະພາບສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຮັບປະກັນດ້ານຄຸນນະພາບ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃນເຂດຊົນນະບົດ ຖືວ່າເປັນວຽກງານທີ່ສຳຄັນຫລາຍແລະທັງເປັນວຽກງານທີ່ນອນຢູ່ໃນແຜນພັດທະນາຊົນນະບົດອີກດ້ວຍ.

ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ການນຳໃຊ້ທິດທາງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງແມ່ນຈະສຸມໃສ່ຫລັກການສາມຢ່າງດັ່ງນີ້: ໃນການສະໜັບສະໜູນແລະນຳພາໃຫ້ມີການວາງແຜນການໂດຍປະຕິບັດແຕ່ຂັ້ນພື້ນຖານຂຶ້ນຫາຂັ້ນສູນກາງ, ໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລະການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ; ເພີ່ມທະວີໃນການສົ່ງເສີມສະໜັບສະໜູນໃຫ້ມີການປະສານງານແລະການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຂະແໜງການປະຕິບັດແລະອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນ ແລະປຸກລະດົມຊຸກຍູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງເໝາະສົມເຂົ້າໃນໂຄງການ ໂດຍມີການສົມທົບທຶນ ຈາກລັດຖະບານເອງ, ຈາກອົງການສາກົນແລະຈາກທຸລະກິດເອກະຊົນ.

ການປະຕິບັດວຽກງານຄົ້ນຄວ້າພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ມັນໄດ້ບົ່ງບອກເຖິງຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງຝ່າຍລາວເຮົາ ໃນການພັດທະນາຕົນເອງໃຫ້ມີທ່າກ້າວແລະຂະຫຍາຍຕົວ. ຕໍ່ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງຝ່າຍລາວເຮົາ ແມ່ນສະແດງອອກຕໍ່ວິທີການຊ່ວຍເຫລືອຂອງສາກົນ ຊຶ່ງຝ່າຍລາວຕ້ອງເປັນເຈົ້າການດັດແກ້ປົວແປງ ໃຫ້ມັນຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງຕົນເອງ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ທາງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາແລະທະນາຄານໂລກ ແລະທີ່ໄດ້ດຳເນີນຢູ່ນີ້ ກໍ່ໄດ້ຮັບບົດຮຽນຈາກຫລາຍໆຂອບເຂດໂດຍສະເພາະກໍ່ຈາກ ສ.ປ.ປ ລາວ ເຮົານີ້ຫລາຍທີ່ສຸດ.

ໃນໂອກາດການມາທົບທວນຄືນວຽກງານປະຈຳປີຂອງການຊ່ວຍເຫລືອຮ່ວມມືລາວ-ຊູແອດ ຕໍ່ໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໃນປີ 1996, ຂ້າພະເຈົ້າກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ ຍຸດທະສາດໂຄງການດັ່ງກ່າວນີ້ຕ້ອງໃຫ້ສຳເລັດແລະໃຫ້ໄດ້ນຳໃຊ້ ໃນທ້າຍປີ 1997, ຊຶ່ງຕົວຈິງແລ້ວກໍ່ໄດ້ຖືກສຳເລັດ ແລະກໍ່ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງມີຜົນທີ່ດີມາແລ້ວ.

ໃນປະຈຸບັນນີ້, ແຜນຍຸດທະສາດໂຄງການກໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນການສະເໜີແລະເຈລະຈາກັບອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນທີ່ສຳຄັນຄື : ສະເໜີຂໍການຊ່ວຍເຫລືອຈາກອົງການຊີດາໄລຍະ II ສຳລັບໂຄງການປີ 1998 ເຖິງ ປີ 2002; ສະເໜີຂໍການຊ່ວຍເຫລືອນຳທະນາຄານໂລກສຳລັບເຂົ້າໃນສ່ວນປະກອບຂອງແຜນພັດທະນາໂຄງລ່າງຊົນນະບົດຢູ່ສອງແຂວງ ອຸດົມໄຊແລະຜົ້ງສາລີ; ສະເໜີຂໍນຳລັດຖະບານປະເທດແບນຊິກສຳລັບກ້ອງໂຄງການຕົວແບບ ຢູ່ສອງແຂວງພາກໃຕ້ແລະພາກກາງ; ສະເໜີໂຄງການພັດທະນາລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະ

I congratulate Nam Saat and its partners on their achievement, and urge and expect the widespread use of the Strategy by all sector partners.

Vientiane, November 1997,

H.E. Dr. Ponmek Dalaloy
Minister of Health

14/11/97

Dr. Ponmek DALALOY

ມາຄົມອາຊຽນ. ຄຽງຄູ່ກັບບັນດາປະເດັນເຫລົ່ານີ້, ບັນດາຫລັກການຍຸດທະສາດໂຄງການດັ່ງກ່າວ ກໍຖືກສະໜັບສະໜູນນຳໃຊ້ເຂົ້າກັບວຽກງານໂຕຈິງ ຂອງໂຄງການນັກສະອາດສູນກາງ, ແຂວງແລະເມືອງນັບມື້ນັບຫລາຍຂຶ້ນ.

ຂ້າພະເຈົ້າກໍຮູ້ສຶກພາກພູມໃຈເຊັ່ນກັນ ໃນຄວາມສົນໃຈຂອງບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງທີ່ໄດ້ແລກປ່ຽນບົດຮຽນກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີການໄປຢ້ຽມຢາມປະເທດກຳປູເຈັຍຂອງທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີ ດຣ.ບຸນກວ້າງ ພິຈິດ ພ້ອມດ້ວຍຄະນະໂຄງການນັກສະອາດສູນກາງໃນປີ 1996, ນອກນັ້ນກໍຍັງມີການມາຢ້ຽມຢາມປະເທດເຮົາຂອງຜູ້ແທນຈາກປະເທດຫວຽດນາມໃນເດືອນມີນາປີ 1997, ຊຶ່ງມັນແມ່ນບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນ ທີ່ເຂົາເຈົ້າໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ການພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດຂອງພວກເຮົາ.

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍຕໍ່ໂຄງການນັກສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແລະພາກສ່ວນທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ແລະຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າທຸກພາກສ່ວນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ແຜນຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຢ່າງໄດ້ຮັບປະສິດທິຜົນ.

ວຽງຈັນ ວັນທີ 14/11/1997

ລັດຖະມົນຕີ ການກະຊວງສາທາລະນະສຸກ

ດຣ. ບຸນເພັດ ດາລາລອຍ

ACKNOWLEDGEMENTS

The inter-agency teams involved in the work to develop and draft this Sector Strategy and Guideline National Framework wish to express their sincere appreciation to the many persons who helped bring the work to fruition. In particular, the following senior Ministry of Health officials have provided and continue to provide essential leadership and encouragement at every stage of the work:

*H.E. Dr. Ponmek Dalalay
Minister of Public Health*

*H.E. Dr. Bounkouang Phichid
Deputy Minister of Public Health*

*Dr. Khemphet Vanthanouvong
Chief of Cabinet (up to 1997)*

*Dr. Chanthanome Manotham
Chief of Cabinet (from 1997)*

*Dr. SomOck Kingsada
Deputy Chief of Cabinet, External Relations (up to 1997)*

*Dr. Nao Boutta
Deputy Chief of Cabinet, External Relations (from 1997)*

*Dr. Khamlien Pholsena
Director of Hygiene and Preventive*

*Dr. Sithat Insisiengmay
Director, National Institute for Hygiene and Epidemiology*

*Dr. Khampui Sihakhang
Chief of Planning and Cooperation*

The support and guidance of the late Acting Minister of Public Health H.E. Professor Vanareth Rajpho was of considerable significance, prior to his sad loss to the Ministry in 1996. In addition, the support from Provincial Governors in releasing participating Provincial level staff, as well as that of senior officials of the sister Ministries, mass organisations and other agencies who participated in this work, is willingly acknowledged here.

We wish too to express our appreciation for the financial support to the work, and to the institutional strengthening efforts that accompanied it. This was provided by the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), channelled through the UNDP-World Bank Water and Sanitation Program, our supporters in this initiative.

Finally we would like to extend our sincere thanks to the many other people who contributed or participated to making this Strategy development process the Lao-led initiative it has been and remains. We believe that this quality of Lao ownership will be the key to the successful application and active further development of the Strategy in the exciting years to come.

*Dr. Nouanta Maniphousay,
Deputy Director, National Institute of Hygiene and Epidemiology
Manager, National water Supply and Environmental Health Programme*

ສະແດງຄວາມຂອບໃຈ

ເຖິງຄະນະໜ່ວຍງານເຮັດວຽກຈາກ ພະແນກ ສະຖາບັນ ກົມ ກອງ ກະຊວງ ຕ່າງໆ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ການພັດທະນາຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ, ມີຄວາມຈິງໃຈຂໍສະ ແດງຄຳຍ້ອງຍໍຊົມເຊີຍມາຍັງບັນດາທ່ານທີ່ໄດ້ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນວຽກງານດັ່ງກ່າວຈົນບັນລຸຜົນສຳເລັດໄປດ້ວຍ ດີ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນບັນດາທ່ານພະນັກງານຂັ້ນນຳຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ຊຶ່ງໄດ້ອຳນວຍຄວາມສະ ດວກ ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ພ້ອມທັງນຳພາແລະຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມກິດຈະກຳວຽກງານດັ່ງກ່າວໃນທຸກໆໄລຍະຂອງວຽກງານ:

- ພະນະທ່ານ ດຣ. ປອນເມກ ດາລາລອຍ, ວ່າການລັດຖະມົນຕີກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ພະນະທ່ານ ດຣ. ບຸນກວ້າງ ພິຈິດ, ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ທ່ານ ດຣ. ເຂັມເພັດ ວັນທານຸວົງ, ອະດີດຫົວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ທ່ານ ດຣ. ນາງ ຈິນຖະໜອມ ມະໂນທຳ, ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ທ່ານ ດຣ. ສົມອິກ ກິ່ງສະດາ, ອະດີດຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ທ່ານ ດຣ. ເນົາ ບຸດຕາ, ຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ທ່ານ ດຣ. ຄຳລຽນ ພິນເສນາ, ຫົວໜ້າກົມອະນາໄມແລະກັນພະຍາດ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ທ່ານ ດຣ. ສີທາດ ອິນສີຊຽງໃໝ່, ຫົວໜ້າອຳນວຍການສະຖາບັນອະນາໄມແລະລະບາດວິທະຍາ
- ທ່ານ ດຣ. ຄຳປົວ ສີທາຄັງ, ຫົວໜ້າພະແນກແຜນການແລະການຮ່ວມມື, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- ການປະກອບສ່ວນສະໜັບສະໜູນແລະນຳພາຈາກອະດີດ ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ, ພະນະທ່ານ ສາດສະດາຈານ ດຣ. ວັນນະເລດ ລາດຊະໂພ.

ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ຍັງມີການປະກອບສ່ວນສະໜັບສະໜູນຈາກອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ຊຶ່ງໄດ້ອຳນວຍຄວາມ ສະດວກໃນການອະນຸມັດພະນັກງານມາຮ່ວມວຽກງານດັ່ງກ່າວ; ເຊັ່ນດຽວກັນກັບບັນດາພະນັກງານຈາກກົມກອງກະຊວງ ຕ່າງໆ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນແລະຂະແໜງການອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ທາງຕາງໜ້າຄະນະຮັບຜິດຊອບ ຈຶ່ງຂໍສະແດງ ຄວາມຍ້ອງຍໍຊົມເຊີຍມານະທີ່ນີ້ດ້ວຍ.

ພວກເຮົາມີຄວາມຈິງໃຈ ຂໍສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍມາຍັງອົງການຊີດາ ປະເທດສະວີເດັນທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະ ໜູນຊ່ວຍເຫລືອ ທາງດ້ານການເງິນເຂົ້າໃນການພັດທະນາຍຸດທະສາດຂະແໜງການແລະການປັບປຸງຄວາມສາມາດຕ່າງໆໃຫ້ ເຂັ້ມແຂງ. ແຫລ່ງທຶນຈາກອົງການຊີດາໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອຜ່ານທາງໂຄງການຈັດຫານຳແລະອະນາໄມຂອງ ສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາແລະທະນາຄານໂລກ, ຊຶ່ງຊ່ຽວຊານຂອງອົງການດັ່ງກ່າວກໍໄດ້ເປັນເຈົ້າການສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ຢ່າງເອົາ ໃຈໃສ່.

ສຸດທ້າຍນີ້ພວກຂ້າພະເຈົ້າຂອງສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງບັນດາທ່ານທັງໝົດທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນແລະມີສ່ວນ ຮ່ວມຢ່າງສຳຄັນໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາຍຸດທະສາດຂະແໜງການແລະມັນກໍເປັນບາດກ້າວລິເລີ່ມສຳລັບ ຄົນລາວເປັນເຈົ້າ ການນຳພາ, ແລະຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າການທີ່ ລາວເປັນເຈົ້າຂອງນຳພາຢ່າງມີຄຸນນະພາບນີ້ ຈະເປັນກຸນແຈອັນສຳຄັນເພື່ອບັນລຸ ເປົ້າໝາຍໃນການນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດແລະຜັນຂະຫຍາຍພັດທະນາຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວໃຫ້ດີຍິ່ງຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້ານີ້.

ດຣ. ນວນຕາ ມະນີພູ ໃສ
ຄະນະອຳນວຍການສະຖາບັນອະນາໄມແລະລະບາດວິທະຍາ
ຫົວໜ້າໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ

AUTHORS

OVERALL MANAGERS, SECTOR STRATEGY AND GUIDELINE NATIONAL FRAMEWORK (SSGNF) PROCESS (AUGUST 1994 ONWARDS):

Dr. Nouanta Maniphousay, Manager NWSEHP

Dr. Soutsakhone Chanthaphone, Deputy Manager, NWSEHP

Dr. Khamvieng Vilaphan, Deputy Manager, NWSEHP

PRINCIPAL TRANSLATION GUIDANCE:

Dr. Soutsakhone Chanthaphone, Deputy Manager, NWSEHP

LIST OF AUTHOR PARTICIPANTS THALAT WORKSHOP (3 TO 7 JUNE 1996):

Dr. Nouanta Maniphousay	Manager, NWSEHP
Dr. Soutsakhone Chanthaphone	Deputy Manager, NWSEHP
Dr. Khonsavan Malibyphit	Technician, Environmental Health Unit, NWSEHP
Dr. Phengphet Phetvilay	Head of Latrine Programme Unit, NWSEHP
Dr. Bouakeo Souvanthong	Head of Environmental Health Unit, NWSEHP
Dr. KeoOudom Namsena	Technician, Ground Water Unit, NWSEHP
Mr. Konekeo Phongvichit	Ground Water Supply Unit (Drilling), NWSEHP
Dr. Tayphasavanh Fengthong	Statistics and Data Collection Unit
Ms. Keodokmay Phouipaseuth	Statistics and Data Collection Unit
Dr. Vath Khongkeo	Head of Public Health, Champassak Province
Mr. Somphone Pajaiyang	Head of Provincial Nam Saat, Houaphan Province
Ms. Khamvene	Lao Womens' Union, Vientiane Province
Dr. Thong Savatt Sayasane	Provincial Public Health, Luang Phrabang Province
Mr. Sithat Saysaat	Head of Provincial Nam Saat, Sayabouri Province
Dr. Soukphatay Sopaseuth	Deputy Chief of Public Health Service, Vientiane Province (previously Chief of Public Health, Vangvieng District)

LIST OF CONSOLIDATION WORKSHOP PARTICIPANTS KM14 REVIEW MEETING (20 TO 23 FEBRUARY 1997)

Dr. Nouanta Maniphousay	Manager, NWSEHP
Dr. Soutsakhone Chanthaphone	Deputy Manager, NWSEHP
Dr. Tayphasavanh Fengthong	Statistics and Data Collection Unit, NWSEHP
Dr. Ms. Khonthip Phouangphet	Statistics and Data Collection Unit, NWSEHP
Dr. Soukphatay Sopaseuth	Deputy Chief of Public Health Service, Vientiane Province (previously Chief of Public Health, Vangvieng District)
Dr. Ms. Bouakham	Department of Hygiene, Ministry of Public Health
Dr. Ms. Khaisamy Latvilayvong	Lao Womens' Union Headquarters

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ງເອກະສານ

ຄະນະຮັບຜິດຊອບໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາຍຸດທະສາດແລະແຜນການປະຕິບັດ

ລິເລີ່ມແຕ່ ປີ 1994

ດຣ.ນວນຕາ ມະນີພູໃສ	ຫົວໜ້າໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຫ່ງຊາດ
ດຣ.ສຸດສາຄອນ ຈັນທະພອນ	ຮອງ ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຫ່ງຊາດ
ດຣ. ຄຳວຽງ ວິລະພັນ	ຮອງ ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຫ່ງຊາດ

ຜູ້ແປພາສາ: ດຣ. ສຸດສາຄອນ ຈັນທະພອນ

ລາຍຊື່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມເຮັດວຽກທີ່ທ່າລາດ ວັນທີ 3-7 ມິຖຸນາ 1996

ດຣ.ນວນຕາ ມະນີພູໃສ	ຫົວໜ້າໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຫ່ງຊາດ
ດຣ.ສຸດສາຄອນ ຈັນທະພອນ	ຮອງ ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຫ່ງຊາດ
ດຣ.ຄອນສະຫວັນ ມະລິໂບພິດ	ຂະແໜງອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ດຣ.ແພງເພັດ ເພັດວິໄລ	ຄະນະຂະແໜງອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ດຣ.ບົວແກ້ວ ສຸວັນທອງ	ຄະນະຂະແໜງອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ດຣ.ແກ້ວອຸດົມ ນາມເສນາ	ໜ່ວຍງານນໍ້າໃຕ້ດິນ ໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ທ່ານ ກອນແກ້ວ ພິງວິຈິດ	ໜ່ວຍງານນໍ້າໃຕ້ດິນ ໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ດຣ.ໂຕພະສະຫວັນ ແຜງທອງ	ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານສັງລວມຂໍ້ມູນສະຖິຕິໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ທ່ານ ນາງ ແກ້ວດອກໄມ້ ຜຸຍປະເສີດ	ໜ່ວຍງານສັງລວມຂໍ້ມູນສະຖິຕິໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ດຣ.ຫວາດ ກອງແກ້ວ	ຄະນະພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງຈໍາປາສັກ
ທ່ານ ສົມພອນ ປາໄຈຢາງ	ຫົວໜ້າໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຂວງຫົວພັນ
ທ່ານ ນາງ ຄຳແວ່ນ	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ແຂວງວຽງຈັນ
ດຣ.ທອງສະຫວັດ ໄຊຍະສານ	ພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງຫລວງພະບາງ
ທ່ານ ສີທັດ ໄສສະອາດ	ຫົວໜ້າໂຄງການ ນ.ອ.ສ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ
ດຣ.ສຸກພະໄທ ສໍປະເສີດ	ຄະນະສາທາລະນະສຸກແຂວງວຽງຈັນ, ແຕ່ກ່ອນເປັນຫົວໜ້າ ສາທາລະນະສຸກເມືອງວັງວຽງ

ລາຍຊື່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທວນຄືນແລະປັບປຸງເອກະສານຍຸດທະສາດທີ່ ຫລັກ14, ວຽງຈັນ, ວັນທີ 23/02/97

ດຣ. ນວນຕາ ມະນີພູໃສ	ຫົວໜ້າໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຫ່ງຊາດ
ດຣ. ສຸດສາຄອນ ຈັນທະພອນ	ຮອງ ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຫ່ງຊາດ
ດຣ. ໂຕພະສະຫວັນ ແຜງທອງ	ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານສະຖິຕິແລະສັງລວມຂໍ້ມູນ, ໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ດຣ. ນາງ ຄອນທິບ ພວງເພັດ	ໜ່ວຍງານສະຖິຕິ ແລະສັງລວມຂໍ້ມູນ, ໂຄງການ ນ.ອ.ສ
ດຣ. ສຸກພະໄທ ສໍປະເສີດ	ຄະນະພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງວຽງຈັນ, ແຕ່ກ່ອນເປັນຫົວໜ້າ ສາທາລະນະສຸກເມືອງວັງວຽງ
ດຣ. ນາງບົວຄຳ	ກົມອະນາໄມແລະກັນພະຍາດ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ດຣ. ນາງໄກສະໝີ ລັດວິໄລວິງ	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ສູນກາງ

**LIST OF INTER-MINISTERIAL WORKING GROUP MEMBERS
(MARCH 1995 ONWARDS):**

***WORKING TEAM 1:
GUIDING AND FINANCING
THE SECTOR***

Dr. Khamvieng Vilaphan
NWSEHP / MoPH

Dr. Bouakeo Souvanthong
NWSEHP / MoPH

Ms. Saykham Thammanosout
Institute for Technical Studies
for Urban Planning (Department
of Development)

Dr. Chanthaphone Oudomsouk
Deputy Director
Military Institute of Hygiene

Mrs. Khamphone Daravong
Lao Womens' Union

Mr. Khampay Douangvilay Mr. Viengsy
Ministry of Interior (Chief of Preventive)

***WORKING TEAM 3:
USING AND SHARING INFORMATION***

Mr. Vilaysane Vongsangvane
Information and Culture

Dr. Kaisame Latvilayvong
NWSEHP / MoPH

Dr. Khonsavane Malibaiphit
NWSEHP / MoPH

Dr. Somsy SengkeoPraseuth
WSEHP, Vientiane Municipality

Mr. Somsack / Dr. Thongkhan /
Dr. Khamphien Vanmany
NWSEHP, Vientiane Province

Dr. Phengpheth Phetvilay
NWSEHP / MoPH

Mr. Somphit LinSomphou
NWSEHP / MoPH

Mr. Konkeo Phongvichit
NWSEHP / MoPH

***WORKING TEAM 2:
APPLYING KEY APPROACHES***

Mr. Khamphoui / Mr. Ben Teso
Ministry of Education

Dr. Khonthip Phouangphet
NWSEHP / MoPH

Mr. Virasack Choundara /
Mr. Somphong Sithivong
Industry Department
Ministry of Handicrafts and Industry

Dr. Boun Keomanyvong
NWSEHP / MoPH

Mr. Khonkham Southammavong /
Mr. Vilaphonesouk Insisiengmay
NWSEHP / MoPH

Mr. KeoOudhom Namsena
NWSEHP / MoPH

Mr. Khampheuy / Mrs. Chandavanh
Nam Papa Lao

Mr. Khampadith KhammounMeuang
STENO (Department of Environment)

Mrs. Phetsamone SengMeauang /
Mr. SaleumSy
Irrigation Department

***WORKING TEAM 4:
MAXIMISING HUMAN AND
ORGANISATIONAL RESOURCES***

Ms. Vilaythone Sounthonexaymonkhoun
/ Mr. Phonesavane / CPC

Dr. Soutsakhone Chanthaphone
NWSEHP / MoPH

Dr. Somsy / Dr. BounLouan Vongchanthy
Department of Health, MoPH

Dr. Bounpone Vannalath
Mr. Khonkham Myboun
NWSEHP / MoPH NWSEHP / MoPH

Mr. Seng Dara
Department of Housing and Town Planning
MCPTC

Mr. Leo
Chief of Village Dane Savane, Vientiane Province

ລາຍຊື່ສະມາຊິກທີມງານເຮັດວຽກຈາກກະຊວງຕ່າງໆ

ທີມງານທີ່ 1: ຫົວຂໍ້

ການນຳພາແລະການເງິນຂອງຂະແໜງການ

ດຣ.ຄຳວຽງ ວິລະພັນ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ,ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ດຣ.ບົວແກ້ວ ສຸວັນທອງ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ,ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ນາງ ສາຍຄຳ ທຳມະໂນສຸດ
ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະອອກແບບຜັງເມືອງ
(ກະຊວງຄ.ຂ.ປ.ກ.)
ດຣ.ຈັນທະພອນ ອຸດົມສຸກ
ຮອງອຳນວຍການສະຖາບັນກັນພະຍາດກອງທັບ
ທ່ານ ນາງ ຄຳພອນ ດາລາວິງ
ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
ທ່ານ ຄຳຜາຍ ດວງວິໄລ/ທ່ານວຽງສີ
ກະຊວງພາຍໃນ

ທີມງານທີ່ 3: ຫົວຂໍ້

ການນຳໃຊ້ແລະການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ທ່ານ ວິໄລສານ ວົງສັງວານ
ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວແລະວັດທະນະທຳ
ດຣ.ໄກສະໝີ ລັດວິໄລວົງ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ດຣ.ຄອນສະຫວັນ ມະລີໂບພິດ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ດຣ.ສິມສີ ແສງແກ້ວປະເສີດ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ
ດຣ.ທອງຂັນ ແກ້ວອາດສະວົງ/ທ່ານ ສິມສັກ/ດຣ.ຄຳພຽນ ວັນມະນີ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຂວງວຽງຈັນ
ດຣ.ແພງເພັດ ເພັດວິໄລ/ທ່ານ ສິມ ພິດ ລິນຊົມພູ/ທ່ານ ກອນແກ້ວ ພິງວິຈິດ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ

ທີມງານທີ່ 2: ຫົວຂໍ້

ການນຳໃຊ້ວິທີການເງື່ອນໄຂຕ່າງໆ

ທ່ານ.ຄຳຜຸຍ ພິມບຸນໂຍ/ທ່ານ.ເບັນໂຕໂຊ
ກະຊວງສຶກສາ
ດຣ.ຄອນທິບ ພວງເພັດ
ໂຄງການ ນອສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ສິມປອງ/ທ່ານ ວິລະສັກ ຈຸນດາລາ
ກົມອຸດສະຫະກຳ,ກະຊວງອຸດສະຫະກຳ

ດຣ.ບຸນ ແກ້ວມະນີວົງ
ໂຄງການ ນອສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ກອງຄຳ ສຸທຳມະວົງ/
ທ່ານ ວິລະພອນສຸກ ອິນຊີຊຽງໃໝ່
ໂຄງການ ນອສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ດຣ.ແກ້ວອຸດົມ ນາມເສນາ

ໂຄງການ ນອສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ຄຳເຜີຍ/ທ່ານ ວັນທອງ ແສງວິໄລ/
ທ່ານ ນາງ ຈັນດາວັນ ເດດລາດຊະວົງ
ບໍລິສັດນຳປະປາລາວ
ທ່ານ ຄຳປະດິດ ຄຳມູນເຮືອງ
ອົງການວິທະຍາສາດເຕັກໂນໂລຊີແລະ
ສິ່ງແວດລ້ອມ
ທ່ານ ນາງ ເພັດສະໜອນ ແສງເມືອງ
ກົມຊົນລະປະທານ

PROVINCIAL GROUP RESOURCE PERSONS:

Dr. Vat Khonkeo
Deputy Director
Champasak Provincial Public Health

Dr. Sichan Hinpaphanh
Luang Prabang Provincial Public Health

Mr. Somlith Senvantana
Luang Namtha Provincial Nam Saat

Mr. Somphone Pajayang
Houaphan Provincial Nam Saat

Mr. Sithat Saysaat
Sayaboury Provincial Nam Saat

Dr. VinNgan
Deputy Director
Xiengkhouang Provincial Public Health

Dr. Thongsavath Sayasane
Louang Prabang Provincial Public Health

Dr. Soukphatay Sopaseuth
Deputy Chief of Public Health Service,
Vientiane Province (previously Chief of
Public Health, Vangvieng District)

Vangvieng District Public Health Office

Mr. Bounkone
Saravan Provincial Nam Saat

Dr. Soutsakhone Vongsay
Khammouane Provincial Nam Saat

The late Mr. Fong Vongsay, in his then capacity as Director of Institute of Technical Studies for Urban Planning, made significant early inputs to Working Team 1.

LIST OF RESOURCE PERSONS AND FACILITATORS:

Lao / International A-Z:

Ms. Douangdeuane BOUNYAVONG

Ms. BounOum INTHAXOUM

Dr. Outhaki KHAMPHOU

Ms. Ny LUANGKHOT

Ms. Chansamone PHENGKAY

Dr. Bounpheng PHILAVONG

Mr. Daovong VONGSAY

Mr. Sombath CHENGSEUASANE

Mr. Johan ARVLING

Ms. Jacquelyn CHAGNON

Mr. Rafael DIAZ DIAZ

Ms. Ervor EDMAN

Mr. Orestes GONZALEZ

Mr. Santanu LAHIRI

Mr. Moorthy NADARADJAH

Mr. John Olof JOHANSSON

Mr. Roger RUMPF

Mr. Michael SEAGER

Ms. Anne THOMAS

Mr. Cliff WANG

ທີມງານທີ່ 4: ຫົວຂໍ້

ການປັບປຸງແລະການສົ່ງເສີມ

ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

ທ່ານ ນາງວິໄລທອນ ສຸນທອນໄຊມິງຄຸນ/
ທ່ານໂພນສະຫວັນ ຕັນດາວິງ
ຄະນະກຳມະການແຜນການແລະການຮ່ວມມື
ດຣ.ສຸດສາຄອນ ຈັນທະພອນ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ດຣ.ສິມສິ/ດຣ.ບຸນລ້ວນ ວິງຈັນທິ
ກົມອະນາໄມກັນພະຍາດກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ດຣ.ບຸນປອນ ວັນນະລັດ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ກິງຄຳ ມີບຸນ, ນ.ອ.ສ, ກຊ ສາທາ
ທ່ານ ແສງດາລາ/ທ່ານ ສິມປອງ ສຸດທິວິງ
ກົມເຄຫາສະຖານແລະອອກແບບຜັງເມືອງ.
ທ່ານ ແລວ
ນາຍບ້ານ ບ້ານດ່ານສະຫວັນ.ເມືອງ
ແກ້ວອຸດົມແຂວງ ວຽງຈັນ.

ລາຍຊື່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈາກແຂວງຕ່າງໆ

ດຣ. ຫວາດ ກອງແກ້ວ
ຮອງພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງຈຳປາສັກ
ດຣ. ສີຈັນ ຫິນປະພັນ
ພະແນກສາທາລະນະສຸກ ແຂວງ ຫລວງພະບາງ
ທ່ານ ສິມລິດ ແສນວັນປັນ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຂວງ ຫລວງນໍ້າທາ
ທ່ານ. ສິມພອນ ປາໄຈຢາງ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຂວງ ຫົວພັນ

(ຕໍ່ລາຍຊື່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ງ)

ທ່ານ ສີທັດ ໄສສະອາດ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຂວງໄຊຍະບູລີ
ດຣ. ສຸດສາຄອນ ວິງໄຊ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຂວງຄຳມ່ວນ
ດຣ. ວິນຍານ
ຮອງພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງຊຽງຂວາງ
ດຣ. ທອງສະຫວັດ ໄຊຍະສານ
ພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງຫລວງພະບາງ
ດຣ. ສຸກພະໂທ ສິປະເສີດ
ຄະນະພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງວຽງຈັນ
ແຕ່ກ່ອນເປັນຫົວໜ້າສາທາລະນະສຸກເມືອງວັງວຽງ
ທ່ານ ບຸນກອນ
ໂຄງການ ນ.ອ.ສ ແຂວງ ສາລະວັນ
ນອກຈາກນີ້ທ່ານ ຟອງ ວິງໄຊ, ອະດີດອຳນວຍການ
ສະຖາບັນສຶກສາວິຊາການແລະອອກແບບຜັງເມືອງກໍໄດ້ມີ
ສ່ວນຮ່ວມກັບວຽກງານດັ່ງກ່າວ

ລາຍຊື່ຊ່ຽວຊານ ແລະຜູ້ຊຸກຍູ້ກອງປະຊຸມ

ທ່ານ ນາງ ແຈກເກີລິນ ຊາຍິງ.
ທ່ານ ນາງ ແອນ ໂທມັສ.
ທ່ານ ນາງ ນິ ຫລວງໂຄດ, ດຣ.ອຸດທະກິ ຄຳຜຸຍ
ທ່ານ ໂຮເຈີ ຣຳ , ທ່ານ ນາງ ດວງເດືອນ
ທ່ານ ນາງ ບຸນອຸ້ມ ອິນທະສອນ
ທ່ານ ຣາຟາແອລ ຕີອາຊ ຕີອາຊ
ທ່ານ ໄມເກີນ ຊີເກີ, ທ່ານ ໂຈຮັນ ອາວະລິ້ງ
ທ່ານ ອໍເຣສເຕັສ ກິງຊາເລຊ,
ທ່ານ ຈອນໂອລອບ ໂຈຮັນເຊິນ
ທ່ານ ມູຣຕີ ນາດາຣາຈາ, ທ່ານ ນາງຈັນສະໝອນເພັງໄຄ
ດຣ.ບຸນເພັງ ພິລາວິງ, ທ່ານ ດາວວິງ ວິງໄຊ
ທ່ານ ສິມປັດ ແຈງສິບສານ, ທ່ານ ນາງ ເອດວໍ ເອດແມນ
ທ່ານ ຊັນຕານູ ລາຣີລີ, ທ່ານ ກະລິບແວງ

INTRODUCTION:

Background

Lao PDR, a relatively sparsely populated country, is predominately rural in nature. Despite significant improvements in recent years, the country still has amongst the lowest rural water supply and sanitation service levels in the Region.

At the most optimistic, overall service coverage in 1996 was believed to average only some 57% for rural water supply, and 20% for rural sanitation. Coverage remains even lower in the more remote, minority-peopled Provinces. And the real coverage situation, allowing for the need to measure use, sustainability and impact, is almost certainly much lower.

Happily, the importance of water and environmental health is becoming more and more recognised in recent years, both by Government and the external supporting agencies. Alongside urban needs, this is increasingly true for rural areas too, where 85% of the population, some 3.9 million people, live and work. Access to safe water and sanitation is now recognised as a major component for improving primary health. But it is also seen now as an essential stage in the overall processes of rural development. Promoting water as an economic as well as a social good is now possible.

On the institutional arrangements, the National Water Supply and Environmental Health Programme (NWSEHP or Nam Saat), currently part of the National Institute of Hygiene and Epidemiology of the Ministry of Public Health, has the lead responsibility for supporting water supply and environmental health activities in the rural areas. Overall coordination of water, as for all development sectors, is the responsibility of the Committee for Investment and International Economic Cooperation (CIIEC).

Key macro level problems include water sectors, institutions and administrative levels that remain fragmented. Within the rural water and sanitation sub-sector especially, personnel do not yet have access to adequate training. Significantly, until recently there has been no overall guiding Strategy for channelling internal and external resources and giving overall direction. Progress in earlier years had as a result been largely externally driven.

On Government's request, beginning mid-July 1994, the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida) agreed to support the institutional strengthening of the Nam Saat at Headquarters level. This work included support to a major strategic planning initiative.

ພາກເປີດຫົວເລື່ອງ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ (Background)

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວເປັນປະເທດທີ່ມີປະຊາກອນອາໄສຢູ່ຢ່າງກະແຈກກະຈາຍ ແລະສ່ວນຫລາຍແລ້ວແມ່ນປະກອບໄປດ້ວຍເຂດຊົນນະບົດເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ເຖິງວ່າຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈະໄດ້ສຸມໃສ່ໃນການຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະການອະນາໄມ ຖ້າສົມທຽບໃສ່ຕົວເລກແລ້ວກໍຖືວ່າຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າຂອງຂົງເຂດ. ຖ້າຈະເບິ່ງໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຮອດປີ 1996 ການຈັດຫານສ່ວນສະອາດໃດ້ກວມເອົາປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ຊົມໃຊ້ປະມານ 57% ແລະ ປະມານ 20% ຊົມໃຊ້ສ່ວນຖ່າຍ. ຕົວເລກການຊົມໃຊ້ແມ່ນຍັງຕໍ່າຢູ່ຂົງເຂດທ່າງໄກສອກຫລີກແລະຢູ່ເຂດຊົນເຜົ່າສ່ວນໜຶ່ງ. ໃນສະພາບຕົວຈິງແລ້ວຕົວເລກກຸ່ມກວມດັ່ງກ່າວມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການວັດແທກທາງດ້ານປະລິມານການນຳໃຊ້ລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມຕ່າງໆ, ຄວາມຍືນຍົງແລະຜົນທະທົບຕ່າງໆ ຊຶ່ງຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕື່ມ.

ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ທາງຝ່າຍລັດຖະບານລາວແລະອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນກໍຮັບຮູ້ແລະຖືວ່າໂຄງການຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນເປັນອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນສຳລັບວຽກງານວຽກງານພັດທະນາຊົນນະບົດ. ຄຽງຄູ່ກັບການຈັດຫານສ່ວນສະອາດໃນເຂດຕົວເມືອງ, ການຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະການອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດຊົນນະບົດ ກໍແມ່ນປະເດັນທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຈັດຫາການຊ່ວຍເຫລືອຊຶ່ງປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ 85% ປະມານ 3 893 850 ຄົນກໍອາໄສແລະເຮັດວຽກຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ວຽກງານດັ່ງກ່າວມັນໄດ້ປະກອບສ່ວນໃນການສົ່ງເສີມການຮັກສາສຸຂະພາບຂັ້ນຕົ້ນ ແລະກໍເປັນພື້ນຖານອັນສຳຄັນໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດ. ນອກນັ້ນກໍຍັງເປັນເຫດຜົນໃຫ້ມີການສົ່ງເສີມທາງດ້ານເສດຖະກິດແລະສັງຄົມຂອງເຂດນັ້ນໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ສຳລັບຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນໜ່ວຍງານຊຶ່ງຂຶ້ນກັບສະຖາບັນອະນາໄມແລະລະບາດວິທະຍາ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ; ເອີ້ນວ່າ ໂຄງການຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ ຫລື “ນໍ້າສະອາດ”. ສ່ວນວ່າການພົວພັນປະສານງານລະຫວ່າງ ໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດຫານສ່ວນສະອາດ ແມ່ນຄະນະກຳມະການການລົງທຶນແລະຮ່ວມມືກັບສາກົນເປັນເຈົ້າການ ອຳນວຍຄວາມສະດວກແລະໃຫ້ທິດທາງຊີ້ນຳ.

ຢູ່ໃນຂັ້ນມະຫາພາກ, ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນວຽກງານນໍ້າຍັງບໍ່ໄດ້ປະສົມປະສານພົວພັນວຽກງານຊຶ່ງກັນແລະກັນຢ່າງລະອຽດ. ຊັບພະຍາກອນບຸກຄົນຢູ່ໃນ ຂະແໜງການຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດກໍຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການອົບຮົມຫລາຍເທົ່າທີ່ຄວນ ຊຶ່ງມັນສະແດງອອກຢູ່ບ່ອນວ່າໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ຍັງບໍ່ທັນມີ ແຜນຍຸດທະສາດໂຄງການເພື່ອເປັນທິດນຳໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ແລະເພື່ອສັງລວມການພົວພັນ ຮ່ວມມື ຊ່ວຍເຫລືອລະຫວ່າງບັນດາຂະແໜງການພາຍໃນແລະສາກົນ. ຄວາມກ້າວໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ ແມ່ນມີລັກສະນະອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນນຳພາປະຕິບັດຫລາຍກວ່າ.

ອີງຕາມການສະເໜີຂອງຝ່າຍລັດຖະບານລາວເຖິງອົງການຮ່ວມມືພັດທະນາກັບສາກົນຂອງປະເທດສະວີເດັນ (ອົງການຊີດາ) ໃນກາງປີ 1994, ທາງອົງການໄດ້ເຫັນດີຊ່ວຍເຫລືອໃນໂຄງການປັບປຸງ ຊຸກຍູ້ຄວາມສາມາດຂອງຂະແໜງການຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ; ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ກໍມີອົງປະກອບໃນການກະກຽມແຜນຍຸດທະສາດໂຄງການ. ອົງການຊີດາ ໄດ້ຕອບສະໜອງທຶນການຊ່ວຍເຫລືອຜ່ານ

The support inputs, provided through the UNDP-World Bank Water and Sanitation Program, complimented ongoing Sida-funded support to the largely Provincial-level and field-related rural water and sanitation activities provided by UNICEF, as well as the various inputs to the sector from JICA, WHO and an increasing number of NGOs.

The Need for Change

During late 1995 / early 1996 the National Water Supply and Environment Health Programme (Nam Saat) stood at an important cross-roads. ¹The Programme needed to reassess the balance between two possible approaches, and design transitions:

from:

- ⊙ continuing to focus on accessible areas to raise the quantity (or "coverage") of clean water and sanitation access quickly;

towards:

- ⊙ a reinforced focus on inaccessible, poverty-ridden zones, (plagued by the worst water and sanitation conditions and the least capacity to subsidise costs), and a new emphasis on service quality rather than quantity.

As a result of this debate, the Government of the Lao PDR has asked the National Water Supply and Environmental Health Programme (Nam Saat) to intensify its work in on the more remote inaccessible areas. In the more easy-to-reach areas, where people can afford to pay, Nam Saat will now gradually encourage private ventures to assist, and progressively hand over.

This recent and noteworthy shift in focus made the formulation of a **sector Strategy** on rural water supply and environmental health, its development into a **guideline national framework**, and their **progressive application** both imperative and stimulating.

The discussion of a possible next phase of Swedish Government support, together with the possible entry of additional donors to the sector, (including the World Bank, Belgium, Finnida and Danida), has added extra importance and urgency to the emerging Lao national Strategy for this key sector.

In late 1994, the National Water Supply and Environmental Health Programme (popularly known as Nam Saat), began a uniquely Lao-led step-by-step process leading to the formulation of a new Strategy. The process is further outlined in a following section. The learning-by-doing dynamics of this process have included team-building, consensus decision-making, and consultations with a broad spectrum of inter-ministerial and inter-sectoral partners.

¹ *Subsequently reinforced by the Evaluation Report on the Sida funded support to the NWSEHP (June 1996), the joint Aide Memoire related to Sida support (November 1996), and the Appraisal Report on proposed support 1998-2002 (May 1997)*

ທາງ ໂຄງການນໍ້າແລະອະນາໄມຂອງສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາແລະທະນາຄານໂລກ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນວຽກງານດັ່ງກ່າວ ແລະຜ່ານທາງ ອົງການ ອຸຍນິເຊັບ ຊຶ່ງໄດ້ເປັນເຈົ້າການຊ່ວຍເຫລືອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາແລ້ວ ແລະ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການຊ່ວຍເຫລືອຈາກອົງການ ໄຈກາ, ອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະອົງການສາກົນເອກະຊົນອື່ນໆ.

ຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ມີການປັບປຸງປຸງແປງແກ້ໄຂ: (Need for Change)

ໃນໄລຍະທ້າຍປີ 1995 ແລະສືບຕໍ່ມາຮອດຕົ້ນປີ 1996 ໂຄງການຈັດຫານນໍ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ (ນໍ້າສະອາດ) ໄດ້ກ້າວມາຮອດເສັ້ນທາງເດີນທີ່ສໍາຄັນ(1). ແຜນງານໂຄງການມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນໃຈປະເມີນແລະຊ້ຳຊາລະຫວ່າງສອງທາງເລືອກປະຕິບັດແລະການປຸງແປງແບບແຜນ:

ຈາກ:

-ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ຂົງເຂດຊົນນະບົດທີ່ໄປຮອດໄປເຖິງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຈໍານວນຫລື ຕົວເລກປະຊາຊົນໄດ້ຊົມໃຊ້ ນໍ້າແລະອະນາໄມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ

ໄປເຖິງ:

-ການສຸມໃສ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ຂົງເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ,ເຂດທຸລະກັນດານ ຊຶ່ງພະເຊີນໜ້າກັບການຂາດເຂີນນໍ້າ, ຂາດຫລັກການອະນາໄມ, ເປັນເຂດທີ່ທຸກຍາກຂາດເຂີນແລະຈະຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ການບໍລິການໃຫ້ໄດ້ທັງປະລິມານແລະມີຄຸນນະພາບດີ.

ເຫັນໄດ້ຊຶ່ງຄວາມສໍາຄັນຂອງວຽກງານຈັດຫານນໍ້າສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດຊົນນະບົດ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສ.ປ.ປ ລາວ ໄດ້ເນັ້ນໜັກໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃຫ້ໂຄງການຈັດຫານນໍ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ (ນໍ້າສະອາດ) ລົງເລິກປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວໂດຍສຸມໃສ່ເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫລີກ. ສໍາລັບເຂດທີ່ໄປຮອດໄປເຖິງສະດວກສະບາຍຊຶ່ງປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ສາມາດປະກອບສ່ວນໄດ້ນັ້ນທາງໂຄງການ ນໍ້າສະອາດ ຈະພະຍາຍາມປຸກລະດົມພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິການວຽກງານດັ່ງກ່າວ ແລະໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສືບຕໍ່ປະຕິບັດຢ່າງເປັນເຈົ້າການ.

ໃນການປຸງແປງໃໝ່ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເປັນປັດໃຈນໍາໄປສູ່ການພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການຈັດຫານນໍ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ; ແຜນຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນບ່ອນອີງໃນການສ້າງ ທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ ໂດຍມີການເພີ່ມທະວີແລະສົ່ງເສີມຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານຕົວຈິງ. ແລະແຜນຍຸດທະສາດ ຈະເປັນກຸນແຈທີ່ສໍາຄັນຂອງຂະແໜງການ ໃນການເປັນເງື່ອນໄຂ ປັດໃຈ ໃນການປຸກລະດົມຂົນຂວາຍການຊ່ວຍເຫລືອຈາກສາກົນ ເຊັ່ນ: ໄລຍະທີສອງຂອງການຊ່ວຍເຫລືອຈາກອົງການຊີດາ, ຈາກທະນາຄານໂລກ, ຈາກປະເທດແບນຊິກ, ຟິນແລນ ແລະເດັນມາກ.

ໝາຍເຫດ: (1) ອົງຕາມ ບົດປະເມີນຂອງອົງການຊີດາຕໍ່ໂຄງການ ນໍ້າສະອາດ ປີ 1996; ບົດບັກທຶກການຕົກລົງເຊັນຮັບຮູ້ເດືອນພະຈິກ ປີ 1996 ແລະບົດລາຍງານການປະເມີນບົດສະເໜີຂອງຝ່າຍລາວ(ປີ1998-2002)ເດືອນ05/1997

ໃນທ້າຍປີ 1994, ໂຄງການຈັດຫານນໍ້າສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຫຼືມັກເອີ້ນໂດຍທົ່ວໄປວ່າ: “ນໍ້າສະອາດ” ໄດ້ລິເລີ່ມບາດກ້າວໃນການກໍານົດແຜນຍຸດທະສາດໃໝ່ ຊຶ່ງແມ່ນຝ່າຍລາວເຮົາເປັນເຈົ້າການນໍາພາ

Building on several key preparatory phases, the development of a **Position and Issues Paper** (available from Nam Saat) laid the foundation for identifying key issues and important changes that the new Strategy needed to bring about.

It also raised awareness about what a Strategy was and why a Strategy was necessary.

A draft **Strategic Outline** was developed representing the first step within the most important phase of the process, the creation of the Sector Strategy for rural water supply and environmental health and Guideline National Framework itself. This was issued in June 1996, and was subsequently extensively and widely reviewed and commented on.

The current document is the first full edition of the Sector Strategy and Guideline National Framework.

Purpose and potential use

The Sector Strategy and Guideline National Framework is not intended to lead to centralised direction and top down management of the sector. On the contrary it reinforces the need for bottom-up planning and innovative approaches at local level. What it does try to do instead is set an overall framework for the broad guidance of all involved in the sector.

This effort reflects an sincere attempt to move away from a short-time-horizon, donor-driven pattern of activities and towards a systematic, yet flexible, Lao-led and Lao-managed process of planning and implementation.

These essential planning tools are intended to be used to (i) guide the bottom up and demand based planning from the grass roots levels (supported by District and Provincial level Nam Saat) (ii) strengthen collaboration and cooperation between Nam Saat and its existing partners and supporters (iii) help new internal and external investment (external support agency (ESA), as well as private sector sourced).

Keeping in mind the limited fiscal, technological and human resources of the Lao PDR, the extensive Lao teams which conceived this paper have developed a continuing process of:

- defining needs, criteria and priorities, together with key areas for strategic planning;
- establishing a sector framework for standards and norms to achieve;
- providing an operational guideline for field and central offices;
- evolving appropriate systems of personnel, financial, planning and operational management which fosters micro-to-macro linkages and bottom-up interaction;

ທຸກໆຂັ້ນຕອນປະຕິບັດ(ຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວແມ່ນຢູ່ໃນພາກຕໍ່ໄປຂອງບົດນີ້). ມີການເຮັດວຽກຄົ້ນຄວ້າ ເປັນທິມ
ງານຮັບຜິດຊອບ ໂດຍມີການປະກອບສ່ວນ ແລະມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ, ມີຄວາມເປັນເອກະພາບແລະ
ມີການປຶກສາຫາລື ແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນລະຫວ່າງກະຊວງແລະຂະແໜງການຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນວຽກງານ
ນີ້ສະອາດແລະອະນາໄມ.

ໃນບາດກ້າວ ຂັ້ນຕອນກະກຽມພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດ, ຄະນະທິມງານເຮັດວຽກໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ
ສັງລວມເນື້ອໃນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ສະພາບການປະຕິບັດໂຄງການຜ່ານມາແລະປະເດັດນັບຫາຕ່າງໆທີ່ພົບພໍ້ ເພື່ອ
ເປັນພື້ນຖານບ່ອນອີງທີ່ສຳຄັນ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນເອກະສານຍຸດທະສາດໂຄງການແລະກຳນົດຫຼັກ
ການຢ່າງຈະແຈ້ງເພື່ອ ວາງທິດທາງແກ້ໄຂຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ ປີ 1996 “ ຍຸດທະສາດຕົ້ນສະບັບໂດຍສັງເຂບ” ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ, ໃດ້ມີການນຳ
ສະເໜີ ແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນຈາກຫລາຍພາກສ່ວນ ແລະມັນເປັນບາດກ້າວທຳອິດຊຶ່ງນອນຢູ່ໃນຫລາຍໆບາດ
ກ້າວທີ່ສຳຄັນ; ຜ່ານມາ ເອກະສານດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນບ່ອນອີງທີ່ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການສ້າງແຜນຍຸດທະສາດຂອງ
ຂະແໜງການ ແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ ສຳລັບວຽກງານຈັດຫນ້າສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງ
ແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດ ສະບັບນີ້.

ຈຸດປະສົງແລະລະດັບການນຳໃຊ້: (Purpose and potential use)

ແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ ບໍ່ມີຈຸດປະສົງທີ່ຈະໃຊ້ນຳ
ພາວຽກງານຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະຄວບຄຸມແຕ່ຂັ້ນສູນກາງຫາທ້ອງຖິ່ນ, ໃນເບື້ອງກົງກັນຂ້າມມັນຈະເສີມສ້າງ
ຄວາມຮຽກຮອງຕ້ອງການໆ ແລະ ການເປັນເຈົ້າການແຕ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຫາສູນກາງໃນວຽກງານການວາງແຜນການ
ແລະ ວິທີການປະຕິບັດທີ່ມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງຢູ່ຂັ້ນພື້ນຖານ. ຕົວຈິງແລ້ວເອກະສານດັ່ງກ່າວຈະເປັນຕົວ
ແທນແລະບ່ອນອີງທິດນຳໃຫ້ແກ່ ການກະກຽມແລະສ້າງຮ່າງແຜນງານ ຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ.

ການລິເລີ່ມຢ່າງເປັນເຈົ້າການດັ່ງກ່າວ ມັນໄດ້ສະທ້ອນເຖິງຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ມີການ
ເບິ່ງກວ້າງເຫັນໄກ, ຫລຸດຜ່ອນກິດຈະກຳຊຶ່ງຍາມໃດກໍ່ແມ່ນອີງການຊ່ວຍເຫຼືອເປັນຜູ້ແນະນຳ, ຈຳເປັນ
ຈະຕ້ອງກ້າວໄປຫາບ່ອນຈັດໃຫ້ເຂົ້າລະບຽບແບບແຜນ ປັບປຸງແລະ ປ່ຽນແປງໃຫ້ມໄດ້ຕາມກາລະໂອກາດ ແລະ
ຝ່າຍລາວເຮົາເປັນເຈົ້າການໃນການນຳພາ ເປັນເຈົ້າຂອງ ໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ຈຸດປະສົງ ຄາດໝາຍໃນການນຳໃຊ້ເອກະສານດັ່ງກ່າວມີຄື: (1) ຊຸກຍູ້ແນະນຳໃຫ້ຂັ້ນພື້ນຖານເປັນເຈົ້າ
ການໃນການຂຶ້ນແຜນການອີງໃສ່ຄວາມຮຽກຮອງຕ້ອງການຕົວຈິງ ໂດຍໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອ
ຈາກ ນັກສະອາດຂັ້ນເມືອງແລະຂັ້ນແຂວງ. (2) ປັບປຸງແລະສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການພົວພັນປະສານງານແລະຮ່ວມມື
ລະຫວ່າງ ນັກສະອາດ ກັບບັນດາພາກສ່ວນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມແລະກັບຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອ. (3) ປຸກລະດົມຂົນ
ຂວາຍໃຫ້ມີການຊ່ວຍເຫຼືອແລະລົງທຶນຈາກຝ່າຍສາກົນແລະຈາກພາກສ່ວນເອກະຊົນ.

ອີງໃສ່ສະພາບຕົວຈິງທາງດ້ານງົບປະມານ, ທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການແລະທາງດ້ານຊັບພະຍາ
ກອນມະນຸດ ຂອງ ສ.ປ.ປ ລາວ, ທາງຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບ ໄດ້ຈັດຕັ້ງທິມງານເຮັດວຽກ ຊຶ່ງມີຫລາຍພາກ

- stimulating new patterns of internal and external resource mobilisation;
- helping external agencies respond appropriately with offers of well-tailored support Programmes.

Scope

Much of the content of the Sector Strategy and Guideline National Framework is not new, and the experience and learning, both positive and otherwise developed through the support of Unicef, JICA, various NGOs and others are fully reflected. The Strategy now serves to pull together and make more accessible the current consensus on a number of proven directions.

Some other departure points are more innovative, or put new emphasis and importance on strategic directions that have not yet received sufficient priority.

These newer directions need to be *piloted* via existing projects and new investment opportunities, and *new learning* fed back into the constantly evolving Strategy development process. Once proven to be helpful, newer approaches will be *further demonstrated and scaled up*, in progressively larger schemes.

This will illustrate not only the *application* of the Strategy, but the need also for *flexible application* of the strategic guidance as a whole.

There are several keynotes that can be emphasised here: The main strategic directions put increased emphasis on water and sanitation *use, sustainability* (both financial and operational sustainability) and *impact* (both economic and health impact) - rather than on just *coverage* alone; on *decentralised planning and implementation*; on *community-based management and financing*, including *cost recovery*, and on *positive environmental impact*.

There is also new emphasis on *gender*, and on the central role of women at all levels in water and environmental health management, on *behavioural change* through fully integrated participatory *hygiene education*, including integrated *school hygiene*, on *access to services for the poor* and *ensuring equity*, on serving the *more remote areas*, largely inhabited by *ethnic minorities*, and on *process*, particularly tailoring external support to assist and strengthen the Lao capacity to progressively take the lead.

There is strong emphasis on *demand driven approaches*, based on *willingness to pay*, and reflecting a *wider range of technologies* being available and *informed community choice*.

There is reference too to building further on good *traditional practices* and on *step by step upgrading* of systems with time. *Appropriate technology, local manufacture, and spare parts system design* are also featured.

ສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳ ເພື່ອພັດທະນາແລະຜັນຂະຫຍາຍເອກະສານດັ່ງກ່າວ ຕາມບາດກ້າວ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- _ ກຳນົດນິຍາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ, ມາດຕະຖານເງື່ອນໄຂ ແລະ ບຸລິມະສິດ, ສົມທົບກັບການສັງລວມຂົງເຂດວຽກງານທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອວາງແຜນຍຸດທະສາດ;
- _ ສ້າງຮ່າງແຜນງານຂອງຂະແໜງການເພື່ອບັນລຸການກຳນົດເປັນມາດຕະຖານ ແລະ ບັນທັດຖານ;
- _ ກະກຽມ ແລະ ຈັດຫາເອກະສານທິດນຳ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ;
- _ ຈັດສັນລະບົບການເຮັດວຽກທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ ພະນັກງານ, ລະບົບການເງິນ, ລະບົບການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທາງດ້ານການປະຕິບັດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ການພົວພັນປະສານງານແຕ່ຂັ້ນຈຸລະພາກ ຫາຂັ້ນມະຫະພາກ ແລະ ແຕ່ຂັ້ນພື້ນຖານຫາຂັ້ນສູນກາງ;
- _ ບຸກລະດົມຊຸກຍູ້ ໃຫ້ມີຮູບການການຊ່ວຍເຫລືອແບບໃໝ່ ທັງຈາກພາຍໃນແລະຈາກຕ່າງປະເທດ;
- _ ຊ່ວຍໃຫ້ອົງການຊ່ວຍເຫລືອພາຍນອກ ຕອບສະໜອງໄດ້ຢ່າງເໝາະສົມ ຕາມແຜນການສະໜັບສະໜູນຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ.

ຂອບເຂດເນື້ອໃນຄວາມໝາຍ: (Scope)

ຂໍ້ຄວາມພາຍໃນສາລະບານ ຂອງ ແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍບໍ່ແມ່ນເລື່ອງໃໝ່, ມັນແມ່ນການສັງລວມ ແລະ ການເກັບກຳຄືນຈາກການຖອດຖອນ-ແລກປ່ຽນບົດຮຽນຕົວຈິງທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ ແລະ ອີກປະການໜຶ່ງການພັດທະນາ ຜັນຂະຫຍາຍເອກະສານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄປຄຸງຄູ່ກັບການຊ່ວຍເຫລືອສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການອຸຍນີເຊັບ, ອົງການໄຈກາ, ອົງການສາກົນເອກະຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຊຶ່ງມີຫລາຍໆປະເດັດ ສ່ອງແສງຄືນແລະ ສັງລວມໄວ້ໃນເອກະສານ.

ຍັງມີເນື້ອໃນຈຳນວນໜຶ່ງຊຶ່ງຖືວ່າເປັນຈຸດລິເລີ່ມທີ່ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີ ການປ່ຽນແປງໃຫມ່ ຫຼື ຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຂົງເຂດວຽກງານທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈັດລຽງເປັນບຸລິມະສິດເທົ່າທີ່ຄວນໃນໄລຍະຜ່ານມາ. ທິດທາງປະຕິບັດແບບໃໝ່ນີ້ຈະໄດ້ມີການປະຕິບັດທົດລອງສົມທົບກັບໂຄງການປະຕິບັດປະຈຸບັນ ແລະ ໂຄງການທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອໃຫມ່ຈາກສາກົນ; ຫລັງ ຈາກນັ້ນການຖອດຖອນແລະແລກປ່ຽນ ຈາກໂຄງການທົດລອງຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປຂອງການປັບປຸງ ພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດ. ໃນເນື້ອໃນໂຄງການທົດລອງ ຫາກໄດ້ຮັບໜາກຜົນດີ ວິທີການທີ່ນຳໃຊ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກໍຈະເປັນພື້ນຖານໃນໂຄງການຕົວຢ່າງອື່ນໆ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍນຳໃຊ້ໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງຕໍ່ໄປ. ໃນນີ້ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າຈະນຳໃຊ້ແຜນຍຸດທະສາດ ເຂົ້າໃນການທົດລອງເທົ່ານັ້ນ, ມັນຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະຕິບັດທີ່ປ່ຽນແປງໄດ້ຕາມກາລະໂອກາດແລະຢ່າງເໝາະສົມກັບທິດທາງແຜນຍຸດທະສາດໂດຍລວມ.

ມັນມີຫລາຍໆເນື້ອໃນຄວາມໝາຍສຳຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ຢູ່ໃນເອກະສານດັ່ງກ່າວ ຄື :ທິດທາງຍຸດທະສາດຕົ້ນຕໍແລະສຳຄັນ ແມ່ນເນັ້ນໜັກໃສ່ການຊົມໃຊ້ນ້ຳສະອາດແລະອະນາໄມຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານການເງິນເພື່ອບຳລຸງ ຮັກສາ ສ້ອມແປງ ແລະ ໃຫ້ມີຜົນສະທ້ອນທີ່ດີຕໍ່ເສດຖະກິດ, ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າຈະຈັດຫາໃຫ້ໄດ້ແຕ່ຈຳນວນເທົ່ານັ້ນ; ເນັ້ນໜັກໃສ່ການກະຈາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ພື້ນຖານໃນການວາງແຜນການແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ; ໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ເປັນເຈົ້າການ

Integration of water supply and environmental health within *water resources, rural development* and *primary health care* frameworks is an essential requirement of the new strategic directions.

The strategies also seek to make sure that water and environmental health interventions contribute to *environmental protection*, and to long-term processes of *sustainable development*.

Amongst other important themes are the *rehabilitation* of old schemes (not just from a technical, but also from a social, institutional and backstopping viewpoint), and on the contribution to the strategies for controlling *diarrhoeal disease*, particularly *cholera*, and for making appropriate response to *emergencies and disaster*.

Information, education and communication, monitoring and evaluation and action research and feedback also feature as key ways of ensuring sector efficiency and effectiveness, and the progressive development of information to support the continual refinement of the Strategy.

Most importantly of all perhaps, there is new guidance for building the Lao *institutional capacity* and *human resources* to service all these changes and turn them into action.

Process applied

A step by step process was used to develop the Sector Strategy and Guideline National Framework, and is continuing. The process can best be described as a series of stages. These were not necessarily independent and several stages were developed at the same time.

Stage 1

The first stage of the process was to develop consensus on what a Strategy was, and why it was necessary. Whose Strategy would it be? How would it be used? How would it be developed? These were all basic questions that needed to be answered early in the process. A twin-language "Concept Paper" was prepared to help stimulate this discussion, followed by a national-level workshop.

Stage 2

Forming and briefing four inter-agency working groups, made up of key Lao professionals was the first step in the second stage. These teams were made up of not only colleagues from other Lao Ministries and Agencies, but also mass organisations such as the Lao Womens' Union, and Provincial and District level representatives, thus ensuring a participatory approach.

ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານແລະທາງດ້ານການເງິນ ຊຶ່ງ ໃນນັ້ນຊາວບ້ານຕ້ອງປະກອບສ່ວນດ້ານການເງິນເຂົ້າໃນໂຄງການ.

ເອກະສານແຜນຍຸດທະສາດ ຍັງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໂດຍສະເພາະບົດບາດຂອງເພດຍິງໃນທຸກໆຂັ້ນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານວຽກງານນັ້ນສະອາດແລະການອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ . ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຄວາມຊື່ນເຄີຍຂອງຊາວບ້ານ ໂດຍການເຜີຍແຜ່ແລະສົ່ງເສີມວຽກງານອະນາໄມສຸຂະສຶກສາລົງເລິກສູ່ມະຫາຊົນແລະສົ່ງເສີມວຽກງານອະນາໄມຢູ່ໂຮງຮຽນ. ຮັບປະກັນໃຫ້ການບໍລິການໄປຮອດໄປເຖິງເຂດທຸກຍາກ ຫ່າງໄກສອກຫລີກ ເຂດຊົນເຜົ່າ ແລະຊ່ວຍເຫລືອບໍລິການຢ່າງມີຄວາມສະເໝີພາບ. ນອກນັ້ນຍັງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ຂັ້ນຕອນການຊ່ວຍເຫລືອຂອງຝ່າຍສາກົນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສະໜັບສະໜູນແລະຊ່ວຍປັບປຸງຍົກລະດັບຄວາມສາມາດຂອງຝ່າຍລາວເຮົາໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອເພີ່ມທະວີການນຳພາແລະເປັນເຈົ້າການໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

ເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນຊາວບ້ານມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການຄັດເລືອກເຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມແລະແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງ ພາຍຫລັງທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຈາກຂັ້ນຕ່າງໆ, ເຂົາເຈົ້າໃຈໃນການສະເໜີຄວາມຕ້ອງການ, ເຂົາເຈົ້າໃຈໃນການປະກອບສ່ວນທາງດ້ານການເງິນ ວັດຖຸທ້ອງຖິ່ນ ແຮງງານ ແລະສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮຽນຮູ້ແລະເຂົ້າໃຈໃນຂັ້ນຕອນຂອງວຽກງານໄປແຕ່ລະບາດກ້າວ. ນອກນັ້ນຍັງມີການກຳນົດ ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມ, ປຸກລະດົມໃຫ້ມີໂຮງງານການຜະລິດວັດສະດຸອຸປະກອນກັບທີ່ ແລະລະບົບການຈັດຫາເຄື່ອງອາໄລ ເພື່ອມາປຸງນຳທ່າຍແລະສ້ອມແປງ.

ເຮັດໃຫ້ມີການປະສົມປະສານວຽກງານຈັດຫານັ້ນສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມກັບພາກສ່ວນຊັບພະຍາກອນນັ້ນ, ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ການຮັກສາສຸຂະພາບຂັ້ນຕົ້ນຊຶ່ງແມ່ນຄວາມຕ້ອງການອັນຈຳເປັນສຳລັບທິດທາງແຜນຍຸດທະສາດແບບໃໝ່. ນອກຈາກນັ້ນແຜນຍຸດທະສາດຍັງເປັນບ່ອນອີງແລະຮັບປະກັນວ່າວຽກງານຈັດຫານັ້ນ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບການດຳເນີນບາດກ້າວອັນຍາວນານໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຕະຫຼອດໄປ.

ໜຶ່ງໃນບັນດາຫົວຂໍ້ທີ່ມີເນື້ອໃນສຳຄັນ ແມ່ນການສ້ອມແປງໃຫ້ໃຊ້ງານໃດຄືນຂອງໂຄງການເກົ່າທີ່ເປ່ເພສຍຫາຍ ແລະ ກໍ່ບໍ່ແມ່ນແຕ່ສະເພາະຈະເບິ່ງຄືນທາງດ້ານວິຊາການການເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ສົມທົບທາງດ້ານສັງຄົມ, ຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບປະຕິບັດ ແລະ ມີທັດສະນະຢ່າງຖືກຕ້ອງໃນການຊຸກຍູ້ສະໜັບສະໜູນແລະຕິດຕາມຕະຫຼອດໄປ. ເປັນການປະກອບສ່ວນໃນການຄວບຄຸມພະຍາດຖອກທ້ອງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນພະຍາດອະຫິວາ ແລະ ພະຍາດອື່ນໆທີ່ມີ ສາຍເຫດມາຈາກນັ້ນສະອາດ. ນອກຈາກນັ້ນກໍ່ສາມາດກະກຽມຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ຫັນຕໍ່ເຫດການສະພາບສຸກເສີນ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

ເນັ້ນໜັກໃຫ້ມີການຊຸກຍູ້ແລະປັບປຸງວຽກງານເກັບກຳສັງລວມຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການສຶກສາອິບຮິມໂຄສະນາ ແລະ ການສື່ສານຄົມມະນາຄົມ, ການຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ. ການເກັບກຳສັງລວມຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ຈະເຮັດໃຫ້ວຽກງານຂອງຂະແໜງການ ໄດ້ຖືກປັບປຸງແລະພັດທະນາຂຶ້ນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເປັນເງື່ອນໄຂສະດວກໃນການສືບຕໍ່ປັບປຸງ ເອກະສານແຜນຍຸດທະສາດໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

An important activity was to train the groups in team work, and help them gain analysis, consensus building, facilitation and drafting skills.

Alongside the Sida support to this work channelled through UNDP-World Bank, key supporting external agencies such as Unicef were also involved and consulted at regular intervals throughout this stage, and their extensive experience and insights taken into account.

Stage 3

A third stage was to further find out about both the current sector position and to identify key issues, both positive and negative, affecting sector development. This work led to the publication of both a Lao and English language Sector Position and Issues Paper.

Stage 4

The next stage was the most intense and time consuming. Having agreed where the sector was now and what challenges faced it, consensus had to be built on future goals and objectives and how to reach them. Key agreements were reached on desirable future positions, and what changes would be necessary in order to bring this about. Only then could the broad strategies, mechanisms to bring about desirable change, be discussed and agreed.

A full draft "Strategic Outline", based on the thorough earlier review of sector position and issues, was widely distributed for comment in June 1996.

A number of consultations were then held, including two inter-Provincial workshops, a cross-sector Sector Forum meeting, and consultations with ESAs and other sector stakeholders. The current first full version will be formally launched in the second half of 1997.

Stage 5

A fifth step in the first cycle of this rolling process has been to develop a 5-year Guideline National Framework, based on the Strategy, and drawing the work into a structured Logical Framework Approach analysis. Using the Strategy as the entry point, Nam Saat and its principal supporters have jointly planned together the shape of the national Programme and its support needs in coming years.

This framework links the Strategy with future operational work and investment in the sector - in other words, it helps make the Strategy fully operational. It is the essential link between the Sector Strategy, field activities and support in years to come.

ສິ່ງສຳຄັນອີກຢ່າງໜຶ່ງ ເອກະສານດັ່ງກ່າວປະກອບໄປດ້ວຍທິດທາງແບບໃໝ່ ໃນການປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຊຶ່ງຈະເປັນປັດໃຈອັນພື້ນຖານ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍແຜນຍຸດທະສາດເຂົ້າໃນການປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງໃຫ້ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ.

ວິທີປະຕິບັດຕ່າງໆທີ່ນຳໃຊ້ໃນການພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດ: (Process applied)

ວິທີປະຕິບັດຕ່າງໆ ທີ່ຈະພັນລະນາດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້ ໃດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັດທະນາ ແຜນຍຸດທະສາດຂະແໜງການແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ. ແຕ່ລະວິທີປະຕິບັດມີການພົວພັນຊຶ່ງກັນແລະກັນແລະໄດ້ຈັດລຽງຕາມຂັ້ນຕອນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຂັ້ນຕອນທີ 1:

ພວກເຮົາໄດ້ກະກຽມ “ບົດສະເໜີທິດນຳ”(Concept Paper) ຊຶ່ງມັນໄດ້ພັນລະນາເຖິງວິທີປະຕິບັດຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈແລະຄວາມເປັນເອກະພາບໃນຄວາມໝາຍຂອງແຜນຍຸດທະສາດ, ແລະເປັນຫຍັງແຜນຍຸດທະສາດຈຶ່ງສຳຄັນ, ແມ່ນໃຜຈະເປັນເຈົ້າຂອງ, ຈະນຳໃຊ້ຄືແນວໃດ, ແລະຈະປັບປຸງໃຫ້ແທດເໝາະແລະສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງແຕ່ລະໄລຍະຄືແນວໃດ ? ທັງໝົດນີ້ແມ່ນຄຳຖາມພື້ນຖານ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາແລະຊອກຫາຄຳຕອບ ເພື່ອຄວາມເຂົ້າໃຈແລະນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນປະຕິບັດ. ເອກະສານ ບົດສະເໜີທິດນຳດັ່ງກ່າວ ໄດ້ແປເປັນສອງພາສາ(ລາວແລະອັງກິດ), ແລະໄດ້ນຳສະເໜີໃນກອງປະຊຸມສຳມະນາລະດັບຊາດ.

ຂັ້ນຕອນທີ 2:

ໃນຂັ້ນຕອນນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ຈັດຕັ້ງໜ່ວຍງານເຮັດວຽກ ຊຶ່ງປະກອບໄປດ້ວຍພະນັກງານຕ່າງໆໜ້າຈາກຫລາຍໆກະຊວງ, ຈາກຫລາຍຂະແໜງການ; ນອກນັ້ນ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກແຂວງແລະເມືອງກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເຊັ່ນກັນ. ການຈັດຕັ້ງທຶນງານດັ່ງກ່າວແມ່ນເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຮັດວຽກແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ນອກຈາກນັ້ນເຂົາເຈົ້າຍັງໄດ້ຮັບການອົບຮົມ ເພື່ອສົ່ງເສີມຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຈໃນການຄົ້ນຄວ້າປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ, ສ້າງຄວາມເປັນເອກະພາບໃນວຽກງານ, ຮຽນຮູ້ວິທີການເປັນຜູ້ຊຸກຍູ້ ແລະຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບການຮ່າງເອກະສານ.

ນອກຈາກອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາແລະທະນາຄານໂລກຊຶ່ງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອຈາກອົງການຊີດາເພື່ອ ຊຸກຍູ້ສະໜັບສະໜູນວຽກງານດັ່ງກ່າວ, ກໍຍັງມີອົງການອຸຍນີເຊັບຊຶ່ງໄດ້ເປັນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ສຳຄັນໃນຂັ້ນຕອນປະຕິບັດ ໃນການພັດທະນາແຜນຍຸດທະສາດແລະຮ່າງແຜນງານແຫ່ງຊາດ.

ຂັ້ນຕອນທີ 3:

ໃນຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວ ພວກເຮົາໄດ້ສັງລວມສະພາບການປະຕິບັດຜ່ານມາແລະປະດັບບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ໄດ້ລວບລວມເປັນເອກະສານ ມີທັງພາສາລາວແລະພາສາອັງກິດ ແລະໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

Stage 6

A sixth step, about to commence, is to use the insights from the Sector Strategy and Guideline National Framework, supported by further detailed studies, to develop:

- (i) an Investment Plan (supported by an historic investment profile)
- (ii) a Human Resources Development Plan (based on an audit of existing resources and potentials, and an analysis of needs)
- (iii) a Proposed Model Nam Saat Organisational Structure (based on the implications of the new strategic directions).

ຂັ້ນຕອນທີ 4:

ໃນຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວ ພວກເຮົາໄດ້ລຽບລຽງຄືນແລະກຳນົດ ບັນດາຈຸດປະສົງແລະເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງ. ມັນເປັນຂັ້ນຕອນສຳຄັນ ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາສະມາຊິກໜ່ວຍງານເຮັດວຽກ ຕ້ອງໄດ້ສຸມຈິດສຸມໃຈໃສ່ ເພື່ອສ້າງຄວາມເປັນເອກະພາບ ໃນການກຳນົດທີ່ວ່າງໆ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍຍັງໄດ້ສ້າງລວມກິນໄກການປະຕິບັດຕ່າງໆ ເພື່ອບັນລຸບັນດາ ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍນັ້ນ.

ຫລັງຈາກນັ້ນຮ່າງຍຸດທະສາດຕົ້ນສະບັບໂດຍສັງເຂບໃດ້ສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ສະລຸບສັງລວມໄວ້ໃນ ເອກະສານສະພາບການປະຕິບັດຜ່ານມາແລະປະເດັດນັ້ນຫາຕ່າງໆທີ່ພົວພັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເພື່ອເປັນການປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນເຂົ້າໃສ່ ຮ່າງຍຸດທະສາດຕົ້ນສະບັບໂດຍສັງເຂບ ພວກເຮົາໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມພົບປະຫາລືກັບບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆ, ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມຢູ່ສອງແຂວງ ພາກໃຕ້ແລະພາກເໜືອ ເພື່ອໃຫ້ຕາງໜ້າບັນດາແຂວງທັງໝົດໃນທົ່ວປະເທດໄດ້ປະກອບສ່ວນຄົ້ນຄ້ວາຮ່ວມກັນ, ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມພົບປະກັບບັນດາອົງການຊ່ວຍເຫລືອຈາກສາກົນແລະພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ. ຄາດໝາຍການປະກາດນຳໃຊ້ ເອກະສານແຜນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ຢ່າງເປັນທາງການ ແມ່ນພາຍໃນໄຕມາດທີ 3 ແລະທີ 4 ຂອງ ປີ 1997.

ຂັ້ນຕອນທີ 5:

ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ສ້າງເອກະສານ ທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດແຕ່ປີ 1998 ເຖິງປີ 2002, ໂດຍອີງໃສ່ທິດທາງຍຸດທະສາດ ເປັນພື້ນຖານໃນການຄົ້ນຄ້ວາແລະຜັນຂະຫຍາຍ ແລະນຳໃຊ້ຮູບແບບຕາຕະລາງ ເພື່ອສ້າງລວມຂົງເຂດແລະກິດຈະກຳວຽກງານຕ່າງໆ. ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວທາງຝ່າຍຊ່ຽວຊານສາກົນກໍໄດ້ຊຸກຍູ້ ສະໜັບສະໜູນແລະເຂົ້າຮ່ວມປຶກສາຫາລືປະກອບຄຳເຫັນຮ່ວມກັນ.

ເອກະສານແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດດັ່ງກ່າວມັນໄດ້ສະແດງເຖິງການນຳໃຊ້ແຜນຍຸດທະສາດເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງ ຢ່າງເປັນຮູບປະທຳ. ພ້ອມກັນນັ້ນມັນຍັງຈະເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການພົວພັນລະຫວ່າງ ແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ, ກິດຈະກຳຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ.

ຂັ້ນຕອນທີ 6:

ແມ່ນຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ລິເລີ່ມການນຳໃຊ້ເນື້ອໃນຄວາມໝາຍທີ່ສ້າງລວມຈາກ ເອກະສານແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ ເຂົ້າໃນການສ້າງແລະຜັນຂະຫຍາຍ:

- (1) ແຜນການການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງການ (ອີງໃສ່ແຜນການການລົງທຶນທີ່ມີຜ່ານມາ)
- (2) ແຜນການການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ (ອີງໃສ່ການປະເມີນຜົນຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານແລະຄົ້ນຄ້ວາຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງ)
- (3) ສະເໜີການສ້າງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງ ນຳສະອາດ (ອີງໃສ່ທິດຊີ້ນຳແບບໃໝ່ຂອງແຜນຍຸດທະສາດ)

Feedback

This Sector Strategy is intended to be dynamic - in other words, to be regularly and easily updated and improved, based on experiences, new needs and fresh ideas. It is expected that a light review will take place annually, with more major reviews at longer intervals. Only if this happens will the Strategy remain up to date, Lao-owned, and sustainable.

Feedback is needed on the relevance of the content, experiences on the application of the Strategy, and suggested updating needs. Demonstration projects, Provincial and National Workshops, action research, Study Tours and Sector Forum Meetings all offer opportunities for sharing feedback.

Nam Saat and its partners rely on active feedback from *all* stakeholders. Positive and negative experiences are equally important, in order to progressively improve the quality and relevance of sector guidance.

It is intended that the Sector Strategy will continue to encourage debate and feedback on the concepts outlined. Feedback is sought from all levels within Nam Saat, the Lao Women's Union, Rural Development Committee representatives from all Provinces, from Lao-based ESAs and NGOs, as well of course within the Ministry of Public Health, sister Ministries and Government Agencies, the Committee for International Economic Cooperation, and the Prime Minister's Office.

The Strategy has also been sent to selected ESAs and NGOs not at present active in the water sector in Lao PDR, but who have expressed a potential future interest, and to interested neighbouring countries in the Region. Ideas and experiences from this wider circle of readers is also invited.

Comment from all of these groups is welcome and will be taken into full consideration in future versions. Nam Saat will try to acknowledge all contributions as far as possible.

Information on how to communicate essential feedback on the Sector Strategy and Guideline National Framework to Nam Saat is given on the last page of the document.

ການປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນກັບຄືນ: (Feedback)

ເອກະສານ ແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການດັ່ງກ່າວເປັນເອກະສານທີ່ສາມາດປັບປຸງເນື້ອໃນໄດ້, ບໍ່
ໝາຍຄວາມວ່າຈະຕາຍຕົວປ່ຽນແປງບໍ່ໄດ້, ໂດຍສະເພາະຈະຕ້ອງອີງຕາມປະສົບການວຽກງານຕົວຈິງທີ່ປະຕິບັດ,
ອີງຕາມແນວຄິດແລະຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການແບບໃໝ່ ເພື່ອພິຈາລະນາໃນການປັບປຸງ. ການທວນຄືນເອກະ
ສານດັ່ງກ່າວອາດຈະເຮັດໃນແຕ່ລະປີ ແລະກໍານົດການທວນຄືນຢ່າງເປັນລະບົບແລະເປັນປະຈຳ. ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນແມ່ນ
ການເປັນເຈົ້າການນໍາໃຊ້ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນແລະຢ່າງມີຄວາມຍິນຍົງຂອງຝ່າຍລາວເຮົາ.

ຄວາມໝາຍຂອງການປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນຄືນ ແມ່ນເພື່ອປັບປຸງຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ທີ່ມີໃນສາລະບານ, ພາຍ
ຫລັງທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການນໍາໃຊ້ແຜນຍຸດທະສາດເຂົ້າໃນວຽກງານຕົວຈິງ ເຊັ່ນວ່າໃນໄລຍະເຮັດໂຄງການຕົວ
ຢ່າງ, ການຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື, ການເຮັດການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະການທັດສະນະສຶກສາ ກໍເປັນປັດໃຈ ແລະ
ເປັນການຖອດຖອນບົດຮຽນທີ່ສໍາຄັນ ເພື່ອສັງລວມເຂົ້າໃນການປັບປຸງເນື້ອໃນຕ່າງໆ.

ທາງໂຄງການຈັດຫານໍາສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍກຽມພ້ອມຮັບເອົາຄໍາຕໍາຳນິ ຕິຊົມແລະ
ທິດທາງປັບປຸງແກ້ໄຂ ຈາກບັນດາພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເອກະສານແຜນຍຸດທະສາດ ມີຄຸນນະພາບທາງ
ດ້ານເນື້ອໃນເພີ່ມຂຶ້ນແລະເປັນທິດນໍາ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕໍ່ໄປ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນບັນດາຂະແໜງ
ການຈັດຫານໍາສະອາດທຸກໆລະດັບ, ຈາກກົມ ກອງ ສະຖາບັນ ພະແນກ ພາຍໃນກະຊວງສາທາລະນະສຸກເອງ,
ຄໍາຄິດເຫັນຈາກ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ຈາກຄະນະກຳມະການພັດທະນາຊຸມນະບົດຂອງທຸກໆແຂວງ, ຈາກກະ
ຊວງອ້ອມຂ້າງສູນກາງ, ຈາກອົງການສາກົນທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ລາວ, ຈາກຄະນະກຳມະການການຮ່ວມມືເສດຖະກິດກັບ
ສາກົນ ແລະຫ້ອງການສະພາລັດຖະມົນຕີ.

ເອກະສານແຜນຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ຍັງໄດ້ຈັດສົ່ງໃຫ້ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ
ແລະບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອໃນຂົງເຂດນີ້ ເພື່ອເປັນທິດນໍາແລະເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອ
ມີທິດທາງຊ່ວຍເຫລືອໃນຕໍ່ໜ້າ ແລະຈັດສົ່ງໃຫ້ບັນດາປະເທດໄກ້ຄຽງໃນຂົງເຂດ ເພື່ອເປັນການແລກປ່ຽນຄໍາຄິດ
ຄໍາເຫັນ ຖອດຖອນບົດຮຽນ ສັງລວມໃສ່ໃນການປັບປຸງເອກະສານໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ. ຄໍາຄິດຄໍາເຫັນໃດໆກໍຕາມທີ່ທາງ
ຜູ້ອ່ານໄດ້ປະກອບສ່ວນ ທາງໂຄງການຈັດຫານໍາສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ
ແລະຈະໄດ້ນໍາມາພິຈາລະນາ ແລະຜັນຂະຫຍາຍ ປັບປຸງເຂົ້າໃນເອກະສານ. ການສົ່ງຄໍາເຫັນກັບຄືນມາ ແມ່ນໃຫ້
ສົ່ງຕາມທີ່ຢູ່ ຊຶ່ງແຈ້ງໃວ້ໃນປຶກຫລັງເອກະສານສະບັບນີ້ .

PART I

NOVEMBER 1997 ISSUE

STRATEGIC AREAS

OF THE

LAO SECTOR STRATEGY

I PLANNING

Principles

Promotion of **appropriate planning** will be given a high priority by management in partnership with other stakeholders.

At all levels, water sector planning will be fully in line with and supportive of the overall guiding **Government development policy**.

In particular sector planning will contribute to the achievement of one of the principal goals of the Department of Hygiene of the Ministry of Public Health, that relating to preventive health nationwide.

In general, development experience in the Lao PDR to date shows that effective planning requires a **participatory, bottom-up process** which should be fully Lao-led and owned.

Whilst this should reflect **community demand and informed choice**, at the same time it will be based on **sound assessments** of the situation and needs, of human, financial and material resources, of technical potential and of past experiences.

Planning will take into account the need to ensure not just coverage (the physical installation of new systems), but also the need to ensure **use, long-term sustainability and positive impact**, both from a health and from an economic and environmental point of view.

Decentralised, **community based management** of planning, implementation, operation and initial and recurrent financing, together with consensus and knowledge-based **behavioural change**, will be used in reaching these goals.

Where new roles are to be taken up by the community, the supporting agency will have an obligation to plan for appropriate **community training and backstopping support** to them.

Planning will be based on a clear principle of **equity**. The opportunities for those that can afford to take initiatives themselves will be maximised, whether through the emerging private sector or independently.

Government and ESA funded support will be focused on those that need it most, and will support the **fair sharing of resources**

I. ການວາງແຜນການ (Planning)

ຫຼັກການພື້ນຖານ: (Principles)

ບັນດາຂະແໜງການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຕ້ອງໄດ້ຖືເອົາການວາງແຜນການທີ່ເໝາະສົມ ເປັນບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນຕົ້ນຕໍ ຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂຄງການ ແລະ ໃຫ້ມີການປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.

ການວາງແຜນການຂອງຂະແໜງການຈັດຫນ້າສະອາດໃນທຸກໆລະດັບ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງແລະນອນຢູ່ໃນ ແນວທາງນະໂຍບາຍການພັດທະນາຂອງລັດຖະບານ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ແຜນການດັ່ງກ່າວຈະເປັນການປະກອບສ່ວນໃຫ້ບັນລຸ ຈຸດປະສົງລະດັບຄາດໝາຍທີ່ທາງກົມອະນາໄມແລະກັນພະຍາດກໍຄືທາງກະຊວງສາທາລະນະສຸກວາງອອກ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຜ່ານການພັດທະນາຢູ່ ສ.ປ.ປ ລາວ, ມັນໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການວາງແຜນການທີ່ມີປະສິດທິຜົນແມ່ນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກທຸກລາຍພາກສ່ວນແລະຕ້ອງແມ່ນການວາງແຜນມາແຕ່ຂັ້ນພື້ນຖານ ຊຶ່ງເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ຝ່າຍລາວເຮົາເອງເປັນເຈົ້າຂອງແລະນຳພາໃນການສ້າງແຜນການຢ່າງແທ້ຈິງ, ຕອບສະໜອງໄດ້ຊຶ່ງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງປະຊາຊົນ ແລະຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ບົດຮຽນການເຮັດການປະເມີນຜົນຜ່ານມາ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານພະນັກງານ, ທາງດ້ານການເງິນ, ດ້ານວັດສະດຸ ອຸປະກອນ ແລະດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ.

ການວາງແຜນການຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ບໍ່ແມ່ນແຕ່ຈະໃຫ້ໄດ້ຈຳນວນການກໍ່ສ້າງກິດຈະກຳ ແລະ ໃດ້ຈຳນວນຜູ້ຊົມໃຊ້ເພີ່ມຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ, ມັນຕ້ອງໄດ້ຮັບປະກັນທາງດ້ານ ການນຳໃຊ້ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມຍືນຍົງ ນຳໃຊ້ຍາວນານ ແລະ ມີຜົນກະທົບທີ່ດີ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ຕໍ່ທັດສະນະທາງດ້ານເສດຖະກິດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ. ການວາງແຜນການຕ້ອງແນໃສ່ໃຫ້ຊຸມຊົນຊາວບ້ານມີສ່ວນຮ່ວມແລະເປັນເຈົ້າການຢ່າງແທ້ຈິງ ເພາະເຂົາເຈົ້າຈະເປັນຜູ້ມີສ່ວນສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາ ແລະແນໃສ່ການສົ່ງເສີມ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີບົດບາດໃນການເປັນຜູ້ນຳພາຢ່າງແທ້ຈິງ. ຈາກນັ້ນທາງຝ່າຍຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບ ກໍຕ້ອງໄດ້ຈັດການອົບຮົມທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ແລະຊຸກຍູ້ຊ່ວຍເຫລືອ ສະໜັບສະໜູນຢ່າງເປັນປະຈຳ.

ການວາງແຜນການຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ຫຼັກການຂອງຄວາມສະເໝີພາບ, ທາງຝ່າຍລັດຖະບານແລະອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຈັດສັນການຊ່ວຍຢ່າງຍຸດຕິທຳແລະຖືກຕ້ອງເໝາະສົມ ໂດຍສະເພາະຂົງເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫລີກ; ສຳລັບຂົງເຂດທີ່ມີເງື່ອນໄຂໃນການປະກອບສ່ວນຫລືກຸ້ມຕົນເອງໄດ້ ແມ່ນສົ່ງເສີມໃຫ້ກິດຈະກຳເອກະຊົນອື່ນໆເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຊ່ວຍ ຫລືໃຫ້ຊາວບ້ານເປັນຜູ້ຈັດຫາເອົາເອງ. ນອກນັ້ນ ການພົວພັນປະສານງານກັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນເປັນປັດໃຈສຳຄັນ ໃນການເພີ່ມທະວີການຊ່ວຍເຫລືອຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ຈະເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນໄດ້ຮັບໝາກຜົນດີຂຶ້ນ, ຈະຫລີກລ່ຽງໄດ້ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ບໍ່ປະສິດທິຜົນ.

ການວາງແຜນການຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນແນ່ນອນ, ພົວພັນກັບວຽກງານຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນຫົວຂໍ້ທີ VII ຂອງເອກະສານຍຸດທະສາດສະບັບນີ້, ຊຶ່ງໃນບົດດັ່ງກ່າວ ມັນຈະພັນລະນາເຖິງ ການປັບປຸງຊຸກຍູ້ ວຽກງານຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ, ການເຮັດການສຶກສາກໍລະນີວຽກງານ, ການເຮັດການຄົ້ນ

It will be essential to liaise fully with other sectors and with the donor network, in order to **maximize resources and lower costs, avoid duplication, and enhance complementarity.**

Planning will need to be founded much more strongly on **accurate data and feedback.** Links with the information-related strategies (see Section VII), including improved monitoring, evaluation, case studies and action research initiatives will need to be strengthened.

Studies will be carried out into cost efficiency and effectiveness, as a tool for better planning.

Four concepts will feature strongly in the planning approach:

- (i) Rural water supply and environmental health have a key place in the overall **management of water resources**
- (ii) Water is often the key **catalyst** in the processes of **rural development**
- (iii) Water plays a major role in the promotion of **primary health care**
- (iv) water supply and sanitation must contribute towards the **sustainable environment.**

The planning process will be **dynamic** rather than static. Periodic reviews and updating of plans will be established as part of the Nam Saat professional approach to planning.

There will be a recognition that water and environmental health improvements are not one-off solutions.

Rather they will be seen as **step by step progressive developments** in village service levels. Such services will need to develop and expand as the economy of village and family grows.

Rehabilitation and upgrading of old schemes will be given proper attention where it is economic. Where necessary this will include reviewing and improving systems of operation, management and use, and influencing behaviour, rather than only technical rehabilitation.

Learning from, and, where useful, adapting **traditional water and sanitation technologies and water practices** will also be incorporated in the strategic approach.

Planning will be **proactive**, in that it will help target appropriate case studies, action research and pilot and demonstration schemes.

It will also be **learning-focused**, in that it will be **responsive** to new experiences from other provinces and countries, and to inputs from monitoring and evaluation.

ຄວ້າ. ການເຮັດການສຶກສາໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານແລະເປັນເຄື່ອງມື ໃຫ້ແກ່ການວາງແຜນ ການ ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານການລົງທຶນໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ.

ວິທີການການວານແຜນຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ ແນວຄິດເນື້ອໃນ 4 ຢ່າງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ການຈັດຫານຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂົງເຂດຊົນນະບົດມັນແມ່ນອົງປະກອບທີ່ ສຳຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນຳໂດຍກົງ ;
2. ນຳແມ່ນຖືວ່າເປັນປັດໃຈຊ່ວຍຊຸກຍູ້ໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດ;
3. ນຳແມ່ນປັດໃຈທີ່ສຳຄັນ ໃນການສົ່ງເສີມວຽກງານ ຮັກສາສຸຂະພາບຂັ້ນຕົ້ນ;
4. ນຳແລະການອະນາໄມ ແມ່ນສ່ວນປະກອບໃນການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ.

ການສ້າງແຜນການຕອ້ງ ໄດ້ກຳນົດຂັ້ນຕອນໃຫ້ມີການ ດັດແກ້ ປັບປຸງ ທວນຄືນແລະເໜັງຕີງໄດ້ ແທນທີ່ ຈະເປັນແຜນການແບບຕາຍໂຕ. ການທວນຄືນເປັນໄລຍະໆ ແລະການ ປັບປຸງແຜນການຈະໄດ້ຖືກປະຕິບັດໂດຍ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບໂຄງການນຳສະອາດ ຕາມແບບແຜນວິທີເຮັດວຽກທີ່ເໝາະສົມແລະຖືກຕ້ອງ. ວຽກງານຈັດຫານຳ ສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຈະບໍ່ແມ່ນປັດໃຈ ຢ່າງດຽວ ໃນການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວ ບ້ານ ຖ້າຫາກວ່າບໍ່ມີການຈັດຕັ້ງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ບໍ່ມີການດູແລຕິດຕາມ, ບໍ່ມີການຈັດຕັ້ງການບຳລຸງຮັກສາ ສ້ອມແປງ. ລະດັບຊາວບ້ານເອງ ເຂົາເຈົ້າຈະເຫັນໄດ້ ຂະບວນການພັດທະນາທີ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໃນຂົງເຂດຂອງ ເຂົາເຈົ້າ, ແລະແນ່ນອນວ່າ ເຕັກນິກການບໍລິຫານ ໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ຊົມໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແມ່ນຈະວິວັດໄປ ຕາມລະດັບເສດຖະກິດລາຍໄດ້ແລະການເພີ່ມຈຳນວນຂຶ້ນຂອງຄອບຄົວ.

ການປັບປຸງແລະການສອ້ມແປງຄືນໃໝ່ໂຄງການເກົ່າທີ່ເປເພໄປແລ້ວນັ້ນກໍ່ຄວນໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ປະ ຕິບັດແບບໄລ່ລຽງທາງດ້ານເສດຖະກິດການລົງທຶນຄັກແມ່. ນອກນັ້ນກໍ່ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມເງື່ອນໄຂ ໃນດ້ານອື່ນໆໄປ ພອ້ມງກັນເຊັ່ນຈັດຕັ້ງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ການປົກປັກຮັກສາ ແລະການເພີ່ມທະວີຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງ ຊາວບ້ານ ແທນທີ່ຈະຄິດແຕ່ສ້ອມແປງ ປັບປຸງໃຫ້ໃຊ້ງານໄດ້ຄືນເທົ່ານັ້ນ.

ນອກນັ້ນ ເຕັກນິກວິທີການຈັດຫານຳແລະອະນາໄມແບບພື້ນເມືອງດັ່ງເດີມ ກໍ່ຈະໄດ້ພິຈາລະນາແລະຈັດ ເຂົ້າໃນເອກະສານຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ເຊັ່ນກັນ, ຊຶ່ງມັນສະແດງອອກໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງແລະໃນການສຶກສາ ຜ່ານມາ.

ການວາງແຜນການທີ່ດີ ມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ມີການກຳນົດຢ່າງເໝາະສົມ ໃນການເຮັດການສຶກສາກໍລະນີ ວຽກງານ, ກິດຈະກຳຄືນຄວ້າ, ການເຮັດໂຄງການທົດລອງແລະໂຄງການຕົວຢ່າງ. ແຜນການຕ່າງໆ ມັນຈະແທດ ເໝາະ ມີປະສິດທິຜົນໄດ້ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຖອດຖອນບົດຮຽນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ ຢູ່ບັນດາແຂວງ ແລະບັນດາປະເທດໄກ້ຄຽງ, ນອກຈາກນັ້ນການວາງແຜນຈະໄດ້ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມຈາກການຕິດຕາມກວດກາວຽກ ງານແລະການປະເມີນຜົນໂຄງການ.

ການນຳໃຊ້ເຕັກນິກແບບ ການສ້າງແຜນການໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນງານ (Logical Framework Approach) ຈະເຮັດໃຫ້ການວາງແຜນມີລະດັບການພັດທະນາຂຶ້ນ, ໃນນັ້ນຈະກຳນົດໄດ້ຢ່າງລະອຽດກ່ຽວກັບ ຈຸດ

The lessons from both positive and other experiences will be taken into account.

Logical Framework Approach techniques, where planning is developed on the basis of clear objectives, verifiable indicators of achievement, and clear resource inputs, will be promoted as a sound basis of planning at all levels.

In responding to the new environmental agenda, Nam Saat will become increasingly familiar with **Environmental Impact Assessment (EIA)** and other planning techniques to assess the potential positive and negative impacts of water and sanitation interventions, and thereby maximise the beneficial outcome.

Demand-based Planning

For all sectors, the Government stresses the concept of **grassroots planning** - with priorities for action coming from the villages, districts and provinces rather than from a central authority.

These priorities should be based on **economic demand**, or a balance between what people want, need and most importantly, are willing to pay for.

But the concept of medium to long-term planning is a relatively new process for many Lao at community level, who are more used to day-to-day subsistence survival.

Communities will need appropriate help and support (training, advice, backstopping) for this concept to succeed fully.

Grassroots planning will therefore require a significant shift in attitudes and approaches. This will be true not only on the part of the communities, but also by middle and higher level authorities who will have to fulfil a new, supportive role.

With an emphasis on grass roots or community based planning, the role of planning at District, Provincial, Regional, and central level changes.

Plans at these levels become **guiding and supporting plans** for the more detailed planning at lower levels. The real implementation planning is at community level.

The type of planning therefore shifts depending on the needs. **Action Planning** is carried out at community level, consolidated by the Districts.

"Backstopping" and **"guiding"** planning is carried out at Provincial, District and central levels, whilst external support agencies and NGOs limit themselves to **planning appropriate support**, in dialogue with the Lao prime movers.

ປະສົງລະດັບຄາດໝາຍ, ຕົວວັດແທກແລະອັນຍິ່ງຍືນຜົນສຳເລັດ, ຊັບພະຍາກອນທີ່ຕ້ອງການ. ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວ ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການວາງແຜນການຂອງທຸກໆລະດັບຮັບຜິດຊອບ.

ໂຄງການຈັດຫນ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເອງ ກໍແມ່ນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ດັ່ງນັ້ນໃນການວາງແຜນການຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ວິທີການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (Environmental Impact Assessment) ເພື່ອປະເມີນລ່ວງຫນ້າຜົນກະທົບທັງທາງດີແລະກະທົບກະເທືອນ ໃສ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະເພື່ອເຮັດໃຫ້ໝາກຜົນຂອງວຽກງານດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

ຄວາມຕ້ອງການອັນພື້ນຖານສຳລັບການວາງແຜນ: (Demand based planning)

ຢູ່ໃນທຸກຂົງເຂດຂະແໜງການວຽກງານ, ລັດຖະບານພວກເຮົາໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ທາງທ້ອງຖິ່ນຈາກບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ ໃຫ້ເປັນເຈົ້າການໃນການຂຶ້ນແຜນການ, ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຈະຈັດລຽງບຸລິມະສິດວຽກງານທີ່ຕ້ອງການໄດ້ ດີກວ່າ ແທນທີ່ຈະແມ່ນທາງສູນກາງເປັນເຈົ້າການຮັບຜິດຊອບເຮັດ. ການຈັດລຽງບຸລິມະສິດນີ້ ຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ ຄວາມເປັນຈິງທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຫລືພິຈາລະນາວ່າ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວບ້ານແມ່ນແນວໃດແທ້, ແລະ ອັນສຳຄັນ ແມ່ນຄວາມເຫັນດີຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການປະກອບສ່ວນກັບກິດຈະກຳນັ້ນໆ.

ແຕ່ວ່າຂັ້ນຕອນໃນການຂຶ້ນແຜນການໄລຍະປານກາງ ແລະໄລຍະຍາວອາດຈະຍັງເປັນວຽກໃໝ່ສຳລັບ ເຂົາເຈົ້າ ຊຶ່ງຕົວຈິງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂາດເຂີນໃນຊີວິດປະຈຳວັນກໍແບກຫາບຢູ່ແລ້ວ, ດັ່ງນັ້ນມັນຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນ ໃນການແນະນຳອົບຮົມ, ເປັນທີ່ປຶກສາ, ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນທຸກວິທີທາງເພື່ອສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າລິເລີ້ມຄວາມ ເປັນເຈົ້າການຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວແລະຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

ພາລະບົດບາດແລະໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຊຸມຊົນຊາວບ້ານທີ່ຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມອັນພື້ນຖານໃນການ ວາງແຜນການ, ດັ່ງນັ້ນມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງຫລາຍດ້ານ. ກໍບໍ່ສະເພາະແຕ່ທາງຝ່າຍ ຊາວບ້ານເທົ່ານັ້ນ, ສຳລັບພະນັກງານຂັ້ນຕ່າງໆ ກໍຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ພັດທະນາຕົນເອງເຊັ່ນກັນ. ທາງການຈັດຕັ້ງ ຂັ້ນເມືອງ ແຂວງ ສູນກາງຈະໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການຊຸກຍູ້ ແນະນຳ ສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປັນ ໄປຕາມແຜນງານທີ່ທາງພື້ນຖານໄດ້ກຳນົດໄວ້.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນຊາວບ້ານໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການຂຶ້ນແຜນການ ໃນບາດກ້າວກະກຽມໂຄງການຕໍ່ ໄປ, ດັ່ງນັ້ນບົດບາດຂອງນັກສະອາດຂັ້ນເມືອງ ຂັ້ນແຂວງແລະຂັ້ນສູນກາງ ກໍຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງເຊັ່ນກັນເພື່ອ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຈະກາຍເປັນຜູ້ຊຸກຍູ້ຊ່ວຍເຫລືອແລະສະໜັບສະໜູນຂັ້ນ ບ້ານໃນການສ້າງແຜນການແລະຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງ.

ຮູບການໃນການຂຶ້ນແຜນການແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງ, ແຜນການປະຕິບັດຕ່າງໆ ແມ່ນທາງຊາວບ້ານຕ້ອງໄດ້ສັງລວມເປັນຕົ້ນຕໍ ໂດຍທີ່ວ່າແມ່ນທາງເມືອງ ແຂວງແລະສູນກາງເປັນຜູ້ຊຸກຍູ້ໃນການ ສັງລວມໃຫ້ສົມບູນ, ແລະໃນນັ້ນທາງອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນກໍຈະໄດ້ໃຫ້ຄຳຄິດຄຳເຫັນ ປຶກສາຫາລື ເປັນທີ່ປຶກ ສາ ໃນການວາງແຜນການທີ່ຊ່ວຍເຫລືອຢ່າງເໝາະສົມ ເພື່ອສົມທົບໃຫ້ມີເນື້ອໃນຂັ້ນຕົ້ມ.

To develop a grassroots planning approach Nam Saat will introduce a number of new measures:

Strategic Directions

1 Planning Support Units

Planning Support Units will be established at all levels, essential for drawing together annual district, provincial and national plans. In each of the district, provincial and central Nam Saat offices, one or two personnel will be allocated a particular responsibility for planning.

In some cases, this might be a responsibility shared with other duties, in others, full time.

Depending on location, these personnel will also act as planning facilitators with local villages, districts and provinces.

They will also function as information gatherers, public relations officers during planning discussions, and first contact points for external support agencies.

To give a good balance to the planning support units, they will be staffed with a good **mix of professionals**. Socio-economic, financial and technical skills will be needed as well as planning expertise.

Both men and women, and representatives of different ethnic groupings will be assigned to the planning support role.

Each unit will foster **vertical and horizontal planning links**. At each level, key *horizontal* connections will be fostered with provincial and district planning committees and informally, with rural development projects, water resources related offices, other sectors and sister ministries such as agriculture and education, and the Lao Women's Union. District and Provincial units would also make *vertical* connection between village level and central Nam Saat, crucial for mid-level planning.

They would also keep their provincial and district administrations well informed. Nam Saat central would similarly liaise horizontally with planning units within the Ministry of Public Health, the Committee for Planning and Cooperation, and the Ministry of Foreign Affairs, and other ministries, and vertically with its potential Regional Offices.

The planning support units at central level would also link technically and operationally to external support agencies, NGOs and relevant local businesses.

ເພື່ອພັດທະນາວິທີການສ້າງແຜນການຂອງພື້ນຖານໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ, ໂຄງການຈັດຫານກໍ່ສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະໄດ້ສະເໜີ ນຳໃຊ້ມາດຕະການປະຕິບັດແບບໃໝ່ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ທິດທາງຍຸດທະສາດ: (Strategic Directions)

1. ໜ່ວຍງານສະໜັບສະໜູນການສ້າງແຜນການ: (Planning Support Units)

ໜ່ວຍງານສະໜັບສະໜູນການສ້າງແຜນການ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນໃນທຸກໆລະດັບ ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າຈະເປັນເຈົ້າການຮ່ວມກັນໃນການສ້າງແຜນການປະຈຳປີ ຂອງຂັ້ນເມືອງ, ແຂວງ ແລະລະດັບຊາດ. ແຕ່ລະໜ່ວຍງານທຸກລະດັບຈະຕ້ອງປະກອບໜຶ່ງເຖິງສອງຄົນ ເພື່ອເປັນເຈົ້າການສະເພາະຕໍ່ວຽກງານແຜນການ. ຢູ່ໃນບາງກໍລະນີ ເຂົາເຈົ້າກໍ່ອາດຈະປະກອບສ່ວນເຮັດວຽກ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານນຳໜ່ວຍງານອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ອົງຕາມສະພາບຄວາມເປັນຈິງໃນທ້ອງຖິ່ນ, ບັນດາພະນັກງານທີ່ຮັບຜິດຊອບຂະແໜງການນີ້ຈະຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຊຸກຍູ້, ໃຫ້ຄຳປຶກສາຫາລືແກ່ຂັ້ນບ້ານ, ເມືອງແລະແຂວງ. ເຂົາເຈົ້າຈະເປັນຜູ້ສັງລວມຂໍ້ມູນຂ່າວສານສະຖິຕິແລະອື່ນໆ, ຈະເປັນນັກພົວພັນປະສານງານໃນເວລາມີການປຶກສາຫາລືການວາງແຜນການ ແລະຈະເປັນຜູ້ທີ່ຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນຕ່າງໆ.

ຜູ້ທີ່ຈະມາປະຕິບັດໜ້າທີ່ໃນໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວ ຄວນມີພື້ນຖານຄວາມເຂົ້າໃຈວຽກງານຈັດຫານກໍ່ສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ, ນອກຈາກນີ້ຄວນມີຄວາມຮູ້ເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບເສດຖະກິດສັງຄົມ, ທາງດ້ານການເງິນແລະ ທາງດ້ານເຕັກນິກ ວິຊາການກໍ່ແມ່ນຈຳເປັນສຳລັບວຽກງານການວາງແຜນການ. ການຊັບຊ້ອນພະນັກງານທັງຍິງແລະຊາຍເຂົ້າໃນໜ່ວຍງານ ນຳຈຳເປັນເຊັ່ນດຽວກັນ; ນອກນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຂົນຂວາຍ ແລະພິຈາລະນາໃຫ້ມີຕົວແທນຈາກຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ມີສ່ວນຮ່ວມແລະຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນພາລະບົດບາດຂອງໜ່ວຍງານການວາງແຜນແຕ່ລະຂັ້ນ.

ການພົວພັນປະສານງານສາຍຕັ້ງ, ສາຍຂວາງກໍ່ແມ່ນຈຳເປັນສຳລັບການວາງແຜນຢູ່ໃນແຕ່ລະຂັ້ນຮັບຜິດຊອບ ແຕ່ສູນກາງຫາທ້ອງຖິ່ນ. ການຕິດຕໍ່ພົວພັນສາຍຂວາງແມ່ນຈະຖືກປະຕິບັດ ໂດຍຜ່ານຄະນະກຳມະການແຜນການຂອງເມືອງແລະແຂວງ ນອກຈາກນັ້ນກໍ່ປະສານກັບໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ, ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ, ກົມກອງກະຊວງອື່ນເຊັ່ນ: ກະຊວງກະສິກຳ, ກະຊວງສຶກສາ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ. ໜ່ວຍງານແຜນການລະດັບເມືອງແລະແຂວງຈະເປັນສູນກາງໃນການປະສານງານສາຍຕັ້ງ ເບື້ອງໜຶ່ງແມ່ນກັບຂັ້ນບ້ານ ເບື້ອງໜຶ່ງແມ່ນກັບສູນກາງ ນັກສະອາດແລະເຂົາເຈົ້າຈະລາຍງານໃຫ້ຂະແໜງການພາຍໃນເມືອງແລະແຂວງໄດ້ຮັບຊາບ. ຈາກນັ້ນຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ຈະໄດ້ພົວພັນປະສານງານສາຍຕັ້ງກັບພະແນກແຜນການແລະການຮ່ວມມືຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ກັບກົມກອງການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ກັບກົມຮ່ວມມືເສດຖະກິດກັບສາກົນຊຶ່ງຂຶ້ນກັບຄະນະກຳມະການແຜນການແລະການຮ່ວມມື, ນອກນັ້ນກະຊວງການຕ່າງປະເທດກໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສັງລວມແຜນການການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງສາກົນເຊັ່ນກັນ.

ໜ່ວຍງານແຜນການສູນກາງ ຕ້ອງໄດ້ປະສານງານກັບອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນທີ່ຂຶ້ນແລະບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະກັບໜ່ວຍງານທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີກິດຈະການກ່ຽວຂ້ອງ. ທາງອົງການດັ່ງກ່າວນັ້ນ ກໍ່ຈະໄດ້ພິຈາລະນາແລະກະກຽມແຜນການປະຕິບັດຊຸກຍູ້ແລະງົບປະມານຊ່ວຍເຫຼືອ ຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ ທິດທາງແຜນຍຸດທະສາດແລະ

They will be urged to take Nam Saat's Strategy and Guideline National Framework into full consideration when formulating their own support and action plans, budgets, and future development plans, so that these and the Nam Saat Strategy and Guideline National Framework are in conformity.

In order not to lose the principle of grass roots planning predominating, higher levels within the planning system will limit themselves to the minimum possible consolidation of locally generated plans, mainly making sure that the collected plans fit with national policies, and guidance material, including this Strategy and Guideline National Framework.

2 Rolling planning

A more thorough and in depth annual process for **revision and prioritisation** of plans will be developed. New mechanisms for annual review and re-planning will be instituted. Such planning forums will encourage **broad scope and vision**.

Crucially they will reflect an analysis of the grassroots situation, including the situation with or without project interventions, existing strengths, conditions, ethnic issues, and community contribution, participation and management potential.

Planning reviews will be needed to examine actual demands, needs and experiences, and take into account any changes in national policy, in standards and norms, and in the External Support Agency support climate.

At the central and Provincial levels, the Nam Saat review meetings, currently being held every six months, are an appropriate setting. A portion of time during these meetings will be allocated specifically for planning.

As soon as possible, District staff will also be assisted to have regular **planning exchanges**, perhaps through annual Meetings on a Regional or multi-province basis.

If rolling planning is to be effective, it must be based on **reliable and timely data**. Monitoring, reporting, evaluation and two-way feedback will therefore be of great importance.

3 Resourcing of the planning support function

Increased annual budget allocations for planning will be sought for incorporation into Nam Saat finances.

This will include allocations for field visits, data collection and analysis, assessments of economic demand as well as need, workshops and training, particularly for planning of essential components related to use, sustainability and impact.

ທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດຂອງຝ່າຍລາວເຮົາ ແລະ ແຜນພັດທະນາຕ່າງໆກໍ່ຈະ ໄດ້ລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງພ້ອມພຽງ ເປັນເອກະພາບ, ມີການຮ່ວມມືປະສານງານຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ເພື່ອປະຕິບັດໃຫ້ໄດ້ຕາມຫລັກການການຂຶ້ນແຜນການ ຊຶ່ງແມ່ນທາງຝ່າຍພື້ນຖານຕ້ອງໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການຂຶ້ນແຜນ, ໜ່ວຍງານທີ່ຮັບຜິດຊອບແຜນການຂຶ້ນສູນກາງ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຄົ້ນຄວ້າ ສັງລວມແຜນການສະເໜີຂອງພື້ນຖານ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແນວທາງນະໂຍບາຍທິດທາງແຜນຍຸດທະສາດແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ.

2. ການປັບປຸງແຜນການ: (Rolling planning)

ໃນຂັ້ນຕອນສັງລວມແຜນການປະຈຳປີນັ້ນ ການທວນຄືນປັບປຸງແລະການວາງບຸລິມະສິດຕອ້ງໄດ້ມີການພັດທະນາຂຶ້ນເປັນກ້າວໆ. ຕອ້ງໄດ້ຈັດຕັ້ງກົນໄກໃໝ່ໃນກອງປະຊຸມທວນຄືນວຽກງານປະຈຳປີ ແລະ ການເຮັດແຜນການຄືນໃໝ່; ກອງປະຊຸມທວນຄືນຕອ້ງ ກຳນົດໄດ້ ການປັບປຸງແຜນການ ແລະ ການວາງທັດສະນະແບບເບິ່ງກວ້າງເຫັນໄກ; ກອງປະຊຸມທວນຄືນມັນຈະສະທອ້ນເຖິງ ການວິເຄາະວິໄຈສະພາບການຢູ່ພື້ນຖານ, ໃນນັ້ນຈະສ່ອງແສງເຖິງຂົງເຂດທີ່ໄດ້ຮັບແລະບໍ່ໄດ້ຮັບໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອ, ທ່າແຮງຕ່າງໆ, ເງື່ອນໄຂ, ຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງຊາວບ້ານແລະຂີດຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຂອງຂັ້ນພື້ນຖານ.

ການທວນຄືນແຜນການຕ້ອງໄດ້ກວດສອບພິຈາລະນາຄຳສະເໜີທີ່ແທ້ຈິງ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ປະສິບການວຽກງານຜ່ານມາ, ແລະ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງແນວທາງນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ, ເຖິງການກຳນົດມາດຕະຖານ ແລະ ບັນທັດຖານຂອງວຽກງານ ແລະ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈ ສະພາບການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ.

ໃນໂອກາດທີ່ຈັດກອງປະຊຸມທວນຄືນວຽກງານປະຈຳເຄິ່ງປີ ແລະ ປະຈຳປີ, ໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຕ້ອງໄດ້ຈັດຕາຕະລາງເວລາສຳລັບສຶກສາຄົ້ນຄວ້າການວາງແຜນການໂດຍໃຫ້ມີການຮ່ວມມືກັບແຂວງ ຊຶ່ງມັນຈະນຳໄປສູ່ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອພະນັກງານຂັ້ນເມືອງໃນການປັບປຸງແຜນການຂອງຕົນ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການຄົ້ນຄວ້າປຶກສາຫາລື ແລະ ແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມປະຈຳປີ, ຫລືຈະຈັດເປັນເຂດ ຫລືເປັນແຂວງ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປັບປຸງແຜນການມີປະສິດທິຜົນ, ແຜນການຕ້ອງໃຫ້ແທດເໝາະກັບຕົວຈິງແລະກຳນົດເວລາໃຫ້ຖືກຕ້ອງ. ນອກນັ້ນການຕິດຕາມກວດກາ, ການລາຍງານແລະການປະເມີນຜົນ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຢ່າງເປັນປະຈຳເພື່ອເປັນການຮັບຮູ້ ແລະສັງລວມໄດ້ທັງສອງກຳສອງຝ່າຍ.

3. ການຕອບສະໜອງເຄື່ອງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆໃຫ້ໜ່ວຍງານແຜນການ:

(Resourcing of the planning support function)

ການຈັດສັນງົບປະມານເຂົ້າໃນການວາງແຜນການໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມປະຈຳປີ ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມເຂົ້າໃນລະບົບການເງິນຂອງໂຄງການ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການໄປຢ້ຽມ

Computer or typewriter equipment, short-term planning scholarships for planning trainers and key staff, funds for meetings, and exchanges between villagers, water sector partners, and Nam Saat staff will also need funding.

4 Training for planning and planning support

At each level planning unit staff will receive training in supporting **planning** for clean water and environmental health Programmes, **participatory discussion techniques**, and **grassroots meeting facilitation**.

Workshops will be one way used to strengthen skills in Logical Framework Approach techniques and other essential planning tools.

Central planning staff will require specialised courses for Training of Trainers.

Allocated funds will also be sought for field training and periodic monitoring of decentralised planning staff, and follow-up support to their work. Refresher courses will also be given annually.

As planning is a new field for many Lao government officers, staff at all levels will benefit greatly from continual short-term training, constant monitoring, and follow-up by managers.

Study tours will be arranged to examine different approaches, and regular exchanges among the different levels of the planning process.

External advice will be helpful during the initial years of establishing the field and central planning support units and formulating training programs for the appointed staff.

District level officers will need training in **how to discuss planning with communities**. This will include: listening; how to help villagers with the identification of demand and village-level priorities; how to respond to demand; and how to present and discuss the implications of alternative courses of action.

They will also need training in **baseline data collection and analysis** at the village level. This data will be essential for planning, budgeting, monitoring and evaluation processes.

Training will therefore include participatory village data and opinion collection. An easy writing process will also be devised, for reporting and communicating, as writing and analysis skills at the field level are quite limited.

ຢາມພື້ນທີ່, ການເກັບກຳແລະການວິໃຈຂໍ້ມູນ, ການຕິດຕາມວຽກງານຢູ່ຕ່າງແຂວງ, ການປະເມີນທາງດ້ານເສດຖະກິດເພື່ອ ການຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ, ໂດຍສະເພາະການວາງແຜນຕອ້ງແນ່ໃສ່ອົງປະກອບພື້ນຖານທີ່ມີສ່ວນພົວພັນໃນການຮັບປະກັນການຊົມໃຊ້, ມີຄວາມຍືນຍົງແລະມີຜົນກະທົບທີ່ດີ. ການຈັດຫາເຄື່ອງຄອມພິວເຕີ ຫຼື ພິມດິດ ກໍ່ແມ່ນສຳຄັນ, ຕ້ອງມີການວາງແຜນການໄປຍົກລະດັບໄລຍະສັ້ນສຳລັບນັກວາງແຜນການແລະຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ, ຈັດສັນງົບປະມານສຳລັບຈັດກອງປະຊຸມແລະແລກປ່ຽນລະຫວ່າງບ້ານກັບບ້ານແລະກັບບັນດາພາກສ່ວນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານຈັດຫານຳ.

4. ການອົບຮົມສຳລັບການວາງແຜນ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນການວາງແຜນ:

(Training for planning and planning support)

ຢູ່ໃນທຸກລະດັບຂອງໜ່ວຍງານແຜນການ, ພະນັກງານທີ່ຮັບຜິດຊອບຈະໄດ້ຮັບການອົບຮົມທິດນຳໃນການວາງແຜນການວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ, ໃນນັ້ນຈະປະກອບໄປດ້ວຍ ການມີສ່ວນຮ່ວມປຶກສາຫາລືທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະການຊຸກຍູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນຊຸດອົບຮົມ. ການຈັດກອງປະຊຸມເຮັດວຽກຈະເປັນລັກສະນະຮູບແບບເຕັກນິກວິທີການຮ່າງແຜນການໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນງານ (Logical Framework Approach) ແລະວິທີການວາງແຜນແບບອື່ນທີ່ສຳຄັນ.

ໜ່ວຍງານແຜນການຂອງສູນກາງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອເປັນນັກອົບຮົມ. ຕ້ອງໄດ້ຂົນຂວາຍຊອກຫາງົບປະມານເພື່ອຈັດຕັ້ງຊຸດອົບຮົມຢູ່ຂັ້ນພື້ນຖານແລະຕິດຕາມດູແລເປັນໄລຍະໆ ໃນການກໍ່ສ້າງນັກແຜນການຢູ່ພື້ນຖານ. ນອກນັ້ນຍັງຮຽກຮ້ອງ ການຈັດຊຸດອົບຮົມເພື່ອທວນຄືນຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນແຕ່ລະປີ.

ຂົງເຂດການເປັນເຈົ້າການໃນການວາງແຜນການແມ່ນຍັງຖືວ່າເປັນຂົງເຂດຮັບຜິດຊອບແບບໃໝ່ຂອງຝ່າຍພະນັກງານລາວ, ມັນຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມການອົບຮົມແລະຍົກລະດັບໄລຍະສັ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຊຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ແລະຕິດຕາມຈາກຂັ້ນນຳຂອງໂຄງການ, ຕ້ອງໄປທັດສະນະສຶກສາ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຢ່າງເປັນປະຈຳ. ທາງຝ່າຍທີ່ປຶກສາຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ ກໍ່ຈະໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ໃນການສ້າງໜ່ວຍງານວາງແຜນການໃນໄລຍະທຳອິດແລະວາງແຜນຈັດຊຸດອົບຮົມ ໃຫ້ພະນັກງານທີ່ເປັນເຈົ້າການຮັບຜິດຊອບນັ້ນ.

ໜ່ວຍງານແຜນການຂັ້ນເມືອງຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມວ່າຈະປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບການສ້າງແຜນການກັບຊາວບ້ານແບບໃດ. ໃນນັ້ນມັນຈະປະກອບໄປດ້ວຍຫຼາຍກິດຈະກຳທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເຊັ່ນ: ການຮັບຟັງຄວາມຕ້ອງການຈາກຊາວບ້ານ, ການຊ່ວຍເຫຼືອຊາວບ້ານໃນການວິເຄາະຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງ ແລະ ການຈັດວາງບຸລິມະສິດໃຫ້ຖືກຕ້ອງ. ເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບການອົບຮົມທິດສະດີພື້ນຖານຂອງການເກັບກຳຂໍ້ມູນແລະວິເຄາະຂໍ້ມູນຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານ. ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວຈະເປັນພື້ນຖານນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການວາງແຜນການ, ການຂຶ້ນງົບປະມານ, ຂັ້ນຕອນການຕິດຕາມກວດກາແລະການປະເມີນຜົນ. ດັ່ງນັ້ນ ໃນຊຸດອົບຮົມຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ບັນຈຸ ບົດຮຽນການເຮັດວຽກແບບມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສັງລວມຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ; ນອກນັ້ນການສຶດສອນການຂີດຂຽນ, ການແຕ່ງ, ການລາຍງານແລະການສື່ສານກໍ່ຕ້ອງໄດ້ສຶກສາອົບຮົມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຊັ່ນກັນ.

5 *Networking*

A critical part of planning will continue to be **networking with External Support Agencies (ESAs), *intra*-sectoral partners** (e.g., Irrigation Department, Nam Papa Lao) and ***inter*-sectoral partners** (e.g. the Rural Development Committees, the Ministry of Education, various departments of the Ministry of Public Health, and the Lao Women's Union). It will be helpful to review each others' annual activity plans, and search for areas of possible collaboration. This will help to maximize both water resource potential and sustainable use, and human resource potentials at all levels.

For example, when **irrigation schemes** are being planned, Nam Saat needs to be consulted for its input in creating complementary clean water schemes to (a) maximise the potential water use (b) share community organisational and management resources and (c) through collaboration, ensure efficient use of scarce national budgets.

Likewise, when the education and health departments or the Rural Development Committees are constructing **schools and health facilities**, Nam Saat's input at the planning stage will prove beneficial for all.

Similarly there will always be meeting points between **rural and urban water and sanitation** and there is a strong need for Nam Papa Lao, Nam Saat and the local authorities to collaborate closely at the shifting margins of what is urban and what is rural.

At the national level, the Nam Saat central office has spearheaded a bi-annual **Water Sector Forum**, attended by Nam Saat personnel, and staff of other water-related offices, international organisations and NGOs.

This type of inter-ministerial, inter-sectoral meeting will be intensified, and duplicated at Provincial level. In the long-term this will provide opportunities for explaining priorities and plans, and exchanging ideas for the future.

The **Water Resources Management Council**, currently under discussion, will also be a vehicle for active participation by Nam Saat and the rural water supply and sanitation sector, to establish strong links with the other water related sectors.

In general, all opportunities will be taken for Nam Saat to network with other agencies and to participate in multi-sectoral projects. Only in this way can Nam Saat's intention to fully integrate rural water supply and environmental health into the interlinking families of **Primary Health Care, Integrated Rural Development, Water Resources Management and Sustainable Environment** be realised.

5. ການກຳນົດຕາໜ່າງການເຮັດວຽກ: (Networking)

ສ່ວນສຳຄັນທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນການ ແມ່ນການສືບຕໍ່ປະສານ ສົມທົບເຂົ້າກັບຕາໜ່າງການເຮັດວຽກຂອງອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ, ຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງພາຍໃນວຽກງານເຊັ່ນ: ກົມຊົນລະປະທານ, ບໍລິສັດນໍ້າປະປາລາວ ແລະ ຂອງຂະແໜງການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມເຊັ່ນ: ຄະນະກຳມະການພັດທະນາຊຸມນະບົດ, ກະຊວງສຶກສາ, ກົມກອງສະຖາບັນອອ້ມຂ້າງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ. ມັນຈະເກີດຜົນປະໂຫຍດແລະເປັນຂໍ້ມູນທີ່ດີເລີດຖ້າຫາກວ່າໂຄງການຈັດຫານນໍ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແລະພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ທວນຄືນກິດຈະກຳແຜນການປະຈຳປີຊຶ່ງກັນແລະກັນ ແລ້ວຈຶ່ງກຳນົດຂົງເຂດການປະສານງານຮ່ວມມືທີ່ສອດຄ່ອງກັນ, ແລະຈະເປັນການກະຕຸ້ນຊຸກຍູ້ຂະບວນການປະຕິບັດວຽກງານທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຊຶ່ງກັນແລະກັນຢ່າງມີໝາກຜົນ.

ຍົກຕົວຢ່າງ: ຖ້າມີການວາງແຜນຈັດຫານນໍ້າຊົນລະປະທານເຂົ້າໃນການກະສິກຳ ໂຄງການ ນໍ້າສະອາດຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມປຶກສາຫາລືເພື່ອຊອກຫາສ່ອງທາງຈັດຫານນໍ້າສະອາດໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ຊົມໃຊ້ເຊັ່ນກັນເພື່ອຈຸດປະສົງ: (ກ) ຮັບປະກັນໄດ້ທາງດ້ານປະລິມານແລະຄຸນນະພາບ, (ຂ) ໃຫ້ຊາວບ້ານມີສ່ວນຮ່ວມແລະເປັນເຈົ້າການໃນການປົກປັກຮັກສາ, (ຄ) ເພື່ອຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ງົບປະມານຂອງລັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ນອກນັ້ນໃນເວລາຂະແໜງການສຶກສາ ແລະ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ຫຼືຄະນະກຳມະການພັດທະນາຊຸມນະບົດຈະ ກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນ ແລະເຄື່ອງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕໍ່ການຮັກສາສຸຂະພາບ, ໃນນັ້ນທາງໂຄງການນໍ້າສະອາດຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນການ.

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການຈັດຫານນໍ້າສະອາດແລະການອະນາໄມ ໃນເຂດຕົວເມືອງແລະຊົນນະບົດ ຊຶ່ງຍາມໃດກໍຕ້ອງໄດ້ມີການພົວພັນກັນ ເພາະການຈັດຫານນໍ້າຂອງທັງສອງຝ່າຍແມ່ນຫຍັບເຂົ້າຫາກັນເລື້ອຍ ຖ້າເວົ້າເຖິງຂອບເຂດເນື້ອທີ່ຮັບຜິດຊອບ. ດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ມັນຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ນໍ້າປະປາລາວ, ນໍ້າສະອາດແລະອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີການພົວພັນປະສານງານເພື່ອສ້າງລວມໄດ້ ຂອບເຂດທີ່ກຳນົດເປັນຕົວເມືອງແລະຊົນນະບົດແລະຈາກຊົນນະບົດຈະກາຍມາເປັນຕົວເມືອງ.

ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ, ໂຄງການນໍ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຈັດຕັ້ງ “ກອງປະຊຸມພົບປະລະຫວ່າງຂະແໜງການ” (Water Sector Forum) ສອງຄັ້ງຕໍ່ປີ, ຊຶ່ງເຂົ້າຮ່ວມໂດຍພະນັກງານ ນໍ້າສະອາດ ສູນກາງ ແລະແຂວງ, ພະນັກງານຈາກພາກສ່ວນທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ຂົງເຂດນີ້, ຈາກອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນທີ່ຂັ້ນແລະບໍ່ຂັ້ນກັບລັດຖະບານ. ຮູບການຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ຈັດໃຫ້ມີຂັ້ນຢູ່ໃນລະດັບແຂວງ ເພື່ອຈຸດປະສົງລັກສະນະດຽວກັນກັບຢູ່ສູນກາງ.ເພື່ອຈຸດປະສົງໃຫ້ມີການສະເໜີບຸລິມະສິດຂອງວຽກງານແລະແຜນການຕ່າງໆ ແລະແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນຊຶ່ງກັນແລະກັນ.

ນອກຈາກນັ້ນ ການຈັດຕັ້ງ ສະພາຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນນໍ້າ (Water Resources Management Council), ກໍແມ່ນກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນພິຈາລະນາຂອງຂັ້ນເທິງ, ຊຶ່ງມີຈຸດປະສົງ ຢາກໃຫ້ສະພາດັ່ງກ່າວເປັນໃຈກາງໃນການພົວພັນປະສານງານລະຫວ່າງໂຄງການນໍ້າສະອາດແລະຂະແໜງການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານນໍ້າແລະການອະນາໄມ, ເຮັດໃຫ້ການປະຕິບັດວຽກງານມີປະສິດທິຜົນຂຶ້ນຕື່ມ.

6 *Equity*

Government policy places a high priority on a strong social outreach into **more remote and hard-to-reach areas** (see also section on Implementation). In the future, an increasing amount of the Nam Saat total will be significantly and targeted year by year on the more remote areas.

Here the incidence of poverty and disease are highest, cash incomes are marginal, markets are inaccessible, and private water supply ventures are almost non-existent.

Therefore, planning officers will be required to give priority to these more remote areas when formulating annual planning of support activities.

Serving the poor may need a different, **more flexible approach**.

There will be a need to include listening, assessing the real economic demand and commitment, offering informed choice and designing appropriate support.

Such approaches will need carefully designed action research, learning, and demonstration activities, and the development of new skills.

A new emphasis on the socially disadvantaged will require new **levels of information**, to enable proper targeting of Nam Saat's efforts.

More remote / less remote and advantaged / disadvantaged areas will have to be **better defined** and data gathered and made available so that effort can be concentrated.

Benefit will be taken of the experience from the Extended Programme on Immunisation (EPI) and other outreach Programmes.

Access to more remote areas in some Districts, and new water supply related works may be hindered by the dangers presented by **unexploded ordnance (UXOs)**.

Special precautions and awareness measures will have to be taken in these circumstances.

ເວົ້າໂດຍລວມແລ້ວ, ແມ່ນຢາກຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ມີຕາໜ່າງການເຮັດວຽກກັບໂຄງການພັດທະນາອື່ນໆ. ຊຶ່ງໃນນັ້ນຈະລວມມີ ການພົວພັນປະສານງານກັບ ໂຄງການຮັກສາສຸຂະພາບຂັ້ນຕົ້ນ, ໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດແບບຄົບວົງຈອນ, ໂຄງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນັ້ນແລະ ໂຄງການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.

6. ຄວາມສະເໝີພາບໃນການຊ່ວຍເຫຼືອ: (Equity)

ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານແມ່ນໄດ້ຈັດເປັນບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນ ໃນການພັດທະນາຂົງເຂດຊຸມນະບົດ, ເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ, ເຂດທຸລະກັນດານ (ທ່ານຈະເຫັນອີກຕື່ມຢູ່ພາກຍຸດທະສາດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ). ໃນອະນາຄົດ, ງົບປະມານການເງິນຊຶ່ງນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານນັ້ນສະອາດແລະອະນາໄມເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຂົງເຂດດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມຈຳນວນຂຶ້ນ. ຈະເຫັນໄດ້ວ່າຢູ່ໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ ອັດຕາການເປັນພະຍາດແລະຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ ຍັງຢູ່ໃນລຳດັບສູງ, ລາຍໄດ້ໂດຍລວມຍັງຕ່ຳ, ຕະຫລາດຄ້າຂາຍຍັງອ່ອນນ້ອຍ ແລະຍັງຂາດການໄປລົງທຶນຂອງຝ່າຍເອກະຊົນໃນຂົງເຂດນັ້ນ. ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ, ນັກວາງແຜນການຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ຖືເອົາຂົງເຂດນີ້ເປັນບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນ ແລະສັງລວມກິດຈະກຳຈະສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງໆ ຢ່າງເໝາະສົມ.

ໃນການເຂົ້າໄປຊ່ວຍເຫຼືອເຂດຊຸມນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ວິທີການທີ່ປັບແລະປ່ຽນແປງໄດ້ຕາມສະພາບການຕົວຈິງ. ໃນນັ້ນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງການລົງໄປປຶກສາໄອ້ລົມສົນທະນາກັບຊາວບ້ານ, ເຮັດການປະເມີນສະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ອະທິບາຍຢ່າງຈະແຈ້ງໃຫ້ຊາວບ້ານຮັບຮູ້ແລະເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບລະບົບນັ້ນແລະອະນາໄມທີ່ຢາກໄດ້ ແລະອອກແບບຈັດຫາການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງເໝາະສົມ. ດັ່ງນັ້ນ ແຕ່ລະວິທີການປະຕິບັດ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການ ຄົ້ນຄວ້າສຶກສາຂໍ້ມູນ, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ, ການເຮັດໂຄງການຕົວຢ່າງ ແລະການພັດທະນາຄວາມຊຳນິຊຳນານດ້ານອື່ນໆ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂຄງການນັ້ນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມມີຄວາມສາມາດໃນການກຳນົດເປົ້າໝາຍຢ່າງຖືກຕ້ອງ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການພັດທະນາທາງດ້ານການນຳສິ່ງຂ່າວສານຂໍ້ມູນແບບໃໝ່ ເພື່ອສັງລວມປະເດັ່ນບັນຫາຂັ້ນຕ່າງໆ ທີ່ຄ້າງຄາແລະຊອກຫາທິດທາງແກ້ໄຂ. ດັ່ງນັ້ນການກຳນົດແລະສັງລວມໄດ້ຂໍ້ມູນພື້ນຖານຂອງ ເຂດທ່າງໄກທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂາດເຂີນ ແລະເຂດໄກຕົວເມືອງທີ່ມີຄວາມສະດວກກວ່າ ຈຶ່ງເປັນບັນຫາສຳຄັນໃນການເຂົ້າໄປຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງຖືກຕ້ອງແລະເໝາະສົມ.

ການປະຕິບັດວຽກງານໃນຂົງເຂດຊຸມນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ແມ່ນຈະໄດ້ຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກ ໂຄງການສັກຢາກັນພະຍາດເບີດກວ້າງແລະໂຄງການອື່ນໆ ທີ່ມີຜົນງານໃນການຈັດສັນແລະແບ່ງເຂດ ການບໍລິການແລະນິຍາມໄດ້ຖືງເຂດຫຍຸ້ງຍາກທ່າງໄກສອກຫຼີກ. ນອກນັ້ນຢູ່ໃນບາງເມືອງ ຊຶ່ງໂຄງການຈັດຫາໜ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໄປເຮັດວຽກ ຢູ່ເຂດຊຸມນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກ, ທາງຝ່າຍນັກວິຊາການແລະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ລະມັດລະວັງເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບ ວັດຖຸລະເບີດບາງຊະນິດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ. ການຈັດວາງລະບຽບການ ລະວັງອັນຕະລາຍດັ່ງກ່າວແລະການນຳໃຊ້ມາດຕະການເພື່ອການປ້ອງກັນອັນຕະລາຍແມ່ນຕ້ອງໄດ້ພາກັນຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາຄັກແນ່.

7 *Pilot projects, case studies and research and innovative design*

A number of ways will be developed to keep planning dynamic and to ensure it reflects the latest ideas and experience.

Pilot projects will be used for testing innovative techniques, financial mechanisms, capital funding processes, management concepts, community-based approaches, and equipment.

A number of pilot activities will be tested at the district and provincial levels. Demonstration projects will scale up promising approaches, and test them for full scale application.

Case studies will maximise the potential to learn from ongoing schemes, and reflect the lessons into new planning.

A small new **research and innovative design (RID) unit** will be set up within central Nam Saat, in close collaboration with the Provinces and Districts.

It will work closely in support of pilot projects and case study work, and the proposed Planning Support and Monitoring and Evaluation units at all levels.

Other sections of this Sector Strategy identify a number of areas where innovative thinking will be required. The RID unit will act as a catalyst to a new learning-based approach in these areas.

Collaboration will be encouraged with practical research and academic institutions within and outside of Lao PDR. This will enhance a learning and action research approach amongst planning professionals.

8 *Learning Approach*

A "structured learning approach" will become a fundamental foundation of sectoral planning and other phases of the project cycle.

Such an approach can be described as a long-term commitment:

- (a) to gain new knowledge at every stage of the project cycle
- (b) to develop specific insight activities such as action research and case studies and
- (c) to application, and feeding new knowledge back into ongoing work.

7. ການຈັດຕັ້ງໂຄງການທົດລອງ, ການສຶກສາກໍລະນີກິດຈະກຳຕ່າງໆ, ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການປຸງແປງໃໝ່ໃນການກະກຽມອອກແບບກໍາສ້າງ:

(Pilot projects, case studies and research and innovative design)

ມັນມີຫຼາຍສ່ອງທາງທີ່ຈະພັດທະນາເພື່ອເຮັດໃຫ້ແຜນການມີການເໝັ່ງຕັ້ງປັບປຸງແກ້ໄຂໃດ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ແຜນການມັນຈະສ່ອງແສງສະຫ້ອນ ຄືນເຖິງແນວຄິດຈິດໃຈຕ່າງໆ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ໃນໄລຍະໃໝ່ໆຜ່ານມາ.

ການເຮັດໂຄງການທົດລອງຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອທົດສອບທາງດ້ານ ເຕັກນິກວິຊາການແບບໃໝ່, ກົນໄກດ້ານການເງິນ, ຂັ້ນຕອນໃນການຂຶ້ນງົບປະມານ, ວິທີການທາງດ້ານຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ໃຫ້ ຊາວບ້ານເປັນເຈົ້າການຂຶ້ນພື້ນຖານແລະລະບົບການຈັດຫາວັດສະດຸອຸປະກອນຕ່າງໆ. ໂຄງການທົດລອງຫຼາຍໂຄງການຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງຢູ່ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ, ຫ້າລຽງຈາກນັ້ນການຈັດຕັ້ງໂຄງການຕົວຢ່າງ ຈະສືບຕໍ່ຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໃນຂອບເຂດແຜນງານທີ່ໄດ້ກະກຽມໄວ້.

ການສຶກສາກໍລະນີກິດຈະກຳຕ່າງໆຈະເຮັດໃຫ້ມີການຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກໂຄງການທີ່ກຳລັງປະຕິບັດຢູ່ ແລະສາມາດນຳໃຊ້ການສຶກສາດັ່ງກ່າວເປັນບົດຮຽນເພື່ອປັບປຸງເຂົ້າໃນການວາງແຜນການຕໍ່ໜ້າ.

ໂຄງການຈັດຫາໜ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ສູນກາງຈະຈັດຕັ້ງໜ່ວຍງານຄົ້ນຄວ້າແລະອອກແບບຂຶ້ນ ແລະເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດກັບຂັ້ນແຂວງແລະຂັ້ນເມືອງໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວຈະລົງເລິກສະໜັບສະໜູນ ໂຄງການທົດລອງແລະການສຶກສາກໍລະນີ, ສະໜັບສະໜູນການກະກຽມແຜນການ, ການຕິດຕາມກວດກາແລະການປະເມີນຜົນໃນທຸກໆລະດັບ.

ເຕັກນິກວິຊາການແບບໃໝ່ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຫລາຍໆຂົງເຂດວຽກງານທີ່ ໄດ້ສະເໜີໃນພາກຕ່າງໆ ຂອງ ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້. ໜ່ວຍງານຄົ້ນຄວ້າແລະອອກແບບ ຈະເປັນເຈົ້າການໃນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການແລກປ່ຽນແລະຖອດຖອນບົດຮຽນຢູ່ໃນຂົງເຂດວຽກງານດັ່ງກ່າວ.

ການປະສານຮ່ວມມືກັບສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າແລະການສຶກສາທັງພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດຈະເຮັດໃຫ້ສັງລວມໄດ້ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ຈະເປັນປັດໃຈຊຸກຍູ້ໃຫ້ແກ່ການຂຶ້ນແຜນການແລະ ມັນຈະເຮັດໃຫ້ພະນັກງານທີ່ຮັບຜິດຊອບມີຄວາມຊຳນິຊຳນານ ແລະມີ ຄວາມສາມາດເພີ່ມເຕີມ ຈາກວິທີການການເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າແລະແລກປ່ຽນບົດຮຽນ.

8. ວິທີການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ: (Learning Approach)

ການກຳນົດວິທີການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ຈະກາຍເປັນພື້ນຖານອັນສຳຄັນໃນວາງແຜນແລະຕໍ່ໄລຍະຕ່າງໆຂອງວົງຈອນການປະຕິບັດໂຄງການ. ວິທີການດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງສາມາດປະຕິບັດໄດ້ແບບໄລຍະຍາວນານ ອີງຕາມການຕົກລົງເໝັ່ງຕັ້ງເພື່ອ: (ກ) ສັງລວມໄດ້ຄວາມສາມາດແບບໃໝ່ ຂອງແຕ່ລະຂັ້ນຕອນວົງຈອນການປະຕິ

This approach must become universal in order to avoid polarisation of results. Wide ownership of new innovations will be very important. This implies good teamwork, sharing and communication.

This flexible, responsive approach to planning and feedback will enable the sector to adapt to new needs and a fast changing environment. It will help build a more dynamic Programme, able to adapt to the demands of the future.

ບັດໂຄງການ, (ຂ) ພັດທະນາເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການຄົ້ນຄວ້າແລະການສຶກສາກໍລະນີວຽກງານຕ່າງໆ, (ຄ) ການນຳໃຊ້ແລະສັງລວມຄືນຄວາມສາມາດແບບໃໝ່ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳທີ່ກຳລັງດຳເນີນ.

ວິທີການແລກປ່ຽນບົດຮຽນດັ່ງກ່າວຈະກາຍມາເປັນລັກສະນະແບບສາກົນແທນທີ່ຈະຮັບຮູ້ສັງລວມຂ່າວສານແຕ່ລະອົງການໃໝ່ເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ສິ່ງສຳຄັນມັນຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຜູ້ເປັນເຈົ້າການນຳພາໃນການປັບປຸງຜົນຂະຫຍາຍວຽກງານດັ່ງກ່າວ ເພື່ອສ້າງໃຫ້ມີທິມງານທີ່ດີ ເພື່ອແລກປ່ຽນຮຽນຮູ້ແລະເສີມຂະຫຍາຍການພົວພັນຊຶ່ງກັນແລະກັນ.

ການລິເລີ່ມວຽກງານດັ່ງກ່າວຈະເຮັດໃຫ້ການວາງແຜນການສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການແບບໃໝ່ແລະສອດຄ່ອງກັບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບແວດລ້ອມທົ່ວໄປ. ການແລກປ່ຽນດັ່ງກ່າວ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ ການວາງແຜນການມີການເໝາະສົມຕື່ມຂຶ້ນ ເພື່ອປັບໃຫ້ຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການໃນຕໍ່ໜ້າ.

II FINANCING

Principles

Stronger financial planning and management in future years will be based on some essential groundwork:

A full study of the financial resource needs of the rural water and environmental health sector in terms of both internal and external financing is essential.

This will look at past history, present experience and future trends and identify desirable changes, including moving towards full financial sustainability.

That is, a state where both external and governmental subsidy progressively declines.

A long term view will be taken to financial planning. This will include seeking **long-term commitment** and extended financial planning horizons.

It will also mean planning for the **anticipated transitions**, as the Lao economy continues to grow and the focus and level of donor assistance changes.

Lao PDR's August 1997 membership of ASEAN (The Association of South East Asian Nations) is one indicator of this accelerating development.

There will also be a likely increase in the proportion of private sector investment, and shifts in the type and style of development assistance.

A comprehensive Strategy for **resource mobilisation** to meet the present and future needs in both the short and longer terms will be developed. This will seek to maximise the amounts allocated from internal sources (communities and for the moment, Government).

In the short term, increased support from existing and new external support agencies will also be sought. However **transitions** will be built in for the longer term to progressively reduce the externally financed / internally financed ratio, and to similarly reduce the ratio between government financed / community financed contributions.

At the same time the private sector will increasingly take over some of Nam Saat's direct responsibilities.

Donors will undoubtedly increasingly want to see further commitment from Nam Saat and Government to these concepts of phased transition.

II. ວຽກງານການເງິນ (Financing)

ຫຼັກການພື້ນຖານ: (Principles)

ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານແລະການຂຶ້ນແຜນການທາງດ້ານການເງິນທີ່ເຂັ້ມແຂງໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າຈະຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ຈຸດສຳຄັນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ມັນມີຄວາມຈຳເປັນອັນພື້ນຖານທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາຢ່າງລະອຽດກ່ຽວກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທາງດ້ານການເງິນສຳລັບຂະແໜງການວຽກງານຈັດຫານສ່ວນສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ທັງຈາກແຫຼ່ງທຶນພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງຄືນປະຫວັດຄວາມເປັນມາ, ບົດຮຽນປະຈຸບັນແລະ ວາງທິດທາງປະຕິບັດໃນອະນາຄົດໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບການປ່ຽນແປງໃໝ່, ໃນນັ້ນຈະກ້າວໄປບ່ອນຄວາມເປັນເຈົ້າການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານການເງິນ. ໝາຍຄວາມວ່າສະພາບການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຈາກຝ່າຍສາກົນແລະຈາກລັດຖະບານຈະຄ່ອຍໆຫຼຸດລົງເທື່ອລະກ້າວ.

ພວກເຮົາຕ້ອງມີທັດສະນະເບິ່ງກວ້າງເຫັນໄກຕໍ່ການວາງແຜນການທາງດ້ານການເງິນ. ໝາຍຄວາມວ່າຕ້ອງໄດ້ກຳນົດການວາງແຜນແບບຍາວນານແລະມີສາຍຕາກວ້າງໄກ. ໃນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ມີການກະກຽມ ໃນເມື່ອເສດຖະກິດຂອງປະເທດເຮົາຈະເລີນເຕີບໂຕແລະຈະມີການປ່ຽນແປງໃນການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງຝ່າຍສາກົນຕໍ່ໂຄງການ. ເຊັ່ນໃນກໍລະນີທີ່ປະເທດເຮົາໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນສະມາຊິກຂອງກຸ່ມອາຊຽນ ຊຶ່ງເວົ້າໄດ້ວ່າມັນເປັນຂີດໝາຍຂອງການຈະເລັ່ງລັດການພັດທະນາປະເທດຊາດ. ຊຶ່ງໃນລະຍະນັ້ນ ຝ່າຍເອກະຊົນຈະໄດ້ເພີ່ມທະວີການມາລົງທຶນເຂົ້າໃນຫລາຍໆກິດຈະກຳຂອງການພັດທະນາ.

ການກຳນົດ ຍຸດທະສາດໃນການຈັດຫາ ແລະ ຈັດສັນດ້ານການເງິນຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນເພື່ອຕອບສະໜອງໄດ້ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃນສະພາບປະຈຸບັນແລະອະນາຄົດ ຊຶ່ງຈະເປັນຍຸດທະສາດປະຕິບັດໃນໄລຍະສັ້ນແລະຍາວນານ. ໃນນັ້ນຈະລວມມີແຫລ່ງທຶນຈາກພາຍໃນ ເຊັ່ນຈາກ ປະຊາຊົນແລະຈາກຝ່າຍລັດຖະບານ. ການຂົນຂວາຍທຶນຊ່ວຍເຫຼືອໄລຍະສັ້ນຈາກອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນກໍຈະໄດ້ສືບຕໍ່ປະຕິບັດ. ແນວໃດກໍຕາມ ການປ່ຽນແປງໃໝ່ ໃນການຈະຫລຸດຜ່ອນລົງຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນແລະຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເປີເຊັນ ການປະກອບສ່ວນຈາກຝ່າຍລັດຖະບານແລະຈາກຝ່າຍປະຊາຊົນຈະມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມສະພາບ. ໃນເວລານັ້ນ ຝ່າຍເອກະຊົນຈະເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນການລົງທຶນເພີ່ມຂຶ້ນໃນວຽກງານຈັດຫານສ່ວນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ.

ໃນສະພາບການປ່ຽນແປງໃໝ່ດັ່ງກ່າວ ຝ່າຍສາກົນກໍປາດຖະໜາ ຢາກໃຫ້ຝ່າຍລັດຖະບານ ກໍຄືນສ່ວນສະອາດ ເປັນເຈົ້າການເພີ່ມຂຶ້ນໃນການນຳໃຊ້ງົບປະມານເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ນອກນັ້ນການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນບຸກຄົນຂອງຝ່າຍລາວເຂົ້າໃນໜ້າວຽກດັ່ງກ່າວກໍເປັນອັນສຳຄັນ ເພື່ອຈະກ້າວໄປເຖິງບ່ອນ ມີຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານການເງິນຂອງຂະແໜງການນີ້.

ເພື່ອເນັ້ນໜັກຕື່ມໃນຂົງເຂດວຽກງານການ ຂຶ້ນແຜນການ (ເບິ່ງເພີ່ມເຕີມຈາກພາກການວາງແຜນ), ລະບົບການເງິນຕ້ອງຮັບປະກັນ ແລະຕອບສະໜອງໄດ້ກັບຄວາມຕ້ອງການ ນັບແຕ່ການລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບົບ

Lao Government commitment to the rural water and environmental health programme will need to be increasingly reflected in financial and human resource terms, with clear plans being laid for transitions to full the **financial sustainability of the sector**.

To reflect the new areas of emphases in sector planning (see section on Planning), financial systems will give proper recognition to the full lifetime of water and sanitation initiatives.

This will include the need for **covering the costs** of both investment and recurrent phases. The new roles of Nam Saat, will need to be financed.

These important roles will include increased non-technical inputs, (helping ensure use, sustainability and impact), and more support-focused work (recognising community as owner/manager, and government as lifetime partner / supporter).

Each of these roles have financial implications, which need to be allowed for in financial planning. **Improved efficiency and effectiveness**, and the introduction of cost centres, responsible for "profit and loss", will be explored for different activities.

Financial mechanisms for budget-making, accounting, financial transparency, procurement, disbursements, and the monitoring of cost effectiveness and cost recovery will all receive major strengthening at all levels.

Alongside strengthening the financial systems there will be a need to **enhance the confidence and ability** of Lao managers in this field.

These changes will be used to accelerate the process of **changing roles** in the financial management of and accountability for donor funds. Nam Saat will increasingly act as budget holder and manager for externally *supported* initiatives.

This will be the key to allowing the national Programme to become rapidly more fully Lao-managed, as capacity, accountability and transparency is built up.

Supporting agencies will be encouraged by Nam Saat to model such a progressive transfer of financial responsibilities, at all levels.

In line with these broad principles of change, a number of key initiatives will be undertaken by Nam Saat:

Strategic Directions

1 New funding sources

An in-depth study will investigate financing needs and sources in general, as part the development of an updateable sector **Investment Profile**.

ນັກສະອາດ ແລະ ອະນາໄມ ຕະຫລອດອະຍຸການໃຊ້ງານຂອງກິດຈະອຳນວຍຄວາມສະດວກນັ້ນ. ມັນຈະປະກອບໄປດ້ວຍການກະກຽມທ້າງທາງທຶນຮອນໃນການກໍ່ສ້າງ, ການສ້ອມແປງແລະການບຳລຸງຮັກສາ. ນອກຈາກນັ້ນພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງໂຄງການຈັດຫານນັກສະອາດ ແລະ ອະນາໄມຕ້ອງການການນຳໃຊ້ທຶນເພີ່ມຂຶ້ນ. ບົດບາດສຳຄັນດັ່ງກ່າວຈະເຮັດໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ສົ່ງເສີມໃຫ້ການຈັດຫາເຄື່ອງອຳນວຍຄວາມສະດວກນັ້ນ ແລະ ອະນາໄມທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ, ນຳໃຊ້ໄດ້ດົນນານ ແລະ ມີຜົນກະທົບທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບແລະສິ່ງແວດລ້ອມ, ເຮັດແນວໃດໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາແລະເປັນເຈົ້າການເອງໂດຍພື້ນຖານ ຊຶ່ງຝ່າຍການຈັດຕັ້ງຈາກລັດ ຈະເຂົ້າໄປຊ່ວຍເຫຼືອສະໜັບສະໜູນໃນໄລຍະໃດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດງົບປະມານໃນການໄປຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນແຜນການປະຕິບັດ. ຈະປັບປຸງ ວຽກງານການເງິນໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ, ການກຳນົດງົບປະມານການໃຊ້ຈ່າຍຂອງສູນກາງ ຕ້ອງຮູ້ຈັກປະເມີນຜົນໄດ້ຜົນເສັ້ນຈາກການລົງທຶນໃສ່ກິດຈະກຳຢູ່ໃນແຕ່ລະລະດັບ. ມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ມີການປັບປຸງກົນໄກການເງິນເພື່ອກຳນົດງົບປະມານໃຊ້ຈ່າຍ, ການບັນຊີ, ການສະຫຼຸບທີ່ຈະແຈ້ງ, ການຈັດຊື້, ການໃຊ້ຈ່າຍຕົວຈິງ, ການຕິດຕາມກວດກາປະສິດທິຜົນຂອງການໃຊ້ຈ່າຍແລະການປະກອບສ່ວນການລົງທຶນ. ຄຽງຄູ່ໄປກັບການປັບປຸງຊຸກຍູ້ດັ່ງກ່າວຄະນະຮັບຜິດຊອບ ຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີໃນການສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ, ຄວາມສາມາດ ຂອງພະນັກງານຝ່າຍລາວເຮົາ.

ການປ່ຽນແປງໃໝ່ຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຢ່າງເລັ່ງລັດ ເຂົ້າໃນຮູບການການປ່ຽນແປງໃໝ່ໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງການເງິນແລະການບັນຊີ ສຳລັບຝ່າຍສາກົນທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ. ໂຄງການນັກສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານດ້ານການເງິນຊຶ່ງຈະນຳໄປສູ່ເງື່ອນໄຂທີ່ທາງຝ່າຍລາວເຮົາຈະມີສິດບົດບາດໜ້າທີ່ໃນການຄຸ້ມຄອງງົບປະມານທີ່ໄດ້ຮັບຈາກພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດໂດຍທີ່ວ່າຝ່າຍລາວເຮົາເປັນເຈົ້າການໃນການສະລຸບລາຍງານການນຳໃຊ້.

ທາງໂຄງການນັກສະອາດຈະໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍຈິດໃຈເປັນເຈົ້າການຂອງຝ່າຍລາວດັ່ງກ່າວໃຫ້ຝ່າຍຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນຮັບຮູ້ ແລະ ຫັນປ່ຽນຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງດ້ານການເງິນໃຫ້ຝ່າຍລາວຄຸ້ມຄອງໄປແຕ່ລະບາດກ້າວ.

ຄຽງຄູ່ໄປກັບຫຼັກການປ່ຽນແປງໃໝ່ດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງ, ທາງໂຄງການນັກສະອາດຈະໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການລິເລີ່ມເຂົ້າໃນຈຸດທີ່ສຳຄັນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ທິດທາງຍຸດທະສາດ: (Strategic directions)

1. ການນຳໃຊ້ແຫລ່ງທຶນແບບໃໝ່: (New funding sources)

ຈະໄດ້ມີການລົງເລິກສຶກສາຄົ້ນຄວ້າແລະສືບສວນຄືນ ກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານການເງິນແລະແຫລ່ງທີ່ມາຂອງການເງິນໂດຍລວມ, ຊຶ່ງການສຶກສາດັ່ງກ່າວແມ່ນນອນຢູ່ໃນການປັບປຸງພັດທະນາການກະກຽມວາງແຜນການລົງທຶນຂອງຂະແໜງການຈັດຫານນັກສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ.

This will look at past, present and future investment, based on the directions set by the Sector Strategy and the Guideline National Framework. The study will cover both **investment and recurrent** needs, and internal and external, public and private, Government and community-based sources of finance.

2 *Funds for Nam Saat's Central support role*

Two options that will be studied further are that funds for the shared planning and coordination function be proportioned (i) from the Government's administrative contribution and (ii) as a levy on all externally funded water project administration budgets.

This source would be seen as an **essential contribution** to the operational budgets of Nam Saat field and central offices.

Without such sources of supplementary funding, Nam Saat Central (and to a degree, Provincial) will not be able to carry out the **essential functions** of, amongst others, coordinating, backstopping, guiding, advising, training, researching, learning, monitoring and evaluating, setting standards and norms, and facilitating large-scale procurement.

Specific projects need these necessary support services, if they are to be successful and contribute to the development of the sector as a whole.

3 *Other specific new budgetary requirements*

Based upon the Position and Issues Paper and this Sector Strategy, several **additional budgetary line items** and their sourcing will need to be considered immediately:

- *Funds for developing Planning Support Units at the provincial and district levels and strengthening the central office in this respect (see Planning section)*

Initially at least, 1-2 personnel will be needed at each provincial field office to spend some of their time in handling increased activities in these areas.

District officers will also need some training and supervision in planning and financial aspects. Operational expenses, supervision, continual training, follow-up and periodic refresher courses are essential.

These will ensure that provincial and district staff improve their abilities, and also help to monitor staff performance.

ອີງຕາມທິດທາງ ທາງດ້ານການເງິນທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ເອກະສານຍຸດທະສາດຂອງໂຄງການແລະ ທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ ການສຶກສາດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງ ຈະໄດ້ເບິ່ງຄືນກ່ຽວກັບການລົງທຶນໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ໃນປະຈຸບັນແລະໃນອະນາຄົດ. ການສຶກສາຈະໄດ້ລົງເລິກ ໃນວຽກງານການລົງທຶນແລະການປະກອບສ່ວນ, ທັງທຶນພາຍໃນແລະສາກົນ, ທຶນສາທາລະນະແລະເອກະຊົນ, ທຶນຈາກລັດຖະບານແລະຈາກຊາວບ້ານ.

2. ທຶນທີ່ຈະນຳໃຊ້ເຂົ້າ ໃນວຽກຊ່ວຍສະໜັບສະໜຸນຂອງນັກສະອາດສູນກາງ:
(Fund for Nam Saat 's support role)

ມັນມີສອງທາງເລືອກຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ສຶກສາໃນບາດກ້າວຕໍ່ໄປອີກຕື່ມ ກ່ຽວກັບທຶນເຮັດວຽກໃນການວາງແຜນການແລະການປະສານງານຂອງນັກສະອາດສູນກາງຈາກ (ກ) ຈາກບັງຄັບທຶນຊຸກຍູ້ດ້ານບໍລິຫານຈາກຝ່າຍລັດຖະບານ ແລະ (ຂ) ຈາກຊັກເປີເຊັນຈາກທຸກໆອົງການຊ່ວຍເຫລືອຈາກພາຍນອກທີ່ຊ່ວຍໃນວຽກງານບໍລິຫານການຈັດຫານັກສະອາດ. ແຫລ່ງທຶນດັ່ງກ່າວຈະເປັນທຶນປະກອບສ່ວນໂດຍທີ່ສຳຄັນໃຫ້ແກ່ການລົງໄປເຮັດວຽກຢູ່ພື້ນຖານແລະນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນທ້ອງຖານນັກສະອາດສູນກາງ.

ຖ້າວ່າ ນັກສະອາດສູນກາງແລະນັກສະອາດຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ບໍ່ມີແຫລ່ງທຶນມານຳໃຊ້ເພີ່ມເຕີມດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງ, ມັນຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການປະຕິບັດກິດຈະກຳທີ່ຈຳເປັນແລະສຳຄັນຂອງວຽກງານໂຄງການເຊັ່ນ ການພົວພັນປະສານງານ, ການຕິດຕາມຊຸກຍູ້, ການນຳພາ, ການເປັນທີ່ປຶກສາ, ການຈັດຊຸດອົບຮົມ, ການເຮັດການຄົ້ນຄ້ວາ, ການຕິດຕາມກວດກາແລະການປະເມີນຜົນ, ການສ້າງມາດຕະຖານແລະບັນທຶກຖານຂອງວຽກງານແລະການຊຸກຍູ້ໃນການຈັດຫາວັດສະດຸອຸປະກອນຕ່າງໆ. ຫລາຍໆໂຄງການສະເພາະໃດໜຶ່ງມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການປະເດັນດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງ ຊຶ່ງມັນຈະເປັນ ການປະກອບສ່ວນວຽກງານທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນການພັດທະນາວຽກງານຂອງຂະແໜງການທັງໝົດ.

3. ການກຳນົດຄວາມຕ້ອງການດ້ານງົບປະມານສະເພາະ:
(Other specific new budgetary requirements)

ອີງຕາມເອກະສານສັງລວມສະພາບວຽກງານປະຈຸບັນແລະສະພາບປະເດັນບັນຫາຕ່າງໆທີ່ມີໃນໂຄງການນັກສະອາດ, ຕ້ອງໄດ້ມີການພິຈາລະນາຢ່າງຄັກແນ່ ກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ໃນການຈະນຳໃຊ້ງົບປະມານທີ່ຕ້ອງການເພີ່ມເຕີມ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ງົບປະມານທີ່ຈະນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໜ່ວຍງານວາງແຜນການຂອງຂັ້ນເມືອງ, ຂັ້ນແຂວງແລະຂັ້ນສູນກາງ (ເບິ່ງຄືນຕື່ມຢູ່ ພາກການວາງແຜນການ)
ຢູ່ໃນໜ່ວຍງານວາງແຜນການຂັ້ນແຂວງ, ພະນັກງານທີ່ປະກອບໃສ່ຢ່າງໜ້ອຍຕ້ອງແມ່ນໜຶ່ງຫລືສອງຄົນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຈັດແບ່ງເວລາລົງເລິກວຽກງານວາງແຜນ. ສຳລັບໜ່ວຍງານວາງແຜນການຂັ້ນເມືອງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມທາງດ້ານການວາງແຜນແລະການກວດກາກ່ຽວກັບດ້ານການວາງແຜນແລະດ້ານການເງິນ. ນອກນັ້ນຕ້ອງໄດ້ກຳນົດແລະມີງົບປະມານສຳລັບວຽກງານບໍລິຫານ, ການກວດກາ, ການຕິດຕາມວຽກງານແລະຈັດຕັ້ງການອົບຮົມອີກຕື່ມເພື່ອປັບປຸງແລະທວນຄືນ. ທັງໝົດນີ້ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າພະນັກງານຂັ້ນເມືອງແລະຂັ້ນແຂວງ ມີຄວາມສາມາດເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະສາມາດຕິດຕາມການປະຕິບັດວຽກງານຂັ້ນຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນໄດ້.

- *Funds for developing Monitoring and Evaluation Units at all levels (see Monitoring and Evaluation section)*

These units will need operational and travel budgets, as well as periodic staff training for several years. In the beginning at least, 2-3 personnel at all levels will need to be re-assigned to spend some of their time at least on monitoring and evaluation work.

- *Funds for more remote areas*

To increase activities and set annual work quotas in hard-to-reach areas, Nam Saat will develop special more remote area teams (see Planning, and Implementation and Support sections). The per capita cost of working in more remote areas is higher than in accessible zones. More remote area work necessitates additional training, personnel time, travel expenses, and equipment, and more time spent in consultation and advisory work.

Furthermore, the local contribution is usually less than in better-off areas. Provinces and districts will therefore need budget increments for these activities.

- *Funds for pilot projects, case studies, and research and innovative design*

Currently, there is no budget for these essential components. Pilot projects and case studies are however essential to maximise learning potential, encourage innovation, and reduce risk in larger-scale investment / implementation.

Pilot work and case studies will be supported by a small research and innovative design unit at central Nam Saat (see Planning section). Both aspects will need committed funding for implementation work, monitoring, and the sharing of lessons learned.

4 Widening the donor family

Efforts will be made to widen the donor base. More external multilateral and bilateral development agencies, development banks and NGOs will be attracted, particularly those willing to support the new strategic directions.

In the future, this will enable Nam Saat to choose the most responsive and suitable partner for any particular initiative it wishes to undertake, rather than relying on any one partner, or having to respond to a particular donor-led initiative.

A wider donor base will also cushion against economic cutbacks or changes in policy in any one of the supporting countries. Reliance on only one or two countries for support remains very vulnerable to this.

- ງົບປະມານສຳລັບການນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໜ່ວຍງານການຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນ (ເບິ່ງຄືນຕື່ມຢູ່ພາກການຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນ)

ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວແມ່ນຕ້ອງການງົບປະມານນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການບໍລິຫານແລະການລົງໄປເຮັດວຽກຕົວຈິງຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ, ໃນນັ້ນການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າກໍເປັນອັນຈຳເປັນ. ຊັບຊ້ອນພະນັກງານເຂົ້າ 2-3 ຄົນ ຢູ່ໃນທຸກໆລະດັບ ເພື່ອມອບໝາຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ຈັດຕາຕະລາງເວລາເຮັດວຽກຢ່າງເໝາະສົມເພື່ອລົງຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນ.

- ງົບປະມານສຳລັບການລົງໄປເຮັດວຽກເຂດຊົນນະບົດທ່າງໂກ

ການສ້າງຕັ້ງທີມງານລົງເຮັດວຽກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທ່າງໂກກໍແມ່ນຈຳເປັນ ຊຶ່ງທາງໂຄງການນຳສະອາດຕ້ອງໄດ້ກຳນົດໜ້າວຽກເຂົ້າໃນແຜນການປະຕິບັດປະຈຳປີ (ເບິ່ງຕື່ມຢູ່ພາກການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລະການສະໜັບສະໜູນ). ງົບປະມານການໃຊ້ຈ່າຍໃນການລົງໄປເຂດນີ້ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ ໃຫ້ສູງກວ່າການໄປເຮັດວຽກຢູ່ເຂດສະດວກສະບາຍ. ຊຶ່ງພະນັກງານເລົ່ານີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການ ຝຶກອົບຮົມ, ການຈັດແບ່ງເວລາເຮັດວຽກ, ການກະກຽມງົບປະມານໃນການເດີນທາງ, ການກະກຽມອຸປະກອນ, ແລະການນຳໃຊ້ເວລາເຂົ້າໃນການພົບປະຫາລືກັບຊາວບ້ານ. ຍັງມີຫລາຍໆ ຂົງເຂດຊົນນະບົດທ່າງໂກສອກຫລີກທີ່ຊາວບ້ານຍັງມີຫິນຮອນຈຳກັດ ໃນການປະກອບສ່ວນກັບໂຄງການ ດັ່ງນັ້ນທາງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນເມືອງແລະຂັ້ນແຂວງ ຕ້ອງໄດ້ສະເໜີຂໍຮັບປະມານເພີ່ມເຕີມເພື່ອສົມທົບແລະແກ້ໄຂສະພາບດັ່ງກ່າວ.

- ງົບປະມານສຳລັບການເຮັດໂຄງການທົດລອງ, ການສຶກສາກຳລະນີ, ການຄົ້ນຄວ້າແລະການອອກແບບແບບໃໝ່

ໃນສະພາບປະຈຸບັນພວກເຮົາຍັງບໍ່ທັນມີງົບປະມານສຳລັບວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ໂຄງການການທົດລອງແລະການສຶກສາກຳລະນີ ກໍແມ່ນອັນຈຳເປັນພື້ນຖານ ເພື່ອເພີ່ມພູນການແລກປ່ຽນຖອດຖອນບົດຮຽນ, ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ທີ່ດີຂຶ້ນແລະຫລຸດຜ່ອນໄດ້ ອັດຕາການສ່ຽງ ໃນການລົງທຶນເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ທາງໜ່ວຍງານຈາກນຳສະອາດສູນກາງ ຈະໄດ້ຊ່ວຍໃນການກະກຽມປະຕິບັດໂຄງການທົດລອງການການສຶກສາກຳລະນີ (ເບິ່ງພາກການວາງແຜນການ). ທັງສອງກິດຈະກຳການທົດລອງແລະການສຶກສາແມ່ນຕ້ອງການ ງົບປະມານສຳລັບການດຳເນີນວຽກ ແລະຍັງຈະໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກການແລກປ່ຽນຖອດຖອນບົດຮຽນອີກຕື່ມ.

4. ການພົວພັນກັບບັນດາອົງການທີ່ໃຫ້ທຶນ: (Widening the donor family)

ການສະເໜີ ງົບປະມານຕາມແຜນການປະຕິບັດຕ່າງໆເຖິງອົງການຊ່ວຍເຫລືອ ແມ່ນຈະໄດ້ເນັ້ນໜັກການອະທິບາຍເພື່ອໃຫ້ ອົງການສາກົນຜູ້ທີ່ສົນໃຈໃນການສະໜັບສະໜູນ ຕາມທິດທາງໃໝ່ຂອງແຜນຍຸດທະສາດຂອງຝ່າຍລາວ, ໃນນັ້ນຫລາຍໆອົງການເຊັ່ນ ອົງການທະນາຄານແລະອົງການສາກົນເອກະຊົນ ກໍຈະໄດ້ສົມທົບແລະປຶກສາຫາລືເຖິງຮູບການການຊ່ວຍເຫລືອຊຶ່ງອາດຈະເປັນແບບສອງຝ່າຍແລະແບບຫລາຍຝ່າຍໃນການຮ່ວມມື. ຊຶ່ງວ່າໃນອະນາຄົດ ທາງຝ່າຍໂຄງການນຳສະອາດ ຈະມີຄວາມສາມາດໃນການພົວພັນປະສານງານກັບຝ່າຍສາກົນ ເຖິງການສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທີ່ທາງອົງການສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້; ແທນທີ່ວ່າ ພວກເຮົາຈະພົວພັນກັບອົງການສະເພາະໃດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ. ບັນດາອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ບ້ານເຮົາ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າເອງກໍຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາໃນການນຳໃຊ້ທຶນຮອນ ໃຫ້ແທດເໝາະກັບຍຸດທະສາດແບບໃໝ່ຂອງການ

Marketing efforts will be necessary to interest donors in supporting Lao PDR and the water sector, particularly those new donors not yet established in the country.

5 *Training in financial management*

Over the next few years, Nam Saat staff at all levels will undertake **comprehensive training in financial management**. This will include budget-making, accounting, financial transparency, management information systems, audit, procurement, disbursements, and the monitoring of cost effectiveness and cost recovery.

6 *Annual reviews*

Nam Saat will develop an annual process for **review and reallocation of the overall budget** on a line by line basis. To gain a full financial picture, all contributions - government, ESA\$ and local inputs - will be estimated and considered.

The process will carefully consider recommendations from inter-Province bi-annual review meetings, together with feedback from local planning, monitoring and evaluation reports, and from new management information systems.

7 *Potential for Cross-Subsidy*

Low-cost loans from some ESAs are currently subsidising improvements to urban water supplies. Most of the country's well-off and well-educated live in the urban areas.

These urban systems might therefore be taxed to source a rural water fund.

The funds raised would be redistributed as a contribution to Nam Saat's budget, for improvements in more remote, hard-to-reach rural areas.

In essence, a system of cross-subsidy could emerge between urban and more remote areas.

There is also growing experience from some Southern areas of cross-subsidy between the rural better-off and the rural poor.

Nam Saat will investigate options / potential systems of **cross subsidy**. In the long term, this could set up a national financial support process which would lead Nam Saat into an increasingly self-sustainable position.

Such potential future options will be studied in detail in conjunction with Nam Papa Lao and others.

ຊ່ວຍເຫຼືອເຊັ່ນກັນ. ດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ການຂົນຂວາຍຊອກຫາແຫລ່ງທຶນຈາກຫລາຍໆ ອົງການສາກົນຫລືຫລາຍໆປະເທດທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຈະເຮັດໃຫ້ ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອດີຂຶ້ນຕື່ມ ແລະຕ້ອງພະຍາຍາມ ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈ ໃຫ້ສາກົນສະໜັບສະໜູນ ວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນບັນດາຜູ້ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ເຂົ້າມາຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂົງເຂດນີ້ເທື່ອ.

5. ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວຽກງານຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການເງິນ:

(Training in financial management)

ໃນໄລຍະປີຕໍ່ໜ້ານີ້, ພະນັກງານໂຄງການນຳສະອາດ ໃນທຸກລະດັບຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການເງິນແບບຄົບຊຸດ. ທົວຂໍ້ສຳຄັນຈະໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ມີການຂຶ້ນງົບປະມານ, ການບັນຊີ, ລະບົບການເງິນທີ່ຈະແຈ້ງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການກວດກາບັນຊີ, ການຈັດຊື້ວັດສະດຸອຸປະກອນ, ການໃຊ້ຈ່າຍຊຳລະ ແລະ ການຕິດຕາມການນຳໃຊ້ທຶນໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ທຶນປະກອບສ່ວນຈາກຊາວບ້ານ.

6. ການທວນຄືນວຽກງານປະຈຳປີ: (Annual reviews)

ໂຄງການ ນຳສະອາດຈະມີການພັດທະນາ ແລະຈັດວາງເວລາປະຈຳປີ ໃນການທວນຄືນວຽກງານການເງິນໂດຍທົ່ວໄປ. ຈຸດປະສົງກໍແມ່ນເພື່ອສັງລວມແລະຄາດຄະເນໄດ້ລະບົບການເງິນແບບຄົບຊຸດ, ສັງລວມໄດ້ຕົວເລກການປະກອບສ່ວນຈາກຝ່າຍລັດຖະບານ, ຈາກຝ່າຍສາກົນແລະຈາກຝ່າຍພື້ນຖານ. ໃນນັ້ນ ກອງປະຊຸມ ຈະໄດ້ຈັດຂຶ້ນ 2 ປີຕໍ່ຄັ້ງ ໂດຍແມ່ນຕາງໜ້າແຂວງຕ່າງໆເຂົ້າຮ່ວມ, ພາຍຫລັງແຕ່ລະກອງປະຊຸມ ຈະໄດ້ສັງລວມເອົາຄຳຄິດຄຳເຫັນຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ຈາກຜູ້ຮັບຜິດຊອບການວາງແຜນຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ຈາກການໄປຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນລາຍງານ ແລະຈາກລະບົບການຄຸ້ມຄອງວຽກງານຂ່າວສານ.

7. ຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຫາງົບປະມານເພີ່ມເຕີມ:

(Potential for Cross-Subsidy)

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ການກູ້ຢືມເງິນແບບໃຊ້ດອກເບ້ຍຕໍ່ ຈາກອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພາຍນອກແມ່ນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຈັດຫານຳສະອາດຕົວເມືອງເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ເງື່ອນໄຂຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຕົວເມືອງຖ້າຈະເວົ້າເຖິງລາຍຮັບແລະການໄດ້ຮັບການສຶກສາແມ່ນຫລາຍກວ່າຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ດັ່ງນັ້ນລະບົບການບໍລິການນຳສະອາດໃນຕົວເມືອງອາດຈະຫັກເບີເຊັ່ນພາສີລາຍຮັບນັ້ນ ໄປຊ່ວຍເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫລີກໄດ້. ຖ້າວ່າກ້ອນຫີນດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບການເຫັນດີ ກໍແມ່ນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນແຜນການງົບປະມານຂອງໂຄງການນຳສະອາດເລີຍ. ແລະກໍມີສ່ອງທາງເປັນໄປໄດ້ຫລາຍວ່າ ການນຳໃຊ້ວິທີການດັ່ງກ່າວແມ່ນຈະນຳປະໂຫຍດມາສູ່ເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫລີກໄດ້ຕື່ມ ຊຶ່ງມີບາງແຂວງພາກໃຕ້ໄດ້ນຳໃຊ້ບົດຮຽນດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວນີ້ແລ້ວ.

ທາງໂຄງການນຳສະອາດ ຈະໄດ້ພິຈາລະນາຄົ້ນຄ້ວາເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ດັ່ງກ່າວອີກຕື່ມ ເພື່ອນຳໃຊ້ໃຫ້ເປັນລະບົບປະຕິບັດວຽກງານຄັກແນ່. ຊຶ່ງຄາດຄະເນໃນໄລຍະຍາວນານແລ້ວ, ທາງໂຄງການນຳສະອາດຈະ

8 *Coordination of external contributions*

External assistance Programmes to the sector from multilateral, bilateral and non-governmental agencies are increasing. However the process for **foreign aid coordination and cooperation** needs improvement.

The challenge is to create a system which encourages a Lao-led, Lao-managed system, but at the same time respects the limitations of donors.

While the Lao PDR prefers that aid coordination be through "one door" (currently the Committee for Investment and Economic Cooperation), the process works best if central and provincial Nam Saat staff participate in discussions and negotiations with ESAs.

To do this effectively Nam Saat central and provincial staff will benefit from **training on foreign assistance and proposal writing, presentation and negotiating skills**.

As donors often make direct contact with Nam Saat province and district offices, **field staff** should also learn **how to discuss projects with donors**, and how to report back to the central office about donors' interests and requirements.

To avoid haphazard implementation, systems will be devised to keep the central office informed, so that it can advise on community based approaches, standards and norms for equipment, policies, regulations and appropriate technologies.

Nam Saat will increasingly encourage donors to enter **regular dialogue** with them, so that support can be constantly tailored to real and emerging needs.

This may sometimes require more transparency and openness from each side of the partnership than has been the case in the past.

ໄດ້ຈັດເຂົ້າລະບົບການເງິນຂອງຕົນ ແລະຈະເຮັດໃຫ້ທາງໂຄງການໄດ້ມີຄວາມສາມາດແລະກຸ້ມຕົນເອງໄດ້ທາງດ້ານງົບປະມານການເງິນ.

ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນປະເດັນດັ່ງກ່າວແມ່ນຈະມີການສຶກສາແລະຊອກສ່ອງທາງເພື່ອ ຕອບສະໜອງໄດ້ການບໍລິການ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນ ລະຫວ່າງໂຄງການ ນຳສະອາດແລະບໍລິສັດນຳປະປາລາວ ແລະ ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

8. ການປະສານງານຮ່ວມກັບອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພາຍນອກ:
(Coordination of external contributions)

ປະຈຸບັນແມ່ນມີການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພີ່ມຂຶ້ນ, ໃນນັ້ນຮູບການ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈະເປັນແບບມີຫຼາຍຝ່າຍມີສ່ວນຮ່ວມ, ແບບສັນຍາສອງຝ່າຍ ແລະ ແບບສາກົນເອກະຊົນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ການພົວພັນແລະຮ່ວມມືປະສານງານຈາກສາກົນຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສູ້ຊົນເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຝ່າຍລາວໄດ້ເປັນເຈົ້າການນຳພາ, ເປັນເຈົ້າການໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມທັງສອງຝ່າຍຕ້ອງໄດ້ນັບຖື ແລະ ຮັບຮູ້ຫຼັກການການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ຮ່ວມມືຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ຄວາມເໝາະສົມຕົວຈິງແລ້ວ ໃນການຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອແລະການຮ່ວມມືຈາກສາກົນແມ່ນຕ້ອງຜ່ານປະຕູດຽວ(ຊຶ່ງປະຈຸບັນແມ່ນພາລະບົດບາດຂອງຄະນະກຳມະການການຮ່ວມມື ທາງດ້ານການລົງທຶນແລະທາງດ້ານເສດຖະກິດ), ຂັ້ນຕອນການເຮັດວຽກຈະມີປະສິດທິຜົນຂຶ້ນຕື່ມຖ້າຫາກວ່າໂຄງການນຳສະອາດ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງໄດ້ເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຈລະຈາ ແລະ ປຶກສາຫາລືກັບອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ. ດັ່ງນັ້ນໂຄງການນຳສະອາດຂັ້ນສູນກາງ ແລະຂັ້ນແຂວງຕ້ອງໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍແລະປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງຕົນຂຶ້ນໂດຍເຂົ້າຮ່ວມການອົບຮົມກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງສາກົນ, ຮຽນຮູ້ການຂຽນແຜນການສະເໜີ, ຮຽນຮູ້ວິທີການອະທິບາຍ ແລະ ສະເໜີກິດຈະກຳຕ່າງໆ ແລະ ຮຽນຮູ້ວິທີການເຈລະຈາ.

ດັ່ງຈະເຫັນໄດ້ຈາກສະພາບຜ່ານມາ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອບາງອົງການກໍຕິດຕໍ່ພົວພັນປຶກສາຫາລືກັບໂຄງການນຳສະອາດ ຂັ້ນແຂວງແລະເມືອງໂດຍກົງ, ດັ່ງນັ້ນທາງແຂວງແລະເມືອງຕ້ອງຮຽນຮູ້ວິທີການປຶກສາຫາລືໂຄງການກັບສາກົນ ແລະຕ້ອງຮູ້ລາຍງານຫຼືສິ່ງຂ່າວໃຫ້ທາງສູນກາງເພື່ອກຳສະພາບໄດ້ ເຖິງທິດທາງທີ່ເຂົາເຈົ້າສົນໃຈ ແລະຕ້ອງການຈະໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ. ຈຸດປະສົງກໍແມ່ນເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແບບຂະຫຍາຍ ປາດສະຈາກຫຼັກວິຊາການທິດສະດີຕົວຈິງ. ດັ່ງນັ້ນ, ທາງແຂວງແລະເມືອງຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງແລະລາຍງານໃຫ້ສູນກາງຮັບຮູ້ນຳ ເພື່ອຈະໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການກຳນົດມາດຕະຖານການອອກແບບຈັດຫາວັດສະດຸອຸປະກອນໃຫ້ຖືກຕາມມາດຕະຖານ, ຖືກຕາມແນວທາງຍະໂຍບາຍ, ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບ, ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມ ແລະຊາວບ້ານເປັນເຈົ້າການພື້ນຖານໃນການປະກອບສ່ວນ.

ທາງຝ່າຍໂຄງການນຳສະອາດທຸກໆຂັ້ນ ຈະພະຍາຍາມຊຸກຍູ້ໃຫ້ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ ເພີ່ມທະວີການມີສ່ວນຮ່ວມປຶກສາຫາລືກັບຂັ້ນຮາກຖານ ເພື່ອໃຫ້ສາກົນເອງເຫັນໄດ້ສະພາບຕົວຈິງແລະຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນ. ແລະຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ການຈັດຕັ້ງທຸກຝ່າຍ ເຂົ້າໃຈແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ງົບປະມານການຊ່ວຍເຫຼືອແລະການປະກອບສ່ວນຈາກຝ່າຍລັດຖະບານແລະຈາກຊາວບ້ານ.

9 *Financial allocation procedures*

Nam Saat will devise and test out streamlined **systems of financial allocation** for its units and field offices. Nam Saat activities are seasonally constrained by the onset of the rains - and will become even more so as efforts in more remote areas increase.

The current financial disbursement process is far too unwieldy and complex for the escalating workload. Furthermore, it is a discouraging element for creating Lao-driven, rather than donor-driven, dynamics.

Currently Nam Saat requests the Ministry of Public Health to call up funds from the Ministry of Finance. This process can take considerable time from the date of request to the receipt of funds.

On the other hand, when Nam Saat staff makes requests from donors within the framework of a project and project budget lines, the procedure is finished within 1-2 weeks.

As a result, staff at every level are becoming increasingly dependent on donor allocations, even for the smallest tasks, in order to avoid interrupting their work.

A new system for financial allocation will strive to service provincial and district needs. It will also track annual program expenditures and budget balances, critical during planning, monitoring and evaluation efforts.

By creating a customised computer program, the finance unit of Nam Saat will upgrade its accounting process.

This will enable it to fulfil its regular financial reporting obligations to donors, who often have varying fiscal years.

If the right of more direct financial allocation to Nam Saat is realised, the responsibility to set up regulations for financial accountability and transparency becomes paramount. Otherwise, the reputation of staff is constantly at risk.

Nam Saat will therefore require training and guidance for some time in accountability and transparency methods.

9. ຂັ້ນຕອນໃນການກຳນົດແລະຈັດສັນດ້ານການເງິນ: (Financial allocation procedures)

ໂຄງການນຳສະອາດ ຈະຕ້ອງມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງເພື່ອປັບປຸງລະບົບການກຳນົດແລະການແບ່ງປັນດ້ານການເງິນ ຢູ່ໜ່ວຍງານຮັບຜິດຊອບຂັ້ນສູນກາງແລະຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ຈະເຫັນໄດ້ວ່າກິດຈະກຳປະຕິບັດໂຄງການນຳສະອາດຈະພົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນໄລຍະລະດູຝົນຊຶ່ງເຂົ້າເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ທຸກຄວາມສາມາດເພື່ອໄປຮອດໄປເຖິງຂົງເຂດຊົນນະບົດ. ໃນສະພາບປະຈຸບັນ ການຈັດສັນທາງດ້ານງົບປະມານແມ່ນຫຍຸ້ງຍາກແລະບໍ່ພຽງພໍເພື່ອຈະໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ. ສະພາບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດັ່ງກ່າວມັນໄດ້ເປັນເຫດຜົນໃຫ້ທາງອົງການສາກົນມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍສົມຄວນໃນການສະໜັບສະໜູນແລະຊື້ນຳແທນທີ່ທາງຝ່າຍໂຄງການນຳສະອາດຈະເປັນເຈົ້າການໃນການນຳພາ.

ໃນໄລຍະປະຈຸບັນໂຄງການນຳສະອາດໄດ້ສະເໜີຂົງປະມານປະກອບສ່ວນຂອງລັດຖະບານ (ເງິນແຊກຄຸມສົ່ງເສີມ) ຜ່ານກະຊວງສາທາລະນະສຸກເຖິງກະຊວງການເງິນ, ຂັ້ນຕອນໃນການສະເໜີດັ່ງກ່າວແມ່ນແກ່ຍາວສົມຄວນເພື່ອຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາ ນັບແຕ່ມີສະເໜີຈົນຮອດມີໄດ້ຮັບການເຫັນດີຮັບຮອງ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ ເວລາທີ່ທາງໂຄງການນຳສະອາດ ເຮັດສະເໜີຂົງປະມານນຳອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ, ໃນນັ້ນຂັ້ນຕອນການຄົ້ນຄວ້າແລະເຫັນດີດັ່ງກ່າວຈະກິນເວລາພຽງແຕ່ 1-2 ອາທິດເທົ່ານັ້ນ. ຈາກເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ພະນັກງານນຳສະອາດໃນທຸກໆລະດັບແມ່ນຍັງອີງໃສ່ການໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອຂອງສາກົນ ເຖິງແມ່ນວ່າການສະເໜີຂົງປະມານຈະບໍ່ຫລວງຫລາຍ ແຕ່ບາງຄັ້ງຄາວກໍ່ຄວນໃຫ້ສົມເຫດສົມຜົນໃນການສະເໜີ.

ລະບົບການກຳນົດແລະຈັດສັນ ທາງດ້ານການເງິນແບບໃໝ່ຈະຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຂັ້ນແຂວງແລະເມືອງໄດ້ ແລະເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການຂຶ້ນແຜນໃຊ້ຈ່າຍປະຈຳປີ ແລະ ການດຸ່ນດ່ຽງງົບປະມານໃຫ້ສອດຄ່ອງເວລາມີການປັບປຸງແຜນການ, ປັບປຸງວຽກງານການຕິດຕາມກວດກາແລະ ການປະເມີນຜົນ. ນອກນັ້ນ ໂຄງການນຳສະອາດຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງໜ່ວຍງານການເງິນແລະນຳໃຊ້ລະບົບຄອມພິວເຕີເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນການສະລຸບັນຊີລາຍຈ່າຍ, ການບັນທຶກແລະການລາຍງານ. ການຄຸ້ມຄອງລະບົບການເງິນແບບດັ່ງກ່າວ ຈະເຮັດໃຫ້ການສະລຸບລາຍງານໃຫ້ສາກົນແລະການຈັດຕັ້ງຂັ້ນເທິງໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງແລະທັນເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບຫລັກການການນຳໃຊ້ງົບປະມານ.

ດັ່ງນັ້ນ, ໂຄງການນຳສະອາດຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບແລະວາງຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບດ້ານການເງິນຢ່າງປອດໃສແລະຈະແຈ້ງ ເພື່ອຫລີກເວັ້ນໄດ້ ການສະລຸບລາຍງານການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ແທດເໝາະ ຊຶ່ງຈະນຳໄປສູ່ການຄຸ້ມຄອງດ້ານການເງິນທີ່ບໍ່ປອດໃສແລະຈະເຮັດໃຫ້ວຽກງານແລະຜູ້ຮັບຜິດຊອບມີອັນຂ້ອງຄາບໍ່ຈະແຈ້ງ. ດັ່ງນັ້ນພະນັກງານຮັບຜິດຊອບ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການອົບຮົມ ແລະ ຍົກລະດັບທາງດ້ານການບັນຊີແລະດ້ານການເງິນ.

Nam Saat wishes all communities to take responsibility for a significant and increasing part of the investment costs as a essential indicator of **economic demand**.

It is however anticipated that investment costs will continue to be *partially* subsidised externally by Government and donors for a while to come (particularly the non-technical / less-visible costs).

However, a *key requirement* is and will be that communities take responsibility for **100% of the local recurrent costs**, i.e. all costs associated with operation, maintenance, rehabilitation / replacement and upgrading.

Some low-key backstopping and advisory services may however continue to be provided from outside depending on need, but these will not extend to the operational costs.

Because of this responsibility, an essential obligation of Nam Saat will therefore be to fully explain the responsibilities of community members, before the community decides to go ahead with a new water and sanitation scheme.

This concept of "**informed choice**", where the advantages of each option are set out *alongside* the financial and operational responsibilities of the communities, and the expected life and advantages / disadvantages of the system, is fundamental.

The optimum **balance between investment and maintenance costs and scheme lifespan** will need to be further explored. In some cases higher initial costs may be justified if they lead to a longer system life and lower maintenance costs.

Whilst External Support Agencies will assist with investment costs, they will usually not support recurrent costs. Reducing the burden on community members (or postponing it until they are better able to contribute), through setting higher construction and specification standards initially, may be an interesting concept for Nam Saat to further explore.

Ongoing techniques and options for **community based financing** need to be monitored carefully and replicated when and where appropriate. The better-off population lives in rural lowland villages, where a cash economy is evolving.

Here it may be feasible to develop cost recovery mechanisms. In upland areas, where cash incomes are still limited, the chances of establishing cost recovery systems varies greatly with the circumstances. Alternative solutions may need to be explored.

Some pilot work indicates that villagers are willing to contribute to capital development funds based at the district Nam Saat level.

10. ຄວາມເປັນເຈົ້າການດ້ານການເງິນຂອງປະຊາຊົນ: (Community based financing)

ທາງໂຄງການນັ້ນສະອາດມີຈຸດປະສົງເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ເປັນເຈົ້າການເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນການປະກອບສ່ວນການລົງທຶນໃສ່ໂຄງການ ຊຶ່ງເວົ້າໄດ້ວ່າມັນແມ່ນຕົວຊີ້ບອກເຖິງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃນການຈັດຫານສະອາດແລະອະນາໄມ. ແລະທາງໂຄງການເອງກໍມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນແລະຝ່າຍລັດຖະບານ ກໍຍັງຈະສືບຕໍ່ຊ່ວຍເຫຼືອລ້າບາງຈຳນວນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຕໍ່ກິດຈະກຳຕ່າງໆ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມຕ້ອງການຂອງທາງຝ່າຍຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ນຢາກໃຫ້ປະຊາຊົນ ເປັນເຈົ້າການ 100 % ພາຍຫຼັງສຳເລັດການກໍ່ສ້າງແລ້ວ ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ການໃຊ້ຈ່າຍເວລາຊົມໃຊ້ລະບົບນໍ້າ, ການປົກປັກຮັກສາ, ການສ້ອມແປງຄືນໃໝ່, ການປັບປຸງປ່ຽນແປງແລະຍົກລະດັບໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ທາງຝ່າຍສາກົນແລະທາງລັດຖະບານ ກໍຈະປະກອບສ່ວນຈັດຫາງົບປະມານໃນການຕິດຕາມຊຸກຍູ້ ໃຫ້ຄຳປຶກສາຫາລື, ບໍ່ແມ່ນຈະສືບຕໍ່ລົງທຶນໃໝ່ໃສ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອໃນການກໍ່ສ້າງໄປແລ້ວ.

ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ທາງໂຄງການນັ້ນສະອາດຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໃນການອະທິບາຍແລະສະໜັບສະໜູນໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈຕໍ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ສຳຄັນຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນໂຄງການ ນັບຕັ້ງແຕ່ການລິເລີ່ມ ຈົນຮອດການໄດ້ຊົມໃຊ້ລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມ. ດັ່ງນັ້ນ ໃນການກະກຽມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ພະນັກງານຮັບຜິດຊອບຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ອະທິບາຍເຖິງ ວິທີການຄັດເລືອກ ລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນມີຄວາມເຂົ້າໃຈໂດຍພື້ນຖານ ໃນດ້ານການປະກອບສ່ວນທາງດ້ານການເງິນ, ການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງ, ດ້ານການໃຊ້ງານຂອງລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມ, ຂໍ້ສະດວກແລະຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຕ່າງໆ.

ໃນນັ້ນ ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ສຶກສາແລະຄົ້ນຄວ້າຕື່ມ ກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງ ການລົງທຶນ, ການປົກປັກຮັກສາແລະອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມ, ຊຶ່ງວ່າຢູ່ໃນບາງກໍລະນີ ກໍຄວນພິຈາລະນາວ່າ ຖ້າຫາກມີການລົງທຶນໃສ່ຫລາຍ ແຕ່ຜັດຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມຈະໄດ້ຊົມໃຊ້ຍາວນານ ແລະບໍ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການການສົ່ນເບື້ອງຫລາຍໃນການບຳລຸງຮັກສາ . ທາງສາກົນເອງກໍຈະໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອສ່ວນໜຶ່ງໃນການລົງທຶນ ແຕ່ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າຈະໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສືບຕໍ່ຊ່ວຍເຫຼືອຕື່ມພາຍຫຼັງໂຄງການສຳເລັດແລ້ວ. ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນພາລະແບກຫາບຂອງປະຊາຊົນໃນການປະກອບສ່ວນ ທາງໂຄງການນັ້ນສະອາດຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າແລະກຳນົດມາດຕະຖານການຄັດເລືອກກິດຈະກຳ, ການອອກແບບ, ການງົບປະມານແຕ່ລະລະບົບທີ່ມີລາຄາຖືກຈົນໄປຮອດລະບົບທີ່ມີການລົງທຶນຫລາຍ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈແລະກະກຽມ ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນໂຄງການຢ່າງແທດເໝາະກັບສະພາບເສດຖະກິດຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ເປັນເຈົ້າການທາງດ້ານການເງິນ ການນຳໃຊ້ເຕັກນິກວິທີການແລະທາງເລືອກ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຕິດຕາມກວດກາຢ່າງລະມັດລະວັງແລະສາມາດນຳເອົາໄປໃຊ້ໄດ້ ໃນເວລາແລະສະຖານທີ່ທີ່ເໝາະສົມ ເຊັ່ນວ່າ ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດຕາມທົ່ງພຽງອາດຈະມີເງື່ອນໄຂໃນການສ້າງເສດຖະກິດຄອບຄົວດີກວ່າເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ປະຕິບັດ ຕາມວິທີການການປະກອບສ່ວນແລະມີກິນໄກໃນການຄຸ້ມຄອງການເງິນຄັກແນ່. ຊຶ່ງມັນແຕກຕ່າງກັບສະພາບຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດພູດອຍ ທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ ແລະຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດຕັ້ງກິນໄກການຄຸ້ມຄອງດ້ານການເງິນແລະການປະກອບສ່ວນດ້ານ

This would help ensure a ready supply of spare parts and quick service from repair personnel. Other villagers are experimenting with collecting user fees to build up repair and expansion funds.

In a district-wide pilot scheme, Nam Saat made available a small-scale loan system for the construction of latrines, water collection jars and dug wells. Each of these could evolve into a **sustainable funding process**. Nam Saat will assess these various community-based financing schemes, and make recommendations for scaling up of the most successful. As communities more and more pay the true cost their water and sanitation facilities, an important obligation on Nam Saat is to provide the **support service** (in terms of advice, guidance, training and backstopping) that the communities will need and expect.

In other words, the *responsibility* for communities to pay for water, brings with it also the *right* to expect adequate support services.

ທຶນຮອນເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນປະຕິບັດຕ່າງໆ. ດັ່ງນັ້ນຢູ່ໃນປະເດັນດັ່ງກ່າວ ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ພິຈາລະນາແລະ ຊອກສ່ອງທາງເພື່ອແກ້ໄຂຕໍ່ໜ້າສະພາບດັ່ງກ່າວນີ້.

ໃນການລົງເຮັດວຽກຕົວຈິງຢູ່ຂັ້ນເມືອງ, ສາມາດສັງລວມໄດ້ວ່າຍັງມີຫລາຍໆບ້ານທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ຈະປະກອບສ່ວນ ໃນການລົງທຶນການກໍ່ສ້າງລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມ, ແລະ ໃນນັ້ນພະນັກງານນໍ້າສະອາດຂັ້ນ ເມືອງຈະໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການ ຈັດຫາເຄື່ອງອາໄລເພື່ອສ້ອມແປງແລະລົງໄປຊ່ວຍເຫລືອເຂົາເຈົ້າຕາມເວລາທີ່ ຕ້ອງການ. ນອກນັ້ນ ກໍຍັງມີຫລາຍໆບ້ານທີ່ສາມາດຈັດຕັ້ງລະບົບການເກັບເງິນເພື່ອການສ້ອມແປງປົກປັກຮັກສາ ແລະຂະຫຍາຍລະບົບຕື່ມອີກ.

ຢູ່ໃນບາງຕົວເມືອງທີ່ໄດ້ມີການທົດລອງໃນການນຳໃຊ້ທຶນໝູນວຽນເຂົ້າໃນ ການກໍ່ສ້າງສ້ວມຖ່າຍ, ກໍ່ ສ້າງໂອ່ງເກັບນໍ້າຝົນແລະນໍ້າສ້າງຊຸດ, ເຫັນໄດ້ວ່າໝາກຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ເປັນເຈົ້າການຢ່າງ ແທ້ຈິງໃນການລົງທຶນ ແລະຈະນໍາໄປສູ່ຂັ້ນຕອນການລົງທຶນແບບຍືນຍົງໄດ້. ທາງໂຄງການນໍ້າສະອາດຈະໄດ້ເຮັດ ການປະເມີຜົນຕົວຈິງ ໃນຮູບການການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວ ເພື່ອແນໃສ່ໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ເປັນເຈົ້າການທາງດ້ານ ການເງິນແລະສາມາດຜັນຂະຫຍາຍແລະນໍາໃຊ້ຢ່າງມີໝາກຜົນໄດ້.

ໃນເມື່ອປະຊາຊົນເອງກໍ່ເຫັນໄດ້ຄວາມສໍາຄັນແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປະກອບສ່ວນກັບການພັດ ທະນາຂອງລັດ, ທາງຝ່າຍໂຄງການນໍ້າສະອາດເອງກໍຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການສະໜັບສະໜູນແລະຊຸກຍູ້ການບໍ ລິການຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ນອກນັ້ນການໃຫ້ຄໍາແນະນໍາ, ການຈັດອົບຮົມແລະການຕິດຕາມກວດກາ ກໍຕ້ອງປະຕິບັດ ເຊັ່ນກັນ. ຕໍ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນການໃຊ້ຈ່າຍປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນລະບົບນໍ້າ, ຈະເຮັດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໃນການບໍລິການ ດີຂຶ້ນໄປເລື້ອຍໆ.

III INSTITUTIONAL FRAMEWORK

Principles

Whilst in reality Nam Saat already has a practical mandate to guide and support rural water supply and environmental health in Lao PDR, it urgently needs from Government a **clear definition and formalisation of this mandate**.

This would refer in particular to its key role as a facilitator and supporter of essentially community based efforts to improve rural water supply and sanitation services.

The **scope** of Nam Saat's mandate needs further definition and clarification. Currently the Nam Saat has responsibility for water supply in the rural areas, and environment health for both rural and urban areas. At the same time the practical responsibility for urban environmental health has passed to the municipalities.

Nam Papa Lao (The Lao Water Company) has authority for urban water supply construction and operation. However with the rapid expansion of the semi-urban zones in the 1990's, the definition of urban and rural in some contexts is becoming blurred.

Practical partnerships between Nam Saat, Nam Papa and the local authorities are needed for these shared and transitional urban / rural areas. There is a range of community types, from more remote to highly accessible. Within this range all partners can play their specialised as well as combined roles.

As Nam Saat's new roles and future directions, as set out in this Sector Strategy are progressively adopted, proposals will be finalised to show Nam Saat's optimal and preferred **institutional framework**.

Job descriptions for staff at all levels will be the final stage in this process, each of which are urgent. However organisational frameworks and job descriptions must reflect the future and real roles, rather than past ones, and remain dynamic.

This Strategy gives many pointers as to what the new challenges are likely to be, and how both the **organisational structure** and **human resource mix** will need to respond.

Strategic Directions

1 Applying and developing legal and additional guiding frameworks

The **Water Law (1996)** of the Lao Government will be the basis for defining the future role of rural water supply and environmental health, in the context of integrated water resource management.

III. ໂຄງຮ່າງວຽກງານຂອງໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດ

ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ

Institutional Framework

ຫຼັກການພື້ນຖານ: (Principles)

ຢູ່ ສ.ປ.ປ ລາວ, ໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດ, ໃນນັ້ນກໍມີຫລາຍໆກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ບັນດາແຂວງ ເມືອງ ແລະບ້ານ ໃນການປະຕິບັດໂຄງການດັ່ງກ່າວ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງສະເໜີ ທາງຂັ້ນເທິງຕື່ມ ເພື່ອມອບໝາຍພາລະແລະໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຂະແໜງການຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ຈະແຈ້ງແລະຢ່າງເປັນທາງການ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ພາລະໜ້າທີ່ແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນຕ້ອງອີງໃສ່ວຽກງານຂອງໂຄງການຳສະອາດ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນການປະຕິບັດຜ່ານມາ ໂດຍການເປັນຜູ້ຊຸກຍູ້ແລະສະໜັບສະໜູນ ຊຸມຊົນຊາວບ້ານ ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມແລະປະກອບສ່ວນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອປັບປຸງພັດທະນາວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

ການມອບໝາຍຂອບເຂດ ພາລະບົດບາດແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດແລະນິຍາມຢ່າງລະອຽດ, ຊຶ່ງໃນສະພາບປະຈຸບັນນີ້ ໂຄງການຳສະອາດ ກໍແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຫານຳສະອາດເຂດຊົນນະບົດ, ແລະສິ່ງເສີມວຽກງານອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ທັງໃນຕົວເມືອງແລະຊົນນະບົດ. ສຳລັບຕົວເມືອງແລ້ວ ການອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນເປັນເຈົ້າການຕົ້ນຕໍ ໂດຍແມ່ນ ເຫດສະບານຫລືກຳແພງນະຄອນເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ສຳລັບບໍລິສັດນຳປະປາ ແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຫານຳສະອາດຢູ່ໃນຕົວເມືອງຊຶ່ງລວມທັງການກໍ່ສ້າງແລະການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເລີ່ມແຕ່ປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຊຸມຊົນອອ້ມຮອບຕົວເມືອງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ແລະການນິຍາມສຳລັບເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ສັງລວມແລະອະທິບາຍຢ່າງຈະແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມ. ດັ່ງນັ້ນ ມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການພົວພັນປະສານງານທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະຫວ່າງບໍລິສັດນຳປະປາລາວ, ໂຄງການຳສະອາດແລະອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອແລກປ່ຽນ ປຶກສາຫາລື ເພື່ອຮອງຮັບເອົາການຂະຫຍາຍຕົວຈາກຊົນນະບົດທີ່ຈະກາຍເປັນຕົວເມືອງ. ຊຶ່ງຜ່ານມາ ພວກເຮົາຈະທັນວ່າ ລະດັບທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານຢູ່ໃນແຕ່ລະເຂດແມ່ນມີອັນແຕກຕ່າງກັນໄປ ນັບແຕ່ການໄປຮອດໄປເຖິງຢ່າງຢາຍດາຍ ແລະບ້ານທີ່ທ່າງໄກສອກຫລີກ, ດັ່ງນັ້ນ ບັນດາການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ແລະແລກປ່ຽນແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບຊຶ່ງກັນແລະກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ທາງໂຄງການຳສະອາດເອງ ກໍໄດ້ລິເລີ່ມ ພາລະບົດບາດແລະໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຂອງຕົນອີງຕາມທິດທາງຍຸດທະສາດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນ ເອກະສານນີ້ ຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນ ເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດ ແລະການປັບປຸງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງວຽກງານໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ການກຳນົດໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບລະອຽດ ຂອງພະນັກງານທຸກໆລະດັບຈະໄດ້ກຳນົດປະຕິບັດ, ແລະແນວໃດກໍຕາມ ໜ້າທີ່ທີ່ຖືກມອບໝາຍ ຈະຕ້ອງແທດເໝາະ ສອດຄ່ອງຕົວຈິງ ໃນການປະຕິບັດວຽກງານໃນອະນາຄົດ ແລະໃຫ້ມີແຜນການໃນການປັບປຸງ

It will also be used to clarify roles and responsibilities, and to facilitate working partnerships with other agencies in the water resources sector.

The Water Law will also be used as the foundation for **more detailed preliminary proposals** to Government for further legislation and regulation specifically for rural water supply and environmental health. This will include setting and enforcing water and sanitation standards and norms (see section VI).

In applying and further building on the Water Law, it will be important to ensure that application, regulation and enforcement is feasible and practical.

In other words, that laws and regulations can be made to work in practice, and to the combined benefit of the people, the sector and the environment.

In addition to the legal framework, the Lao rural water supply and sanitation sector will also take account of and respect **international agreements and conferences** to which it has been participant in or has subsequently endorsed.

These include the conclusions of the 1993 "Earth Summit" and the Fresh Water Chapter of its guiding "Agenda 21". In particular, the recommendations of the preparatory Dublin Conference, the "Dublin Principles", will be fully reflected in sector work. They are already taken into account in this guiding Strategy ².

More recent developments in which Lao PDR has participated, such as the 1995 **Global Water Partnership** initiative for example, will also be made use of to help guide and inform the sector and the wider water family.

2 · *Developing the Institutional framework*

An improved **institutional framework** will facilitate communications between villages, Districts, Provinces, Regions and central policy makers and planners, as well as horizontal access to various departments and ministries related to the water sector.

The essentially **supportive, backstopping function** of central Nam Saat will be emphasised.

Looking further at some examples of what has and what has not worked in other countries, particularly regional neighbours, will help open up the **institutional options** for Nam Saat.

²

Dublin Principles: (I) Water must be managed in a holistic way, taking interactions among users and environmental impact into account; (II) Institutional arrangements must be reformed so that stakeholders are fully involved in all aspects of policy formulation and implementation. This means that management must be devolved to the lowest appropriate level, with an enhanced role for NGO's community support groups and the private sector; (III) Women must play a central part in the provision, management, and safe guarding of water; (IV) Water must be managed as an economic resource as well as a resource necessary for meeting basic human needs.

ແລະເໜັງຕິງໄດ້. ຍຸດທະສາດ ທີ່ຈະສະເໜີໄດ້ຊັບຂອກເຖິງ ການປັບປຸງທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຄັກແນ່, ແລະເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່າ ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງແລະການສັບຊ້ອນພະນັກງານ ແມ່ນເໝາະສົມໃນທຸກໆດ້ານ.

ທິດທາງຍຸດທະສາດ: (Strategic Directions)

1. ການນຳໃຊ້ແລະການພັດທະນາຮ່າງແຜນງານຕາມທິດນຳກົດໝາຍແລະທິດນຳອື່ນໆ:

(Applying and developing legal and additional guiding frameworks)

ລັດຖະບານໄດ້ປະກາດໃຊ້ຢ່າງເປັນທາງການ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນຳໃຊ້ໃນປີ 1996, ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວຈະ ເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການກຳນົດພາລະບົດບາດ ຂອງວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດ ຊົນນະບົດ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ແມ່ນລວມທັງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນຳແບບຄົບວົງຈອນ. ແລະກົດໝາຍນີ້ ຈະໄດ້ນຳ ໃຊ້ໃນການ ອະທິບາຍ ພາລະບົດບາດແລະໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງພາກສ່ວນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານດ້ານນີ້ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບໜ້າວຽກຂອງຂະແໜງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນຳ.

ນອກຈາກນັ້ນ ກົດໝາຍນຳໃຊ້ຍັງຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງ ໃຫ້ແຕ່ລະພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍ ເຂົ້າເປັນ ຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບ ໂດຍສະເພາະວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ. ແລະຈະ ຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນການ ສ້າງແລະນຳໃຊ້ປະຕິບັດ ມາດຕະຖານແລະບັນທັດຖານຂອງວຽກງານນຳສະອາດແລະ ການອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມອີກດ້ວຍ (ເບິ່ງຕື່ມ ໃນພາກທີ VI).

ເພື່ອໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ແລະຜັນຂະຫຍາຍ ກົດໝາຍນຳໃຊ້, ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນໃນການ ນຳໃຊ້, ການກຳນົດກົດລະບຽບຕ່າງໆແລະການນຳໄປປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ຕົວຈິງແລະ ສອດຄ່ອງທັງພາກປະຕິບັດ. ດັ່ງນັ້ນ ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຂໍ້ກຳນົດແລະກົດໝາຍ ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໜ້າວຽກ ໂດຍກົງໄດ້, ແລະແມ່ນຜົນໄດ້ຮັບໂດຍລວມ ຂອງປະຊາຊົນ, ຂອງຂະແໜງການ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມທົ່ວໄປ.

ອີງຕາມຮ່າງແຜນງານທີ່ໄດ້ປັບປຸງຜັນຂະຫຍາຍຈາກຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍ, ຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບວຽກ ງານຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດຝ່າຍລາວເຮົາ ຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ແລະປະຕິບັດ ຕາມຫຼັກການຂອງ ກອງປະຊຸມແລະການຕົກລົງລະດັບສາກົນ ຊຶ່ງຝ່າຍລາວໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຜ່ານມາແລະຈະເຂົ້າ ຮ່ວມໃນອະນາຄົດ. ໃນນັ້ນປະກອບໄປດ້ວຍ “ກອງປະຊຸມສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ” ໃນປີ 1993 ແລະອີງຕາມຂໍ້ແນະ ນຳກ່ຽວກັບ ພາກການຈັດຫານຳ ຢູ່ໃນ “ຕາຕະລາງທີ 21”. ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນ ກອງປະຊຸມຢູ່ນະຄອນດັບ ບະລິນ ປະເທດໄອແລນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີຄຳສະເໜີ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ຫຼັກການດັບບະລິນ ເຂົ້າໃນວຽກງານການປະ ຕິບັດຕົວຈິງຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ແລະຫລາຍໆປະເທດໃນໂລກ ກໍໄດ້ຖືເອົາຍຸດທະສາດຫຼັກການດັ່ງ ກ່າວມາຜັນຂະຫຍາຍໃນປະເທດຕົນເອງ.

ນອກນັ້ນ ໃນໄລຍະບໍ່ດົນຜ່ານມານີ້ ຜູ້ແທນຝ່າຍລາວເຮົາ ກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ກອງປະຊຸມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນວຽກງານນຳຂອງໂລກ ໃນປີ 1995, ຊຶ່ງມັນເປັນບ່ອນອີງແນະນຳແນວທາງປະຕິບັດ ແລະເປັນການຕິດຕາມໄດ້ ສະພາບການດຳເນີນງານຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານນຳຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

Circumstances vary, but a lot can be learned from the circumstances of other institutional practices and attempted reform elsewhere.

The way in which roles and mandates have been distributed in other decentralised, demand-driven Programmes would be particularly useful.

The institutional framework will be reviewed at appropriate intervals, with fine tuning adjustments annually.

Learning about institutional development will be emphasised, and experiences on what works and what does not work will be fed back into future improvements in the framework.

Nam Saat proposes to create a network of district, provincial, regional (north, middle and south) service centre and one at central HQ.

Nam Saat central will act as a independent guiding and planning support centre under the authority of the Ministry of Public Health. This would greatly clarify its line of authority.

Three regional offices, north, middle and south, would serve as units for training, pilot testing, data collection, monitoring and evaluation.

Each province and district Nam Saat unit would primarily concentrate on implementation assistance and longer term "backstopping" support to communities, who will be both owners and local managers of their water and sanitation systems.

In this way Nam Saat network would develop its own organisational standing, yet retain a direct link to a central decision-making authority of a mainline ministry.

At the same time, all levels will gain more flexibility and agility to improve formal and informal communications and networking. This will be true both internally within its own structure, and externally with the grassroots and other water and environmental health related colleagues.

3 Institutional study

There is much experience from elsewhere on institutional options. Nam Saat will access this experience and take it into account in finding appropriate solutions for itself.

To formulate a new **organisational chart** and **define tasks**, Nam Saat will undertake an **internal institutional study** at all levels.

The study should examine how many units and sub-units are needed to accomplish the projected tasks required to implement the Strategy.

2. ການປັບປຸງໂຄງຮ່າງວຽກງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ: (Developing the Institutional framework)

ການປັບປຸງວຽກງານດັ່ງກ່າວຈະຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີ ການເພີ່ມທະວີການພົວພັນປະສານງານ ນັບແຕ່ຂັ້ນບ້ານ, ຂັ້ນເມືອງ, ຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນຂົງເຂດ, ຂັ້ນສູນກາງ, ນັກວາງແຜນການແລະ ຂັ້ນນຳພາ ແລະເຊັ່ນດຽວກັນກັບການພົວພັນສາຍຕັ້ງກັບກົມກອງສະຖາບັນ ແລະ ກະຊວງອື່ນໆທີ່ມີສ່ວນພົວພັນກັບຂະແໜງການຈັດຫານຳ. ໂດຍສະເພາະຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ໂຄງການນຳສະອາດມີບົດບາດອັນສຳຄັນ ໃນການ ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ ແລະຕິດຕາມກວດກາວຽກງານ.

ການຈັດຕັ້ງໂຄງຮ່າງວຽກງານຂອງໂຄງການນຳສະອາດ ກໍແມ່ນສາມາດສົມທຽບໄດ້ກັບບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ໃນຂົງເຂດໃກ້ຄຽງ ເພື່ອຖອດຖອນໄດ້ຈຸດດີຈຸດອ່ອນ ຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ແລະມັນກໍອີງຕາມສະພາບຕົວຈິງທີ່ພວກເຮົາຈະສາມາດຖອດຖອນໄດ້, ແນວໃດກໍຕາມ ກໍຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາໃຫ້ສອດຄ່ອງແລະເໝາະສົມ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ພາລະບົດບາດແລະໜ້າທີ່ທີ່ຖືກມອບໝາຍ ຕ້ອງໄດ້ແນໃສ່ການກະຈາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະແຜນງານທີ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະຂັ້ນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງວຽກງານຈະຕ້ອງໄດ້ມີການທວນຄືນເປັນໄລຍະໆ ເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນແຕ່ລະປີ. ນອກນັ້ນຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກ ໃສ່ການສຶກສາ ການແລກປ່ຽນບົດຮຽນແລະຖອດຖອນເອົາ ອັນໃດທີ່ເດີນແມ່ນແລ່ນສະດວກ ແລະອັນໃດຂ້ອງຄາ ເພື່ອສັງລວມເຂົ້າໃນການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ.

ໂຄງການນຳສະອາດ ສະເໜີໃຫ້ສ້າງຕັ້ງຕາໜ່າງການເຮັດວຽກແບບຄົບວົງຈອນຂອງຂັ້ນເມືອງ, ຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນຂົງເຂດ (ເຂດເໜືອ, ເຂດກາງແລະເຂດໃຕ້)ແລະຂັ້ນສູນກາງ. ໂຄງການນຳສະອາດສູນກາງ ຈະເປັນຜູ້ສັງລວມການປະຕິບັດງານແຕ່ລະຂົງເຂດແລະກຳນົດແຜນການການສະໜັບສະໜູນ ພາຍໃຕ້ການອະນຸມັດເທັ້ນດີຈາກກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ຊຶ່ງຄາດວ່າຈະເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານຈະແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມ.

ການສ້າງຕັ້ງທ້ອງຖານເປັນເຂດເໜືອ, ກາງແລະໃຕ້ ແມ່ນເພື່ອປະຕິບັດຕາມແຜນງານໂຄງການ ແລະຈະນຳໃຊ້ເຂດດັ່ງກ່າວ ຈັດຕັ້ງຊຸດອົບຮົມ, ການເຮັດໂຄງການທົດລອງ, ການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະການປະເມີນຜົນ. ໂຄງການ ນຳສະອາດ ຂັ້ນແຂວງແລະເມືອງ ຕ້ອງໄດ້ສຸມໃສ່ການສະໜັບສະໜູນແລະຊຸກຍູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລະ ມີແຜນການແບບຍາວນານໃນການຕິດຕາມຊ່ວຍເຫລືອ ຊາວບ້ານ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຈະກາຍເປັນທັງເຈົ້າຂອງກິດຈະກຳກໍ່ສ້າງ ແລະເປັນທັງຜູ້ຄຸ້ມຄອງຈັດການ ລະບົບນຳແລະອະນາໄມຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຢູ່ໃນຮູບການຕາໜ່າງການເຮັດວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ ໂຄງການນຳສະອາດ ຈະຕ້ອງປັບປຸງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງຕົນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ແລະມີການປະສານສົມທົບກັບຂັ້ນເທິງ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຢູ່ໃນຂັ້ນມະຫາພາກ. ໃນເວລາດຽວກັນໂຄງການນຳສະອາດ ທຸກລະດັບຈະໄດ້ມີໂອກາດທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປັບປຸງວຽກງານການພົວພັນປະສານງານແລະຂະຫຍາຍຕາໜ່າງວຽກງານຂອງຕົນ. ແລະມັນຈະມີອັນປັບປຸງແລະເສີມຂະຫຍາຍດີຂຶ້ນໄດ້ພາຍໃນໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງ ນຳສະອາດເອງ ແລະກັບຂັ້ນພື້ນຖານ, ນອກນັ້ນກໍຕ້ອງໄດ້ພົວພັນປະສານງານກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນວຽກງານຈັດຫານຳແລະການອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຕື່ມ.

It will also look into what skill levels, duties and assignments need to be filled, how many personnel each unit requires, and what their specific responsibilities and activities would be.

The entire Nam Saat, at all levels, should then be given an opportunity to review the report and recommendations, and to suggest further adjustments.

Supporting ESAs should be kept informed. The proposals should then be actioned, followed through and evaluated.

4 Defining roles and responsibilities

The **roles and responsibilities** of Nam Saat staff must be defined according to the scope of support needed, capabilities, and local circumstances.

Assuming agreement on the proposed organisational structure, Nam Saat will then as soon as possible draft job descriptions, and submit them for the approval of the Ministry of Public Health.

5 Selecting Personnel

Standards for **selecting personnel** will be drafted and approved by the MoPH, and used at all levels to guide Provinces in their selection of personnel.

For staffing at the Regional Centres, the Provinces should have the mandate to nominate candidates, with Nam Saat making its recommendations on their nominations, and with final approval resting with the MoPH. These should be real mandates, not token ones.

6 Support delivery

A major transition to be explored, subject to Ministry of Finance agreement, relates to options for a proportion of **external funds to be transferred directly to Nam Saat** rather than only via supporting agencies. This will in turn require new developments in Nam Saat's institutional structure to ensure full transparency and accountability.

Procedures for selection and extension of **support agency staff**, multilateral, bilateral and NGOs, and both Lao and international staff, will also be reviewed and improved, with more say being given to the views of Nam Saat on this.

Where possible, there should be **progressive transitions** in the way external technical assistance advice is delivered. For example, Nam Saat will explore the options for advice to be provided by independent in-house Government-engaged adviser/s, backstopped by supporting donors rather than being directly employed by them.

3. ການສຶກສາພິຈາລະນາໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ: (Institutional study)

ຖ້າວ່າອີງໃສ່ການຈັດຕັ້ງໂຄງຮ່າງການເຮັດວຽກແລ້ວ, ມັນກໍ່ມີບົດຮຽນຈາກຫລາຍແຫ່ງ ຊຶ່ງຈະສາມາດນຳມາ ຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນການປັບປຸງໂຄງຮ່າງການເຮັດວຽກຂອງໂຄງການຈັດຫນ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ປະເດັນທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນການຈັດວາງດ້ານງົບປະມານທີ່ເໝາະສົມເຂົ້າໃນໜ້າວຽກຕົວຈິງຕາມແຜນການປະຕິບັດ.

ເພື່ອກຳນົດໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງແບບໃໝ່ ແລະມອບໝາຍໜ້າທີ່ຢ່າງລະອຽດ, ໂຄງການ ນັກສະອາດຕ້ອງໄດ້ເຮັດການຄົ້ນຄວ້າ ສຶກສາພິຈາລະນາການຈັດຕັ້ງໃນທຸກໆຂັ້ນ. ການສຶກສາຈະໄດ້ກວດກາເບິ່ງຄືນວ່າມັນມີຈັກໜ່ວຍງານ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມແຜນຍຸດທະສາດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ໃນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າລະດັບຄວາມສຳນິສຳນານ, ໜ້າວຽກແລະການມອບໝາຍ, ການບັນຈຸພະນັກງານໃສ່, ກຳນົດໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ທາງໂຄງການນັກສະອາດໃນທຸກໆຂັ້ນຕ້ອງໄດ້ວາງແຜນການເພື່ອຫວນຄືນໂຄງຮ່າງການເຮັດວຽກ ແລະນຳເອົາຄຳຄິດຄຳເຫັນ ແລະຄຳແນະນຳຈາກຫລາຍພາກສ່ວນ ມາສັງລວມເຂົ້າໃນການມີທິດທາງປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ນອກນັ້ນທາງຝ່າຍສາກົນທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ກໍ່ຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະກອບຄຳເຫັນ ແລະຕິດຕາມປະເມີນຜົນຮ່ວມກັນ.

4. ການກຳນົດພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ: (Defining roles and responsibilities)

ພາລະບົດບາດ ແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພະນັກງານໂຄງການນັກສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການມອບໝາຍແລະກຳນົດຕາມຂອບເຂດຄວາມຕ້ອງການຂອງວຽກງານ, ຕາມຄວາມສາມາດຕົວຈິງແລະຕາມສະພາບແວດລ້ອມຂອງລະດັບຂັ້ນຕ່າງໆ. ຖ້າຫາກວ່າໂຄງຮ່າງການເຮັດວຽກຂອງໂຄງການຈັດຫນ້າສະອາດໄດ້ຖືກຮັບຮອງ, ບາດກ້າວຕໍ່ໄປແມ່ນການຮ່າງ ພາລະບົດບາດແລະໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ເພື່ອນຳສະເໜີເຖິງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໃດ້ພິຈາລະນາຄົ້ນຄວ້າແລະຮັບຮອງເອົາ.

5. ການຄັດເລືອກ ແລະ ຂັບຂັອນພະນັກງານ: (Selecting Personnel)

ການກຳນົດມາດຕະຖານແລະຄຸນສົມບັດຂອງພະນັກງານທີ່ຖືກຄັດເລືອກເຂົ້າໃສ່ໜ້າວຽກ ຈະໄດ້ກະກຽມຮ່າງສະເໜີ ເຖິງກະຊວງສາທາລະນະສຸກເພື່ອຮັບຮອງເຫັນດີ ແລະຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຫຼັກການດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການປັບປຸງຢູ່ຂັ້ນແຂວງເຊັ່ນກັນ. ການຈະສະເໜີ ປະກອບພະນັກງານໃສ່ລະດັບ ທ້ອງການນັກສະອາດຂອງເຂດ , ບັນດາແຂວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງມີສິດທິ ໃນການແຕ່ງຕັ້ງພະນັກງານຂອງຕົນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມພາຍຫລັງທີ່ທາງນັກສະອາດສູນກາງມີຄຳເຫັນແນະນຳ ແລະນຳສະເໜີເຖິງກະຊວງສາທາລະນະສຸກເພື່ອຮັບຮອງ.

6. ຮູບການການຊ່ວຍເຫລືອສະໜັບສະໜູນ: (Support delivery)

ອີງຕາມທິດທາງຂອງກະຊວງການເງິນ, ທາງໂຄງການນັກສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການຂົນຂວາຍເອົາແຫລ່ງທຶນຊ່ວຍເຫລືອ ຈາກຝ່າຍສາກົນໃຫ້ຊ່ວຍເຫລືອ ນັກສະອາດໂດຍກົງ, ມັນແມ່ນຂັ້ນຕອນປະຕິບັດແບບໃໝ່ ແທນທີ່ຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອ ຈະຊ່ວຍເຫລືອຜ່ານອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນໃດໜຶ່ງທັງໝົດ, ໝາຍຄວາມວ່າຕ້ອງ

Subject to competition and merit, Nam Saat will also encourage support agencies to progressively include **Regional and Lao candidates** in their selection processes.

An **appropriate mix** of development support will continue to be applied, sourcing multilateral, bilateral and international NGOs.

Inputs from both international advisers and UNV and other volunteer cadres will be requested, depending on the needs and demands of particular advisory or support positions.

External advisory support will increasingly be tailored to apply the support styles set out and pioneered in the development of this Sector Strategy - **Lao ownership and Lao leadership** of the development processes throughout.

Backstopping and support by each of Nam Saat's external partners will be low-key, to the minimum necessary, and with a clear transition to full Lao self-sufficiency built in to the support plans.

ໃຫ້ມີການສົມສ່ວນ ໃນການມອບໝາຍທຶນຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວນີ້. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໂຄງການນຳສະອາດ ຕ້ອງມີການຈັດຕັ້ງທີ່ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຮອງຮັບວຽກງານການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທາງດ້ານການເງິນ ແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

ທາງໂຄງການນຳສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການປະກອບສ່ວນແລະມີຄຳເຫັນ ໃນການຄັດເລືອກເອົາ ຊ່ຽວຊານຈາກຕ່າງປະເທດແລະຊ່ຽວຊານລາວເຮົາເອງ ປະກອບເຂົ້າໃນໜ້າວຽກ ສະໜັບສະໜູນໂຄງການນຳສະອາດ. ໃນນັ້ນ ຊ່ຽວຊານອາດຈະມາຊ່ວຍເຫລືອແບບຫລາຍຝ່າຍ, ແບບສອງຝ່າຍແລະແບບສາກົນເອກະຊົນ ກໍຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເຊັ່ນກັນ.

ໃນການສະເໜີເອົາຊ່ຽວຊານທີ່ປຶກສາ ມາປະຈຳຢູ່ໂຄງການນຳສະອາດ, ທາງຝ່າຍລາວເຮົາຕ້ອງການສະເໜີໃຫ້ ແມ່ນຊ່ຽວຊານທີ່ມາຈາກການຄັດເລືອກຂອງຝ່າຍເຮົາ, ຊ່ຽວຊານດັ່ງກ່າວແມ່ນເປັນລັກສະນະເອກະລາດ, ໂດຍສະເໜີໃຫ້ ມີການຕິດຕາມຈາກຝ່າຍຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອນັ້ນ. ໂຄງການນຳສະອາດ ຈະໄດ້ຮຽກຮ້ອງແລະນຳສະເໜີເຖິງສາກົນ ກ່ຽວກັບການຄັດເລືອກຊ່ຽວຊານປະຈຳໂຄງການແລະສະເໜີ ໃຫ້ມີຊ່ຽວຊານຄົນລາວເຮົາ ແລະໃນຂົງເຂດໃກ້ຄຽງ ເຂົ້າຮ່ວມຄັດເລືອກນຳ.

ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທາງດ້ານຊ່ຽວຊານທີ່ປຶກສາ ກໍຍັງຈຳເປັນເພື່ອ ສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອໂຄງການນຳສະອາດ. ການຊ່ວຍເຫລືອອາດຈະແມ່ນໃນຮູບການແບບຫລາຍຝ່າຍ ແບບສອງຝ່າຍແລະແບບສາກົນເອກະຊົນ, ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກຊ່ຽວຊານ ກໍແມ່ນອີງໃສ່ການກຳນົດໜ້າວຽກລະອຽດ ແລະອີງໃສ່ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງທີ່ຕ້ອງການຊ່ຽວຊານມາຊ່ວຍ, ໃນນັ້ນຈະແມ່ນຊ່ຽວຊານສາກົນແບບເປັນທີ່ປຶກສາໂຄງການແລະ ເປັນອາສາສະໝັກຂອງສະຫະປະຊາຊາດ.

ຊ່ຽວຊານທີ່ປຶກສາຈາກຕ່າງປະເທດ ຈະໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຊ່ວຍເຫລືອສະໜັບສະໜູນ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍແລະນຳໃຊ້ ຍຸດທະສາດໃໝ່ ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ມັນແມ່ນໄລຍະທີ່ທາງຝ່າຍລາວເຮົາຈະໄດ້ເປັນເຈົ້າການນຳພາວຽກງານແລະເປັນເຈົ້າຂອງຢ່າງແທ້ຈິງ ໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາທັງໝົດ, ໂດຍການມີສ່ວນສະໜັບສະໜູນ ແລະຊຸກຍູ້ຊ່ວຍເຫລືອຈາກຊ່ຽວຊານສາກົນ, ແນວໃດກໍຕາມ ບົດບາດຂອງຊ່ຽວຊານສາກົນຈະນັບມື້ຫລຸດລົງໃນອະນາຄົດ, ແລະກໍຄາດຫວັງວ່າ ຝ່າຍລາວເຮົາຈະມີຄວາມສາມາດແລະມີຄວາມຊຳນິຊຳນານເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະເປັນເຈົ້າຕົນເອງໄດ້ ໃນການຄຸ້ມຄອງແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.

IV PARTNERSHIP AND NETWORKING

Principles

There is a need to further build on **sector coordination, information exchange and cooperation** amongst and between the various institutions involved in water resources management, rural development, primary health care and sustainable environment.

This includes the internal Lao government offices, the emerging private sector and external supporting partners.

Increasingly, with Lao PDR's 1997 entry into ASEAN, **regional and international contacts and collaboration** will be important. This will demand new and dynamic partnerships with neighbouring and other countries.

Strategic directions

1 Learning

Successful examples of partnership and close liaison should be analysed, learned from and then replicated. Such models could include:

- * *Inter-country:*
partnership between Lao PDR, Vietnam and Cambodia on strategic guidance for the rural water supply and environmental health sector, building on the successful visits in this area of work by a Lao team to Vietnam in December 1995, a Vietnamese delegation to Lao PDR in March 1997, the Lao mission to Cambodia in December 1996, and the planned joint Lao-Cambodia Strategic Guidance Conference in early 1998;
- * *Between different water sub-sectors:*
regular inter agency Sector Forum Meetings inaugurated in 1995, embracing the larger water resources management domain;
- * *At the Provincial level:*
models of close-knit collaboration at Provincial level, such as the collaboration between Nam Saat, Lao Women's Union and the Youth Association during the development of the Oudomxai / Phongsali pilot project for World Bank financing;

IV. ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ແລະ ຕາໜ່າງການເຮັດວຽກ

Partnership and Networking

ຫຼັກການພື້ນຖານ: (Principles)

ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງແລະເສີມຂະຫຍາຍ ວຽກງານການປະສານງານ, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມແລະພົວພັນກັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນັ້ນ, ກັບການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດ, ກັບວຽກງານຮັກສາສຸຂະພາບຂັ້ນຕົ້ນ ແລະກັບການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ຊຶ່ງວ່າອົງການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມປະກອບໄປດ້ວຍ ກົມກອງກະຊວງຕ່າງໆຝ່າຍລາວ, ການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຝ່າຍເອກະຊົນ ແລະຈາກອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ.

ທິດທາງຍຸດທະສາດ: (Strategic Directions)

1. ວິທີການຮຽນຮູ້: (Learning)

ມັນມີຫລາຍໆຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ຮັບໝາກຜົນມາແລ້ວ ໃນການເຮັດວຽກງານແບບມີສ່ວນຮ່ວມແລະເຮັດວຽກແບບໃກ້ຊິດຕິດແທດຊຶ່ງກັນແລະກັນ, ບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບແມ່ນສາມາດຖອດຖອນໄດ້ແລະນຳໄປປະຕິບັດຢ່າງໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ເຊັ່ນຮູບແບບຕົວຢ່າງດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້:

- ລະຫວ່າງປະເທດ: ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພົວພັນປະສານງານລະຫວ່າງ ສ.ປ.ປ ລາວ, ຫວຽດນາມແລະກຳປູເຈັງ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທິດນຳ ຍຸດທະສາດ ເຂົ້າໃນວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ, ອົງຕາມການໄປຢ້ຽມຢາມຢ່າງໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກຜູ້ແທນຝ່າຍລາວຢູ່ ຫວຽດນາມ ໃນປີ 1995, ການມາຢ້ຽມຢາມຂອງຜູ້ແທນຝ່າຍຫວຽດນາມຢູ່ລາວ ໃນປີ 1997, ການໄປຢ້ຽມຢາມຂອງຜູ້ແທນຝ່າຍລາວຢູ່ ກຳປູເຈັງໃນເດືອນ 12/1996;
- ລະຫວ່າງບັນດາຂະແໜງການຈັດຫານຳ: ໄດ້ລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມພົບປະຫລາຍຄັ້ງ ນັບແຕ່ປີ 1995 ເປັນຕົ້ນມາ, ເຮັດໃຫ້ມີການສົ່ງເສີມແລະເພີ່ມທະວີການພົວພັນປະສານງານລະຫວ່າງຂະແໜງການຂັ້ນຕົ້ມໃນວຽກງານການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນັ້ນ.
- ຢູ່ໃນລະດັບຂັ້ນແຂວງ: ຕົວຢ່າງໃນການກະກຽມໂຄງການຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມ ຢູ່ສອງແຂວງ ອຸດົມໄຊແລະຜົ້ງສາລີ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນໄດ້ມີຫລາຍພາກສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດ ເຊັ່ນ: ນັກສະອາດແຂວງ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງ, ນັກປະປາ, ສະມາຄົມຊາວໜຸ່ມ, ພັດທະນາຊົນນະບົດ.
- ລະຫວ່າງສູນກາງແລະແຂວງ: ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມເຮັດວຽກ ການສ້າງແຜນການໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນງານ (Logical Framework Approach) , ໄດ້ມີການຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດລະຫວ່າງນັກສະອາດສູນກາງ

- * *Between the centre and the Provinces:*
the close collaboration between central and Provincial Nam Saat during the Logical Framework Approach based planning and at other key stages of the development of this Sector Strategy and the Guideline National Framework;
- * *Inter-sectoral:*
the inter-ministry working group approach adopted for the development of this Strategy;
- * *Urban-Rural:*
the close collaboration between Nam Saat, Nam Papa Lao and other Lao agencies in the joint development of a pilot combined urban and rural project to be assisted by the Belgian Government;
- * *Intra-Ministerial:*
internal ministry coordination such as the close participation of various departments of the Ministry of Public Health in planning a new phase of Sida support to the water sector 1998-2002.

2 *Water resources partnership*

In line with international trends ³, Nam Saat actively supports the formation of a **water resources partnership or council** ⁴. For maximum effectiveness, this need not necessarily take on a fully formal status, but should be a body for coordination and consensus building, passing recommendations to decision making bodies such as the Committee for International Investment and Economic Cooperation (CIIEC).

Besides Nam Saat, membership might include the Irrigation Department, the Education Department, the Department of Industry, the Water Supply Company (Nam Papa Lao), the Science Technology and Environment Organisation (STENO), the Lao Women's Union, the Ministry of Communication, Transportation, Posts and Construction (MCTPC), the Military Institute for Preventive Medicine, the Ministry of Interior, the Ministry Information and Culture, the Rural Development Committee, the Committee for International Economic Cooperation (the Office for Aid Cooperation (OAC) and the State Planning Committee (SPC).

Representative Provincial and District participation will be encouraged. Donors and the private sector could sit as observers to some sessions.

Since Nam Saat's activities are by nature inter-ministerial, it will therefore be very willing to serve as a key resource for these meetings.

³ *The creation in November 1995 of a new international Global Water Partnership (GWP) for example, supported by major donors. The GWP will address all branches of water and waste, and promote an increasingly holistic approach*

⁴ *An ADB-supported initiative in this area is under way, already actively supported by Nam Saat*

ແລະນັກສະອາດຈາກຂັ້ນແຂວງ; ຊຶ່ງໃນນັ້ນໄດ້ຮ່ວມກັນກະກຽມແຜນການປະຕິບັດ ແລະຂັ້ນຕອນປະຕິບັດ ວຽກງານຕ່າງໆ ຂອງການຜັນຂະຫຍາຍຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ແລະທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດ;

- ລະຫວ່າງຂະແໜງການຕ່າງໆ: ມີການຈັດຕັ້ງທີມງານເຮັດວຽກ ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນການພັດທະນາແລະຜັນຂະຫຍາຍແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ;
- ລະຫວ່າງຕົວເມືອງແລະຊົນນະບົດ : ການຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດລະຫວ່າງ ໂຄງການນັກສະອາດ, ບໍລິສັດນໍ້າປະປາລາວ ແລະກົມກອງກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການກະກຽມໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອຈາກລັດຖະບານປະເທດແບນຊິກ ເຂົ້າໃນການຈັດຫານນັກສະອາດຕົວເມືອງແລະຊົນນະບົດ;
- ລະຫວ່າງກົມກອງພາຍໃນກະຊວງສາທາລະນະສຸກ : ໃນນັ້ນມີຕົວແທນຈາກກົມມະຫາພາກອ້ອມຂ້າງກະຊວງຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການກະກຽມການສ້າງແຜນການ ປີ 1998 ເຖິງ 2002 ເພື່ອສົ່ງສະເໜີ ອົງການຊີດາ.

2. ການມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍພາກສ່ວນໃນຊັບພະຍາກອນນໍ້າ: (Water resources partnership)

ເພື່ອໃຫ້ການການພັດທະນາວຽກງານນໍ້າແລະອະນາໄມໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການຈັດຕັ້ງລະດັບສາກົນ (ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຕັ້ງໃນປີ 1995 ໃນຫົວຂໍ້ “ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານນໍ້າຂອງໂລກ”), ທາງໂຄງການຈັດຫານນັກສະອາດໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະໜັບສະໜູນການສ້າງຕັ້ງ “ ສະພາຫລືຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຊັບພະຍາກອນນໍ້າ” (ສະໜັບສະໜູນໂດຍອົງການທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ). ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າມີປະສິດທິຜົນ, ມັນຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ສະພາດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດໂຄງຮ່າງການເຮັດວຽກຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ, ເພື່ອເພີ່ມທະວີການພົວພັນປະສານງານແລະຮູ້ໄດ້ຂອບເຂດວຽກງານທີ່ຕົນເອງຮັບຜິດຊອບ, ເພື່ອນຳສະເໜີໃຫ້ ຄະນະກຳມະການການຮ່ວມມືເສດຖະກິດກັບສາກົນ ເພື່ອພິຈາລະນາຄົ້ນຄວ້າ.

ໄປຄຽງຄູ່ກັບໂຄງການນັກສະອາດ(ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ) ສະມາຊິກຂອງ ສະພາແຫ່ງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ຈະປະກອບໄປດ້ວຍກົມຊົນລະປະທານ, ກົມສຶກສາ, ກົມອຸດສະຫະກຳ, ບໍລິສັດນໍ້າປະປາລາວ, ອົງການວິທະຍາສາດເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວແລະວັດທະນະທຳ, ສະຖາບັນກັນພະຍາດກອງທັບ, ກະຊວງພາຍໃນ, ກະຊວງຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງໄປສະນີແລະກໍ່ສ້າງ, ຄະນະກຳມະການພັດທະນາຊົນນະບົດ, ຄະນະກຳມະການຮ່ວມມືເສດຖະກິດກັບສາກົນ(ທ້ອງຖານຮ່ວມມືການຊ່ວຍເຫລືອ), ແລະຄະນະກຳມະການແຜນການແຫ່ງລັດ . ນອກນັ້ນຜູ້ຕາງໜ້າຈາກແຂວງແລະເມືອງກໍຈະໄດ້ເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມເຊັ່ນກັນ. ສຳລັບຜູ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນແລະພາກສ່ວນເອກະຊົນຈະໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນຜູ້ສັ່ງເກດການໃນບາງວາລະການປະຊຸມຕ່າງໆ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ກໍ່ມີຫຼາຍພາກສ່ວນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນໂຄງການນັກສະອາດ, ດັ່ງນັ້ນໂຄງການດັ່ງກ່າວກໍ່ຄືກະຊວງສາທາລະນະສຸກຈະໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍບົດບາດຂອງຕົນໃນການເປັນຜູ້ປະສານງານຕົ້ນຕໍ ລະຫວ່າງບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມແລະເປັນເຈົ້າການ ໃນວາລະການຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມຕ່າງໆ. ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງບັນດາພາກສ່ວນຕ່າງໆ ກໍ່ແມ່ນໄດ້ລິເລີ່ມແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນວຽກງານຕົວຈິງແລ້ວ, ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍກໍ່

Such an inter-ministry approach has already been piloted in preparing the groundwork and consensus for this sector Strategy for example, and much experience gained.

The structure needs to be slim, active and decentralised, and not constrained by protocol and procedure.

Initially the body will be established at the central level, with provinces and districts gradually duplicating the set up. The mandate, framework, and staff work-responsibilities will be studied further, and the possible need for a small regular staff investigated.

3 Sector networking

Improved **sector networking** would help Nam Saat to reinforce its working relationship and guiding role with various ESA institutions.

Amongst other ways, the **Sector Forum**, an informal 6-monthly inter-agency gathering of government and ESA partners, should be continued. This provides a valuable exchange opportunity for Nam Saat, and builds support for its overall efforts.

Another way of networking will be more operational **regular coordination meetings** between Nam Saat and supporting ESAs and NGOs. Other **less formal ways of networking**, such as one-to-one contacts and joint inter-agency field trips, will also remain very important.

As the **internet and the World Wide Web** reach Lao PDR, options for networking and information exchange within Lao PDR and with regional neighbours will be explored. Nam Saat may well plan for a future "Nam Saat Home Page" to share information and to invite appropriate information exchange.

4 Unifying approaches

To improve the working partnership between Nam Saat and the numerous ESAs and NGOs working in support of the clean water and environmental health sector, **guidelines for operations** would be very helpful.

These would be targeted at two levels, field operations throughout every stage of the project cycle, and co-operation, partnership and support guidelines.

Nam Saat suggests an externally supported study be conducted on this unifying of approaches, which will allow the ESAs as well as Nam Saat to make inputs freely.

The draft report could be followed by dialogue and discussion.

ແມ່ນເພື່ອ ຄວາມເປັນເອກະພາບ ໃນຂັ້ນຕອນການນຳໃຊ້ ຍຸດທະສາດໃໝ່ ແລະ ຜົນງານທີ່ຜ່ານມາກໍໄດ້ຮັບໝາກ
ຜົນຫລາຍສົມຄວນ. ການສ້າງຕັ້ງທີມງານຫລືຄະນະກຳມະການເຮັດວຽກແບບມີຫລາຍພາກສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມ
ແມ່ນຕ້ອງໃຫ້ກະທັດລັດ, ຫ້າວຫັນ ໃນວຽກງານ, ມີການກະຈາຍແບ່ງບັນຄວາມຮັບຜິດຊອບແລະຕ້ອງປັບປຸງວິທີ
ການແລະຂັ້ນຕອນການເຮັດວຽກ ໃຫ້ລ່ຽມໄຫລແລະທັນກັບເວລາ.

ການລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການຫລືທີມງານເຮັດວຽກດັ່ງກ່າວ ຈະໄດ້ປະຕິບັດຢູ່ສູນກາງກ່ອນແລ້ວຈຶ່ງ
ສືບຕໍ່ໄປທາງແຂວງແລະເມືອງ ເພື່ອນຳໃຊ້ຮູບການດັ່ງກ່າວໄປຜັນຂະຫຍາຍໃຫ້ແທດເໝາະກັບຂັ້ນຮັບຜິດຊອບ
ຂອງຕົນ. ນອກນັ້ນ ຈະໄດ້ມີການຄົ້ນຄວ້າ ພິຈາລະນາ ເຖິງບົດບາດແລະຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຄະນະ
ດັ່ງກ່າວ ແລະປະກອບພະນັກງານເຂົ້າໃສ່ຢ່າງເໝາະສົມ.

3. ຕາໜ່າງວຽກງານຂອງຂະແໜງການຈັດຫານນ້ຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ: (Sector Net Working)

ການປັບປຸງຕາໜ່າງການເຮັດວຽກຂອງຂະແໜງຈັດຫານນ້ຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຈະ
ຊ່ວຍໃຫ້ໂຄງການນ້ຳສະອາດມີບົດບາດທີ່ ເຂັ້ມແຂງ ໃນດ້ານການພົວພັນວຽກງານແລະການຮ່ວມມືເຮັດວຽກກັບ
ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນຕ່າງໆ. ໃນນັ້ນ ມັນມີຫລາຍຮູບການ ເພື່ອຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມພົບປະ ຊຶ່ງທາງໂຄງການໄດ້
ລິເລີ່ມມາແລ້ວ ປະມານສອງຄັ້ງຕໍ່ປີ, ຊຶ່ງວ່າບັນດາຜູ້ແທນຕາໜ່າງຈາກພາກສ່ວນຕ່າງໆ ກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລກປ່ຽນ
ປຶກສາຫາລື ແລະຖອດຖອນໄດ້ບົດຮຽນທີ່ດີ. ນອກນັ້ນຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ປະຕິບັດ ການຈັດກອງປະຊຸມເປັນປະຈຳ ລະ
ຫວ່າງໂຄງການນ້ຳສະອາດແລະຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອ ສະໜັບສະໜູນ ແລະມີການພົວພັນແລກປ່ຽນປຶກສາຫາລື
ຊຶ່ງກັນແລະກັນ.

ໃນອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້, ການພົວພັນປະສານງານ ພາຍໃນແລະບັນດາປະເທດໄກ້ຄຽງ ຈະຖືກປັບປຸງໃຫ້ດີ
ຂຶ້ນ ໂດຍການນຳໃຊ້ ລະບົບສື່ສານທີ່ທັນສະໄໝ ປະສານງານກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.
ໂຄງການນ້ຳສະອາດຈະໄດ້ກະກຽມ ແຜນການນຳໃຊ້ຂອງຕົນເຊັ່ນກັນ ເພື່ອຮອງຮັບກັບການນຳໃຊ້ລະບົບເຕັກໂນ
ໂລຊີສື່ສານລະດັບສູງດັ່ງກ່າວ.

4. ການສ້າງລວມວິທີການປະຕິບັດທີ່ເປັນເອກະພາບ: (Unifying approaches)

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວຽກງານ ມີການປັບປຸງແລະພັດທະນາດີຂຶ້ນ ທາງໂຄງການຈັດຫານນ້ຳສະອາດແລະອະນາ
ໄມສິ່ງແວດລ້ອມແລະອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງ ເອກະສານທິດນຳຕົວແບບໃນການປະຕິບັດ
ວຽກງານຮ່ວມກັນ. ຈຸດປະສົງກໍເພື່ອເຮັດໃຫ້ ມີການປະຕິບັດໄປຕາມຂັ້ນຕອນຂອງໂຄງການແບບຄົບວົງຈອນ,
ຂັ້ນຕອນການປະສານງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະການສະໜັບສະໜູນວຽກງານ.

ໃນບາດກ້າວຕໍ່ໄປ ທາງໂຄງການນ້ຳສະອາດຈະປະສານງານກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພື່ອສ້າງທິດນຳວິ
ທີການປະຕິບັດທີ່ເປັນເອກະພາບດັ່ງກ່າວ ແລະນຳມາປຶກສາຫາລືແລກປ່ຽນຊຶ່ງກັນແລະກັນຢ່າງເປັນເອກະພາບ.

5 *Integration within broader rural development*

The work of Nam Saat is becoming increasingly integrated into larger **rural development** approaches. Nam Saat has already been drawn into a constructive relationship in some provinces with the Lao Women's Union and the Rural Development Committees in both clean water supply and hygiene areas.

Future efforts will include stronger ties with **school and dispensary construction**, to build lasting water and sanitation partnerships that can be further built on during the operation of these community facilities.

This will require the staff to learn about the scope of development activities in their locales, and to remain open to assisting such programs from the planning stage.

For example, as Participatory Rapid Appraisals, Evaluations or Situation Analyses are conducted in an area, Nam Saat staff will offer their services on such team surveys. In this way, the concerns of Nam Saat will be clearly reflected within overall development schemes.

6 *Cross-sectoral benefits*

Information from and **work in other sectors** can complement and help foster the work of Nam Saat. Nam Saat will in the future need to link up with local institutions and collaborate with their staff in various ways.

For example, educators' **school lessons** will prove an essential vehicle for Nam Saat's sanitation and hygiene messages. Health personnel will be asked to provide valuable statistics on incidence of disease, useful when prioritising and promoting water supply and sanitation efforts.

Irrigation project staff will be asked to incorporate clean water supplies into their own schemes.

Other sectors will in turn also **benefit from linkages with Nam Saat**. Nam Saat's has positive experiences with community-based and demand responsive approaches, with inter-sectoral working, with Sector Forums and with the development of this Sector Strategy and Guideline National Framework to support decentralised planning and investment planning.

These experiences can all help other sectors in planning and implementing similar initiatives.

5. ການປະສົມປະສານວຽກງານໃນຂົງເຂດການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດ:

(Integration within broader rural development)

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ທາງໂຄງການນັ້ນສະອາດກໍໄດ້ມີບົດບາດແລະມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນວຽກງານການພັດທະນາຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ຊຶ່ງມີຫລາຍພາກສ່ວນໄດ້ເປັນເຈົ້າການຮັບຜິດຊອບ. ແລະທາງໂຄງການກໍໄດ້ລິເລີ່ມປະຕິບັດຢູ່ໃນຫລາຍແຂວງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນກັບສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະກັບຄະນະກຳມະການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນ ແລະຈັດຫນ້າໜ້າແລະການອະນາໄມ ໃຫ້ແກ່ໂຮງຮຽນ ແລະສຸກສາລາຕ່າງໆ ແລະຕ້ອງໄດ້ມີການແລກປ່ຽນ ປຶກສາຫາລື ແຜນການຕ່າງໆ ຂອງພາກສ່ວນມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕະບັດແມ່ນສອດຄ່ອງ ປະສົມປະສານແລະພົວພັນຊຶ່ງກັນແລະກັນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ຖ້າຫາກມີການໄປປະເມີນຜົນສະພາບການຄົບໜ້າຂອງວຽກງານພັດທະນາຊົນນະບົດຢູ່ຂົງເຂດໄດໝື່ງ, ການກຳນົດພາກສ່ວນທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມ ກໍຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນໂຄງການນັ້ນສະອາດເອງກໍຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການໄປເຮັດວຽກກ່ຽວກັບຮ່າງຮາກຖານ.

6. ຜົນປະໂຫຍດຈາກການປະສານງານລະຫວ່າງຂະແໜງການ: (Cross-sectoral benefits)

ໂຄງການນັ້ນສະອາດຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈາກຂະແໜງການອື່ນໆ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມແລະກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນການພົວພັນປະສານງານກັບບັນດາການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ຢູ່ຂັ້ນພື້ນຖານ; ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ການເຂົ້າໄປມີສ່ວນຮ່ວມຂອງໂຄງການນັ້ນສະອາດ ໃນການປັບປຸງແລະນຳໃຊ້ ທົວຂໍ້ການອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂົ້າໃນແຜນການ ສິດສອນຂອງໂຮງຮຽນ. ການພົວພັນກັບພື້ນຖານວຽກງານສາທາລະນະສຸກ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ໂຄງການຮູ້ໄດ້ ສະພາບຂໍ້ມູນຕົວເລກດ້ານການເຈັບເປັນພະຍາດ ແລະກະກຽມແຜນການຈັດຫນ້າໜ້າແລະການອະນາໄມໄປຊ່ວຍເຫລືອໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ນອກນັ້ນການປະສານງານກັບຝ່າຍຊົນລະປະທານກໍເຊັ່ນກັນ ເພື່ອການກຳນົດແລະຈັດສັນການນຳໃຊ້ນຳເຂົ້າໃນການປູກຝັງແລະເພື່ອການຊົມໃຊ້ໃນຄອບຄົວ.

ພາກສ່ວນອື່ນກໍໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການນັ້ນສະອາດເຊັ່ນກັນ ເຊັ່ນວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມແລະຖອດຖອນບົດຮຽນ ຈາກການລົງເຮັດວຽກກັບຊາວບ້ານ, ຈາກວິທີການຕອບສະໜອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງຊາວບ້ານ, ຈາກວິທີການເຮັດວຽກລະຫວ່າງຂະແໜງການຕ່າງໆ, ຈາກກອງປະຊຸມພົບປະຫາລືຕ່າງໆ ແລະຈາກການເຂົ້າຮ່ວມໃນການພັດທະນາສ້າງແຜນຍຸດທະສາດໂຄງການ ແລະເອກະສານທິດທາງແຜນງານປະຕິບັດແຫ່ງຊາດເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມສະໜັບສະໜູນໃຫ້ເປັນບ່ອນອີງຂອງຂັ້ນຕ່າງໆ ໃນການກະກຽມແຜນການປະຕິບັດແລະງົບປະມານໃຫ້ແທດເໝາະ. ທັງໝົດທີ່ກ່າວມານີ້ ກໍສາມາດນຳໄປຖອດຖອນແລະເປັນບົດຮຽນ ຜົນຂະຫຍາຍນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນໜ້າວຽກຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ໄດ້ເຊັ່ນກັນ.

7. ການປະສານງານແລະຮ່ວມມືກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນ:

(Partnerships with the private sector)

ທາງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ຈະໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສຳຄັນເຂົ້າໃນວຽກງານຈັດຫນ້າໜ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍສະເພາະ ການສ້າງໂຮງງານຜະລິດວັດສະດຸ ອຸປະກອນຕ່າງໆ, ການຈັດຫາແລະສະໜອງ ອຸປະກອນແລະເຄື່ອງມື ເຄື່ອງອາໄຫລຕ່າງໆ. ຂະແໜງການເອກະຊົນ ຈະເຂົ້າມາມີບົດບາດໃນການຈັດຕັ້ງການອົບ

7 *Partnerships with the private sector*

The private sector will be encouraged to work closely with Nam Saat, and become involved in the manufacture, supply, distribution and marketing of appropriate **equipment and spare parts**.

They will also be encouraged to help sponsor and provide appropriate **training** for Nam Saat staff and others, in **community support activities**, in providing services such as **drilling and construction** and in **design, project management and consultancy services**.

Nam Saat and the private sector should work together in developing market research and in designing appropriate products, and in **sharing technology and business methods** from the water sector other countries.

If, as is desirable, spare parts, items of equipment and services are to be locally sourced in Lao PDR, it will be essential that Nam Saat develops and applies sufficient **safety and quality standards**, to ensure that purchasers and clients are getting value for money.

An equipment manufacturer for example must give proper consideration to the working life of the equipment, and make arrangements for **adequate and lasting supply of spare parts** and the distribution, storage and marketing systems that go with them.

In many operational areas there is potential for a **progressive and properly regulated handover to the private sector**. Nam Saat will actively explore these opportunities as part of the refocusing of its own efforts onto areas and services where private sector input is inappropriate at present.

ຮົມ ໃຫ້ພະນັກງານນັກສະອາດຢ່າງເໝາະສົມ, ນອກນັ້ນເຂົາເຈົ້າກໍມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ການໄປປະຕິບັດວຽກງານ ຕົວຈິງຢູ່ຂັ້ນບ້ານເຊັ່ນກັນ ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ການເຈາະບໍ່ບາດານ, ການອອກແບບແລະການກໍ່ສ້າງ, ການຄຸ້ມຄອງບໍລິ ຫານໂຄງການແລະການເປັນທີ່ປຶກສາໃຫ້ໂຄງການ.

ໃນບາດກ້າວຕໍ່ໄປ, ທາງໂຄງການນັກສະອາດແລະພາກສ່ວນເອກະຊົນ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ເພື່ອ ເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ການອອກແບບຜະລິດຕະພັນທີ່ເໝາະສົມ, ນອກນັ້ນກໍມີການແລກປ່ຽນທາງດ້ານເຕັກ ໂນໂລຊີແລະກິດຈະການຕ່າງໆ ກັບຂະແໜງການນັກຈາກຕ່າງປະເທດເຊັ່ນກັນ.

ໃນເມື່ອມີແຫລ່ງຜະລິດວັດສະດຸ ອຸປະກອນ ເຄື່ອງອາໄຫລຢູ່ບ້ານເຮົາ, ມັນຈະເຮັດທາງໂຄງການນັກສະ ອາດໄດ້ຊົມໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນທີ່ຮັບປະກັນແລະມີມາດຖານຄຸນນະພາບຖືກຕ້ອງ, ມີຄວາມສະດວກໃນການຈັດຊື້, ມີລາຄາຕົ້ນທຶນຂາຍທີ່ເໝາະສົມ. ໃນນັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ນັກອອກແບບ ສາມາດຄົ້ນຄິດເຕັກນິກວິຊາການແລະຜະລິດ ວັດສະດຸອຸປະກອນຢ່າງມີມາດຕະຖານ, ສາມາດຮູ້ໄດ້ອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງອຸປະກອນແລະມີທິດທາງກະກຽມປະ ກອບເຄື່ອງອາໄຫລຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ແລະຈະເຮັດໃຫ້ລະບົບການຕະຫລາດສິນຄ້າ ແລະລະບົບສາງເຄື່ອງມີການພັດ ທະນາຂຶ້ນ.

ໄລຍະຜ່ານມາ ມັນກໍມີຫລາຍໆຂົງເຂດທີ່ທາງພາກສ່ວນເອກະຊົນເຂົ້າໄປເປັນເຈົ້າການຄຸ້ມຄອງລະບົບ ນັກ. ດັ່ງນັ້ນທາງໂຄງການນັກສະອາດເອງ ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງຕົນເອງໃຫ້ຖືກຕ້ອງແລະ ເໝາະສົມ ແລະພະຍາຍາມລົງເລິກສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອຂົງເຂດທີ່ທາງພາກສ່ວນເອກະຊົນບໍ່ໄປຮອດໄປ ເຖິງ.

V CAPACITY BUILDING AND HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

Principles

The network of Nam Saat intends to increase both the quality and quantity of its support activities. This requires a *dynamic and visionary leadership and staff* at all levels.

Moreover, Nam Saat recognises that to establish a sustainable, self-reliant institution requires long-term, step-by-step development, motivation and retention of its human resources. This must be coupled with the selection of an appropriate *management style*.

For equity reasons, to maximise the resources available to Lao PDR, and also because water and sanitation are essentially socially-related changes, there needs to be a new effort to increase the proportion of both *women and ethnic minorities* at every level in the water supply and environmental health sector.

Although much training and human resources development can be guided, each person should also have a *personal responsibility* for his/her professional development.

As far as possible, the working environment will be made supportive to the wishes of staff to extend and improve themselves.

In this connection a concept of "*Continuing Professional Development*" will be introduced, where all staff members have a responsibility for their own and their junior colleagues continual improvement.

This should be through a mixture of on the job development and a dedicated minimum (say 1-2 weeks) each year for every professional to take part in some aspect of appropriate personal development.

This might be formal or informal training, study tour or conference participation, or studying or sitting for professional qualifications.

In reinforcement of Government policy in relation to ASEAN, a key principle will be to progressively enhance the skills of all Nam Saat staff in *English language*, both spoken and written.

This will facilitate an active dialogue with other ASEAN partners in the water sector.

V ການຍົກລະດັບຄວາມສາມາດ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ
Capacity building and human resource development

ຫຼັກການພື້ນຖານ: (Principles)

ຢູ່ພາຍໃນຕາໜ່າງການເຮັດວຽກຂອງໂຄງການນັ້ນສະອາດ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງຢາກໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃຫ້ໄດ້ທັງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ. ດັ່ງນັ້ນມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການມີຜູ້ນຳພາ ແລະ ພະນັກງານວິຊາການທີ່ທ້າວທັນແລະມີຄວາມສາມາດຢູ່ໃນທຸກທລະດັບ. ທາງດ້ານໂຄງການກໍ່ຮັບຮູ້ວ່າ ໃນການສ້າງຂະແໜງການໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງເປັນເຈົ້າຕົນເອງແລະເຂັ້ມແຂງໃນທຸກດ້ານ ມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການເວລາຍາວນານສົມຄວນໃນການກໍ່ສ້າງ, ການປັບປຸງຕ້ອງເຮັດໄປແຕ່ລະບາດກ້າວ, ທັງມີການປຸກລະດົມຂົນຂວາຍແລະປະກອບພະນັກງານໃສ່ຢ່າງຖືກຕ້ອງແລະຄຽງຄູ່ກັນໄປກັບການນຳໃຊ້ ວຽກງານການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂຄງການຢ່າງເໝາະສົມ.

ອີງຕາມສະພາບຄວາມເປັນຈິງທາງດ້ານຈຳນວນພະນັກງານຂອງລາວເຮົາ, ແລະເພື່ອເຫດຜົນແຫ່ງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງເພດຍິງແລະເພດຊາຍ, ທາງໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຈະຕ້ອງໄດ້ປະກອບພະນັກງານເພດຍິງແລະພະນັກງານຊົນເຜົ່າ ເຂົ້າໃນໜ້າວຽກອີກຕື່ມ, ຈະເຮັດໃຫ້ມີການສົມສ່ວນລະຫວ່າງເພດ ເພາະວ່າວຽກງານຈັດຫານັ້ນສະອາດແລະອະນາໄມ ແມ່ນມີຂອບເຂດກວາງຂວາງ ຊຶ່ງຫລາຍພາກສ່ວນຕ້ອງມີໜ້າເຂົ້າຮ່ວມປະກອບສ່ວນ.

ຄຽງຄູ່ໄປກັບທິດທາງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ພະນັກງານແຕ່ລະຄົນທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານຈັດຫານັ້ນສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໃນການພັດທະນາຕົນເອງ ໃຫ້ຖືກຕາມເປົ້າໝາຍແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບຕົວຈິງຂອງຕົນ. ແຕ່ລະຄົນຕ້ອງມີຄວາມມຸ່ງຫວັງແລະບຸກບັນ ເພື່ອກໍ່ສ້າງຕົນເອງໃຫ້ເປັນຜູ້ມີຄວາມສາມາດເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອເຮັດຫລັອນໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກມອບໝາຍມັນ.

ດັ່ງນັ້ນ ບາດກ້າວຕ່າງໆໃນການປັບປຸງພັດທະນາພະນັກງານໃຫ້ມີຄວາມສາມາດ ມັນຈະເປັນແບບ ການພັດທະນາແບບຕໍ່ເນື່ອງ, ໃຫ້ແທດເໝາະກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບແລະຄ່ອຍພະຍາຍາມປັບປຸງຮູ້ໝາຍໄປແຕ່ລະຂັ້ນ. ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແຜນການພັດທະນາພະນັກງານໃຫ້ແທດເໝາະກັບວຽກງານຕົວຈິງຢ່າງເໝາະສົມ, ໝາຍຄວາມວ່າໝົດທຸກຄົນ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຝຶກອົບຮົມ ຢ່າງນ້ອຍ ໜຶ່ງເຖິງສອງອາທິດ ໃນຫົວຂໍ້ການເສີມຂະຫຍາຍແລະບຳລຸງວຽກງານໃຫ້ເປັນລັກສະນະອາຊີບຢ່າງແທ້ຈິງ. ນອກຈາກນັ້ນ ອາດຈະກະກຽມແລະຈັດສົ່ງພະນັກງານ ເຂົ້າຮ່ວມຊຸດອົບຮົມ, ການໄປທັດສະນະສຶກສາ, ການເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ, ການໄປຮຽນຍົກລະດັບເອົາປະລິນຍາໃນຂະແໜງການຕ່າງໆ.

ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບສະພາບການທີ່ ສ.ປ.ປ ລາວ ໃດເຂົ້າຮ່ວມເປັນສະມາຊິກ ສະມາຄົມປະເທດອາຊີ ຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ຫລື ອາຊຽນ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ພະນັກງານໂຄງການຈັດຫານັ້ນສະອາດແລະອະນາໄມ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງແລະຍົກລະດັບທາງດ້ານພາສາອັງກິດຂຶ້ນຕື່ມ ເພື່ອການພົບປະເຮັດວຽກແລະການຂຽນບົດບັນທຶກລາຍງານ, ແລະມັນຈະເຮັດໃຫ້ການພົວພັນປະສານງານວຽກງານນັ້ນສະອາດແລະອະນາໄມກັບ ບັນດາປະເທດອາຊຽນ ໄດ້ຮັບໝາກຜົນຂຶ້ນຕື່ມ.

Strategic directions

1 Human Resources Development Units (HRDU)

For effective program implementation, Nam Saat plans to develop a Human Resource Development (HRD) unit at the central level, with staff also assigned some HRD duties at decentralised levels. The central Unit's tasks will include:

- Formulating **long and short term plans** for human resource development;
- Conducting annually a **needs assessment at all levels**, to review current staff needs, qualifications and constraints, establish future personnel quotas, and set assignments;
- Assisting various units in writing up **job descriptions** which can then be used during **reviews of personal performance**;
- Devising **minimum quota systems** which ensure that **women and minorities** are recruited and promoted in the future into managerial and both technical and non-technical positions at all levels;
- Helping to coordinate staff **training and refresher courses at all levels** and with other water sector partners;
- Developing **training proposals** for the consideration of the Lao Government and ESAs and inclusion into various planning documents;
- Ensuring **appropriate selection of trainees**;
- Checking on **post-training utilisation** (job assignment according to training, application of new lessons, sharing lessons with colleagues);
- **Evaluating** the effects of various training opportunities and following up on the performance of trainees;
- **Liaison and guidance** of Regions, provinces and Districts;

ທິດທາງຍຸດທະສາດ: (Strategic directions)

1. ຈັດຕັ້ງໜ່ວຍງານ ຮັບຜິດຊອບ ການພັດທະນາການຊັບພະຍາກອນມະນຸດ:
(Human Resources Development Units (HRDU))

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂຄງການໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ພວກເຮົາ ມີແຜນການຈະສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານຮັບຜິດຊອບວຽກງານດັ່ງກ່າວຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ເພື່ອໃຫ້ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວປັນເຈົ້າການໃນຂົງເຂດວຽກງານນີ້ ແລະມີການສັບຊ້ອນບັນຈຸພະນັກງານໃສ່ຢ່າງເໝາະສົມກັບວຽກງານນີ້. ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວ ຈະປະກອບໄປດ້ວຍ:

- ກຳນົດແລະວາງແຜນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດໃນໄລຍະສັ້ນແລະຍາວ;
- ເຮັດການປະເມີນຄຸນນະພາບການເຮັດວຽກຂອງພະນັກງານແຕ່ລະປີເພື່ອເບິ່ງຄືນ ຄຸນສົມບັດ, ຂໍ້ດີ, ຂໍ້ຄົງຄ້າງ, ເພື່ອຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມຕ້ອງການພະນັກງານປະກອບໃສ່ໜ້າວຽກ;
- ສະໜັບສະໜູນແລະຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ໜ່ວຍງານຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ຂຽນພາລະບົດບາດແລະຂອບເຂດສິດ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການທວນຄືນການປະຕິບັດວຽກງານຂອງຕົນ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ;
- ຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາເພື່ອບັນຈຸພະນັກງານເພດຍິງ ແລະພະນັກງານຊົນເຜົ່າຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານໃນຂົງເຂດນີ້ ຈະແມ່ນດ້ານວິຊາການແລະການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໃນທຸກລະດັບ;
- ຊ່ວຍເຫລືອໃນການປະສານງານການຈັດຊຸດອົບຮົມແລະທວນຄືນການອົບຮົມຢູ່ໃນທຸກໆລະດັບແລະກັບຂະແໜງການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານຈັດຫານຳອື່ນໆ;
- ປັບປຸງພັດທະນາທົວຂໍ້ເນື້ອໃນການຈັດຊຸດອົບຮົມ, ໃຫ້ແທດເໝາະກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງຕົວຈິງ ພາຍໃຕ້ການເຫັນດີຈາກຂັ້ນເທິງແລະຝ່າຍອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ;
- ຮັບປະກັນມາດຕະຖານຄຸນສົມບັດແລະເປົ້າໝາຍຜູ້ມາຮ່ວມອົບຮົມ;
- ເບິ່ງຄືນໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອົບຮົມພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ບຳລຸງມາ, ຄວາມເໝາະສົມໃນການບັນຈຸຕາມຫຼັກການທິດສະດີວິຊາການ, ການນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງແລະການແລກປ່ຽນບົດຮຽນຊຶ່ງກັນແລະກັນກັບບັນດາໝູ່ເພື່ອນພະນັກງານ;
- ເຮັດການປະເມີນຜົນຄືນສຳລັບການຈັດຊຸດອົບຮົມແຕ່ລະຄັ້ງຜ່ານມາ ແລະຕິດຕາມພະນັກງານທີ່ໄດ້ຮັບການອົບຮົມມາແລ້ວ;

2 *Targeted and effective training design*

The HRDU at central Nam Saat will be responsible for establishing **small mobile training teams**, trained as trainers by appropriate advisers.

These teams will be qualified to conduct training of trainers at the Province and District levels.

In some cases Nam Saat staff would benefit from short-term **specialised training abroad, and in country**, supported by ESAs and Government.

Regardless of the training process, Nam Saat should establish beforehand the goal, the target constituency, budget and plan of action for the practical application of newly acquired skills.

As the demand and use of local expertise rises in the private and ESA sectors, trainees should sign **work-for-training commitments**, depending on the length and expense of training received.

3 *New non-technical skills, and upgrading existing technical and managerial capacities*

- a) Capacity-building will be based upon the principle that **management, non-technical (support focused) and technical skills** should each work in mutual support. In addition, the technical skills need to merge, e.g. sanitation professionals should know something of water supply, and vice versa, and both should know something of essential people based skills.
- b) To match Nam Saat's new roles, additional **non-technical and support skills** have to be learned or acquired by many staff members. These will include:
 - community communications and dialogue
 - participatory planning
 - identifying demand and offering informed choice
 - behaviour change
 - health and hygiene through participation
 - social mobilisation
 - extension work
 - teamwork skills

- ເປັນເຈົ້າການໃນການປະສານງານແລະຊ່ວຍເຫລືອນຳພາ ບັນດາແຂວງ ເມືອງແລະເຂດ

2. ເປົ້າໝາຍແລະໝາກຜົນຂອງການຈັດຊຸດອົບຮົມ:

(Targeted and effective training design)

ໜ່ວຍງານຮັບຜິດຊອບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຕັ້ງ " ທີມງານອົບຮົມເຄື່ອນທີ່ " (small mobile training teams). ທີມງານດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ຮັບການອົບຮົມເພື່ອເປັນນັກອົບຮົມ ຈາກຊຸ່ງວຊານທີ່ປຶກສາແລະໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມສາມາດໃນການນຳພາການອົບຮົມຢູ່ຂັ້ນແຂວງແລະເມືອງໄດ້.

ບາງກໍລະນີພະນັກງານໂຄງການນຳສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຊຸດອົບຮົມສະເພາະ ຢູ່ຕ່າງປະເທດແລະຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງສາກົນແລະຈາກລັດຖະບານ.

ກ່ອນຈະຈັດຕັ້ງຊຸດອົບຮົມໃດໜຶ່ງ ທາງໂຄງການນຳສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ ກຳນົດຈຸດປະສົງລະດັບຄາດໝາຍ, ກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ກະກຽມງົບປະມານ ແລະກະກຽມ ແຜນການປະຕິບັດຢ່າງລະອຽດແລະຖືກຕ້ອງກັບທົວຂໍ້ເນື້ອໃນການອົບຮົມ. ການເຂົ້າຮ່ວມຊຸດອົບຮົມຕ່າງໆຂອງພະນັກງານ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດສັນຍາແລະມີການຕົກລົງຢັ້ງຢືນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໃນເວລາສຳເລັດການອົບຮົມແລ້ວຈະກັບມາສືບຕໍ່ວຽກງານຢູ່ໃນການຈັດຕັ້ງຂອງຕົນຄືນ.

3. ຄວາມສາມາດແບບໃໝ່ ແລະ ຍົກສູງລະດັບເຕັກນິກວິຊາການແລະການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ:

(New non technical skills, and upgrading existing technical and managerial capacities)

ກ) ການຍົກລະດັບຄວາມສາມາດ ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກການຂອງວຽກງານຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ວຽກງານວິຊາການ ແລະ ວຽກງານຊຸກຍູ້ວິຊາການ ຕ້ອງໄດ້ມີການປະສານສົມທົບຊຸກຍູ້ໄປພ້ອມໆກັນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ພະນັກງານເຕັກນິກວິຊາການດ້ານຈັດທານຳແລະອະນາໄມ ຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ເພີ່ມເຕີມ ຊຶ່ງກັນແລະກັນ ເພາະມັນມີອັນພົວພັນກັນ.

ຂ) ເພື່ອບັນລຸໄດ້ພາລະບົດບາດໃໝ່ຂອງໂຄງການນຳສະອາດ ພະນັກງານຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ ຮຳຮຽນເອົາ ວຽກງານການສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ວິຊາການ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ການປຶກສາຫາລືແລະລົງເຮັດວຽກຕົວຈິງກັບຊາວບ້ານ
- ການວາງແຜນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫລາຍພາກສ່ວນ
- ການວິເຄາະຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງ ແລະການໃຫ້ຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການຄັດເລືອກກິດຈະກຳ
- ການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳປະຕິບັດຂອງຊາວບ້ານ
- ການປະກອບສ່ວນໃນວຽກງານສຸຂະພາບແລະການອະນາໄມ
- ການປຸກລະດົມຂົນຂວາຍຊາວບ້ານ
- ການເສີມຂະຫຍາຍວຽກງານ
- ການປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງທີມງານເຮັດວຽກ

- gender
- donor liaison
- negotiation
- public relations

c) While technical competence has improved in the past, there remains a strong need to improve the overall **management** of work assignments and make them appropriate for both the technical, and increasingly non-technical, tasks to be performed.

Specifically, Nam Saat has identified training areas to improve **professional and administrative performance**:

- financial and project accountability
- monitoring, follow-up and evaluation
- participatory planning and data collection
- office management and information systems
- computer skills
- personnel management
- negotiation skills
- planning and budget making
- cost effective analysis
- document and report writing
- communications and training skills
- procurement, warehousing and logistics

- ການປະສານງານກັບອົງການຊ່ວຍເຫລືອ
- ວຽກງານການເຈລະຈາ
- ວຽກງານການພົວພັນກັບມະຫາຊົນ

ຄ) ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ວຽກງານເຕັກນິກວິຊາການ ກໍໄດ້ຮັບການປັບປຸງຂຶ້ນຫລາຍ, ໃນສະພາບປະຈຸບັນ ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີ ຍົກລະດັບພະນັກງານ ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂຄງການ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແທດເໝາະ ກັບວຽກງານດ້ານເຕັກນິກວິຊາການແລະວຽກງານສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ວິຊາການ ໄປພ້ອມໆກັນ.

ເພື່ອບັນລຸຄາດໝາຍທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ ໂຄງການນີ້ສະອາດຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມເພີ່ມເຕີມ ດັ່ງລຸ່ມນີ້

- ດ້ານການເງິນ ແລະ ຄວາມປອດໄສຂອງໂຄງການທຸກໆດ້ານ
- ການຕິດຕາມກວດກາ, ການຊຸກຍູ້ ແລະ ການປະເມີນຜົນ
- ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນແລະການເກັບກຳຂໍ້ມູນ
- ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທ້ອງຖານ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
- ລະບົບການນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີ
- ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ພະນັກງານ
- ຄວາມສາມາດໃນການເຈລະຈາວຽກງານ
- ການຂຶ້ນແຜນການແລະງົບປະມານ
- ການປະເມີນຜົນໃດ້ຜົນເສຍໃນການລົງທຶນ
- ການຂຽນເອກະສານ ແລະ ຂຽນລາຍງານ
- ການພົວພັນປະສານງານແລະການຝຶກອົບຮົມ
- ການຈັດຫາກະກຽມ, ວຽກງານລະບົບສາງເຄື່ອງ ແລະ ການຈັດສົ່ງວັດສະດຸອຸປະກອນ;

ງ) ຕ້ອງມີການວາງແຜນການ ແລະ ງົບປະມານເຂົ້າໃນການບຳລຸງຍົກລະດັບທາງດ້ານວິຊາການເຕັກນິກແລະວຽກງານຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໃຫ້ ຄະນະອຳນວຍການໂຄງການແລະ ພະນັກງານວິຊາການຂັ້ນນຳ , ຕ້ອງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີໂອກາດເຂົ້າຮ່ວມຊຸດອົບຮົມທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ; ການຄັດເລືອກແລະການສະເໜີຊື່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຊຸດອົບຮົມ ຕ້ອງອີງໃສ່ຄຸນສົມບັດ, ລະດັບຄວາມສາມາດທາງດ້ານວິຊາການ, ຜົນງານຂອງຜູ້ກ່ຽວ ແລະ ຕ້ອງເຮັດການສັນຍາຢັ້ງຢືນ ຫຼັງຈາກທີ່ຮຽນຈົບແລ້ວ.

ຈ) ການເຂົ້າຮ່ວມຊຸດອົບຮົມດ້ານການນຳພາ ຂອງຄະນະອຳນວຍການໂຄງການຈະເປັນຜົນດີໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂຄງການ, ມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ ມີການນຳຫລັກການທິດສະດີ ທີ່ໄດ້ຮຽນມາ ແລ້ວນຳມາຜັນຂະຫຍາຍ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນເອງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສັງລວມເຂົ້າໃນການຂຶ້ນແຜນການປະຕິບັດແລະການງົບປະມານ ເພື່ອນຳສະເໜີໃຫ້ຂຶ້ນເທິງຮັບຮອງເຫັນດີ.

ໂຄງການ ນີ້ສະອາດ ກໍຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ຊິດກັບຂະແໜງການຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກເພື່ອຊອກຮູ້ແຫຼ່ງທຶນແລະການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນ ເພື່ອໃຫ້ທັນກັບສະພາບການເຂົ້າຮ່ວມຍົກລະດັບຢ່າງແທດເໝາະ ກັບຕົ້ນໄຂ ການໄປເຂົ້າຮ່ວມອົບຮົມແລະຍົກລະດັບດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

- d) Opportunities for **upgrading skills** of directors, managers, and senior technicians should be planned and budgeted annually. Such training and scholarships are clearly an incentive, but in the future will be linked to needs, personal performance, talents, and long-term commitment of individuals.
- e) **Leadership training** will be helpful for directors and managers. It will help them learn how to seek innovation and identify staff hopes and concerns, and translate these into plans and budgets which will be acceptable to central government.

Nam Saat also will set a policy requiring that those transferring from other MoPH sections or ministries to receive special **upgrading training**.

Essential training in **safety and occupational health** will feature at all levels. In particular, Nam Saat will require all personnel involved in water sector work to be aware of the potential dangers of **unexploded ordnance (UXOs)** and will require them to take suitable precautions during field work.

Every opportunity should also be taken by all personnel to transmit awareness of the dangers of **UXOs** to community members, especially children.

4 Allocation of personnel and recruitment

To fulfil escalating workloads in rural areas, Nam Saat requires an immediate review of its **personnel allocation**. This is especially urgent at the district level, where staffing is weakest, yet most important for grassroots planning, implementing, and monitoring of the expanding Nam Saat efforts.

Development of district staff is also critical for promoting local ownership and decentralisation.

A minimum of two persons must be assigned per district exclusively for Nam Saat, to be expanded in the future according to local needs.

Nationwide, Nam Saat has traditionally sought additional engineers, accountants and survey and design specialists. In the near future these must be urgently supplemented by social scientists, community development personnel, gender, communications and behavioural change professionals.

These personnel, of both new and more traditional skills, can be reassigned to Nam Saat both from within MoPH and from other ministries and technical institutions.

There are no additional budgeting implications of this, if the national government makes Nam Saat work a priority and assigns staff numbers accordingly.

ນອກນັ້ນ ພະນັກງານໂຄງການນັກສະອາດໃນທຸກໆລະດັບ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການອົບຮົມ ກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພໃນການເຮັດວຽກ. ແລະໃນການລົງເຮັດວຽກຕົວຈິງຢູ່ພື້ນຖານຊົນນະບົດທ່າໂກສອກຫລີກ ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ເຖິງ ໄພອັນຕະລາຍທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຈາກວັດຖຸລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ແລະກະກຽມລະມັດລະວັງເພື່ອຫລີກລ່ຽງບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍຕ້ອງໄດ້ແນະນຳໃຫ້ຊາວບ້ານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເດັກນ້ອຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງອັນຕະລາຍຈາກວັດຖຸດັ່ງກ່າວ.

4. ການບັນຈຸຊັບຊ້ອນ ແລະ ການຂົນຂວາຍຊອກຫາພະນັກງານ:

(Allocation of personnel and recruitment)

ເພື່ອບັນລຸວຽກງານທີ່ໄດ້ຖືກມອບໝາຍໃນການຈັດຫານັກສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມເຂດຊົນນະບົດ ໂຄງການນັກສະອາດໃນທຸກໆລະດັບ ຕ້ອງໄດ້ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເບິ່ງຄືນ ການບັນຈຸຊັບຊ້ອນພະນັກງານໃນຂົງເຂດຂອງຕົນໂດຍຮີບດ່ວນ. ຕ້ອງໄດ້ມີການຂະຫຍາຍພະນັກງານນັກສະອາດ ຢູ່ໃນຂັ້ນເມືອງຊຶ່ງກໍລັງມີການຂາດເຂີນພະນັກງານ ແລະບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງ, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າເປັນລະດັບທີ່ສຳຄັນຂອງທ້ອງຖິ່ນໃນການຂຶ້ນແຜນການ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາວຽກງານຂອງໂຄງການ. ການປັບປຸງພັດທະນາພະນັກງານໃຫ້ໄດ້ທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບຢູ່ຂັ້ນເມືອງແມ່ນອັນຈຳເປັນ ສຳລັບການເປັນເຈົ້າການນຳພາທ້ອງຖິ່ນປະຕິບັດແລະສາມາດແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຈາກຂັ້ນແຂວງໄດ້. ຢ່າງນ້ອຍທີ່ສຸດຕ້ອງໄດ້ກຳນົດພະນັກ 02 ຄົນ ສຳລັບໜ່ວຍງານຂັ້ນເມືອງແລະມີແຜນການເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ອີງໃສ່ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງວຽກງານ.

ເວົ້າໂດຍລວມໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໂຄງການ ນັກສະອາດ ກໍ່ແມ່ນຂົນຂວາຍຊອກຫານັກວິສະວະກອນ, ນັກການບັນຊີແລະຊ່ຽວຊານອອກແບບ ມາບັນຈຸໃສ່ໜ້າວຽກທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ. ໃນອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້ ທາງໂຄງການຈະໄດ້ຂົນຂວາຍເອົາ ນັກວິທະຍາສາດທາງດ້ານສັງຄົມ, ພະນັກງານພັດທະນາຊຸມຊົນ, ພະນັກງານເພດຍິງ, ພະນັກງານປະສານງານໂຄງການແລະການອະນາໄມສຸຂະສຶກສາ.

ພະນັກງານດັ່ງກ່າວ ອາດຈະດຸ່ນດ່ຽງມາຈາກກົມກອງສະຖາບັນພາຍໃນກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງຕ່າງໆ ແລະສະຖາບັນເຕັກນິກວິຊາການຕ່າງໆ. ຖ້າຫາກວ່າໂຄງການນັກສະອາດໄດ້ຖືກຈັດລຽງເປັນບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນຂອງລັດຖະບານແລະສະເໜີເຖິງທາງຂັ້ນເທິງ ໃນການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາຈຳນວນພະນັກງານໃຫ້ເພີ່ມເຕີມ. ໃນຕົວຈິງ ແລ້ວ ທາງຂັ້ນເທິງຈະຕ້ອງອະນຸມັດທຶນຮອນສຳລັບພະນັກງານໃໝ່ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົາເຈົ້າ ເຂົ້າໃນວຽກງານຕົວຈິງ, ຈະແມ່ນນັກວິຊາການເຕັກນິກ, ພະນັກງານຊຸກຍູ້ວິຊາການ ແລະມີຄວາມສາມາດເຮັດວຽກນຳພື້ນຖານໄດ້.

ນອກນັ້ນ ພະນັກງານທີ່ໄດ້ຮັບການບຳລຸງຍົກລະດັບຢູ່ໂຮງຮຽນວິທະຍາການສາທາລະນະສຸກຊັ້ນກາງ ຊຶ່ງລົງເລີກໃນຂົງເຂດວຽກງານອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ຄວນໄດ້ພິຈາລະນາຄົ້ນຄວ້າແລະສັບຊ້ອນເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ.

Additional government funds would need to be sought however for equipping technical staff with necessary additional non-technical and community-support skills, and for any necessary new staff who do not currently have government posts, for example graduates of technical institutes.

5 *Training for wider vision and new approaches*

Training in integrated, participatory rural development (and links with the other water families) for all Nam Saat staff is becoming critical as clean water supply and environmental hygiene become major components of larger projects.

Likewise, community development specialists could benefit from Nam Saat technical and hygiene education training Programmes.

Such training should stress the development of community-based management, self-reliance and cost recovery programs.

Also, gender and cultural sensitivity training can be explored during such workshops.

6 *Training for Women and Ethnic Minorities*

Recognising the Government's policy to promote women and ethnic minorities, Nam Saat will seek special funds and opportunities to strengthen the involvement of **women and representatives of ethnic groups** into all activities and at all levels.

Within the village, women are often critical for the success of water user groups and environmental health efforts.

In more remote ethnic minority areas, women often can help break through language and cultural problems.

Within the entire Nam Saat network, women's involvement is severely lacking in both technical, non-technical and managerial positions and will need to have a special training focus.

New mechanisms such as externally funded *internships and secondments* will be explored.

At the same time, existing staff will need training in gender awareness and sensitivity, to understand the need to widen both the gender and ethnic mix of the Nam Saat team.

5. ການຝຶກອົບຮົມແບບມີທິດສະນະເບິ່ງກວ້າງເຫັນໄກແລະວິທີການປະຕິບັດແບບໃໝ່:

(Training for wider vision and new approaches)

ທາງໂຄງການນັ້ນສະອາດຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໃນການຝຶກອົບຮົມ ໃນການປະສານປະສານວຽກງານແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ເພາະວ່າ ກິດຈະກຳໂຄງການດັ່ງກ່າວມັນໄດ້ກາຍເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນສຳລັບ ໂຄງການພັດທະນາຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ. ດັ່ງນັ້ນ ພະນັກງານໂຄງການຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການອົບຮົມວຽກງານການພັດທະນາຊຸມຊົນ, ການອະນາໄມສຸຂະສິກສາ. ຊຸດອົບຮົມຕ່າງໆ ຕ້ອງເນັ້ນໜັກໃຫ້ພະນັກງານເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ເປັນພື້ນຖານຂອງຊາວບ້ານ, ວິທີການກຸ້ມຕົນເອງຂອງຊາວບ້ານ ແລະການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນໂຄງການ. ນອກນັ້ນການຈັດຊຸດອົບຮົມກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ປະເພນີຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າກໍຄວນໄດ້ຈັດເຂົ້າໃນແຕ່ລະຊຸດອົບຮົມພ້ອມ.

6. ການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ:

(Training for Women and Ethnic Minorities)

ເພື່ອປະຕິບັດຕາມ ນະໂຍບາຍແນວທາງຂອງພັກ-ລັດ ວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມບົດບາດຂອງແມ່ຍິງແລະຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍເຂົ້າຮ່ວມໃນການພັດທະນາ ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ຂົນຂວຍຊອກຫາແຫຼ່ງທຶນພິເສດເພື່ອປັບປຸງສິ່ງເສີມເຂົ້າເຈົ້າ ໃຫ້ມີໂອກາດ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກິດຈະກຳ ຈັດຫານັ້ນສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ. ຢູ່ພາຍໃນບ້ານເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ຍິງໄດ້ເປັນເຈົ້າການໃນການຂົນຂວຍຊອກຫານັ້ນສະອາດເພື່ອນຳມາຊົມໃຊ້ໃນຄອບຄົວ. ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫລີກ ເຂດຊົນເຜົ່າ ພະນັກງານທີ່ໄປເຮັດວຽກ ອາດຈະພົວພັນປະສານງານກັບຊົນເຜົ່າ ໂດຍສະເພາະແມ່ນດ້ານພາສາປາກເວົ້າແລະປະເພນີວັດທະນະທຳ. ເວົ້າໄດ້ວ່າ ໃນສະພາບປະຈຸບັນ ພະນັກງານໂຄງການນັ້ນສະອາດເພດຍິງ ຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມໃນຫລາຍໆດ້ານ ເພື່ອເພີ່ມທະວີບົດບາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄຽງຄູ່ກັບເພດຊາຍ. ເພື່ອມີທິດທາງປັບປຸງແລະແກ້ໄຂສະພາບການຂາດເຂີນຂອງພະນັກງານເພດຍິງດັ່ງກ່າວ ທາງໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຈະໄດ້ສະເໜີໃຫ້ທາງອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນພິຈາລະນາ ໃນການອະນຸມັດງົບປະມານເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເປັນພະນັກງານສັນຍາຈ້າງຂອງໂຄງການ. ແລະໃນເວລາດຽວກັນ ພະນັກງານນັ້ນສະອາດປະຈຸບັນ ກໍຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມເຊັ່ນກັນກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະຊົນເຜົ່າ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນວຽກງານນີ້.

7. ພາລະໜ້າທີ່ໃນວຽກງານຕໍ່ໜ້າແລະຄວາມສະເໝີພາບໃນການຊ່ວຍເຫລືອ:

(Responsibilities to the next professional generation and to equity)

ໜ່ວຍງານ ຮັບຜິດຊອບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຄືນຄວາມເພື່ອຂົນຂວຍຊອກຫາພະນັກງານເຮັດວຽກຊົ່ວຄາວ ແລະແບບສັນຍາຈ້າງ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບອັດຕາບຳລຸງຫຼືດກວ່າເງິນເດືອນຂອງພະນັກງານຖາວອນ ແລະຕ້ອງມີທິດທາງບັນຈຸແລະປະກອບເຂົາເຈົ້າເຂົ້າເປັນພະນັກງານຖາວອນ ອີງຕາມຄວາມຄືບໜ້າຂອງວຽກງານເຂົາເຈົ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ. ໂຄງການ ນັ້ນສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ຂົນຂວຍຊອກຫາ ແຫຼ່ງທຶນແຊກຄຸມສິ່ງເສີມ ຫຼື ອື່ນໆຈາກລັດຖະບານແລະທຶນຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ເພື່ອຕອບສະໜອງແລະຊ່ວຍເຫລືອ ພະນັກງານເພດຍິງແລະຊົນເຜົ່າເຂົ້າໃນວຽກງານ ໂດຍສະເພາະຢູ່ຂັ້ນແຂວງແລະເມືອງ.

7 Responsibilities to the next professional generation and to equity

The HRDU unit will also investigate how to recruit for Nam Saat additional **temporary and internship staff** (who receive less than the full government salary and who are subject to performance assessment, may be upgraded eventually to government staff status).

Nam Saat will seek special government and ESA funds for encouraging the involvement of **women and minorities** in its work, especially at the province and district levels.

Scholarships and stipends will also be promoted from local and international enterprises in Lao PDR.

8 Village Health Worker, Volunteers and Water and Sanitation Committee Training

Nam Saat intends to contribute to a systematic strengthening and expansion of the existing multi-sector **Village Health Workers (VHW)** programme and of potential **Water and Sanitation volunteers, Water and Sanitation Committee or Village Development Committee** members.

The environmental health section will develop a mobile training team and help provinces and districts set criteria and guidelines for trainee selection and job descriptions.

As much as possible, the training of these key community members should be integrated into ongoing local rural development programs where VHWs, volunteers and Committees also play, or could play, a role (e.g. education and irrigation).

Women and ethnic minorities especially should be recruited as VHWs, volunteers or Committee members.

The training programs will rely on intensive District and Provincial inputs, regular training sessions and continual supervision.

This could be modelled after the National Teacher Upgrading programme of the Ministry of Education.

Nam Saat intends to compile a **comprehensive training manual**, including many of the topics already available on pump maintenance, latrine making, and health education, as well as some essential newer subjects, such as reinforcing listening and dialogue and other essential community development skills.

ນອກນັ້ນທຶນຊ່ວຍເຫຼືອສຳລັບການອົບຮົມແລະເງິນຄ່າຈ້າງແຮງງານຂອງເຂົາເຈົ້າ ອາດຈະຖືກຊ່ວຍເຫຼືອຈາກລັດວິສະຫະກິດ ແລະບໍລິສັດຂອງສາກົນທີ່ມາລົງທຶນຢູ່ລາວ.

8. ການອົບຮົມອາສາສະໝັກບ້ານແລະຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງນ້ຳແລະອະນາໄມ:
(Village Health Worker, Volunteers and Water Sanitation Committee Training)

ໂຄງການນ້ຳສະອາດ ມີຈຸດປະສົງແລະກະກຽມແຜນການປັບປຸງລະບົບຊຸກຍູ້ແລະ ຂະຫຍາຍອາສາສະໝັກບ້ານ ແລະຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງນ້ຳແລະອະນາໄມ ຫລືຄະນະກຳມະການພັດທະນາບ້ານ. ຂະແໜງອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງທຶນງານອົບຮົມເຄື່ອນທີ່ ເພື່ອຊ່ວຍເຫລືອແຂວງແລະເມືອງ ໃນການກຳນົດແລະວາງເງື່ອນໄຂ ທິດທາງສຳລັບການຄັດເລືອກອາສາສະໝັກທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມ ແລະກຳນົດໜ້າທີ່ວຽກງານຂອງອາສາສະໝັກບ້ານ. ການຈັດຊຸດອົບຮົມ ຕ້ອງໃຫ້ຄຽງຄູ່ກັບກິດຈະກຳອົບຮົມ ຂອງເຂດພັດທະນາຊຸມນະບົດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຢູ່ໃນຂົງເຂດນັ້ນ (ຕົວຢ່າງ ວຽກງານການສຶກສາແລະການຊົມລະປະທານ) ແລະພະຍາຍາມຂົນຂວາຍເອົາເພດຍິງ ແລະຊາວບ້ານຊົນເຜົ່າເຂົ້າຮ່ວມການອົບຮົມນຳ ແລະໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນສະມາຊິກຂອງຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວ.

ແຜນການເສີມຂະຫຍາຍແລະປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງອາສາສະໝັກບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ຕິດພັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງວຽກງານພັດທະນາຢູ່ຂັ້ນແຂວງແລະຂັ້ນເມືອງ, ໃນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເປັນປະຈຳ ແລະສືບຕໍ່ຕິດຕາມດູແລສະພາບການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຊຶ່ງວ່າ ວິທີການສອນຫລືການອົບຮົມດັ່ງກ່າວ ອາດນຳໃຊ້ຕົວແບບຮູບການແຜນງານຂອງໂຮງຮຽນສ້າງຄູແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງສຶກສາທິການເປັນບ່ອນອີງໃນການປະຕິບັດ.

ໂຄງການນ້ຳສະອາດ ຈະໄດ້ສັງລວມແລະຜະລິດປຶ້ມຄູ່ມືໃນການອົບຮົມແບບຄົບຊຸດ, ໃນນັ້ນປະກອບມີປຶ້ມຄູ່ມື ການປົກປັກຮັກສາແລະສ້ອມແປງໄປມມີສູບນ້ຳ, ການກໍ່ສ້າງສັວມຖ່າຍແລະການອະນາໄມສຸກຂະສຶກສາແລະຄູ່ມືກ່ຽວກັບ ການລົງເຮັດວຽກກັບປະຊາຊົນ ການສົນທະນາແລະການປຶກສາຫາລື. ຄູ່ມືປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງຊາວບ້ານດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງສ້າງແບບເປັນບົດທີ່ອ່ານແລະເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ ພ້ອມດ້ວຍຮູບສະແດງຕ່າງໆ ທີ່ເຂົາເຈົ້າໃຈໄດ້ ແລະຈະຕ້ອງໄດ້ທົດລອງເພື່ອໃຫ້ມີການປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນກ່ອນຈະແຈກຢາຍສູ່ມະຫາຊົນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ເຖິງຄວາມເໝາະສົມໃນການນຳໃຊ້ ແລະມີທິດທາງປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ.

ເພື່ອພັດທະນາລະບົບສິ່ງເສີມຄວາມຮູ້ໃຫ້ອາສາສະໝັກບ້ານ ໂຄງການນ້ຳສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດການປະເມີນລ່ວງໜ້າ ເພື່ອພິຈາລະນາຊອກຫາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການໃຫ້ການອຸດໜູນນະໂຍບາຍຕໍ່ອາສາສະໝັກບ້ານ. ຜົນຂອງການປະເມີນ ຈະໄດ້ນຳໄປປຶກສາຫາລື ກັບບັນດາແຂວງແລະເມືອງ ເພື່ອພິຈາລະນາຮ່ວມກັນໃນເວລາກະກຽມແຜນການ ສຳລັບການຂົນຂວາຍແລະແລະອົບຮົມໃຫ້ອາສາສະໝັກດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນັ້ນທາງໂຄງການນ້ຳສະອາດ ຈະໄດ້ມອບໝາຍໃບຢັ້ງຢືນການອົບຮົມໃຫ້ອາສາສະໝັກບ້ານ ຊຶ່ງມັນກໍແມ່ນຮູບການໜຶ່ງເພື່ອຢັ້ງຢືນຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນເວລາເຂົາເຈົ້າຍ້າຍໄປອາໄສຢູ່ບ້ານອື່ນໆ.

The manual will use an easy-to-read text and graphics, and will be pre-tested before publication. Use and impact will be monitored and fed back.

Before planning to contribute to the further development of the VHWs and volunteers system, Nam Saat intends to conduct an **impact assessment** and to examine possible **incentive measures**.

The results can then be shared with provincial and district authorities for their consideration when making Programmes for VHWs and volunteers.

In addition, Nam Saat intends to develop a license or a "certificate of training" in the relevant water and sanitation skills for VHWs and volunteers. In this way, training and skills would be recognisable wherever they move.

9 *Coordination of training efforts*

Curriculum development and coordination of the training efforts of Nam Saat and others is essential in order to upgrade and standardize the water and sanitation messages.

Many institutions (e.g. the Polytechnic Institute, Public Health Management School, Faculty of Medical Science and Public Health of the National University, and School for Irrigation), provide formal training on water supply and environmental sanitation.

In addition, various ministries have periodic training programs and activities related to water⁵. Nam Saat is prepared to lead the coordination effort with regard to water and sanitation subjects.

The first stage will concentrate on **curriculum assessment and development** (possibly with technical expertise provided from external sources), followed by **workshops** with various trainers and teachers to test out the materials.

Training Programmes will address both academic and applied areas of study. It is essential that the curriculum should also include aspects of **community development**.

It is important for information on **environmental health and sanitation** to be emphasised and channelled through these various avenues. Increased awareness among the highest government policy makers and villagers is critical.

⁵

The Ministry of Agriculture and the Ministry of Transportation study civil engineering, survey and design, and hydrology. The Ministry of Education's Institute of Pedagogical Research has included sector information in textbooks used at the pre-school to university levels. The Ministry of Interior instructs staff on enforcement of regulations concerning environment and sanitation, but as yet has no set training program. The Ministry of Defence's medical training program trains staff at all levels about water and hygiene, including the effects of residual chemicals from previous warfare which continue to contaminate water supplies.

9. ຄວາມພະຍາຍາມໃຫ້ມີການປະສານງານໃນການຝຶກອົບຮົມ:

(Coordination of training efforts)

ເພື່ອຍົກລະດັບວຽກງານຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະການວາງມາດຕະຖານວຽກງານນັ້ນສະອາດ ແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງໃຫ້ມີຫຼັກສູດການສິດສອນແລະການປະສານ ງານດ້ານການຝຶກອົບຮົມ.

ມີຫລາຍສະຖາບັນການສຶກສາ ທີ່ມີຫຼັກສູດການສິດສອນ ວຽກງານນັ້ນແລະອະນາໄມເຂົ້າໃນຕາຕະລາງ ແຜນການຂອງເຂົາເຈົ້າເຊັ່ນ: ມະຫາວິທະຍາໄລສັບພະວິຊາ, ໂຮງຮຽນຄຸ້ມຄອງສາທາລະນະສຸກ, ຄະນະວິທະຍາ ສາດສາທາລະນະສຸກ, ໂຮງຮຽນຊົນລະປະທານ. ນອກນັ້ນ ກໍຍັງມີຫລາຍໆກະຊວງອົງການ ທີ່ມີແຜນການອົບຮົມ ວຽກງານນີ້ເປັນໄລຍະໆ ແລະມີກິດຈະກຳພົວພັນກັບວຽກງານນັ້ນ (ໝາຍເຫດ: ກະຊວງກະສິກຳແລະກະຊວງຄ.ຂ.ປ.ກ: ການສຶກສາກ່ຽວກັບວິສະວະກອນພົນລະເຮືອນ, ການສຳຫລວດອອກແບບແລະອຸທິກວິທະຍາ. ກະຊວງສຶກສາທິການ: ມີສະ ຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການສິດສອນຊຶ່ງມີຂະແໜງການຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະນຳໃຊ້ແຕ່ຂັ້ນອະນຸບານເຖິງມະຫາວິທະຍາໄລ. ກະຊວງ ພາຍໃນ: ແນະນຳຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມແລະອະນາໄມ ແຕ່ຍັງບໍ່ມີແຜນການເປີດການອົບຮົມເທື່ອ. ກະ ຊວງປ້ອງກັນປະເທດ: ມີໂຮງແຮມຊັ້ນສູງກໍໄດ້ນຳໃຊ້ແຜນການສິດສອນໃຫ້ທຸກລະດັບໃນວຽກງານນັ້ນແລະສຸຂາພິບານ ແລະ ມີການຄົ້ນຄວ້າຜົນກະທົບຈາກທາດເຄມີຕົກຄ້າງໃນໄລຍະສົງຄາມແປດເປື້ອນໃສ່ນຳ).

ໂຄງການນັ້ນສະອາດຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງການພົວພັນປະສານງານກັບຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອສົ່ງເສີມຊຸກ ຍູ້ໃຫ້ທິດສະດີບົດຮຽນດ້ານນັ້ນແລະອະນາໄມໄດ້ຖືກຜັນຂະຫຍາຍຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ຂັ້ນຕອນທຳອິດຕ້ອງໄດ້ເຮັດ ການ ປະເມີນລະບົບພັດທະນາການສິດສອນ ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແລະຈາກຊ່ຽວຊານ ພາຍນອກ. ແລະຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມເຮັດວຽກ ກັບບັນດາອາຈານສອນ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າແລະປະດິດສ້າງປຶ້ມຄູ່ມືທີ່ຈຳ ເປັນ. ແຜນການອົບຮົມຈະໄດ້ກະກຽມເຂົ້າໃສ່ຕາມແຜນການຮຽນປະຈຳປີແລະຂົງເຂດການສຶກສາ, ນອກນັ້ນກໍ ຕ້ອງໄດ້ບັນຈຸ ທົວຂໍ້ການພັດທະນາຊຸມຊົນໄປພ້ອມໆກັນ.

ສຳລັບບົດຮຽນຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແລະການສຸຂະພິບານ ກໍແມ່ນບັນຫາທີ່ຕ້ອງ ໃດ້ເນັ້ນໜັກແລະຍົກສູງພາລະບົດບາດຂັ້ນ ໃຫ້ແທດເໝາະສອດຄ່ອງກັບລະບົບການສິດສອນດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງ ແລະເພີ່ມທະວີຊຸກຍູ້ ໃຫ້ຂັ້ນນຳແລະປະຊາຊົນ ເຫັນໄດ້ຊຶ່ງຄວາມສຳຄັນດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວຽກງານ ກວດກາອະນາໄມໃນລະດັບກາງແລະລະດັບຕ່ຳ ແລະອົບຮົມເປັນນັກ ວິສະວະກອນອະນາໄມ ກໍຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງ ໃຫ້ພະນັກງານໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະຄາດໝາຍໃຫ້ໄດ້ທັງດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະປະລິມານໄປພ້ອມໆກັນ. ພາຍຫລັງການກໍ່ສ້າງບຳລຸງແລ້ວ ພະນັກງານດັ່ງກ່າວຈະເປັນກຳລັງພື້ນຖານແລະ ສຳຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ. ນອກຈາກນັ້ນການຂົນຂວາຍພະນັກງານເພດຍິງເຂົ້າຮ່ວມ ໃນວຽກງານ ກໍເປັນເງື່ອນໄຂສຳຄັນ ໃນການສົ່ງເສີມພາລະບົດບາດຂອງເພດຍິງແລະສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າການ ເປັນນັກຝຶກອົບຮົມ ໃນບາດກ້າວຕໍ່ໄປ.

Quality and quantity aspects should also be addressed, especially in the training of middle and lower level hygiene inspectors and sanitary engineers, who are essential for programme implementation.

The recruitment of women will be stressed as they often make excellent trainers in this sector.

10 Internal and Regional cooperation

As a result of the still young communications network and limited publications available in the country, internal and external exchanges and study tours will remain important channels for learning.

In recent years, inter-provincial review meetings and field missions have been very fruitful for learning and professional development and will be expanded to include district participants.

The recent partnership with the ASEAN nations will help Nam Saat staff take advantage of the wide experiences of the region in water resource management and environmental health.

10. ວຽກງານການຮ່ວມມືພາຍໃນແລະກັບຂົງເຂດ: (Internal and Regional cooperation)

ເນື່ອງຈາກວ່າຕາໜ່າງການພົວພັນປະສານງານຮ່ວມມື ແລະການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານພາຍໃນປະເທດຍັງອ່ອນນ້ອຍແລະຢູ່ໃນຂັ້ນບັບບຸງ, ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການໄປແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ທັງພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດ, ໃນໄລຍະບໍ່ດົນຜ່ານມານີ້ ການຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມລະຫວ່າງບັນດາແຂວງ ແລະການໄປເຮັດວຽກຕົວຈິງຢູ່ພື້ນຖານ ກໍ່ແມ່ນຕອບສະໜອງໄດ້ ດ້ານການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານແລະໃນນັ້ນຈະໄດ້ຂະຫຍາຍໃຫ້ຫລາຍພາກສ່ວນມີສ່ວນຮ່ວມນຳກັນ.

ໃນໂອກາດທີ່ປະເທດເຮົາໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເປັນສະມາຊິກຂອງສະມາຄົມອາຊຽນ, ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ປະສົບການຜ່ານມາ ເພື່ອເຂົ້າໄປມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫ່ງລາງນ້ຳ ແລະວຽກງານອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ.

VI COMMUNITY-BASED IMPLEMENTATION AND MANAGEMENT

Principle

The new thrust of Nam Saat's work aims to improve equity by concentrating an progressively increasing amount of its **efforts on more remote areas**.

To expand efforts into these areas, relatively more difficult to get to, will require creative, participatory implementation approaches.

At the same time, using its past experiences, Nam Saat can now establish **improved methods** for setting standards and norms, measuring cost effectiveness, procuring goods, supporting and advising on the maintenance and operation of existing systems, and researching and designing new techniques **for all its geographic areas of work**.

As set out in the Planning section, future implementation work will be fully linked with initiatives to ensure **use, sustainability and impact**, and promote and build concepts of community based implementation and management at every stage of a project.

It will also promote informed choice, and the concept of a step by step development in service levels.

A key concept will be that of recognising and responding to **demand**⁶. Nam Saat's support will primarily be targeted at those communities who express an **economic demand**, a willingness to pay for the improved services.

Nam Saat recognise this as the only possible approach to ensure long-term sustainability.

Long term demand will also be **built** by raising awareness of the benefits of water and sanitation improvements (health, time saving, convenience, socio-economic spin-offs), even if this means postponing the technical component of the intervention.

If demand is to be properly recognised and responded to, there are implications too for good **communication systems** and improved listening and dialogue skills on the part of Nam Saat and other agencies.

⁶ *"Demand" is understood by NWSEHP to be lasting economic demand, the expressed willingness of a community to pay towards a significant part of the investment and the entire operation and maintenance costs of a particular water and sanitation improvement. This expressed demand must be based therefore on a clear commitment on the part of the community through a process of dialogue leading to "informed choice".*

VI. ຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລະການຄຸ້ມຄອງ

ບໍລິຫານຂອງຊຸມຊົນ

Community Based Implementation and Management

ຫຼັກການພື້ນຖານ: (Principles)

ໂຄງການນຳສະອາດຈະໄດ້ສຸມໃສ່ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຢູ່ຂົງເຂດຫ່າງໄກຊົນນະບົດຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສະເໝີພາບໃນການຊ່ວຍເຫຼືອ. ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ມີວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແບບມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ.

ໃນເວລາດຽວກັນ, ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງ ໂຄງການນຳສະອາດ ສາມາດປັບປຸງແບບແຜນການວິທີການເຮັດວຽກ ເພື່ອກຳນົດມາດຕະຖານວຽກງານ, ວັດແທກປະສິດທິຜົນໃນການນຳໃຊ້ທຶນ, ການຈັດຫາວັດສະດຸອຸປະກອນ, ສະໜັບສະໜູນແລະເປັນທີ່ປຶກສາໃນການຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາ ແລະການນຳໃຊ້ລະບົບທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ, ເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອອກແບບເຕັກນິກວິຊາການແບບໃໝ່ ຢູ່ໃນຂົງເຂດວຽກງານທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນພາກການວາງແຜນການ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຕໍ່ໜ້າຈະໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ປະສານວຽກງານຂອງຕົນ ໃຫ້ຕິດພັນກັບບາດກ້າວການລິເລີ່ມປະຕິບັດ ເພື່ອຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງແລະມີຜົນກະທົບທີ່ດີ ແລະສົ່ງເສີມ ຊຸກຍູ້ ບຸກລະດົມໃຫ້ຊາວບ້ານໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການແລະການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ຢູ່ໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນວຽກງານ. ນອກນັ້ນຈະສາມາດສົ່ງເສີມໃຫ້ຊາວບ້ານ ຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງ ແລະມີທິວຄິດປະດິດສ້າງໃນການ ພັດທະນາລະດັບການໃຫ້ບໍລິການໄປເທື່ອລະກ້າວໆ.

ຫຼັກການພື້ນຖານສຳຄັນໃນການເຮັດວຽກຂອງໂຄງການນຳສະອາດ ແມ່ນຈະເກັບກຳສັ່ງລວມແລະຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຊາວບ້ານ (ໝາຍເຫດ: ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຕາມຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງໂຄງການນຳສະອາດແມ່ນສອດຄ່ອງໄປຕາມສະພາບເສດຖະກິດຕົວຈິງ, ຄວາມໝາຍສຳຄັນຢູ່ບ່ອນວ່າຊາວບ້ານເຂົາເຈົ້າມີຄວາມປາດຖະໜາຢາກໄດ້ ແລະມີຄວາມສາມາດຈະປະກອບສ່ວນ ອີງຕາມການລົງທຶນສຳລັບການກໍ່ສ້າງ ການນຳໃຊ້ແລະການປົກປັກຮັກສາລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມ. ການສະແດງຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວຂອງຊາວບ້ານ ແມ່ນອີງໃສ່ ຄວາມເຂົ້າໃຈແລະການຕົກລົງເຫັນດີທີ່ຈະແຈ້ງ ຕາມຂັ້ນຕອນການພົບປະໂອ້ລົມກັບຊາວບ້ານ ໃນຮູບການເສີມສ້າງໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈ ໃນຄວາມຢາກໄດ້ຕໍ່ກິດຈະກຳນັ້ນໆ). ໂຄງການນຳສະອາດຈະໄດ້ແນໃສ່ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຢູ່ໃນຂົງເຂດບ້ານເປົ້າໝາຍ ທີ່ສະເໜີຮຽກຮ້ອງຄວາມຕ້ອງການຕາມເສດຖະກິດຕົວຈິງຂອງເຂົາເຈົ້າ ຊຶ່ງມີຄວາມປາດຖະໜາຢາກໄດ້ແທ້ແລະກຽມພ້ອມສົມທົບ. ໂຄງການນຳສະອາດຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຮູບການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ ລະບົບນໍ້າແລະອະນາໄມທີ່ຈັດຫາໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງແລະນຳໃຊ້ໄດ້ຍາວນານ.

Whilst demand will be the primary filter, communities expressing an equal demand in any particular socio economic or access zone, will then be **further prioritised**

by taking account of social economic and health related **need**, and by making allowance for the **equity** considerations expressed elsewhere in this Strategy.

Nam Saat's future work will also give increasing emphasis to **support and backstopping** over the **full life** of the new schemes, rather than just implementation support.

It is important that communities know where to get help when they need it, either on a technical or a community-based management issue.

Whether Nam Saat will consider charging for certain support services in the future, or whether there is potential for some services to be provided by the private sector, will be looked into.

Strategic directions

1 Local ownership

The concept of **local people** playing a **leading role** at **every stage of development** will be foremost.

To promote and motivate active participation from the entire community, Nam Saat staff at all levels will need training in grassroots development approaches such as participatory rural appraisal, participatory situation analysis, and participatory village evaluations.

New skills such as dialogue, listening, and community-based negotiation will be needed.

The community starting point will be supported by a **dialogue-based approach** that responds to helping communities identify problems and alternative ways of doing something about them from within the community.

This dialogue will also help identify community skills, resources, and potentials, and thus help build confidence. A major part of potential health improvements for example are related to personal, family and community hygiene behaviour. Raising awareness of this will help build ownership by illustrating that solutions are within reach of all.

The issue of community ownership, desirable in general, must be carefully handled in the context of the **location of water facilities**. As an example, a tap stand water point might become a "public", a "community" or a "semi-private" facility, depending on location and what has been agreed.

ເພື່ອເສີມສ້າງໃຫ້ຊາວບ້ານ ຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ແນໃສ່ປຸກລະດົມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຈິດສຳນຶກ ໃນການທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການໄດ້ຊົມໃຊ້ນ້ຳສະອາດແລະການອະນາໄມ ຊຶ່ງໃນນັ້ນລວມມີເພື່ອສຸຂະພາບ, ປະຢັດເວລາໃນການໄປຕັກນ້ຳ, ໄດ້ຮັບຄວາມສະດວກຂຶ້ນແລະປະກອບສ່ວນຊຸກຍູ້ສະພາບເສດຖະກິດ. ນອກນັ້ນການປຸກລະດົມຈິດສຳນຶກກໍຍັງແມ່ນສ່ວນປະກອບໃນການຊ່ວຍເຫຼືອກໍ່ສ້າງເຕັກນິກໄປພ້ອມໆກັນ.

ຖ້າວ່າ ຮູບການການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງແລະແທດເໝາະກັບການສະເໜີ ມັນຈະມີຄວາມໝາຍທີ່ສຳຄັນ ໃນການເສີມສ້າງລະບົບການພົວພັນປະສານງານ ແລະສາມາດສົ່ງເສີມໃຫ້ໂຄງການນ້ຳສະອາດ ມີການປັບປຸງວຽກງານພົວພັນກັບ ພາກສ່ວນອື່ນດີຂຶ້ນຕື່ມ.

ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວບ້ານແມ່ນອີງຕາມສະພາບເສດຖະກິດສັງຄົມຕົວຈິງແລະທີ່ຕັ້ງຂອງຂົງເຂດບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ, ເມື່ອເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມຕ້ອງການທີ່ສຳຄັນຄືດັ່ງກ່າວ ທາງຝ່າຍໂຄງການນ້ຳສະອາດແລະພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຢ່າງມີຄວາມສະເໝີພາບແລະສອດຄ່ອງ ກັບສະພາບເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງຊາວບ້ານ ຊຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ໃນເອກະສານຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

ໂຄງການນ້ຳສະອາດ ຈະໄດ້ເພີ່ມທະວີບົດບາດການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ ໂຄງການທີ່ປະຕິບັດໃໝ່ ຈົນຮອດພົດອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງມັນ ແທນທີ່ວ່າຈະສຸມໃສ່ແຕ່ການກໍ່ສ້າງແຕ່ຢ່າງດຽວເທົ່ານັ້ນ. ແລະມັນກໍເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນວ່າ ຊາວບ້ານຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈ ໃນການໄປຮຽກຮ້ອງຂໍການຊ່ວຍເຫຼືອ ເຖິງວ່າຈະແມ່ນທາງເຕັກນິກວິຊາການ ຫລື ປະເດັ່ນບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນເຖິງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ເປັນພື້ນຖານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໃນຕໍ່ໜ້າ ທາງໂຄງການນ້ຳສະອາດ ຈະໄດ້ພິຈາລະນາແລະຊຸກຍູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນເປັນເຈົ້າການປະກອບສ່ວນເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ໃນກິດຈະກຳໂຄງການ ຫລືຊົມໃຊ້ການບໍລິການ ຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າໄປລົງທຶນບໍລິການໃນຂົງເຂດນັ້ນ.

ທິດທາງຍຸດທະສາດ: (Strategic directions)

1. ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງຂັ້ນຮາກຖານ (Local ownership)

ພວກເຮົາຕ້ອງມີແຜນການ ໃນການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ຊາວບ້ານ ເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະເປັນເຈົ້າການໃນວຽກງານການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນຂອງເຂົາເຈົ້າໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນຂອງການພັດທະນາ. ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ ໂຄງການນ້ຳສະອາດຢູ່ທຸກໆຂັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງການອົບຮົມ ໃຫ້ຊາວບ້ານ ໃນວຽກງານການພັດທະນາຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະເມີນສະພາບການພາຍໃນບ້ານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນແລະການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການປະເມີນຜົນວຽກງານພາຍໃນບ້ານ. ໃນນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມເຕີມເນື້ອໃນການອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການສົນທະນາ, ການປຶກສາຫາລື ແລະໃຫ້ຊາວບ້ານຮຽນຮູ້ວິທີການເຈລະຈາແລະແລກປ່ຽນ ຊຶ່ງກັນແລະກັນ.

ການລິເລີ່ມວຽກງານດັ່ງກ່າວຂອງຊາວບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ມີການແນະນຳວິທີການ ເພື່ອໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈໄດ້ ໃນການຊອກຮູ້ ແລະວິເຄາະບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະຊອກທິດທາງແກ້ໄຂ. ການລົງໄປເຮັດວຽກແລະສົນທະນາ ກັບຊາວບ້ານ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເຫັນໄດ້ທ່າແຮງຂອງຕົນເອງ, ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີ

An in-yard location might have maintenance advantages, but **wider ownership** must be secured by a written agreement, the fixing of rates, and securing right of access for all community members.

The level of **assistance and direction** provided to villages greatly depends on **economic factors** (markets, roads, transport), social factors (access to education and health services) and overall exposure to development.

These assessments can vary widely in the Lao PDR and therefore need careful consideration in each case, especially the extent to which local ownership may be affected.

Obtaining **local initiative and commitment** will particularly important for activities such as water basin protection (protecting water sources and improving traditional defecation practices) or improved hygiene within the family and community.

2 Appropriate local-level support

Pursuing a community-based approach also brings with it **responsibilities on the part of supporting agencies**.

Support must be appropriate and timely, and the advice informed and honest. Support must also be open-ended rather than limited only to the planning and implementation phases. Communities may need continuing, albeit low-key, "lifetime" support and advice on hygiene related issues, and on operational, management and maintenance issues for example, as well as at the time that eventual upgrading or replacement comes round.

Who best provides various aspects of this support needs to be further researched, piloted and developed. Usually the choice will be the between the District and/or local enterprises, properly regulated as to service and standards.

But possibilities may also exist for community-to-community cross support too. As to **who pays**, it is clear that the bulk of these long-term "recurrent" type costs need to be resourced from within the community itself. How this is to be done needs new and innovative thinking, and this is a key area for the new Research and Innovative Design units (see section I).

Working with villages will require **specific knowledge about people's habits, traditions and attitudes**, not only concerning clean water and environmental health but also how they live and work together, how they make decisions, and how they solve problems.

ແລະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມໝັ້ນໃຈຂຶ້ນຕື່ມ ຕໍ່ການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນວຽກງານການພັດທະນາ. ນອກນັ້ນ, ການສົ່ງເສີມໃຫ້ ຊາວບ້ານໄດ້ເຂົ້າໃຈ ໃນວຽກງານຮັກສາສຸຂະພາບ ຊຶ່ງມີສ່ວນພົວພັນໂດຍກົງ ກັບບຸກຄົນ, ກັບຄອບຄົວແລະພາຍ ໃນບ້ານ ຊຶ່ງແນໃສ່ໃຫ້ມີການປັບປຸງທາງດ້ານສຸຂະອະນາໄມ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການປຸກລະດົມໃຫ້ຊາວບ້ານມີຈິດສຳ ນິກໃນຄວາມໝາຍຂອງການອະນາໄມ ກໍ່ເປັນອັນສຳຄັນ ໂດຍແນໃສ່ຮູບການການສະເໜີ ແລະສະແດງຮູບພາບ ການປຶກສາໂອ້ລົມ ເພື່ອໃຫ້ເຫັນໄດ້ສ່ອງທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ.

ໂຄງການນີ້ສະອາດຕ້ອງໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈແຈ້ງຕໍ່ ຄວາມໝາຍຂອງຄວາມເປັນເຈົ້າ ການຂອງຂັ້ນຮາກຖານ ໂດຍສະເພາະ ກ່ຽວກັບການຊົມໃຊ້ແລະການປົກປັກຮັກສາ ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ການຕິດຕັ້ງ ກ່ອກນ້ຳ ອາດຈະເປັນແບບ ສາທາລະນະ, ແບບໃຊ້ພາຍໃນບ້ານ ຫລືແບບເຄິ່ງທຸລະກິດ ຊຶ່ງມັນກໍ່ຂຶ້ນກັບສະຖານ ທີ່ຕິດຕັ້ງແລະການຕົກລົງ ເຫັນດີຂອງທຸກຝ່າຍ. ການຕິດຕັ້ງກ່ອກນ້ຳ ລັກສະນະສ່ວນຕົວ ຈະເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ ແລະຮັກສາໄດ້ດີກວ່າ ຊຶ່ງມັນອາດຕ່າງກັບ ການຊົມໃຊ້ແບບສາທາລະນະ ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການ ຕົກລົງເຫັນດີ, ການວາງລາຄາໃນການບຳລຸງສ້ອມແປງ ແລະຮັບປະກັນໃຫ້ໄດ້ວ່າ ຊາວບ້ານຈະໄດ້ຊົມໃຊ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ການເຂົ້າໄປຊ່ວຍເຫລືອ ສະໜັບສະໜູນໃນບ້ານເຂດຊົນນະບົດ ມັນກໍ່ອີງໃສ່ຫລາຍປັດໄຈຊຸກຍູ້ ເຊັ່ນ: ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ (ຕະຫລາດສິນຄ້າ, ເສັ້ນທາງ, ການຂົນສົ່ງ), ປັດໄຈທາງດ້ານສັງຄົມ (ມີຕາໜ່າງການ ສຶກສາແລະສາທາລະນະສຸກ) ແລະນອກນັ້ນກໍ່ມີປັດໄຈອື່ນໆຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນະ ແລະເຮັດການປະເມີນຢ່າງລະ ອງດໃນແຕ່ລະກໍລະນີໄປພ້ອມໆກັນ.

ຄວາມເປັນເຈົ້າການທີ່ສຳຄັນຂອງຊາວບ້ານ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນແນໃສ່ກິດຈະກຳ ໃນການປົກປັກຮັກ ສາແຫລ່ງນ້ຳ ແລະປັບປຸງການຂັບຖ່າຍອາຈົມ ຢ່າງເໝາະສົມ ຫລືໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການຮັກສາອະນາໄມ ພາຍໃນຄອບຄົວຂອງຕົນເອງແລະພາຍໃນບ້ານ.

2. ການຊ່ວຍເຫລືອຢ່າງເໝາະສົມຕໍ່ຮາກຖານ: (Appropriate local-level support)

ຂະແໜງການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເພີ່ມເຕີມ ໃນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ເປັນ ເຈົ້າການການດຳເນີນງານຕ່າງໆ. ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງເໝາະສົມ, ຖືກກັບເວລາ, ມີການແນະນຳປຶກສາ ຫາລື ແລະຄວາມເປັນເອກະພາບກັນຄັກແນ່, ນອກນັ້ນການຊ່ວຍເຫລືອ ກໍ່ຄວນໃຫ້ເປັນລັກສະນະເປີດກວ້າງ ບໍ່ ເຈາະຈົງໃສ່ແຕ່ແຜນການທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ລ່ວງໜ້າ ມັນອາດຈະມີກິດຈະກຳພັດທະນາອື່ນໆ ທີ່ຈະໄດ້ສືບຕໍ່ແລະສົມ ທິບໃສ່. ຊາວບ້ານຈະໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການ ປະກອບສ່ວນ, ການປຸກລະດົມການອະນາໄມສຸຂະສຶກສາ, ການ ຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ແລະການປົກປັກຮັກສາ ເຖິງແມ່ນວ່າເຂົາເຈົ້າຈະຄ່ອຍມີບົດບາດເຂົ້າຮ່ວມ ໃນແຕ່ລະບາດກ້າວ ແລະເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດແລະຄວາມຊຳນິຊຳນານຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

ຢູ່ໃນຮູບການ ສະໜັບສະໜູນ, ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ຄວາມເໝາະສົມສອດຄ່ອງ ແລະຮູ້ໄດ້ລະອຽດວ່າ ສົມ ຄວນແມ່ນພາກສ່ວນໃດແທ້ ຈະມາຊ່ວຍເຫລືອໃນດ້ານນີ້. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ມັນກໍ່ແມ່ນ ແຜນການທິດທາງຂອງ ຂັ້ນເມືອງເອງ ທີ່ສະເໜີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ແລະພົວພັນກັບພາກສ່ວນ ເອກະຊົນທີ່ມີກິດຈະການ ໃນຂົງ ເຂດນັ້ນ ຈຸດປະສົງກໍ່ແມ່ນເພື່ອ ໃຫ້ໄດ້ຊົມໃຊ້ການບໍລິການທີ່ຖືກຕ້ອງແລະມີມາດຕະຖານ. ແຕ່ມັນກໍ່ເປັນໄປໄດ້ ວ່າ ການຊ່ວຍເຫລືອຊຶ່ງກັນແລະກັນ ລະຫວ່າງເມືອງກັບເມືອງ ກໍ່ຄວນໄດ້ປະຕິບັດເຊັ່ນກັນ. ອັນສຳຄັນອີກ ແມ່ນ

As the Lao PDR is a rich multi-ethnic country, this information is varied and not so easy to obtain.

However it is vital when trying, for example, to distinguish between useful, healthy practices to be built on and inappropriate habits that need gradually to change from within, or on how to introduce discussion and decision on alternative water and sanitation developments.

Thus, Nam Saat will train some of its staff in social and cultural survey techniques, and on participatory consultation. This which may require external training or support.

Recognising that the participation of women, elders and influential village leaders is critical, Nam Saat intends to promote women extension workers.

It will also expand its cooperation with the Lao Women's Union, the Front for National Reconstruction and the Youth Movement.

Also, staff will be encouraged to learn the ethnic minority languages in areas in which they are working. This is in line with recent government policies which urge the promotion of women and ethnic minorities in all fields of work.

Opportunities will be taken wherever possible to involve handicapped persons (whether from unexploded ordnance (UXOs) or other causes) as water volunteers or other productive roles in the water sector.

3 Community responsibilities and privileges

Coupled with the concept of local participation in clean water and environmental health is the promotion of both village **responsibilities** and the **opportunities and privileges** that go with them.

These privileges might include choice of technology and service level, options for choosing cash or "in kind" contributions, having access to information and support services etc.

It will be particularly important that communities fully **understand the responsibilities** that go with a particular choice of technology or service level. These will include not only initial contributions of cash and labour, but also the recurrent costs (of spare parts etc.), over the working life of the scheme.

They will also need to be aware of the costs of eventual upgrading or replacement of the schemes and of the responsibility of regular maintenance and proper use of the new facilities.

ການເກັບທ້ອນທຶນຮອນພາຍໃນບ້ານ ເພື່ອບຳລຸງຮັກສາ ສ້ອມແປງກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໃຫ້ຍືນຍົງຍາວນານ. ບັນຫາຕ່າງໆ ກ່າວມານັ້ນ ມັນແມ່ນພື້ນຖານບ່ອນອີງ ໃຫ້ແກ່ການປ່ຽນແປງໃໝ່ ແລະນຳໄປສູ່ ການເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າແລະມີການອອກແບບທີ່ເໝາະສົມແລະຖືກຕ້ອງ(ເບິ່ງຄືນພາກທີ 1).

ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຊາວບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ສະເພາະກ່ຽວກັບຄວາມປະພຶດ ແນວຄິດຈິດໃຈ ປະເພນີວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່າທີກິລິຍາ ຂອງຊາວບ້ານ. ບໍ່ແມ່ນວ່າຍາມໃດ ກໍ່ເຈາະຈົງໃສ່ແຕ່ກິດຈະກຳການກໍ່ສ້າງ ດ້ານຈັດຫານຳແລະອະນາໄມເທົ່ານັ້ນ; ຕ້ອງເບິ່ງຕື່ມອີກວ່າເຂົາເຈົ້າມີການເປັນຢູ່ແລະເຮັດວຽກແບບໃດ, ເຂົາເຈົ້າຕັດສິນໃຈແນວໃດ ແລະ ເຂົາເຈົ້າແກ້ໄຂບັນຫາແນວໃດ. ອີງຕາມສະພາບປະເທດເຮົາມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ກໍ່ບໍ່ເປັນການງ່າຍປານໃດທີ່ຈະສັງລວມກຳນົດປະເດັມດັ່ງກ່າວ,ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມເພາະມັນຈຳເປັນສຳລັບການດຳລົງຊີວິດເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ການໃຈ້ແຍກລະຫວ່າງຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ, ການຮັກສາສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມຊື່ນເຄີຍທີ່ບໍ່ເໝາະສົມຊຶ່ງຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງໄປແຕ່ລະບາດກ້າວ, ຫຼືຈະສະເໜີແນະນຳ ປຶກສາຫາລື ແລະ ພິຈາລະນາ ໃນການພັດທະນາໃຫ້ໄດ້ຊົມໃຊ້ນຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມ.

ດັ່ງນັ້ນ, ໂຄງການນຳສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ອົບຮົມໃຫ້ພະນັກງານ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຈເຕັກນິກການສຳຫຼວດທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳແລະ ການປຶກສາຫາລືແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ຊຶ່ງອາດຈະຕ້ອງການຊ່ຽວຊານ ພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນແລະຈັດຊຸດອົບຮົມຂຶ້ນ.

ເພື່ອສົ່ງເສີມຂະຫຍາຍບົດບາດເພດຍິງໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຂຶ້ນ, ຕ້ອງໃຫ້ ເພດຍິງ ຜູ້ຊົງຄຸນຈຸດທິແລະນາຍບ້ານ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການປະຕິບັດວຽກງານ. ຕ້ອງເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືກັບສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ແນວລາວສ້າງຊາດ ແລະສະມາຄົມຊາວໜຸ່ມ. ນອກນັ້ນ ພະນັກງານນຳສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ສູ້ຊົນຮ່ຳຮຽນເອົາບາງພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ໃນຂົງເຂດຕົນເອງຮັບຜິດຊອບ, ຊຶ່ງມັນກໍ່ສອດຄ່ອງກັບແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງຂັ້ນເທິງ ທີ່ຢາກຊຸກຍູ້ເພດຍິງແລະຊົນເຜົ່າເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການພັດທະນາ.

ໃນນັ້ນ ພວກເຮົາຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າແລະໃຫ້ໂອກາດ ບັນດາຜູ້ທີ່ເສຍ ອົງຄະທີ່ອາດມີພາຍໃນບ້ານ ຊຶ່ງອາດມີສາເຫດມາຈາກ ອັນຕະລາຍຈາກວັດຖຸລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງ ຫລືຈາກສາເຫດອື່ນໆ, ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ປະກອບສ່ວນຊ່ວຍເຫລືອ ເປັນອາສາສະໝັກບ້ານແລະຮັບຜິດຊອບວຽກງານນຳແລະອະນາໄມຮ່ວມກັນ.

3. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຊົນຊາວບ້ານ:
(Community responsibilities and privileges)

ທາງໂຄງການນຳສະອາດ ຕ້ອງສົ່ງເສີມສິດແລະໜ້າທີ່ຂອງຊາວບ້ານ ໃຫ້ໄປຄຽງຄູ່ກັບ ການປຸກລະດົມ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີສ່ວນຮ່ວມເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນວ່າ: ການຄັດເລືອກເຕັກໂນໂລຊີດ້ານນຳແລະອະນາໄມ, ລະດັບການໃຫ້ບໍລິການທີ່ເໝາະສົມ, ການປະກອບສ່ວນເງິນສົດຫຼືວັດຖຸອື່ນໆໃນເມື່ອເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານນຳສະອາດ ແລະ ອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະການແຈກຢາຍນຳສິ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ກໍ່ໃຫ້ທົ່ວເຖິງເຂົາເຈົ້າເຊັ່ນກັນ.

ມັນຈະເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ສຳຄັນສຳລັບຊາວບ້ານເອງ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ການຊ່ວຍເຫລືອແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆ. ໃນນັ້ນ ຈະປະກອບໄປດ້ວຍ ການປະກອບສ່ວນທາງ

At the same time communities have a corresponding right to know where to ask for help if they need it in executing these responsibilities, and to expect it to be forthcoming.

4 Focus on more remote areas

The national priority on promoting development in rural economic zones, in areas of severe poverty and high incidence of disease, and in **rural schools, hospitals and dispensaries**, coincides well with Nam Saat's strategic focus.

Nam Saat will consider a pilot effort to create special **more remote area teams within certain provinces**.

These teams would try to recruit ethnic minority and more remote area people, and would receive technical and cultural training appropriate for their zone. The assistance of the Ministry of Culture and Information and local staff of the National Front for Reconstruction will be sought in this.

A small special central level unit would also be formed, to train and monitor the work of these more remote area teams.

Implementation quotas for more remote areas activities will be set within each provincial plan of action, and budgets will be adjusted to reflect the higher per capita costs of working in hard-to-reach areas.

The "per diem" (daily allowance), whether from Government or External Support Agencies, will be reviewed and proposals prepared to **encourage staff to work in more remote areas**.

At the moment the opposite applies.

The daily allowance is the same for working in accessible Provincial and District capitals with a number of facilities, as it is for more remote areas reflecting considerable hardship conditions.

An incentive for more remote area work would likely improve morale and activities, and compensate staff for harder and longer work and for possible increased health risks. Other incentives will also be considered: priority on transport vehicles, office supplies and equipment.

5 Focusing on the strengthening of behavioural change

Nam Saat recognises that technical interventions, even if based on informed choice and with good prospects for sustainability, will not have the desired health impact (and probably not the desired economic impact either), unless there is a gradual change in the **hygiene-related behaviour** of the community.

ດ້ານເງິນສົດ, ດ້ານແຮງງານ ແລະການເກັບທ້ອນເງິນເພື່ອບຳລຸງຮັກສາສ້ອມແປງ ເພື່ອໃຫ້ລະບົບນີ້ແລະອະນາໄມມີຄວາມຍືນຍົງ. ແລະ ຊຸມຊົນຊາວບ້ານ ຈະຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈໃນການນຳໃຊ້ທຶນຮອນເຂົ້າໃນການປັບປຸງສ້ອມແປງລະບົບນີ້ສະອາດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະສາມາດນຳໃຊ້ລະບົບນີ້ທີ່ຕິດຕັ້ງໃໝ່ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ນອກຈາກນັ້ນ ຊາວບ້ານກໍຕ້ອງຮູ້ເຊັ່ນກັນວ່າເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄປຫາໃຜ ໃນເວລາທີ່ຕ້ອງການຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫລືອ ມາຕິດຕາມກວດກາຫລິ້ນຳພາການສ້ອມແປງ, ບັນຫາດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເປັນເຈົ້າການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຢ່າງແທ້ຈິງ.

4. ສຸມໃສ່ການຊ່ວຍເຫລືອຢູ່ເຂດຫ່າງໄກຊົນນະບົດ: (Focus on more remote areas)

ຍຸດທະສາດຂອງໂຄງການນີ້ສະອາດ ແມ່ນສອດຄ່ອງແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດທີ່ສຸມໃສ່ການພັດທະນາສິ່ງເສີມໃສ່ ເຂດພັດທະນາເສດຖະກິດຊົນນະບົດ, ເຂດຊຸມຊົນທຸກຍາກແລະສະພາບການເປັນພະຍາດສູງ, ເຂດໂຮງຮຽນຢູ່ຊົນນະບົດ, ເຂດໂຮງໝໍແລະສຸກສາລາ.

ໂຄງການນີ້ສະອາດ ຈະໄດ້ພິຈາລະນາຄົ້ນຄວ້າແລະ ຈັດຕັ້ງທຶນງານສະເພາະລົງເຮັດວຽກເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ ພາຍໃນບັນດາແຂວງຕ່າງໆ. ທຶນງານດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງໄດ້ຂົນຂວາຍ ເອົາພະນັກງານຊົນເຜົ່າແລະປະຈຳເຮັດວຽກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະຈະໄດ້ຮັບການອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກແລະວັດທະນະທຳທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນ. ໃນບັນຫາການອົບຮົມດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງໄດ້ພົວພັນກັບກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວແລະວັດທະນະທຳແລະພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນຂອງແນວລາວສ້າງຊາດເພື່ອສົມທົບໃຫ້ແຜນການອົບຮົມມີປະສິດທິຜົນດີຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງກໍຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງ ທຶນງານເຊັ່ນກັນ ເພື່ອມີແຜນການ ອົບຮົມຊຸກຍູ້ຊ່ວຍເຫລືອ ທຶນງານເຮັດວຽກຂັ້ນແຂວງ.

ກິດຈະກຳຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດຢ່າງລະອຽດຢູ່ໃນແຜນການປະຕິບັດ ແລະການຈັດສັນງົບປະມານ ຕ້ອງມີການປັບໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ. ນອກນັ້ນ ຕ້ອງກຳນົດອັດຕາກິນຢູ່ພັກເຊົາ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກທາງລັດຖະບານຫລືຈາກອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນ ໃຫ້ແທດເໝາະ ເພື່ອເປັນປັດໃຈຊຸກຍູ້ ໃຫ້ທຶນງານດັ່ງກ່າວ ລົງໄປເຮັດວຽກຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ ຢ່າງໄດ້ຮັບໝາກຜົນ. ປະຈຸບັນອັດຕາກິນຢູ່ ທີ່ໄດ້ຮັບສຳລັບເຂດໄປມາສະດວກສະບາຍ ຫາເມືອງແລະແຂວງທີ່ມີເງື່ອນໄຂ ແມ່ນ ໄດ້ເທົ່າກັນກັບອັດຕາກິນຢູ່ ສຳລັບການໄປເຮັດວຽກຢູ່ຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫລີກ.

ເຂົາເຈົ້າຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການອຸດໜູນດັ່ງກ່າວເພີ່ມຂຶ້ນກວ່າເກົ່າອີງຕາມສະພາບແວດລ້ອມແລະເງື່ອນໄຂການໄປເຮັດວຽກຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະອາດຈະມີສ່ວນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ. ປັດໃຈການຊຸກຍູ້ອຸດໜູນແບບອື່ນໆ ກໍຄວນພິຈາລະນາເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ຍານພາຫະນະ, ມີເຄື່ອງໃຊ້ທ້ອງການແລະອຸປະກອນອັນຈຳເປັນອື່ນໆ.

5. ການສົ່ງເສີມຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງນິດໃສການປະພຶດທີ່ສົນເຄີຍ:

(Focusing on the strengthening of behavioural change)

ເຖິງວ່າປະຊາຊົນຈະເຂົ້າໃຈແລະນຳສະເໜີການຊ່ວຍເຫລືອເຖິງໂຄງການນີ້ສະອາດ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນຈະບໍ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ການຊ່ວຍເຫລືອກໍ່ສ້າງລະບົບນີ້ສະອາດ ຈະຊັບອກໄດ້ເຖິງ ຜົນກະທົບທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບແລະທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ໝາຍຄວາມວ່າ ໂຄງການນີ້ສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ປຸກລະດົມຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວບ້ານ ເຂົ້າໃຈໃນການ

In other words, whilst new water and sanitation facilities must of course work and be sustainable, to have an impact, they must also be **used properly**.

For maximum health benefit, people need to understand how to better: protect the water source, draw water, transport it to their homes, treat it at household level for drinking if necessary, and store it.

They also need to learn/improve hand cleaning, improved anal cleansing techniques, and hygiene and cleanliness in relation to new latrines. Understanding on how to integrate both new water supply and new latrines into the whole local culture of environmental hygiene and behaviour, including vector control (mosquitos, flies, cockroaches, ants, rats, mice etc.) and food hygiene, has to be acquired.

Increasing effort will therefore be given to appropriate hygiene education interventions, to help progressively bring about appropriate **behavioural changes**.

This will be a **fundamental Strategy** in keeping the focus on the community and its needs and on appropriate solutions to its health-related problems.

Inputs will be based on the following principles:

- lasting behavioural change must come from within the community;
- behavioural change is a long term change that needs to be reinforced over many years, spanning the entire operational life of new water schemes or latrines;
- hygiene education is an aid to behavioural change and therefore is most successful when participatory and internalised;
- appropriate hygiene education interventions need to be fully integrated with every project stage, including planning and construction, and also cross-linked with other suitable community development activities;
- current behavioural patterns should not be discarded but rather should be built upon, strengthening what is good and reducing the importance of what is less good;
- young people are most receptive to change, and also readily carry messages home to their parents. Visitors to clinics may also be more receptive to health related dialogue. *A large part of the hygiene education effort will therefore be directed to school hygiene education and integrated school and dispensary water supply and sanitation programmes;*
- people respond to stimuli and messages in different ways. Hygiene education approaches will therefore explore and develop the most appropriate techniques / media for Lao PDR.

ປ່ຽນແປງການປະພຶດທີ່ສິ້ນເຄີຍມາແລ້ວ ໂດຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ຮຽນຮູ້ເຖິງການຮັກສາອະນາໄມແລະວິທີການຮັກສາອະນາໄມ. ໂດຍສະເພາະ ເມື່ອໄດ້ຮັບລະບົບນໍ້າໃໝ່ແລ້ວ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈໃນການຊົມໃຊ້ ການຄຸ້ມຄອງຮັກສາ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ຊົມໃຊ້ໄດ້ຍາວນານ.

ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍທຸກຂັ້ນຕອນການຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວໃຫ້ຄຸ້ມຄ່າ, ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ໃນການປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນໍ້າ, ການເອົານໍ້າມາໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, ການແບກຫາບຂົນສົ່ງມາເຮືອນ, ແລະນໍາໃຊ້ແນວໃດ ເພື່ອໃຫ້ຮັບປະກັນໃນການກິນດື່ມ, ການແຕ່ງກິນ ແລະ ຈະເກັບມ້ຽນໃນລັກສະນະໃດ. ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈຂັ້ນຕົ້ມໃນການຮຽນຮູ້ການອະນາໄມສ່ວນບຸກຄົນ ຮູ້ລ້າງມືຫລັງການນໍາໃຊ້ສ່ວມຖ່າຍ ແລະການຮັກສາອະນາໄມສ່ວມຖ່າຍ. ຊາວບ້ານເອງຕ້ອງໄດ້ປັບຕົວເອງ ໃຫ້ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບການຊົມໃຊ້ນໍ້າສະອາດ ແລະສ່ວມຖ່າຍ ແລະໃຫ້ຖືເປັນກົດຈະກຳປະຈຳວັນເລີຍ, ນອກຈາກນັ້ນ ຕ້ອງຮູ້ຈັກ ການປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ຍຸງກັດ, ປ້ອງກັນແມງວັນ ແມງສາບ ມົດ ໝູ ເມັ້ນໝັດ ທີ່ນໍາເຊື້ອພະຍາດມາສູ່ຕົນເອງ ແລະຕ້ອງຮັບປະກັນການກິນດື່ມອາຫານທີ່ສະອາດ ໄປພ້ອມໆກັນ.

ໃນການເຂົ້າໄປປຸກລະດົມຊຸກຍູ້ວຽກງານອະນາໄມສຸຂະສຶກສາ ໂຄງການນໍ້າສະອາດຕ້ອງໄດ້ ນໍາໃຊ້ວິທີການທີ່ເໝາະສົມ ກັບທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ຊາວບ້ານຮຽນຮູ້ການອະນາໄມແລະປ່ຽນແປງນິດໃສແບບເກົ່າທີ່ບໍ່ແທດເໝາະ. ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ຢູ່ໃນຍຸດທະສາດການປະຕິບັດ ເພື່ອໃຫ້ຊາວບ້ານເຫັນໄດ້ຊຶ່ງຄວາມສຳຄັນຂອງບັນຫາ ແລະຊອກທິດທາງແກ້ໄຂ ເພື່ອສຸຂະພາບທີ່ດີຂຶ້ນໄດ້.

ເງື່ອນໄຂເມື່ອໃນປະຕິບັດ ຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ຫລັກການ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ການປັບປຸງປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳຕ່າງໆ ຕ້ອງແມ່ນຊາວບ້ານເອງເປັນຜູ້ລິເລີ່ມປະຕິບັດ ;
- ບາດກ້າວວິທີການປ່ຽນແປງຕ່າງໆອາດຈະໃຊ້ເວລາຍາວນານແລະຕ້ອງໄປຄຽງຄູ່ກັບ ການຊົມໃຊ້ລະບົບນໍ້າສະອາດ ແລະ ສ່ວມຖ່າຍອະນາໄມ ໄປພ້ອມໆກັນ;
- ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຊາວບ້ານແລະພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີການປະສານວຽກງານແບບມີສ່ວນຮ່ວມປົກສາຫາລືເຊິ່ງກັນແລະກັນ ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍວຽກງານອະນາໄມສຸຂະສຶກສາດັ່ງກ່າວ;
- ການເຜີຍແຜ່ ການອະນາໄມສຸຂະສຶກສາຈະຕ້ອງໄດ້ລິເລີ່ມ ແຕ່ໄລຍະການວາງແຜນການແລະໄລຍະການກໍ່ສ້າງ, ນອກນັ້ນ ກໍຕ້ອງໄດ້ພົວພັນ ປະສານງານກັບ ກົດຈະກຳພັດທະນາຊຸມນະບົດອື່ນໆ ທີ່ມີ;
- ການປະພຶດແລະປະເພນີແບບດັ້ງເດີມກໍ່ບໍ່ຄວນ ປະຕິເສດໝົດ, ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເສີມອັນໃດທີ່ດີ ແລະຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງທີ່ບໍ່ດີນັ້ນ ລົງ;
- ການອະນາໄມສຸຂະສຶກສາໃຫ້ເດັກນ້ອຍ ຈະເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຈິຈຳແລະເຂົ້າໃຈໃດ້ງ່າຍ ແລະນໍາເອົາແນວຄິດດັ່ງກ່າວ ເສີມຂະຫຍາຍເຜີຍແຜ່ ຕໍ່ຄອບຄົວຕົນ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຜູ້ໄປໂຮງໝໍ ກໍຈະໄດ້ຮັບຟັງການເຜີຍແຜ່ໂຄສະນາ

To meet the needs for a more structured approach to helping bring about behavioural change Nam Saat will establish **hygiene awareness units** of 2-3 persons at the central, regional and eventually province levels.

The units will be charged with developing effective and efficient tools and methods for hygiene related communication.

This effort will require an annual budget allocation, some international training and exposure to new concepts and equipment for information support and training in participatory, dialogue-based hygiene education and communication, with some lesser investments in appropriate mass-media communications (writing, video use, poster-creation, and public speaking).

Central staff should become capable of being trainers for colleagues at other levels in these essentially dialogue-based skills.

6 Procurement of logistical equipment and supplies

As work activities increase over the next decade, both donors and Nam Saat will have to consider **improving the procurement processes**.

For promoting sustainability, cost effectiveness and Lao ownership, Nam Saat province and district staff in the long-term will need to learn how to make all purchases on their own.

More carefully than in the past, this work requires coordination with seasonal work schedules, transport conditions, and rural area difficulties in reporting and accountability.

Communities too should be encouraged to handle **local procurement** directly. This applies to construction materials, as well as to spare parts for ongoing operation and maintenance.

Local procurement will build markets and demand for Lao-made products, and promote local distribution and small scale enterprise.

7 Setting and regulating standards and norms

Nam Saat proposes that a modestly staffed sectoral **Unit for Water and Sanitation Standards** be created, possibly linked to and reporting to the proposed water resources partnership or council.

There should also be very close liaison with STENO, Ministry of Agriculture and Nam Papa Lao, in order to ensure uniformity of standards and the consistency in the level of detail in the standards set for different sectors.

ການຮັກສາສຸຂະພາບ, ດັ່ງນັ້ນ ການປະສານສົມທົບວຽກງານ ສຸຂະສິກສາອະນາໄມເຂົ້າໃນໂຮງຮຽນ ແລະໂຮງໝໍ ຈະເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານ ໃດ້ຮັບການສົ່ງເສີມແລະຮັກສາສຸຂະພາບໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້;

- ການເຮັດການເຜີຍແຜ່ ໂຄສະນາສຸຂະອະນາໄມ ຄວນຈະຜະລິດ ແລະປັບປຸງພັດທະນາໃຫ້ເໝາະສົມກັບເນື້ອ ໃນ, ຂົງເຂດ, ຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າ ແລະອື່ນໆ... ເພື່ອຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ການເຜີຍແຜ່ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈ ແລະ ຊາບຊົມປະຕິບັດຕາມໄດ້, ໂດຍການນຳໃຊ້ເຕັກນິກແລະ ການສື່ສານທີ່ເໝາະສົມ.

ເພື່ອບັນລຸ ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງ ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງ ໜ່ວຍງານເຜີຍແຜ່ໂຄສະ ນາການອະນາໄມສຸຂະສິກສາ ເຊິ່ງອາດຈະປະກອບດ້ວຍ 02 - 03 ຄົນ ໃນລະດັບສູນກາງ ລະດັບເຂດ ແລະຂັ້ນ ແຂວງ. ໃນໄລຍະຕໍ່ໄປ ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວຈະເປັນເຈົ້າການໃນການກະກຽມແຜນການ, ການພັດທະນາພາຫະນະ ເຄື່ອງມືສື່ສານ, ປັບປຸງຜົນຂະຫຍາຍເນື້ອໃນແລະດຳເນີນກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະມີໝາກຜົນ.

ການຈັດສັນງົບປະມານໃຫ້ໜ່ວຍງານນີ້ກໍເປັນອັນຈຳເປັນ, ນອກຈາກນັ້ນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີໂອກາດເຂົ້າ ຮ່ວມການອົບຮົມໃນລະດັບສາກົນ ເພື່ອຮຽນຮູ້ ແລະສັງລວມໄດ້ວິທີການ ແລະການພົວພັນປະສານງານ, ການສື່ ສານມວນຊົນ, ການຂີດຂຽນ, ການນຳໃຊ້ວິດີໂອ, ການຜະລິດແຜ່ນພັບໂປດສະເຕີ ແລະການປຸກລະດົມໂອ້ລົມ ຕ່າງໆ. ນອກນັ້ນພະນັກງານທາງສູນກາງກໍຈະເປັນເຈົ້າການໃນການເສີມຂະຫຍາຍບົດຮຽນແລະອົບຮົມ ພະນັກ ງານໃນທຸກລະດັບໃນທົ່ວປະເທດ.

6. ການກະກຽມ ແລະຈັດຫາວັດສະດຸອຸປະກອນ:

(Procurement of logistical equipment and supplies)

ອີງຕາມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງວຽກງານໃນທົດສະວັດຕໍ່ໜ້າ ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ແລະຜູ້ຊ່ວຍເຫຼືອສາ ກົນ ຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາພິຈາລະນາປັບປຸງທຸກຂັ້ນຕອນ ຂອງການກະກຽມ ແລະຈັດຫາວັດສະດຸອຸປະກອນ ເພື່ອເປັນ ການສົ່ງເສີມຄວາມຍືນຍົງໃນການຈັດຫາລະບົບນັ້ນແລະອະນາໄມ, ການນຳໃຊ້ທຶນຢ່າງຄຸ້ມຄ່າ ແລະຝ່າຍລາວ ເຮົາເປັນເຈົ້າການ ແລະໃນບາດກ້າວຕໍ່ໜ້າ ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຂັ້ນແຂວງແລະເມືອງ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ ແລະລິ ເລີ່ມການຂຶ້ນແຜນການສັ່ງເຄື່ອງ ຊື້ເຄື່ອງ ແລະຮັບເຄື່ອງດ້ວຍຕົນເອງ. ວຽກງານດັ່ງກ່າວມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ຮັບຜິດ ຊອບ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈ ແລະກະກຽມແຜນການເຮັດວຽກຢ່າງເໝາະສົມກັບສະພາບລະດູການຕ່າງໆ, ກັບຕາຕະລາງ ການເຮັດວຽກຂອງນັກວິຊາການ, ກັບການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ ແລະໃຫ້ມີການລາຍງານ ດ້ານການຊົມໃຊ້ແລະ ສະລຸບທຶນຮອນຈາກຂົງເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ໃຫ້ທັນເວລາ.

ທາງດ້ານຊຸມຊົນຊາວບ້ານ ກໍຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຄຸ້ມຄອງວັດສະດຸອຸປະ ກອນເຊັ່ນກັນ, ໂດຍສະເພາະການຈັດຫາ ເຄື່ອງໄຫ່ລເພື່ອແຮໄວ້ ສຳລັບການບຳລຸງຮັກສາແລະສ້ອມແປງ; ນອກນັ້ນ ກໍຕ້ອງໄດ້ຊຸກຍູ້ການຕະຫລາດເອກະຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດຫາວັດສະດຸອຸປະກອນ ສຳລັບການກໍ່ສ້າງແລະເຄື່ອງອາໄຫ່ລ ເພື່ອຕອບສະໜອງໄດ້ຕາມເວລາທີ່ຕ້ອງການ.

This unit would set basic standards and norms for rural water system and sanitation installation and usage, payments, equipment, water basin usage, water quality, waste and sewage systems of industry, communities and households, hazardous waste, and pollution of water, air, land and noise.

The standards would be based upon past experience, including that of international organisations and NGOs, national hydrological data and norms of the Lao culture and society.

This office would also **enforce and monitor procedures** and establish **indicators of compliance** on these standards. It would also set processes for **hygiene inspection** of water, food, environment, public facilities, local industry and air, according to national laws and regulations.

Much of the enforcement and regulatory activities will require provincial-based personnel, who will need training and supervision.

On **water quality**, the emphasis will be on setting **practical standards and norms**, that are achievable and can be easily monitored. There will be much more attention to **protection** of quality rather than inspection.

The safeguarding of water quality, for example, will be promoted through knowledge transfer, leading to **lifetime protection of water sources by the community**, and **proper transportation, storage and use of water**, rather than only necessarily intermittent quality checks at the source.

Self-monitoring by the community would enable potential problems (for example iron pollution, or high turbidity during the rainy season), to be readily monitored, reported, and remedial action agreed with the community as the ultimate managers of the water system.

Where this process of quality management can be supported by **water testing**, it should be of the most simple type possible, utilising field kits, and be fully decentralised.

Periodic more complex "spot" testing would enable effective monitoring of more complicated pollution, such as natural polluting leachates from some rock strata.

Chemical contamination of water sources from wartime **ordnance and chemicals**, relatively little investigated, may well be a subject for appropriate study and research.

As the area of standards is a new area of concern, senior personnel will need **training in standardisation and implementation**, prior to setting up this body.

Also, such a system requires testing equipment, field kits, a basic laboratory system, and basic training and operations manuals.

7. ການກຳນົດ ແລະການວາງລະບຽບມາດຕະຖານຕ່າງໆ:
(Setting and regulating standards and norms)

ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງ ໜ່ວຍງານການວາງມາດຕະຖານວຽກງານນັ້ນ ແລະອະນາໄມ, ຊຶ່ງ ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວ ຈະໄດ້ມີການສັງລວມສະຫຼຸບລາຍງານເປັນປະຈຳໃຫ້ຄະນະຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນ ນັ້ນ ຫລືສະພານັ້ນທີ່ຈະຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໄກ້ຊິດກັບ ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກັບກະຊວງກະສິກຳ ແລະກັບບໍລິສັດນັ້ນປະປາລາວ, ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ການກຳນົດມາດຕະຖານ ມີຄວາມເອກະພາບແລະແທດເໝາະກັບສະພາບການເຮັດວຽກຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ໜ່ວຍງານນີ້ຈະໄດ້ລົງເລິກຄົ້ນຄວ້າເຮັດວຽກ ການວາງມາດຕະຖານ ສຳລັບລະບົບການກໍ່ສ້າງນັ້ນ, ການ ອະນາໄມ ແລະການຊົມໃຊ້, ການຈ່າຍຄ່າບໍລິການ, ການກຳນົດມາດຕະຖານວັດສະດຸອຸປະກອນ, ການນຳໃຊ້ປະ ລິມານນ້ຳຈາກແຫລ່ງນ້ຳ, ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະລະບົບນ້ຳເປື້ອນຕາມໂຮງງານອຸດສະຫະກຳ, ຈາກ ຊຸມຊົນ ແລະຄົວເຮືອນ, ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ອັນຕະລາຍ ແລະການແປດເປື້ອນຂອງນ້ຳ ອາກາດ, ດິນ ແລະສຽງ. ການ ກຳນົດມາດຕະຖານດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ ອີງໃສ່ວຽກງານຕົວຈິງທີ່ປະຕິບັດ ແລະຖອດຖອນຜ່ານມາ ໃນນັ້ນລວມມີຂໍ້ ມູນຈາກຝ່າຍສາກົນ, ຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອຸທິກກະສາດແຫ່ງຊາດ ແລະບັນດາບັນທັດຖານ ຕົວແບບຕົວຢ່າງ ໃນວັດ ທະນະທຳສັງຄົມຂອງບ້ານເຮົາ.

ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການກວດກາຕິດຕາມກວດກາຊຸກຍູ້ ແລະກຳນົດຕົວຊີ້ບອກ ວັດ ແທກ ເຊິ່ງຈະນຳໄປສູ່ການກຳນົດຕົວເລກມາດຕະຖານຢ່າງເປັນເອກະພາບ. ໃນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງ ການລົງ ເກັບ ກຳ ກວດກາຄຸນນະພາບນ້ຳ, ອາຫານ, ສະພາບແວດລ້ອມ, ລະບົບນ້ຳແລະອະນາໄມສາທາລະນະ, ອາກາດ ເປື້ອນຈາກໂຮງງານອຸດສະຫະກຳ ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບແລະກົດໝາຍຂອງຊາດ. ການມີຜົນບັງຄັບ ໃຊ້ ຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບຕ່າງໆ ມັນຕ້ອງການການປັບປຸງຊຸກຍູ້ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ ເຊິ່ງຈະເປັນເຈົ້າການນຳໃຊ້ ແລະເຂົາເຈົ້າຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມ ແລະຕິດຕາມ ສະໜັບສະໜູນຈາກຂັ້ນສູນກາງ.

ການກຳນົດມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນ້ຳ ຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງເພື່ອ ສ້າງມາດຕະ ຖານແລະບັນທັດຖານ ຊຶ່ງສາມາດຕິດຕາມກວດກາໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ. ແລະຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນການປ້ອງ ກັນຄຸນນະພາບ ຫລາຍກວ່າການໄປ ກວດກາເບິ່ງເທົ່ານັ້ນ.

ຕົວຢ່າງໃນການ ເຝົ້າລະວັງຄວບຄຸມ ຄຸນນະພາບນ້ຳ ແມ່ນຈະປະຕິບັດ ລັກສະນະ ການອະທິບາຍໃຫ້ ຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ຊຸມຊົນຊາວບ້ານ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຈະເປັນເຈົ້າການ ໃນການປົກປັກຮັກສາແຫລ່ງນ້ຳ, ການໄປ ເອົານ້ຳມາໃຊ້, ການເກັບກັກໃວ້ໃຊ້ ແລະການຊົມໃຊ້ຕົວຈິງ ພາຍໃນບ້ານ. ແນວໃດກໍຕາມ ການຕິດຕາມຄຸນນະ ພາບນ້ຳ ຈາກຊາວບ້ານ ກໍມີບາງອັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອເຂົາເຈົ້າ ໃນການຊອກຫາທາດເຫລັກໃນນ້ຳ, ຄວາມ ເຂັ້ມຂຸ້ນ ໃນຍາມຝົນ. ຈຸດປະສົງກໍເພື່ອແນໃສ່ ໃຫ້ການຕິດຕາມສະພາບຄຸນນະພາບ ໃຫ້ທັນເວລາແລະຮູ້ໄດ້ຜົນ ກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຊາວບ້ານ.

ໃນເມື່ອການຄຸ້ມຄອງດ້ານຄຸນນະພາບນ້ຳ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ, ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງ ອຸປະກອນໃນການ ວັດແທກວິໄຈ ກໍຄວນໃຊ້ແບບກະທັດລັດງ່າຍດາຍ ແລະຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ພື້ນຖານໄດ້ເປັນເຈົ້າການນຳກັນ. ຈາກ

A critical feature of standardisation will be to **disseminate the information** process through booklets, posters, radio, leaflets, and television. For example, by setting **standards for community rights and responsibilities**, local leaders would be able to clarify common concerns, such as proper distribution and usage of water systems.

In the long-term, such standards for village participation could reduce the need for rehabilitation and repairs.

8 Research and Innovative Design

Nam Saat will form a national **unit on research and innovative design (RID)** to accelerate the all-round "learning from experience" effort.

This unit will help investigate new ideas and techniques, and study and learn from previous efforts. This action research team would help identify ways to improve current operations and suggest changes in national policy and programmes.

The RID team should have access to national project data, health impact assessments, and technical information, and work closely with the monitoring and evaluation units.

The RID unit will be in charge of assisting and monitoring **learning**, through day to day experience, and linked case studies, action research, pilot and demonstration projects.

Whenever possible, such testing will be linked into ongoing Nam Saat efforts or integrated into larger development efforts. In the past Nam Saat's experience with performing pilot schemes has been limited by both personnel and budget constraints.

However, Nam Saat would like to examine in the near future revolving fund mechanisms, the use of rain-water collection jars, the use of clean water supplies and latrines in primary schools and dispensaries, participatory hygiene education techniques, and practical methods to reduce iron and manganese in some Provinces' water supply.

Through **pilot activities**, the RID unit could **test peoples' practices and performance** on certain interventions before expanding efforts nationally.

Many of the new departures points raised in this strategic outline could become the basis for pilot projects. For instance, the use of dug wells with hand pumps and covers usually prevents pollution of clean water supplies.

However, in the Lao PDR, the results seem to vary widely with the locality. Pilot testing in a range of localities could monitor the process from preparation through implementation and maintenance. Activities or circumstances would be identified which promote correct usage and result in unpolluted water. Successfully piloted

ນັ້ນຈຶ່ງຄ່ອຍໆ ເສີມຂະຫຍາຍ ອຸປະກອນກວດກາ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ໃນການວິໄຈທາດແປດເບື້ອນຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ການແປດເບື້ອນຈາກຊັ້ນດິນຕ່າງໆ.

ນອກຈາກນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແລະສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບທາດເຄມີ ຈາກວັດຖຸລະເບີດ ແລະທາດເຄມີ ອື່ນໆ ໃນບາງສິ່ງຄາມ ຊຶ່ງອາດເສດເຫຼືອ ແລະແປດເບື້ອນຄຸນນະພາບນໍ້າໄດ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ວຽກງານການສ້າງມາດຕະຖານຄຸນນະພາບ ຈະເປັນວຽກໃໝ່ຢູ່ໃນວຽກງານຈັດຫານນໍ້າສະ ອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ມັນກໍ່ມີຄວາມ ຈໍາເປັນທີ່ພະນັກງານຮັບຜິດຊອບຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການອົບຮົມ ວຽກງານການສ້າງມາດຕະຖານແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ນອກຈາກນັ້ນມັນຈໍາເປັນຈະຕ້ອງປະກອບ ແລະຈັດຫາ ວັດສະດຸອຸປະກອນ ກວດກາວິໃຈຢູ່ທ້ອງຜິດເຄາະ, ການລົງເຮັດວຽກຢູ່ພື້ນຖານ ແລະຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມທີ່ ເປັນພື້ນຖານ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງໄປພ້ອມໆກັນ.

ຮູບການກຳນົດ ແລະນໍາໃຊ້ມາດຕະຖານຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງການ ເຜີຍແຜ່ຫຼັກການຕົວເລກ ຜ່ານບັ້ມ, ແຜ່ນໂຄສະນາໂປດສະເຕີ, ຜ່ານວິທະຍຸ , ແຜ່ນພັບ ແລະທາງໂທລະພາບ ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ການກຳນົດມາດຕະຖານ ສໍາລັບສິດ ແລະໜ້າທີ່ຂອງຊາວບ້ານ, ໃນນັ້ນຄະນະນໍາຂັ້ນບ້ານຕ້ອງມີຄວາມສາມາດໃນການອະທິບາຍທຸກໆປະ ເດັ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະບົບການຊົມໃຊ້ນໍ້າຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ໃນໄລຍະຍາວນານການວາງມາດຕະຖານຂໍ້ກຳນົດກົດລະ ບຽບຕ່າງໆ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການການສ້ອມແປງ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ໃໝ່ລົງໄດ້.

8. ການເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະປັບປຸງການອອກແບບ:

(Research and Innovative Design)

ໂຄງການນໍາສະອາດ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງໜ່ວຍງານສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະປັບປຸງ ການອອກແບບ ເພື່ອຖອດ ຖອນບົດຮຽນຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາ ແລະຜັນຂະຫຍາຍພັດທະນາໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ພາລະບົດບາດຂອງໜ່ວຍງານນີ້ຈະຊ່ວຍໃນການວິເຄາະ ຄົ້ນຄວ້າທິດສະດີ ແລະເຕັກນິກວິຊາການແບບ ໃໝ່ ເພື່ອປັບປຸງແລະນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານປະຈຸບັນ ແລະຖອດຖອນ ແນະນໍາ ເພື່ອປັບປຸງເຂົ້າໃສ່ ກິດຈະກຳວຽກ ງານຕົວຈິງ ຢູ່ໃນຂັ້ນໂຄງການສູນກາງ ແລະຕ້ອງໄດ້ ພົວພັນກັບໂຄງການເກັບກຳຂໍ້ມູນແຫ່ງຊາດ, ໂຄງການການ ປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ, ແຫຼ່ງຄວາມຮູ້ດ້ານວິຊາການ ແລະ ເຮັດວຽກໃກ້ສິດຕິດແທດກັບໜ່ວຍງານຕິດ ຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ.

ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ລົງເລິກ ສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ ຕິດຕາມກວດກາ ເພື່ອເກັບກຳສັງລວມສະພາບ ວຽກງານເປັນປະຈຳ, ນອກນັ້ນຕ້ອງປະສານງານກັບການຈັດຕັ້ງການສຶກສາກໍລະນີ, ການເຮັດການຄົ້ນຄວ້າ, ໂຄງ ການທົດລອງ, ໂຄງການຕົວຢ່າງຕ່າງໆ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ໂຄງການນໍາສະອາດ ໄດ້ດຳເນີນປະຕິບັດໂຄງການຕົວ ຢ່າງບາງກິດຈະກຳເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍ່ຍັງມີການຂາດເຂີນ ທຶນຮອນຈັດຕັ້ງ ພະນັກງານຮັບຜິດຊອບ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ ທາງໂຄງການນໍາສະອາດ ກໍ່ມີທິດທາງ ແລະ ພິຈາລະນາຈະສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງກິນໃກ້ທຶນໝູນວຽນ ເຊັ່ນ ການຈັດຫາ ໂອ່ງເກັບນໍ້າຝົນ, ລະບົບຈັດຫານນໍ້າສະອາດ ແລະສ້ວມຖ່າຍຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມ ແລະສຸກສາລາ, ໂດຍສະເພາະ

experiences could be scaled up and demonstrated in **demonstration schemes**. The unit will also promote the development of **appropriate and affordable technology** suitable for Lao PDR, and encourage the development of Lao enterprise for **local manufacture of equipment and spare parts**, and also the **distribution and marketing** systems to go with them.

In conjunction with the RID work, the sector will consider establishing a **central hydrological data base**. This collection of basic information, statistics and surveys could be housed in the proposed National water resources partnership (see Partnership and Networking) or at Nam Saat office.

ແລ້ວແມ່ນຕ້ອງເນັ້ນໜັກ ເຕັກນິກໃນການອະນາໄມສຸຂະສິກສາ ,ວິທີຫຼຸດຜ່ອນທາດເຫຼັກ ແລະ ທາດມັງການໃນນ້ຳ ຢູ່ບາງແຂວງ.

ການຈັດຕັ້ງໂຄງການທົດລອງ ໜ່ວຍງານສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະປັບປຸງ ອອກແບບ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດການທົດລອງ ຕໍ່ການເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຂອງປະຊາຊົນ ກ່ອນຈະຜັນຂະຫຍາຍ ແລະນຳໃຊ້ເປັນຕົວແບບໃນລະດັບທົ່ວປະເທດ. ແນວຄິດໃນການລິເລີ່ມການເຮັດໂຄງການທົດລອງ ກໍໄດ້ສະເໜີ ຢູ່ໃນ ເອກະສານຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ , ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ການຕິດຕັ້ງໂປມມືໃສ່ນ້ຳສ້າງ ແລະ ເທກນິກເບື້ອນ, ເຮັດຮ່ອງລະບາຍນ້ຳກໍຮັບປະກັນການອະນາໄມ ແລະຊົມໃຊ້ນ້ຳສະອາດຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄວາມແຕກຕ່າງ ແຕ່ລະຂົງເຂດຂອງບ້ານເຮົາ ກໍເປັນປັດໃຈທີ່ ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມຂັ້ນຕອນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະການປົກປັກຮັກສາໂຄງການທົດລອງນັ້ນ. ການລົງມືປະຕິບັດ ເຮັດວຽກຕົວຈິງ ຈະເຫັນໄດ້ ຈຸດດີຈຸດອ່ອນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄຸນນະພາບນ້ຳທີ່ໄດ້ຮັບ, ຫລັງຈາກນັ້ນ ໂຄງການຕົວຢ່າງ ທີ່ປະຕິບັດຢ່າງໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັດທະນາໂຄງການຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປ.

ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄິດສິ່ງເສີມການພັດທະນາ ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມສຳລັບ ສ.ປ.ປ. ລາວ ແລະຊຸກຍູ້ໃຫ້ວິສະຫະກິດ ຫຼື ເອກະຊົນ ລົງທຶນເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງໂຮງງານເພື່ອ ການຜະລິດວັດສະດຸອຸປະກອນເຄື່ອງອາໄຫລ່ຢູ່ບ້ານເຮົາ ແລະເຊັ່ນດຽວກັນລະບົບແຈກຢາຍ ແລະການຕະຫຼາດຂອງເຂົາເຈົ້າກໍແມ່ນໃຫ້ທົ່ວເຖິງ.

ເພື່ອໃຫ້ການປະຕິບັດວຽກງານຂອງໜ່ວຍງານສຶກສາຄົ້ນຄວ້າແລະປັບປຸງອອກແບບ ດຳເນີນໄປດ້ວຍດີ, ຂະແໜງການຈັດຫນ້າ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຈັດຕັ້ງ ສູນເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ານອຸທິກກະສາດ,ເພື່ອສັງລວມຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ສະຖິຕິຕ່າງໆ ແລະເຕັກນິກການສຳຫຼວດ, ສູນດັ່ງກ່າວອາດຈະຈັດຕັ້ງຢູ່ ພາກສ່ວນທີ່ຮັບຜິດຊອບຊັບພະຍາກອນນ້ຳແຫ່ງຊາດ ຫລືຢູ່ໂຄງການນ້ຳສະອາດສູນກາງ (ເບິ່ງຄືນພາກການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ແລະຕາໜ່າງການເຮັດວຽກ).

9. ການແກ້ໄຂຢ່າງທັນສະພາບ ແລະການເຝົ້າລະວັງໄພພິບັດທຳມະຊາດ:
(Disaster surveillance and response)

ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນສະມາຊິກ ໃນຄະນະກຳມະການຕ້ານໄພພິບັດທຳມະຊາດແຫ່ງຊາດ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ທາງໂຄງການນ້ຳສະອາດກໍ ໄດ້ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການແກ້ໄຂດັ່ງກ່າວ ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບຄັກແນ່ເທື່ອ.

ເພື່ອຕອບສະໜອງ ແລະເຂົ້າຮ່ວມໃນການແກ້ໄຂ ໄພພິບັດຈາກທຳມະຊາດ ຢ່າງທັນສະພາບໂຄງການນ້ຳສະອາດ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງທີມງານທີ່ ປະກອບໄປດ້ວຍສະມາຊິກ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມໃນດ້ານນີ້ສະເພາະ, ເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບການອົບຮົມ ກ່ຽວກັບເຕັກນິກຕ່າງໆໃນການຊ່ວຍເຫຼືອ, ວິທີການການອະເຊື້ອໃນນ້ຳ, ວິທີການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອ, ວິທີການອະນາໄມສຸຂະສິກສາ, ແລະການກະກຽມແຜນການປະຕິບັດໃນການອົບພະຍົບ ແລະເຄື່ອນຍ້າຍ ປະຊາຊົນອອກຈາກເຂດໄພພິບັດນັ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ ສະມາຊິກຂອງ ທີມງານນີ້ ຈະໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກັບແຜນການອົບຮົມລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບໄພພິບັດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຫຼາຍກະຊວງ ອົງການ ກາແດງ ແລະຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.

9 *Disaster Surveillance and Response*

The **National Disaster Committee (NDC)** includes representatives of the MoPH. In the past it has often called upon Nam Saat on an emergency basis, but not in a systematic or well prepared fashion.

To respond more effectively, Nam Saat will create an appropriately sized internal team trained in disaster preparedness. This team would receive special training in the latest emergency techniques for disinfecting of water, waste removal, hygiene and sanitation education, and for evacuation planning and actions.

This team should be integrated into national disaster training programs of various ministries, the Lao Red Cross and other relevant institutions.

For disaster preparation, Nam Saat recommends that it supply to the NDC a technical guideline for emergency water supply and waste removal, including a list of equipment to be warehoused for emergency use.

This will promote effective and quick measures during emergencies. A special operational budget from the MoPH would be helpful to purchase reserve emergency equipment, personal safety and protective gear, some of which must be replaced annually.

For the long-term and to address crises more efficiently and cost-effectively, the national disaster response system needs to be replicated in the provinces and districts. Nam Saat disaster team could serve as instructors for field teams on water and sanitation issues, and assist provinces in the formation of multi-sector disaster relief efforts.

ເພື່ອການກຽມພ້ອມປະຕິບັດການໃຫ້ທັນສະພາບ, ໂຄງການນັກສະອາດຈະສະເໜີ ເຖິງຄະນະກຳມະການຕ້ານໄພທຳມະຊາດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂຈັດຫານັກສະອາດໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ຊົມໃຊ້ ແລະການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອ, ນອກນັ້ນຈະມີລາຍການວັດສະດຸ ອຸປະກອນທີ່ຕ້ອງປະກອບໄວ້ໃນສາງ ເພື່ອການນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີສຸກເສີນນັ້ນ ແລະຮັບປະກັນໄດ້ມາດຕະການປະຕິບັດໃນຊ່ວງເວລານັ້ນ. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ ໃນການຈັດສັນທຶນງົບປະມານປະຈຳປີ ສະເພາະສຳລັບການກະກຽມທ້າງຫາດັ່ງກ່າວເຊັ່ນ: ຈັດຊື້ອຸປະກອນແກ້ໄຂສຸກເສີນ, ເຄື່ອງນຸ່ງປ້ອງກັນພະນັກງານ ແລະ ອື່ນໆ.

ໃນໄລຍະຕໍ່ໜ້າ, ເພື່ອກະກຽມ ແລະມີທິດທາງແກ້ໄຂຕໍ່ສະພາບສຸກເສີນດັ່ງກ່າວ ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງລະບົບການຕ້ານໄພພິບັດທຳມະຊາດ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ແລະສືບຕໍ່ສ້າງຕັ້ງຢູ່ຂັ້ນແຂວງແລະເມືອງ. ໂຄງການນັກສະອາດເອງ ກໍຈະຈັດຫາເອກະສານ ແລະປຶ້ມຄູ່ມືແນະນຳ ໃນການແກ້ໄຂສະພາບການຈັດຫານັກສະອາດແລະການອະນາໄມໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ແລະມີທິດທາງຜັນຂະຫຍາຍວຽກງານໃຫ້ລົງສູ່ແຂວງແລະເມືອງ ເພື່ອໃຫ້ບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມນຳກັນ.

VII INFORMATION AND LEARNING-BASED APPROACHES

Principles

Information is at the heart of the sector. Unless timely and accurate information is available to each of its partners, including communities, the sector will neither be efficient nor be able to develop and adapt.

Nam Saat therefore intends to introduce a much more learning and information-based approach to sector work, so that new ideas and new information are constantly being extracted and fed back into the work of those involved at every level.

Lessons will be drawn and shared not only from positive, successful experiences, but those that are less successful too.

These new insights will be obtained through improved monitoring, evaluation, the commissioning of case studies, action research results, pilot and demonstration schemes.

Workshops, seminars and conferences, and the support of study tours and inter-Province and appropriate inter-country exchanges, will also stimulate the exchange and absorption of new-found experiences and ideas.

Efforts will be made by Nam Saat in all three customary areas of information management: management information (data needed for good and effective management; sector information (learning what works, what does not and why); and public information (keeping the general public appropriately informed and advised).

Strategic directions

1 Learning Culture

A **learning approach** will be the backcloth of all that Nam Saat and its supporters do - listening, learning from experience and feeding back for the improvement of the Programme.

This approach has been further set out in Section I (Planning). It will become an responsibility on all partners, internal and external, to constantly learn and adapt for the benefit of the sector.

VII. ວຽກງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານແລະວິທີການຮຳຮຽນທີ່ເປັນພື້ນຖານ
Information and Learning Based Approach

ຫຼັກການພື້ນຖານ: (Principles)

ວຽກງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານແມ່ນ ສຳຄັນທີ່ສຸດຂອງຂະແໜງການປະຕິບັດ. ຕ້ອງມີການເສີມຂະຫຍາຍວຽກງານ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ກັບເວລາແລະຄວາມແນ່ນອນ ໃນການແລກປ່ຽນ ຂ່າວສານຄວາມຮູ້ຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໃນນັ້ນກໍລວມໄປເຖິງຊຸມຊົນຊາວບ້ານ ເພື່ອ ປັບປຸງຂະຫຍາຍພັດທະນາສູ່ໜ້າທີ່ວຽກງານຕົວຈິງ ຢ່າງໃດ້ຮັບໝາກຜົນ.

ດັ່ງນັ້ນໂຄງການນັ້ນສະອາດໄດ້ມີທິດທາງ ທີ່ຈະສະເໜີ ຮູບການການຮຳຮຽນແລະແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໃຫ້ບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຂະແໜງການ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີການພົວພັນປະສານງານກັນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ລະຫວ່າງຂະແໜງການຮັບປິດຊອບ ຢູ່ໃນທຸກໆລະດັບ.

ບົດຮຽນ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ແມ່ນຕ້ອງເກັບກຳເອົາທັງ ຈຸດດີຂໍ້ສະດວກ ແລະຈຸດອ່ອນຂໍ້ຄົງຄ້າງ ເພື່ອເປັນ ບ່ອນອີງໃນການປັບປຸງຜົນຂະຫຍາຍ.

ບົດຮຽນດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ມາຈາກ ການປັບປຸງການຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ, ການເຮັດການສຶກສາກໍລະນີ, ການເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ, ການເຮັດໂຄງການທົດລອງແລະໂຄງການຕົວຢ່າງ. ນອກນັ້ນ ຍັງໄດ້ຮັບຈາກ ການຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາ, ກອງປະຊຸມພົບປະເຮັດວຽກ, ຈາກການໄປທັດສະນະສຶກສາແລກປ່ຽນພາຍໃນແຂວງເອງ ແລະລະຫວ່າງແຂວງແລະໄປຕ່າງປະເທດ. ມັນຈະເຮັດໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດເກັບກຳສັງລວມ ແລະນຳມາຜັນຂະຫຍາຍປະຕິບັດ ໃສ່ວຽກງານຕົວຈິງຂອງຕົນໄດ້.

ໂຄງການນັ້ນສະອາດຈະໄດ້ກະກຽມ ແຜນການເພື່ອແນໃສ່ 3 ຈຸດທີ່ສຳຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງວຽກງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ: (1) ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (ມີການສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງ) (2) ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງຂະແໜງການ (ມີການແລກປ່ຽນຮຳຮຽນ ສິ່ງທີ່ເຮັດໄດ້ດີ ສິ່ງທີ່ຂາດຕົກບົກຜ່ອງ ແລະຊອກຫາສາເຫດ) (3) ຂໍ້ມູນຂ່າວສານສູ່ສາທາລະນະຊຸມຊົນ (ມີການສະເໜີແນະນຳຂ່າວສານຂໍ້ມູນຕໍ່ມວນຊົນຢ່າງເປັນປະຈຳ)

ທິດທາງຍຸດທະສາດ: (Strategic directions)

1. ຫຼັກການໃນການແລກປ່ຽນຮຳຮຽນ (Learning Culture)

ໂຄງການນັ້ນສະອາດແລະບັນດາອົງການສາກົນທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງຫຼັກການໃນການແລກປ່ຽນຮຳຮຽນ ຊຶ່ງກັນແລະກັນ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍແລະປັບປຸງຊຸກຍູ້ເຂົ້າໃນໜ້າວຽກທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບ. ວິທີ

To help build a learning culture, and to ensure new experiences and ideas from Lao PDR and elsewhere are shared, a structured approach to **information exchange** on professional topics will be introduced.

This will include the development of a **resource centre** at headquarters, in each regional centre, and eventually in each Province, the development of a series of manuals and guidelines on professional topics, and development and use of visual aids.

Inter-ministry working group opportunities, Sector Forum meetings, as well as workshops, case studies, seminars and study tours will be other mechanisms applied.

2 Integrated monitoring and evaluation

Nam Saat intends to build a suitable **monitoring and evaluation system** to reach and assist all levels (village, district, province, regional and central).

The process should link integrally with planning, budgeting and implementation. To improve Nam Saat's management performance, a **management information system** will be developed, based on the monitoring input.

To ensure credibility, the process should be regular, appropriate for Lao conditions, transparent to all, and open to constructive criticism.

Above all the monitoring and evaluation system will have purpose, and be designed for specific uses. It will be two-way, and be to an accuracy and reliability best suited to the needs of the end user.

3 Appropriate and realistic monitoring

Monitoring should **serve many levels and types of use**. In the past, monitoring has been largely for donor benefit, and has therefore focused on achievement of physical coverage.

Future monitoring will be focused on the needs of many users, including communities, providing each with the information they need to contribute more efficiently and effectively.

Known accuracy, adaptability and feedback will all be important features of the monitoring system.

For each aspect of Nam Saat Programme, **standardised terms of reference**, including goals, objectives, activities, indicators of results and sources of verification will be created, in line with the Logical Framework Approach (LFA).

This will form a baseline for the monitoring and evaluation process.

ການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສະເໜີແລ້ວ ຢູ່ໃນພາກ I (ຫົວຂໍ້ການວາງແຜນການ) ແລະຈະເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການເຮັດວຽກຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ.

ດັ່ງນັ້ນ, ອີງຕາມປະສົບການບົດຮຽນຕົວຈິງ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ແລະແຫ່ງອື່ນໆ ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງ ລະບົບການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຂະແໜງການຕ່າງໆ ໃດ້ນຳໃຊ້ຫຼັກການໃນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງຖືກຕ້ອງແລະໄດ້ຮັບໝາກຜົນ. ຊຶ່ງໃນນັ້ນທາງໂຄງການນຳສະອາດ ຈະໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຫ້ອງສະໝຸດຢູ່ລະດັບສູນກາງເພື່ອເປັນບ່ອນສັງລວມທິດສະດີ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນວຽກງານ, ແລະສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງຢູ່ຂັ້ນເຂດ, ຂັ້ນແຂວງ ; ທາງໂຄງການຈະໄດ້ພັດທະນາແລະຜະລິດ ເອກະສານຄູ່ມືແລະ ປຶ້ມແນະນຳທາງດ້ານວິຊາການແລະອື່ນໆ, ປັບປຸງໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ເຄື່ອງສຽງແສງ. ນອກນັ້ນ ການນຳໃຊ້ຮູບການ ຈັດກອງປະຊຸມພົບປະ ຫາລື, ການຈັດຕັ້ງທິມງານເຮັດວຽກ, ກອງປະຊຸມສຳມະນາ, ການສຶກສາກໍລະນີ ແລະການໄປທັດສະນະສຶກສາ ກໍແມ່ນປັດໄຈຊຸກຍູ້ ໃຫ້ເສີມຂະຫຍາຍວຽກງານດັ່ງກ່າວໄດ້.

2. ການປະສົມປະສານວຽກງານຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ:
(Integrated monitoring and evaluation)

ໂຄງການນຳສະອາດ ມີແຜນການໃນການຈັດຕັ້ງ ລະບົບຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນເພື່ອໃຫ້ລົງເລິກທົ່ວເຖິງ ແລະ ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນຊຸກຍູ້ ວຽກງານຢູ່ທຸກໆລະດັບ (ນັບແຕ່ບ້ານ,ເມືອງ, ເຂດ, ແຂວງ ແລະ ສູນກາງ).

ຂັ້ນຕອນໃນການດຳເນີນງານ ຕ້ອງມີການພົວພັນປະສານງານກັບ ການວາງແຜນການ,ການຈັດປະມານ ແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເພື່ອສົ່ງເສີມປັບປຸງການບໍລິຫານງານຄຸ້ມຄອງໂຄງການ ໂຄງການນຳສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ອີງຕາມຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຕິດຕາມກວດກາ.

ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ວຽກງານດ້ານນີ້ເດີນແມ່ນແລ່ນສະດວກ, ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດຕ້ອງເຮັດເປັນປະຈຳ, ແທດເໝາະກັບເງື່ອນໄຂບ້ານເຮົາ, ຈະແຈ້ງສຳລັບທຸກພາກສ່ວນ ແລະຈິງໃຈບັນທຶກລາຍງານ ເພື່ອຫລີກເວັ້ນຊຶ່ງຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈ. ແນ່ນອນແລ້ວວ່າ ວຽກງານຕິດຕາມກວດກາ ແລະປະເມີນຜົນ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງສະເພາະ ເພື່ອກວດກາເບິ່ງວຽກງານໃດໜຶ່ງ ແລະໃນນັ້ນ ມັນຕ້ອງຈະແຈ້ງແນ່ນອນ ແລະເຊື່ອຖືໄດ້ທັງສອງກົ້ສອງຝ່າຍ ແລະນຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

3. ການຕິດຕາມກວດຢ່າງແທ້ຈິງແລະທີ່ເໝາະສົມ:
(Appropriate and realistic monitoring)

ການຕິດຕາມກວດກາ ຕ້ອງນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນທຸກໆລະດັບ ແລະໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມຈຸດປະສົງທີ່ຢາກນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແມ່ນເນັ້ນໜັກໃສ່ແຕ່ຜົນສຳເລັດທາງດ້ານຈຳນວນການຕິດຕັ້ງ ກໍ່ສ້າງເທົ່ານັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຈຳນວນ ຕາມທີ່ອົງການຊ່ວຍເຫລືອໄດ້ກຳນົດໄວ້. ໃນອະນາຄົດການຕິດຕາມກວດກາ ຕ້ອງແນໃສ່ ຕາມຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງ ຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້, ໃນນັ້ນຊຸມຊົນ ຊາວບ້ານ ກໍຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນໃນການຮັບຮູ້ສະພາບການຕ່າງໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມໝັ້ນໃຈ ໃນການການປະກອບສ່ວນແລະເຂົ້າຮ່ວມປະຕິບັດ

A standardised monitoring form for regular information collection and reporting purposes will be developed.

Training of province, district and village leaders will be essential to enable Nam Saat to produce accurate and timely reports.

Special emphasis will be given to development of **new monitoring indicators**.

These will include indicators to give information on degree of participation and community "ownership", on community based management, and on use, sustainability and impact.

Behavioural change will also need monitoring, as well as problems, solutions and the longevity of schemes.

Nam Saat will ensure that **dissemination of and feedback** on monitoring and evaluations will be carried out with village, district, province partners, Nam Saat management, and supporting ESAs and NGOs. Besides written reports, oral presentations will be scheduled during review meetings and workshops.

4 Participatory evaluation

Evaluation will increasingly be seen as a project and programme tool, and a **learning opportunity**, rather than an externally driven hurdle to clear before the next allocation of funding is released.

Evaluation will therefore be made more and more participatory, with external input limited to the extent necessary to allow independence and new vision.

Evaluations will strive to be **participatory** including representatives from the Lao implementing partners and beneficiaries as well as ESAs and NGOs.

Setting desired impacts and indicators at the planning stage of projects will help to evaluate benefits, appropriateness, and sustainability.

5 Monitoring and evaluation units

Nam Saat intends to address as a priority the two key needs related to monitoring and evaluation - the immediate short-term need to get an improved straightforward monitoring system in place, even if it is not comprehensive in scope - and the longer term strategic needs of the sector, when aspects such as use, sustainability and impact must be properly assessed.

As a starting point, a Monitoring Committee will be set up as a resource for all levels.

ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ນອກຈາກນັ້ນ ປັດໃຈ ທາງດ້ານຄວາມຖືກຕ້ອງແນ່ນອນຂອງຂໍ້ມູນ ແລະການປະກອບຄຳຄິດ
ຄຳເຫັນໃສ່ຄືນ ແມ່ນຊຸກຍູ້ ລະບົບຕິດຕາມກວດກາໄດ້ ເຊັ່ນກັນ.

ຄຽງຄູ່ໄປກັບການ ເຮັດກັບການສ້າງແຜນງານໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນການ ນັ້ນ ໂຄງການນັ້ນສະອາດ
ຕ້ອງໄດ້ ກຳນົດບ່ອນອີງສຳລັບການວາງມາດຕະຖານຕ່າງໆ, ໃນນັ້ນປະກອບໄປດ້ວຍການວາງຈຸດມຸ່ງໝາຍ, ກຳ
ນົດຈຸດປະສົງ, ກຳນົດກິດຈະກຳ, ກຳນົດຕົວວັດແທກຊັບອກແລະແຫລ່ງບ່ອນອີງຕ່າງໆ. ນອກນັ້ນ ການປະດິດ
ຮ່າງແບບຟອມມາດຕະຖານ ຂອງການລົງຕິດຕາມກວດກາ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ເພື່ອສັງລວມ ສະລຸບລາຍງານ ການ
ດຳເນີນວຽກງານຢ່າງເປັນປະຈຳ ແລະເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ການສະໜອງຂໍ້ມູນ ການລາຍງານໃຫ້ຖືກຕ້ອງແລະທັນ
ກັບເວລາ, ໂຄງການນັ້ນສະອາດ ຕ້ອງໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍແລະຈັດຕັ້ງຊຸດອົບຮົມ ໃຫ້ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນ
ເມືອງ ແລະຜູ້ນຳຂອງບ້ານ.

ຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການປັບປຸງ ລະບົບຕົວວັດແທກຊັບອກແບບໃໝ່, ຊຶ່ງມັນຈະປະກອບໄປດ້ວຍຕົວ
ຊັບອກ ເພື່ອກຳນົດໄດ້ເຖິງລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນຊາວບ້ານແລະຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງ
ເຂົາເຈົ້າ, ກຳນົດໄດ້ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂດຍພື້ນຖານຈາກຊຸມຊົນ ແລະກຳນົດໝາກຜົນຂອງການຊົມໃຊ້ລະບົບ
ນັ້ນແລະອະນາໄມ, ມີຄວາມຍືນຍົງຍາວນານ ແລະມີຜົນກະທົບທີ່ຕໍ່ສຸຂະພາບແລະສິ່ງແວດລ້ອມ. ນອກນັ້ນກໍ
ຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມກວດກາ ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານການປະພຶດຂອງຊາວບ້ານຕໍ່ວຽກງານອະນາໄມ, ເບິ່ງບັນຫາ
ຕ່າງໆທີ່ມີ ແລະຊອກສ່ອງທາງແກ້ໄຂເພື່ອໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ຍາວນານຂອງລະບົບນັ້ນ ແລະອະນາໄມ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫລາຍພາກສ່ວນ ຈະເຮັດໃຫ້ການ ນຳສິ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບການຕິດ
ຕາມກວດກາລາຍງານ ໂດຍສະເພາະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຂັ້ນບ້ານ, ຈາກເມືອງແລະແຂວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຈາກການ
ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຂອງນັ້ນສະອາດ, ຈາກອົງການຊ່ວຍເຫລືອສາກົນ. ນອກຈາກ ການລາຍງານເປັນພາກຂີດຂຽນ
ແລ້ວ ກໍຍັງຕ້ອງມີລາຍງານດ້ວຍ ປາກເປົ່າ ຊຶ່ງຈະເຮັດໄດ້ໃນກອງປະຊຸມ ທວນຄືນວຽກງານແລະກອງປະຊຸມສຳ
ມະນາຕ່າງໆ.

3. ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະເມີນຜົນໂຄງການ: (Participatory evaluation)

ຕາມເນື້ອໃນຄວາມໝາຍຂອງການປະເມີນຜົນແມ່ນຄືກັນກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການໜຶ່ງ, ທັງເປັນ
ເຄື່ອງມືອັນສຳຄັນສຳລັບແຜນງານດຳເນີນໂຄງການ ແລະເປັນກາລະໂອກາດ ທີ່ໄດ້ມີການແລກປ່ຽນຖອດຖອນ
ບົດຮຽນ ແທນທີ່ຈະແນໃສ່ແຕ່ ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນທີ່ທາງອົງການສາກົນຕ້ອງການຢາກໄດ້ເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງ
ນັ້ນ ການປະເມີນຜົນ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະກອບສ່ວນຈາກຫລາຍພາກສ່ວນ ໂດຍທີ່ໃຫ້ຝ່າຍອົງການ
ທາງນອກເປັນຜູ້ເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ.

ການປະເມີນຜົນ ຕ້ອງປະກອບໄປດ້ວຍຫລາຍພາກສ່ວນ ເຊັ່ນ ຜູ້ປະຕິບັດໂຄງການ, ຜູ້ໄດ້ຊົມໃຊ້ ແລະ
ອົງການສາກົນທີ່ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອ. ດັ່ງນັ້ນມັນຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ມີການກະກຽມ ແບບແຜນເພື່ອ ກຳນົດຄາດ
ໝາຍທີ່ຢາກໄດ້ແລະຕົວຊັບອກວັດແທກທີ່ຊັດເຈນ ມັນຈຶ່ງຈະສາມາດ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ສັງລວມໄດ້ຈາກ
ການປະເມີນຜົນນັ້ນ.

The Committee will consist of section leaders and other senior staff.

Meanwhile, the structure of a dedicated monitoring and evaluation (M&E) unit will be studied carefully and progressively tested and adapted for 1-2 years. With this in mind, Nam Saat's present intentions are as follows:

At the central level, the M&E unit will consist of at least one permanent staff member exclusively assigned to the unit.

This person would be responsible for summarising regular monitoring reports, periodic evaluations, and any other field results, and analysing the Programme's effectiveness.

Feedback and recommendations would be supplied to management, planning and implementation units.

In addition, the central M&E unit would be assisted periodically by a selected team from various components of Nam Saat Programme. Besides their regular work, these teams would be called upon to assist pre-scheduled monitoring and evaluation assignments or add monitoring duties to other field visits.

Evaluation team members will also be designated at regional, provincial and district levels. All would occasionally work with external ESA evaluation teams.

A key task of the central M&E unit in the beginning will be the establishment and strengthening of **local monitoring and evaluation efforts**. Exactly how to accomplish this requires further study, as methods should be tailored to local circumstances.

For example, in more remote areas a system of monitoring a cluster of villages may need to be instituted.

The M&E unit will require a new budget line allocation. Government funds will be sought for at least a portion of the M&E budget in order to promote financial sustainability in the future.

Where it is feasible and cost-effective, monitoring and evaluation efforts for rural water and environmental health will be combined with the monitoring efforts of other departments within the Ministry of Public Health.

In addition, there may be opportunities for combining or linking efforts with other sectors, such as irrigation or education or the work of the Lao Womens' Union.

5. ໜ່ວຍງານຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນ: (Monitoring and evaluation unit)

ໂຄງການນັກສະອາດ ມີຈຸດປະສົງຈະກຳນົດເປັນບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນ ເຂົ້າໃນສອງ ບັນຫາ ກ່ຽວກັບການຕິດຕາມກວດກາແລະການປະເມີນຜົນ: (1) ຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງໃຫ້ມີລະບົບ ການຕິດຕາມກວດກາ ໃນປະຈຸບັນ ເຖິງວ່າຍັງແມ່ນບາດກ້າວລິເລີ່ມປະຕິບັດກໍຕາມ (2) ຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງໄປໄລຍະຕໍ່ໜ້າ ການປະເມີນຜົນ ກໍຕ້ອງດຳເນີນໄປຕາມການນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ ເຂົ້າໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ທີ່ຍາວນານ, ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະຜົນກະທົບທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບແລະສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຢູ່ໃນບາດກ້າວລິເລີ່ມໃໝ່, ໂຄງການນັກສະອາດ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການຕິດຕາມກວດກາ ຂັ້ນຢູ່ໃນທຸກໆລະດັບ. ສະມາຊິກທີ່ປະກອບເຂົ້າໃນຄະນະກຳມະການ ຈະປະກອບໄປດ້ວຍ ບັນດາທົວໜ້າຂະແໜງການວິຊາສະເພາະ ແລະຄະນະນຳຜູ້ອື່ນໆ.

ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ, ການສ້າງຕັ້ງ ໜ່ວຍງານຕິດຕາມກວດກາແລະການປະເມີນຜົນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາ ແລະລິເລີ່ມທົດສອບວຽກງານ ໄປຢ່າງໜ້ອຍ ໜຶ່ງຫາສອງປີ. ເພື່ອຈຸດປະສົງຄືດັ່ງກ່າວ ທາງໂຄງການນັກສະອາດ ໄດ້ມີທິດທາງຜັນຂະຫຍາຍຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຢູ່ໃນລະດັບສູນກາງ ໜ່ວຍງານຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນ ຕ້ອງປະກອບໄປດ້ວຍພະນັກງານຮັບຜິດຊອບສະເພາະ ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄົນ. ຜູ້ກ່ຽວຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການສັງລວມຢ່າງເປັນປະຈຳ ຕໍ່ວຽກງານການຕິດຕາມກວດກາ, ການສະລຸບລາຍງານ, ການປະເມີນຜົນແຕ່ລະໄລຍະ, ສັງລວມຕົວເລກແລະໝາກຜົນຂອງວຽກງານຕ່າງໆ ແລະວິເຄາະວິໄຈຜົນໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການໂດຍລວມ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ສັງລວມໄດ້ຄືດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນ ໃນການນຳເອົາໄປຜັນຂະຫຍາຍໃສ່ ໃນໜ່ວຍງານການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ການວາງແຜນການ ແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວ ຢູ່ລະດັບສູນກາງ ຕ້ອງໄດ້ມີການພົວພັນປະສານງານກັນ ຢ່າງລະອຽດກັບພາກສ່ວນຂະແໜງວິຊາການຕ່າງ ທີ່ເປັນອົງປະກອບຂອງໂຄງການ. ນອກຈາກຈະຮັບຜິດຊອບຕາມພາລະໜ້າທີ່ແລ້ວ ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວຍັງຕ້ອງໄດ້ ກະກຽມແຜນການ ລົງໄປເຮັດວຽກຕົວຈິງ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນການປະຕິບັດ ຂອງຂະແໜງວິຊາການອື່ນໆ. ຢູ່ໃນທຸກໆລະດັບ ຕ້ອງໄດ້ມີການກຳນົດແລະມອບໝາຍໜ້າທີ່ ໃຫ້ສະມາຊິກທີ່ມາງານ ເຊັ່ນຢູ່ ເຂດ, ແຂວງແລະເມືອງ ຊຶ່ງມີບາງໂອກາດທີ່ເຂົາເຈົ້າ ຈະໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ລົງເຮັດວຽກຢູ່ຂົງເຂດນັ້ນ.

ໜ້າທີ່ ທີ່ສຳຄັນຂອງໜ່ວຍງານຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີທິດທາງແຜນການຊຸກຍູ້ສະໜັບສະໜູນ ໜ່ວຍງານຂັ້ນພື້ນຖານ ໃຫ້ເຂົ້າໃຈໃນການປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ຊຶ່ງມັນມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການພົວພັນ ໃກ້ຊິດຕິດແທດ ກັບຂັ້ນຮາກຖານ. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ການລົງໄປຕິດຕາມກວດກາ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກ ຕ້ອງໄດ້ ກຳນົດແລະຈັດວາງຈຳນວນບ້ານ ທີ່ຢູ່ໃນຂົງເຂດນັ້ນຄັກແນ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແທດເໝາະກັບເວລາແລະຈຸດປະສົງທີ່ຢາກໄດ້.

6 *Training in monitoring and evaluation*

Training should be provided at all levels, using a "training of trainers" approach to ensure sustainability of the training effort.

This should be focused on the staff of the Monitoring Unit. Training workshops would stress a participatory approach to monitoring, emphasise practice rather than theory, and include on-the-job field assignments.

Starting from the central level and expanding to the province level, computer equipment and training in data entry, analysis and statistics should be provided as quickly as possible.

7 *Public information*

To assist in getting public and policy-level support and financing, the image of Nam Saat and general knowledge about it and the sector it serves and the rural water supply and environmental health sector will be improved by a series of **public information** initiatives.

Nam Saat intends to create an **extension newsletter** and regular **radio and television** programming, focused on rural water supply, sanitation and hygiene education.

The newsletter would also provide a medium for information exchange on technology and other important inputs and experiences from the entire sector.

It would also raise the exposure and credibility of Nam Saat efforts, particularly to newspapers, radio and television services.

Special attention will be given to concerns of women and ethnic minorities. A simple **brochure** will be developed, highlighting issues, and Nam Saat's role.

In addition Nam Saat will strengthen its relations with the mass media, the Ministry of Information and Culture, the Ministry of Education, and the MoPHs Health Education Centre. Provincial radio programmes in minority languages will also be utilised.

8 *Communication Systems*

To expand efforts in more remote areas and improve field-office to central-office communications, Nam Saat will seek access to modern **communication systems** at all levels.

During the past five years, communication and information transfer systems within the country have developed more rapidly than ever before.

ນອກຈາກນັ້ນ ທາງລັດຖະບານ ກໍຕ້ອງໄດ້ຈັດສັນ ຂັ້ນງົບປະມານໃຫ້ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວຢ່າງເໝາະສົມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງໃນການດຳເນີນວຽກງານ ໃນໄລຍະຕໍ່ໜ້າ.

ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການ ລົງໄປເຮັດວຽກຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນຢູ່ຂັ້ນຮາກຖານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຈາກບັນດາພະແນກ ກົມ ກອງ ສະຖາບັນອ້ອມຂ້າງກະຊວງ, ຢູ່ໃນບັນຫາດັ່ງກ່າວ ອາດຈະປຶກສາຫາລື ແລະຮ່ວມກັນໄປ ຫລືມອບໝາຍ ຊຶ່ງກັນແລະກັນ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍອາດຈະມີການພົວພັນປະສານງານ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນກັບ ຂະແໜງການອື່ນໆ ເຊັ່ນ ຂະແໜງການຊົນລະປະທານ, ຂະແໜງການສຶກສາແລະສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.

6. ການຈັດຊຸດອົບຮົມກ່ຽວກັບວຽກງານການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ:
(Training in monitoring and evaluation)

ທາງໂຄງການຈດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ຕ້ອງໄດ້ຈັດຊຸດອົບຮົມ ເພື່ອສ້າງໃຫ້ເປັນນັກອົບຮົມ ແລະຮັບປະກັນໄດ້ຄຸນນະພາບຂອງຊຸດອົບຮົມຕ່າງໆ. ພວກເຮົາຈະໄດ້ເໝັນໜັກໃສ່ ໜ່ວຍງານທີ່ຮັບຜິດຊອບການຕິດຕາມກວດກາໂດຍສະເພາະ. ເນື້ອໃນ ຂອງການອົບຮົມຕ້ອງແນໃສ່ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການເຮັດວຽກແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ເຂົ້າໃຈວິທີການປະຕິບັດຕົວຈິງ ແທນທີ່ຈະຮຽນຮູ້ແຕ່ຫລັກການທິດສະດີ ແລະ ນອກນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ຕາມປະສົບການຕົວຈິງທີ່ລົງເຮັດວຽກຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ.

ການອົບຮົມວຽກງານດັ່ງກ່າວ ຈະໄດ້ລິເລີ່ມຢູ່ຂັ້ນສູນກາງກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງຜັນຂະຫຍາຍໄປຂັ້ນແຂວງ. ນອກຈາກນັ້ນ ຫົວຂໍ້ການອົບຮົມກໍຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກເພີ່ມເຕີມໃສ່ ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຄອມພິວເຕີເພື່ອສັ່ງລວມຂໍ້ມູນຂ່າວສານແລະເຮັດການວິເຄາະວິໃຈ ສະຖິຕິຂໍ້ມູນ.

7. ການສະເໜີຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕໍ່ສາທາລະນະຊົນ: (Public Information)

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ມະຫາຊົນ ແລະຂັ້ນນຳພາ ເຫັນໄດ້ຊຶ່ງຄວາມສຳຄັນຂອງວຽກງານຈັດຫານຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ໂຄງການນຳສະອາດຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງ ວິທີການນຳສິ່ງ ແລະສະເໜີຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບວຽກງານຂອງຕົນ ລົງສູ່ມະຫາຊົນ ແລະຂັ້ນເທິງ ເພື່ອສົ່ງເສີມໃຫ້ ພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃຈໄດ້ເພີ່ມເຕີມ ຕໍ່ວຽກງານໂຄງການ ແລະປະກອບສ່ວນສະໜັບສະໜູນວຽກງານໂຄງການໄດ້ດີຂຶ້ນຕື່ມ.

ໂຄງການນຳສະອາດ ຈະໄດ້ຜະລິດ ໜັງສືພິມ ທີ່ສັ່ງລວມແລະສະເໜີຂ່າວສານຂອງວຽກງານໂຄງການ, ຜະລິດເນື້ອໃນລາຍການອອກທາງວິທະຍຸແລະທາງໂທລະພາບ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການໂຄສະນາອະນາໄມສຸຂະສຶກສາ. ສຳລັບໜັງສືພິມກໍເຊັ່ນກັນ, ເນື້ອໃນບົດຂ່າວສານກໍຈະໄດ້ເວົ້າເຖິງ ບາງຫົວຂໍ້ຊຸກຍູ້ດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ແລະປະສົບການວຽກງານອື່ນໆທີ່ນອນຢູ່ໃນວຽກງານໂຄງການ. ຮູບການກະຈາຍ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດັ່ງກ່າວ ຈະເຮັດໃຫ້ວຽກງານຂອງໂຄງການນຳສະອາດ ໄດ້ຖືກສະເໜີ ແລະເພີ່ມຄວາມເຂົ້າໃຈແກ່ມະຫາຊົນແລະພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຊຶ່ງວ່າປະເດັດນີ້ສຳຄັນ ອີກຢ່າງໜຶ່ງກໍແມ່ນການ ສົ່ງເສີມບົດບາດແມ່ຍິງແລະບັນດາເຜົ່າ ເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນໂຄງການ.

About half the Provincial capitals now have direct long distance telephone and facsimile service, and electricity for operating computers, televisions and videos. For programmes in more remote areas, radio and solar telephone units are also being used.

With Lao PDR's foreseen link to the Internet and the World-wide-Web staff will need training on how to access and retrieve selected and relevant international data about the sector.

As services extend throughout the country over the next decade, there will be a constant need to update local information systems within Nam Saat network.

As appropriate, Nam Saat field offices should receive training on these new information and telecommunication systems and receive annual budget allotments for communications equipment and services.

In the future, more remote area teams should be supplied with mobile telephone units.

ນອກນັ້ນທາງໂຄງການຈະໄດ້ຜະລິດ ແຜ່ນພັບທີ່ສ້າງລວມ ທີ່ຕັ້ງ ໂຄງຮ່າງງວຽກງານ ແລະພາລະບົດບາດ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ເພື່ອໃຫ້ພາກສ່ວນຕ່າງໆເຂົ້າໃຈເພີ່ມຂຶ້ນ. ແລະເສີມຂະຫຍາຍ ການພົວພັນກັບ ບັນດາສື່ ສານມວນຊົນ, ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວແລະວັດທະນະທຳ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະສູນຂ່າວສານສຸຂະສຶກສາ ຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ. ການຜະລິດລາຍການອອກທາງວິທະຍຸ ຈະຕ້ອງໃຫ້ມີລາຍການເປັນບາງພາສາຊົນ ເຜົ່າ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຂົ້າໃຈແຈ້ງເພີ່ມຂຶ້ນຕື່ມ.

8. ລະບົບການຕິດຕໍ່ພົວພັນປະສານງານ: (Communication Systems)

ໂຄງການນຳສະອາດ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງລະບົບ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນປະສານງານ ໃຫ້ລົງເລິກໝົດທຸກໆຂັ້ນປະຕິ ບັດງານ ນັບແຕ່ຂັ້ນສູນກາງຈົນຮອດ ເຂດທ່າງໄກຊົນນະບົດ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ຢູ່ ສ.ປ.ປ ລາວ ເຫັນໄດ້ວ່າມີ ການ ພັດທະນາວຽກງານການສື່ສານຄົມມະນາຄົມ ແລະເຮັດໃຫ້ການນຳສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານແລະການພົວພັນປະ ສານງານ ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າແຕ່ກ່ອນ. ຢູ່ໃນຫລາຍໆແຂວງກໍໄດ້ມີການຕິດຕັ້ງລະບົບສື່ສານຄົມມະນາຄົມ ໃນນັ້ນໄດ້ ມີການນຳໃຊ້ ໂທລະສັບ, ການສົ່ງໂທລະເລກ, ການສົ່ງແຟັກ, ລະບົບໄຟຟ້າທັນຕໍ່ໃຊ້ຄອມພິວເຕີຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ລະ ບົບການຮັບໂທລະພາບແລະວີດີໂອ, ແລະຢູ່ຂົງເຂດທ່າງໄກຊົນນະບົດກໍສາມາດນຳໃຊ້ ລະບົບໄຟຟ້າຈາກແສງ ຕາເວັນ.

ໃນຕໍ່ໜ້າ ເມື່ອມີການນຳໃຊ້ລະບົບການສື່ສານທີ່ທັນສະໄໝ (ອິນເຕີເນັດ) ແລະຕິດຕໍ່ໃນລະດັບສາກົນ, ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພະນັກງານຮັບຜິດຊອບວຽກງານດັ່ງກ່າວໃນທຸກໆລະດັບ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການອົບຮົມສະເພາະໃນ ດ້ານນີ້ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງແລະນຳໃຊ້ລະບົບດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນລະບົບຂອງສາກົນໄດ້. ໂດຍ ສະເພາະແລ້ວ ຢູ່ໂຄງການນຳສະອາດເອງ ກໍຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແລະຮອງຮັບເອົາ ເຕັກໂນໂລຊີແບບໃໝ່ນີ້ເຊັ່ນກັນ ໃນອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້. ນອກນັ້ນການຂຶ້ນງົບປະມານ ເພື່ອກະກຽມຈັດຫາແລະປະກອບເຂົ້າໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວ ກໍ ເປັນອັນຈຳເປັນ ແລະໃນອະນາຄົດ ທີ່ມາງານເຄື່ອນທີ່ລົງເຮັດວຽກເຂດທ່າງໄກຊົນນະບົດ ກໍຈະໄດ້ນຳໃຊ້ ໂທລະ ສັບແບບເຄື່ອນທີ່ ເຊັ່ນດຽວກັນ.

Reaction to and comment on this Strategy would be very welcome from all partners, as would practical experiences of its use and adaptation.

These should be passed to:

*Dr. Nouanta Maniphousay
Manager, National Water Supply and Environmental Health Programme (Nam Saat)
National Institute of Hygiene and Epidemiology
Junction of That Luang and Nongbon Roads
Ministry of Public Health
Vientiane
Lao PDR*

Tel: (+856 21) 413310

Fax: (+856 21)413710

*Or by hand at the Nam Saat Offices,
junction of That Luang and Nongbon Roads, Vientiane*

ໝາຍເຫດ : ຖ້າບັນດາທ່ານຈາກພາກສ່ວນຕ່າງໆ ທີ່ມີຄຳຄິດຄຳເຫັນ ຄຳຕິຊົມ ຕ່າງໆ ເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ເອກະ
ສານດັ່ງກ່າວດີຂຶ້ນ ທາງຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບກໍ່ມີຄວາມຍິນດີທີ່ຈະຮັບເອົາ ແລະນຳໄປແກ້ໄຂໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

ໃຫ້ສຳຄຳເຫັນມາທີ່ :

ດຣ.ນວນຕາ ມະນີພູໃສ

ຫົວໜ້າໂຄງການຈັດຫານນ້ຳສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ (ນ້ຳສະອາດ)

ສະຖາບັນອະນາໄມແລະລະບາດວິທະຍາແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ)

ສີ່ແຍກໄຟແດງທາດຫລວງ, ຖະໜົນໜອງບອນ

ວຽງຈັນ

ສ.ປ.ປ ລາວ

ໂທລະສັບ : (+856 21)413310 ແຟກ : (+856 21)413710

PART II
NOVEMBER 1997 ISSUE
OF THE
GUIDE LINE NATIONAL FRAMEWORK

NATIONAL FRAMEWORK AND BUDGETS ESTIMATION FOR 1998/2002

FOR RURAL WATER SUPPLY AND ENVIRONMENTAL HEALTH

Establish under the policy of the Lao PDR Government by the Ministry of Public Health, (NWSEHP, Nam Saat) and based on the Lao Sector Strategy

1 Overall Objectives : <ul style="list-style-type: none"> To Improve access, use and sustainability of new and existing water supply and sanitation facilities in the rural areas To maximise health and socio economic impact of new and existing water supply and sanitation facilities in the context of overall rural development and water resources management 							
2 Secondary Objectives : <ul style="list-style-type: none"> To improve both quantity and quality of the new and existing water supply and sanitation facilities, accessibility to the poorest remote and hard to reach areas To improve and increase health and hygiene education in rural remote areas To improve community based management , participation, maintenance water supply and sanitation facilities To improve standard of living for ethnic minorities and poor people in rural areas To reduce infant mortality and morbidity rate amongst children as well as adults To give practical emphasis to gender issues at all levels in water and sanitation planning, provision and manage 							
No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
1	Institutions strengthened and skills of key project actors developed/maintained/upgraded						
1.1	Institutional and HRD needs assessment	10	10	10	10	10	50

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	TIMING					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
1.1.1	Check present quality of work of personnel and conduct needs assessment						
1.2	Plans for Institutional and human resources development developed	2	2	2	2	2	10
1.2.1	Gather Information						
1.2.2	Develop plans for Institution strengthening and HRD						
1.3	Institutional and human resources development interventions carried out according to plan	258	208	308	158	208	1140
1.3.1	Carry out activities						
1.4	Quality of training regularly monitored, with required corrective actions promptly taken	20	20	20	20	20	100
1.4.1	Monitor training and performance						
1.4.2	Hold review meeting at all levels						
1.4.3	Improve training Programmes where appropriate						
1.5	Performance of institutions monitored to ensure continued quality and cost effectiveness of services	10	10	10	10	10	50

ໂຄງຮ່າງແຜນການແຫ່ງຊຸດ ແລະການຄາດຄະເນງົບປະມານ 5 ປີ ແຕ່ ປີ 1998 - 2002

ຂອງໂຄງການຈັດຫນັກສະອາດ ແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ.

- 1.1 ຈຸດປະສົງລວມ: - ເພື່ອສ້າງສິມແລະປັບປຸງວຽກງານການຈັດຫນັກສະອາດເຂດຊົນນະບົດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ເຂດຕິວເມີອງ, ຊານເມີອງ ແລະຊົນນະບົດສ່າງໂກສອກຫຼີກ, ຫຼາມບາກໃຫ້ມີຄວາມປັນຍາ.
- ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເຈັບປ່ວຍແລະອັດຕາການຕາຍຂອງເມັງເລຍເດີກນ້ອຍ ຊຶ່ງມີອາຍຸເຫດມາຈາກນັກແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຄວາມປອດໄພ
- 2 ຈຸດປະສົງສະເພາະ: - ເພື່ອເສີມທະວີແລະປັບປຸງການຈັດຫນັກສະອາດໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າປະລິມານແລະຄຸນນະພາບ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນເຂດຊົນນະບົດສ່າງໂກສອກຫຼີກ, ຫຼາມບາກ
- ເພື່ອສ້າງສິມແລະປັບປຸງວຽກງານອະນາໄມສະສຶກສາໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນສ່າງໂກສອກຫຼີກໃຫ້ມີປະສິດທິຊັບສູງຂຶ້ນ.
- ເພື່ອສູນຸດແລະປຸກລະດົມໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າມາມີຄວາມເປັນເຈົ້າບ້ານໃນການປະກອບສ່ວນມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄຸ້ມຄອງແລະປັບປຸງໂຄງສ້າງລະບົບນັກແລະອະນາໄມໃຫ້ສູງຂຶ້ນມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄຸ້ມຄອງແລະປົກປັກຮັກສາລະບົບນັກແລະອະນາໄມໃຫ້ສູງຂຶ້ນ
- ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງສິມແລະປັບປຸງອະນາໄມ, ອະນາການວ່າລິງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດສ່າງໂກສອກຫຼີກມີປະສິດທິຊັບສູງຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນຊາດຊືນເວົ້າໄທລີ້ສິນ.

ລດ	ອັນດັບ / ກິດຈະກຳສ່າງງ	ປີ					ລວມເງິນສົ່ງ ລິດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
1	ການຈັດກິດຈະກຳສ້າງສິມ ແລະ ໄດ້ມີການປັບປຸງສິມແລະປັບປຸງຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ຈັດວຽກທີ່ອາໄສເຂດໂຄງການ						
1.1	ມີການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການສາກົນການຈັດກິດ ແລະການສັດຕະນາໄນສະບາຍກອນມະນຸດ	10	10	10	10	10	50
1.1.1	ກວດກາຄຸນນະພາບການເຮັດວຽກຂອງອະນິດການແລະເຮັດການປະເມີນຕົນ						
2	ອັນດັບ / ກິດຈະກຳສ່າງງ	ປີ					ລວມເງິນສົ່ງ ລິດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
1.2	ໄດ້ມີການສ້າງແຮມການກຸ້ມຄອງໃນຈັດກິດ ແລະການສັດຕະນາໄນສະບາຍກອນມະນຸດ	2	2	2	2	2	10
1.2.1	ເປັນກຳປັບປຸງ						
2.2	ສ້າງແຜນການເພື່ອປັບປຸງໂຄງຮ່າງການຈັດກິດຂອງເຂດອະນາໄມສະບາຍກອນມະນຸດ						
1.3	ການເຄື່ອນໄຫວສາກົນການຈັດກິດ ແລະການສັດຕະນາໄນສະບາຍກອນມະນຸດໄດ້ສຶກສາຕິປັດຕະຍາການ	258	208	308	158	208	1140
1.3.1	ວ່າມີການຕາມແຜນການປະຕິບັດ						
1.4	ຄຸນນະພາບຂອງການສຶກສາໄດ້ມີທິດສະດີກ່ຽວກັບການເຮັດວຽກທີ່ດີກວ່າກ່ອນຢ່າງສັດຕະນາໄນສະບາຍກອນມະນຸດ	20	20	20	20	20	100
1.4.1	ຕິດຕາມກວດກາການອິດສະລິມແລະການປະຕິບັດວຽກງານ						
1.4.2	ຈັດກອງປະຊຸມກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປັດຈຸບັນແລະອະນາຄົດຈະກຳ						
1.4.3	ປັບປຸງວຽກງານການອິດສະລິມໃຫ້ແກ່ເຂດເພາະ ?						
1.5	ໄດ້ມີການຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວຂອງການຈັດກິດເພື່ອສ້າງສິມປະເມີນຄວາມສາມາດຂອງການສັດຕະນາໄນສະບາຍກອນມະນຸດ	10	10	10	10	10	50
1.5.1	ຈັດອົງກອນຕິດຕາມກວດກາ						
1.5.2	ຕິດຕາມກວດກາອະນາໄມໃນສະພາບປະຕິບັດວຽກງານ						
1.5.3	ແກ້ໄຂບັນຫາໃນບ່ອນທີ່ຮຽກສ້ອງຕ້ອງການ						
	ລວມ:	300	250	350	200	250	1350
2	ແຕ່ງສັບສະບາຍກອນຂອງສັດຕະນາໄນ ແລະຕິດຕາມສ່ວນເພື່ອໄດ້ມີການປະສານສົມທົບ ແລະຕິດຕາມໃຫ້ອັນດີກວ່າການປັດ						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
1.5.1	Establish monitoring unit	■	■	■	■	■	
1.5.2	Monitor and evaluate performance	■	■	■	■	■	
1.5.3	Take corrective actions where required		■	■	■	■	
	TOTAL	300	250	350	200	250	1350
2	<u>Government and donors resources effectively mobilized, coordinated and utilized for rehabilitation, upgrading and new construction</u>						
2.1	<u>National development plan for sector, with priorities, in place (bottom up planning)</u>	4	4	4	4	4	20
2.1.1	Hold support forum meeting with partners, e.g MOPH, LWU, Nam Papa, CIEC, Min. of Interior, Min. of Industry, STENO, Min. of Agriculture, and Min. of Education		■	■	■	■	
2.1.2	Get common agreement on National Frame work and implementation schedule		■	■	■	■	
2.2	<u>Government/donors coordination and reporting mechanisms in place and functioning</u>	5	5	5	5	5	25

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
2.2.1	Established roles, responsibilities and areas of work for all at all levels	■					
2.2.2	Develop reporting formats and channels for activities at all levels	■					
2.2.3	Hold regular sector meetings		■	■	■	■	
2.3	<u>Statistics of water and sanitation facilities established, used and functioning</u>	15	15	15	15	15	75
2.3.1	Develop reporting forms	■	■				
2.3.2	Train keys personnel on data collection and analysis	■	■	■	■	■	
2.3.3	Provided required equipment, e.g. computers, and training	■	■	■	■	■	
2.4	<u>Supervision and evaluation systems established and functioning</u>	15	15	15	15	15	75
2.4.1	Establish monitoring and evaluation systems	■	■	■	■		
2.4.2	Develop M&E forms	■					
2.4.3	Provide required training	■	■	■	■	■	
2.4.4	Carry out M&E on regular basis	■	■	■	■	■	

ລ/ດ	ອິນໂດຊີຍ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
	ແບບຮັກສາ, ບົກລະບົບ ແລະ ກໍ່ສ້າງໂຢ່ງ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ						
2.1	ມີແຜນປັບປຸງທາງເສດຖະກິດສ່ວນບັນຫາຄື ສິນເປັນຊຸມຊົນເສີມ (ສິນແຜນແຜ່ຊຸມສາເສີມ)	4	4	4	4	4	20
2.1.1	ຈັດກອງປະຊຸມບົກລະບົບກຳລັງກຳລັງສາມສ່ວນເປັນ: ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ສະໜັບສະໜູນມາເປັນປະ ທະນາການກຳລັງກຳລັງສາມສ່ວນມີ, ກະຊວງອາຍໃນ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ, ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນ ໂລຢີແລະອົງເວດຄ້ອນ, ກະຊວງກະສິກຳແລະກະຊວງ ສຶກສາ						
2.1.2	ເອກະສານກ່ຽວກັບແຜນງານແຫ່ງຊາດແລະໂດຍເວ ລາຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ						
2.2	ໄດ້ມີການປະສານງານແຮງຊັກຊ້າຍ ແລະກິນໂຫການລາຍການທີ່ໄດ້ມີການເຄື່ອນ ໄຫວ	5	5	5	5	5	25
2.2.1	ກຳນົດສາລະບົດບາດ, ພັກສິນເປັນຊຸມແລະສອບ ເສດການເປັນວຽກ ໃນສະໄໝສິນ						
2.2.2	ສ້າງຮູບແບບການລາຍງານແລະຊ່ອງທາງສຳລັບການ ເຄື່ອນໄຫວຢູ່ລຸ່ມສິນ						
2.2.3	ຈັດກອງປະຊຸມສະຫວ່າງສັດຖະບານສຳລັບສູນ ເຮືອເປັນນິກາະດີ						
2.3	ລະບົບສະໜັບສະໜູນການຈັດການ ແລະລະບາ ໄນໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງສິນໄດ້ມີການໃຊ້ ແລະມີການເຄື່ອນໄຫວນິກາະດີ	15	15	15	15	15	75
2.3.1	ສ້າງແບບຮ່ວມລາຍງານ						
2.3.2	ມີກອບສິນດ້ານການເກັບກຳແລະວິເຄາະຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່						
ລ/ດ	ອິນໂດຊີຍ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
	ສະໂມງານ						
2.3.3	ຈັດກອງປະຊຸມກອນການເປັນສິນເປັນ ເພີ່ມ: ຈັກພິນເດີດ, ເຄື່ອງກອມພິວເຕີ ພ້ອມທັງໂຕ້ການອິນເຊີມ						
2.4	ລະບົບສະໜັບສະໜູນການຈັດການ ແລະປະເມີນສິນ ໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງສິນ ແລະມີການເຄື່ອນໄຫວ	15	15	15	15	15	75
2.4.1	ຈັດຕັ້ງລະບົບການຄິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນສິນ						
2.4.2	ສ້າງແບບຮ່ວມການຄິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນສິນ						
2.4.3	ມີກອບສິນດ້ານການຄິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນສິນ						
2.4.4	ດຳເນີນການຄິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນສິນຢ່າງເປັນ ນິກາະດີ						
2.5	ສາກສະແດງການໄດ້ມີປະຕິບັດຕາມກວດກາ ແລະຕົວແບບແຫ່ງຊາດ	6	6	6	6	6	30
2.5.1	ສ້າງມາດຖານແລະຕົວແບບແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບວຽກງານ ນອສ						
2.5.2	ເຜີຍແຜ່ມາດຖານຕົວແບບແຫ່ງຊາດຂອງວຽກງານ ນອສໃຫ້ແກ່ລະບົບ						
2.5.3	ຈັດກອງປະຊຸມດ້ານມາດຖານຕົວແບບແຫ່ງຊາດກັບ ທຸກສາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ						
2.5.4	ຄິດຕາມກວດກາການປະຕິບັດມາດຖານຕົວແບບແຫ່ງ ຊາດໂດຍການຕົກລົງເພີ່ມຄືເປັນເອກະສານຂອງທຸກສິນ						
2.6	ຮູບແບບການປະເມີນໄດ້ມີການຈັດສັນຢ່າງເຂາະ ສົມໄດ້ມີການໃຊ້ແນວທາງນະໂຍບາຍແລະ ແຜນການ	5	5	5	5	5	25
2.6.1	ຄິດຕາມແລະປະເມີນສິນສະບາຍອາດທີ່ໄດ້ຈັດສັນ						
	ລວມ,	50	50	50	50	50	250

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
2.5	<u>All actors following national standards and norms</u>	6	6	6	6	6	30
2.5.1	Develop national standards and norms for rural water supply and environmental hygiene						
2.5.2	Disseminate standards/norms to all levels						
2.5.3	Hold orientation meetings on standards/norms for all sectors actors						
2.5.4	Monitor everyone's compliance						
2.6	<u>Resources allocated appropriately based on established policy and plan</u>	5	5	5	5	5	25
2.6.1	Monitor and assess that resources being allocated properly						
TOTAL		50	50	50	50	50	250
3	<u>Sector Strategy and frameworks being followed</u>						
3.1	<u>Strategies and frameworks in place</u>	16	16	13	11	9	65
3.1.1	Develop strategies and frameworks						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
3.1.2	(Upper levels) Approve strategies and frame works						
3.1.3	Apply strategies and framework at all levels and at all stages						
3.1.4	Conduct pilot & demonstration projects related to appl.of Strat.						
3.1.5	Monitor implementation at regular basis						
3.2	<u>Coordination and learning taking place</u>	5	5	4	3	3	20
3.2.1	Establish committees at each level to coordinate activity						
3.2.2	Trained personnel as required						
3.2.3	Conduct action research, case studies						
3.3	<u>Monitoring and assessments being done</u>	8	8	5	5	4	30
3.3.1	Established monitoring unit at each level						
3.3.2	Carry out monitoring and assessments						
3.4	<u>Management strengthened</u>	7	7	5	3	2	24
3.4.1	Carefully select right people for managerial positions						
3.4.2	Train key personnel at all levels						
3.4.3	Put required systems into place						
3.4.4	Strengthen Institutions						

ລ/ດ	ອິນໂດຊີບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ຫົວ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
3	ໄດ້ມີການຕໍາໜິດການແບບສະເພາະສາດແລະ ໂຄງສ້າງສະໜັບສະໜູນ						
3.1	ມີບຸກຄະສາດ ແລະ ເພງການປະຕິບັດ	16	16	13	11	9	65
3.1.1	ພັດທະນາແບບສະເພາະສາດແລະແບບປະຕິບັດງານ						
3.1.2	ສ້າງສິນຄ້າສູງແລະເປັນກິດຈະກຳສະເພາະສາດແລະແບບ ປະຕິບັດງານ						
3.1.3	ຕໍາໜິດການຕິດຕາມຂອງການແຕ່ງຕັ້ງແບບທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງໃນການຕໍາໜິດແບບສະເພາະສາດ						
3.1.4	ຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຕິດຕາມຂອງ ການແຕ່ງຕັ້ງແບບເປັນໄລຍະ						
3.2	ການຕິດຕາມສະຖານະການ ແລະການສຳ ຮຽນໄດ້ຖືກປັບຂັ້ນ	5	5	4	3	3	20
3.2.1	ຈັດຕັ້ງສະໜັບສະໜູນການປະສານງານຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ						
3.2.2	ຕິດຕາມສະຖານະການແຕ່ລະຂັ້ນເຮັດມາກ່າວ						
3.2.3	ຈັດຕັ້ງການຕິດຕາມ, ການຕິດຕາມຕ່າງໆ						
3.3	ການຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນໄດ້ຖືກ ລຳເນີນ	8	8	5	6	4	30
3.3.1	ຈັດຕັ້ງສະໜັບສະໜູນຕິດຕາມກວດກາແຕ່ລະຂັ້ນ						
3.3.2	ເຮັດການຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນ						
3.4	ການຕິດຕາມສະຖານະການໄດ້ຖືກປັບຂັ້ນໄວ້ ເຂັ້ມແຂງ	7	7	5	3	2	24
3.4.1	ເຂັ້ມແຂງໃນການຕິດຕາມກວດກາສະຖານະການເປັນສູນຕິດຕາມ						
3.4.2	ຕິດຕາມສະຖານະການສູນຕິດຕາມຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ						
3.4.3	ມີລະບົບການຕິດຕາມສະຖານະການທີ່ຮອງຮັບ						
ລ/ດ	ອິນໂດຊີບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ຫົວ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
3.4.4	ປັບປຸງລະບົບການຈັດຕັ້ງໄວ້ເຂັ້ມແຂງ						
3.4.5	ມາດຕະຖານສູງໃນການຕິດຕາມສະຖານະການ						
3.5	ສ້າງສິນຄ້າໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງໃນສະໜັບສະໜູນ	4	4	3	3	2	16
3.5.1	ສ້າງສະໜັບສະໜູນ						
3.5.2	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການແບບສະເພາະສາດແຕ່ລະສາດ						
3.5.3	ສ້າງແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການແບບສະເພາະສາດຕິດຕາມ ກວດກາ, ປະເມີນຜົນແຕ່ລະໄລຍະ.						
	ລວມ:	40	40	30	25	20	155
4	ສະຖານະການກວດກາໄດ້ຖືກປັບຂັ້ນ ແລະ ຕິດຕາມສະຖານະການເຂັ້ມແຂງສູງຂຶ້ນ						
4.1	ສະຖານະການກວດກາໄດ້ຖືກປັບຂັ້ນ ສະຖານະການກວດກາໄດ້ຖືກປັບຂັ້ນແລະໄດ້ມີການ ເຂັ້ມແຂງ	5	5	4	3	2	19
4.1.1	ສ້າງສະໜັບສະໜູນການປັບຂັ້ນກວດກາແຕ່ລະສາດ ສະຖານະການກວດກາແບບສະເພາະສາດແຕ່ລະສາດ ກ່ຽວຂ້ອງແລະມີຄວາມສຳຄັນຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ						
4.1.2	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕິດຕາມສະຖານະການ ສ້າງແກ້ໄຂແລະເພີ່ມຂຶ້ນປະສານງານ						
4.2	ມີການກຳນົດສະຖານະການຕ່າງໆ ໃນສະໜັບສະໜູນການປັບຂັ້ນແລະຕິດຕາມສະຖານະ ການກວດກາ	5	6	4	3	2	19
4.2.1	ສ້າງສະໜັບສະໜູນການຕິດຕາມຕິດຕາມສະຖານະ ການຕິດຕາມສະຖານະການຕ່າງໆຂອງສະຖານະການ ສະຖານະການ, ກະສວງກະສິກຳ ແລະ ອົງການສະໜັບສະໜູນ						
4.2.2	ສ້າງສະຖານະການຕິດຕາມສະຖານະການຕ່າງໆ ຕ່າງໆ, ສະຖານະການ.						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
3.6	Support actors Investigating in sector	4	4	3	3	2	16
3.5.1	Develop investment plans						
3.5.2	Implement National Framework						
3.5.3	Develop and implement plan for M&E						
	TOTAL	40	40	30	25	20	155
4	<u>Water resources developed and managed in integrated manner</u>						
4.1	<u>Water Resources Council (or Committee) established and functioning</u>	5	5	4	3	2	19
4.1.1	Establish committee to protect water resources Committee should include representatives from all relevant sectors and all levels						
4.1.2	Hold regular meetings for orientation and coordination purposes						
4.2	<u>Clear responsibilities for all aspects of integrated water resources development and management assigned</u>	5	5	4	3	2	19
4.2.1	Established policy and determine roles and responsibilities of relevant sector organisations, e.g. Min. of Industry, Min. of Agriculture and Mekong Committee						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
4.2.2	Develop and adopt national law on water resources						
4.2.3	Disseminate information on integrated water resources to all, including communities						
4.3	<u>Sector Forum meetings for better coordination held on regular basis</u>	6	6	5	4	3	24
4.3.1	Arrange and hold regular meetings						
4.4	<u>Public awareness campaigns carried out on regular basis</u>	22	22	21	20	19	104
4.4.1	Established responsible multi sectoral Committee should include representatives						
4.4.2	Develop plan for carrying out effective public awareness campaigns						
4.4.3	Produce necessary informational materials						
4.4.4	Conduct awareness campaigns in villages						
4.5	<u>Effective enforcement mechanisms in place and applied</u>	10	10	9	8	7	44
4.5.1	develop standards						
4.5.2	Trained required personnel						
4.5.3	Mobilize communities to practice good water management						
4.5.4	Enforce standards						

ລ/ດ	ຜົນໄດ້ຊັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ລິດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
4 2 3	ເປັນເຈົ້າຂອງບັນດາອາກາດສາກົນການປະສານງານ ຊຸມຊົນ						
4 3	ການປະສານງານກຸ່ມເຮັດວຽກເພື່ອປັບປຸງ ປະສານການ ໄດ້ຈັດຊື້ເປັນປົກກະຕິ	8	8	5	4	3	24
4 3 1	ຈັດກຸ່ມປະຊຸມປົກກະຕິເປັນປົກກະຕິ						
4 4	ສະບັບໂຄສະນາສູນກາງສຳນັກງານເຮັດ ວຽກຊຸມຊົນໄດ້ຖືກປະຕິບັດທຳນາຍົກ	22	22	21	20	19	104
4 4 1	ແຕ່ງຕັ້ງກະກຽມການໂຄສະນາສູນກາງສຳນັກງານ						
4 4 2	ວາງແຜນເພື່ອສູນກາງສຳນັກງານໂຄສະນາໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ						
4 4 3	ຕະຫຼິດຊຸມກະກຽມສຳນັກງານໂຄສະນາ						
4 4 4	ຈັດຕັ້ງ ແລະຕຳນິບໂຄສະນາຕົວຈິງສູນກາງເມືອງ ວິນ ແລະຊຸມຊົນ						
4 5	ກິນໂກໂຮມສູນກາງສຳນັກງານເຮັດວຽກ ເຮັດວຽກຊຸມຊົນ ແລະກິນປ່າໄຮ້	10	10	9	8	7	44
4 5 1	ສ້າງມາດຕະຖານ						
4 5 2	ສົມທົບໂຄສະນາ						
4 5 3	ບຸກຄະຕິມາຊຸມຊົນໃຫ້ຮູ້ຈັກປ່າໄຮ້ແລະຊຸມກຸ່ມກິດຈະກຳ ສາຍພັນ						
4 5 4	ຊຸມຊົນໂຮມຮຽນຕາມມາດຕະຖານ						
4 6	ສະກັບສະບັບສຳນັກງານເຮັດວຽກ ເຮັດວຽກຊຸມຊົນ	2	2	2	2	2	10
4 6 1	ສົມທົບສຳນັກງານສູນກາງສຳນັກງານວິທະຍາສາດ ຍາກອນ (ດົນ, 5໐໘, 7໓ປະມານ)						
4 6 2	ອົວພັນກັບສຳນັກງານຕ່າງໆເພື່ອສູນກາງສຳນັກງານ ສຳນັກງານຍາກອນ ?						

ລ/ດ	ຜົນໄດ້ຊັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ລິດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
	ລວມ:	50	50	45	40	35	220
5	ໂຄສະນາເຮັດວຽກກັບສຳນັກງານສູນກາງ ສຳນັກງານສູນກາງ						
5 1	ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກສຳນັກງານສູນກາງ ສຳນັກງານ ແລະພັດທະນາເອກະລາດ	8	8	8	8	8	34
5 1 1	ຈັດກຸ່ມປະຊຸມເປັນປົກກະຕິເພື່ອສູນກາງສຳນັກງານ ສຳນັກງານສູນກາງສຳນັກງານເອກະລາດສຳນັກງານ						
5 2	ປັບປຸງສຳນັກງານສູນກາງ ແລະມາດຕະຖານ ຕ່າງໆເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຮັບປະກັນ	10	10	10	12	12	54
5 2 1	ສ້າງແລະຮັບສູນກາງສຳນັກງານ, ສຳນັກງານສູນກາງ ມາດຕະຖານ						
5 2 2	ເປັນເຈົ້າຂອງບັນດາອາກາດສາກົນກິດຈະກຳ ສຳນັກງານ						
5 2 3	ໂທການສື່ສານກວດກາ, ປະເມີນເປັນປົກກະຕິ						
5 3	ໂຄສະນາເຮັດວຽກກັບສຳນັກງານສູນກາງ ເຮັດວຽກກັບໂຄສະນາສູນກາງສຳນັກງານ	28	28	28	30	30	144
5 3 1	ຈັດກຸ່ມປະຊຸມເປັນປົກກະຕິກັບສຳນັກງານສູນກາງ ວາງແຜນການແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄສະນາສູນກາງ						
5 3 2	ປະເມີນ, ແຜນປັບປຸງສູນກາງແລະເປັນສຳນັກງານ						
5 4	ສູນກາງສຳນັກງານສູນກາງສຳນັກງານ ສຳນັກງານສຳນັກງານສຳນັກງານສຳນັກງານ	10	10	10	12	12	54
5 4 1	ຄັດຕາມກວດກາສູນກາງສຳນັກງານສຳນັກງານ ສຳນັກງານ						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
4.6	<u>Required resources made available</u>	2	2	2	2	2	10
4.6.1	Determine required resources (human, materials and financial)	■	■	■	■	■	
4.6.2	Coordinate with related sectors to budget and allocate required resources	■	■	■	■	■	
	TOTAL	50	50	45	40	35	220
5	<u>Networking with related rural development sectors taking place</u>						
5.1	<u>Partnerships established and functioning</u>	6	6	6	8	8	34
5.1.1	Organize regular meetings to exchange information and coordinate activities	■	■	■	■	■	
5.2	<u>Required laws, regulations and standards adopted by authorities and applied</u>	10	10	10	12	12	54
5.2.1	Develop and adopt required laws, regulations and standards	■	■	■	■	■	
5.2.2	Disseminate information concerning these laws, etc. to all levels	■	■	■	■	■	
5.2.3	Supervise, monitor and evaluate compliance on regular basis	■	■	■	■	■	

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
5.3	<u>Joint pilot/demonstration projects planned and carried out</u>	28	28	28	30	30	144
5.3.1	Organize regular meetings with others to plan and implement joint projects where appropriate	■	■	■	■	■	
5.3.2	Assess, share and expand experiences	■	■	■	■	■	
5.4	<u>Quality of training regularly monitored, with required corrective actions promptly taken</u>	10	10	10	12	12	54
5.4.1	Monitor quality and impact of training	■	■	■	■	■	
5.4.2	Conduct assessments and evaluations	■	■	■	■	■	
5.4.3	Take required corrective actions	■	■	■	■	■	
5.5	<u>Performance of institutions monitored to ensure continued quality and cost effectiveness of services</u>	6	6	6	8	8	34
5.5.1	Monitor performance and cost effectiveness of institutions	■	■	■	■	■	
	TOTAL	60	60	60	70	70	320

ລ/ດ	ອິນໂດຊີມ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
5.4.2	ເຮັດການປະເມີນຄ່າ						
5.4.3	ເກັບເງິນສາ						
5.6	ການປະຕິບັດວຽກງານຂອງການຈັດຕັ້ງໂດຍ ຄິດຕາມກວດກາເພື່ອຮັບປະກັນການປະຕິບັດ ຂອງການບໍລິການສຳລັບເມັດສາ ຕົ້ນຕໍ ການລົງທຶນ	8	8	8	8	8	34
5.5.1	ຄິດຕາມກວດກາຄວາມປະຕິບັດວຽກງານຂອງການລົງ ທຶນໃຫ້ກຸ່ມສາ.						
	ສອບ:	60	60	60	70	70	320
6	ເຂດສິນເຊີງສຳລັບການສຶກສາໂດຍສະເພາະ ບໍລິການເສີມສູງກັນ						
6.7	ເຂດສຳລັບການສຶກສາໂດຍສະເພາະ ຮັກສາຮັບ ຂອງປີເປັນບຸນສົມບູນ	3	3	3	3	3	16
6.1.1	ເກັບກຳສູນ, ສັງລວມຂອງກຳໜົດບຸນສົມບູນ ເຂດຕ່າງໆໂດຍສະເພາະກຸ່ມສາ.						
6.2.2	ສ້າງເຂດການເຮັດສິນເຊີງສຳລັບກຳໜົດບຸນສົມບູນ ກຳນະການສັດທາສາມາດເຮັດສິນເຊີງສຳລັບເມັດສາ						
6.2	ບຸກທະບາດ ແລະ ຮອບການເຄື່ອນໄຫວສຳ ລັບການສັດທາສາມາດເຮັດສິນເຊີງສຳລັບ ກຳໜົດບຸນສົມບູນ	60	60	65	60	65	350
6.2.1	ວາງແຜນບຸກທະບາດ ແລະ ຮອບການເຄື່ອນໄຫວ ສຳລັບເຂດສິນເຊີງສຳລັບເມັດສາ						
6.2.2	ສ້າງເຂດການຈັດຕັ້ງບຸກທະບາດສຳລັບເຂດສິນເຊີງສຳ ກຳໜົດບຸນສົມບູນ						
6.2.3	ຈັດຕັ້ງບຸກທະບາດສຳລັບເຂດສິນເຊີງສຳ ແລະ ຮອບການຈັດຕັ້ງສາມາດເຮັດສິນເຊີງສຳ ແລະ ເປັນຕົ້ນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ						

ລ/ດ	ອິນໂດຊີມ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
6.2.4	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມແຜນການ						
6.3	ໃຫ້ເຂດບຸກທະບາດ, ການເຮັດສິນເຊີງ ໂດຍສະເພາະສຳລັບ ຮອບການເຮັດສິນເຊີງ	20	20	20	25	25	110
6.3.1	ຊຸກຍູ້ສາມາດການເຮັດສິນເຊີງສຳລັບໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໂອ້ນ ຕ່າງໆໂດຍສະເພາະກຸ່ມສາ						
6.3.2	ຈັດຕັ້ງການເຮັດສິນເຊີງສຳລັບເຂດສິນເຊີງ ບຸກທະບາດໂດຍສະເພາະກຸ່ມສາ						
6.3.3	ສົມມຸດສາໂດຍການເຮັດສິນເຊີງສຳ ບຸກທະບາດ ສອບ (WATSAM committee).						
6.3.4	ຊຸກຍູ້ສາມາດຂອງເຂດສິນເຊີງ, NGO ສຳລັບເຮັດສິນເຊີງ ໃນການເຄື່ອນໄຫວບຸກທະບາດໂດຍສະເພາະກຸ່ມສາ						
6.3.5	ຄິດຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ						
6.4	ຄວາມເປັນສັດທາຂອງການໂດຍສະເພາະ ແມ່ນການເຮັດສິນເຊີງສຳລັບເມັດສາ ສຳລັບເມັດສາ	10	10	10	15	15	60
6.4.1	ສົມມຸດສາຄິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຄ່າ ກຳລັງເຮັດສິນເຊີງສຳລັບເມັດສາ						
6.4.2	ກຳລັງ ສອບ ແລະ ເຮັດສິນເຊີງສຳລັບເມັດສາ ໂດຍສະເພາະຄິດຕາມກວດກາປະເມີນຄ່າ						
6.4.3	ເມັດສາ ແລະ ເຂດສິນເຊີງສຳໃນການເຮັດສິນເຊີງ ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຈັດຕັ້ງບຸກທະບາດໂດຍສະເພາະກຸ່ມສາ						
6.5	ເປັນສິນເຊີງ ແລະ ຮອບການເຮັດສິນເຊີງ ແລະ ຮອບການເຮັດສິນເຊີງສຳລັບເມັດສາ	7	7	7	7	7	35
6.5.1	ສັງລວມ, ຕາບຽນບັນທຶກເຄື່ອນໄຫວ ຂອງເຂດສິນເຊີງ						

6 Rural and remote poor areas being equitably served							
							x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
6.1	Remote and poor rural areas to be targeted identified and prioritized	3	3	3	3	3	15
6.1.1	Gather information and determine and prioritize remote and poor areas to be targeted	■	■	■	■	■	
6.1.2	Develop joint rural water/sanitation plans and coordinate activities with rural development projects and LWU	■	■	■	■	■	
6.2	Strategies and action plans for dealing with priority areas developed and carried out	60	60	65	80	85	350
6.2.1	Develop strategies and policies for dealing with priority areas	■	■	■	■	■	
6.2.2	Develop plans and budgets	■	■	■	■	■	
6.2.3	Hold meeting with relevant sector organizations to divide areas of responsibility, agree on actions, etc.	■	■	■	■	■	
6.2.4	Implement plans	■	■	■	■	■	
6.3	Required human, financial and other resources mobilized and utilized	20	20	20	25	25	110
6.3.1	Mobilize politicians	■	■	■	■	■	
6.3.2	Assign professional personnel at each level to work in remote areas	■	■	■	■	■	

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
6.3.3	Train professional personnel and village volunteers	■	■	■	■	■	
6.3.4	Mobilize private sector to work in remote areas	■	■	■	■	■	
6.3.5	Monitor implementation	■	■	■	■	■	
6.4	Progress especially closely monitored and required corrective actions promptly taken	10	10	10	15	15	60
6.4.1	(Districts) Constantly monitor, supervise and evaluate progress of activities	■	■	■	■	■	
6.4.2	Train village volunteers and staff working in rural areas on M&E techniques	■	■	■	■	■	
6.4.3	(Districts and private sector) Work closely together to address special problems of rural areas	■	■	■	■	■	
6.5	Experiences recorded and fed back into national system	7	7	7	7	7	36
6.5.1	Gather and report progress and other relevant information	■	■	■	■	■	
6.5.2	Organize review meetings with concerned sector organizations	■	■	■	■	■	

ລດ	ພິມໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ໝົດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
	ທາງໂຄສະນາ						
6.5.2	ຈັດການສຸມຖອດຖອນບົດຮຽນກັນຍາກລວມກຸ່ມ ສ້ອງ ແລະອົງການໄດ້ທັງສາກົນ						
6.5.3	ແລກປ່ຽນບົດຮຽນສັງກັມ ແລະກັນດ້ວຍການໂປຣັດ ສະນະສຶກສາໃນບ່ອນທີ່ດີເດີມຂອງເຂດຕ່າງໂຄສະນາ						
	ຊື່ກ.						
	ລວມ	100	100	105	120	125	550
7	ແມ່ຍິງ ມີສ່ວນຮ່ວມປະກອບສ່ວນໃນການ ສັດສະນາ ແລະສົມທອນຜົນການ ຮຽນ						
7.1	ນະໂຍບາຍກຸ່ມກຸ່ມໃນບົດຮຽນກັນຍາກ ແລະ ເປັນຜູ້ປະກອບສ່ວນໄດ້ທັງສູນຮອນເອົາ ຈາກບໍລິສະຫາດ	8	7	7	7	7	36
7.1.1	ສ້າງແຜນການເກືອບໄຫວຮ່ວມກັນສະໄໝຍິງ						
7.1.2	ຈັດຮຽນອົບຮົມໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກສະໄໝຍິງ						
7.2	ໃຫ້ໂອກາດແກ່ແມ່ຍິງ ໃນສະໄໝຍິງການ ທີ່ໄດ້ຮັບກຳລັງແລະສຶກສາໃນບໍລິສະຫາດ ແລະຜາກສ່ວນທີ່ກຸ່ມສູນຮອນເອົາ	8	7	7	7	7	36
7.2.1	ເປັນອົບຮົມດ້ານວິຊາການ ນອກ ໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ						
7.2.2	ຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງເປັນ ອິເສດ.						
7.3	ມີສະບວນການປຸກລະດົມຄວາມຮູ້ຂອງ ແມ່ຍິງ.	20	19	19	19	19	96
7.3.1	ຈັດຕັ້ງກຸ່ມການເກືອບທີ່ສຳລັບປຸກລະດົມບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ						
ລດ	ພິມໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ໝົດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
7.3.2	ຄຳເນີນສະບວນການປຸກລະດົມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ						
7.3.3	ມີການປະເມີນບົດບາດສະບວນການປຸກລະດົມເປັນໄລຍະ.						
7.4	ໂອກາດເກືອບໄຫວສູນຮອນເອົາສັບ ແມ່ຍິງສະໄໝຍິງແລະປະຕິບັດໃນທຸກໆ ສິ່ງ	12	10	10	10	10	52
7.4.1	ຈັດການປະກອບການກຸ່ມກຸ່ມກຸ່ມ ນອກ ຜູ້ອົງການ ສະໄໝຍິງເພື່ອໃຫ້ອົງການດັ່ງກ່າວໄດ້ເກືອບໄຫວ ຕາມພາລະບົດບາດຂອງຕົນຜູ້ອົງການສັບ.						
7.4.2	ອົບຮົມດ້ານວຽກງານ ນອກ ໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ						
7.4.3	ສ້າງແຜນການຍິງເປັນແຕ່ຜູ້ຍິງສັບຖານ						
7.4.4	ສວມສັນຄວາມກ້າວໜ້າຂອງວຽກງານເປັນໄລຍະ						
	ລວມ	50	45	45	45	45	230
8	ສົມເດັດສ່ວນໂອນມີສ່ວນຮ່ວມປະກອບ ສັບໃນການສັດສະນາ ແລະສົມທອນຜົນ ການຮຽນ						
8.1	ນະໂຍບາຍກຸ່ມກຸ່ມໃນສົມເດັດສ່ວນໂອນ ແລະ ເປັນຜູ້ປະກອບສ່ວນໄດ້ທັງສູນຮອນເອົາ ຈາກບໍລິສະຫາດ.	6	5	5	5	5	26
8.1.1	ສ້າງແຜນການສະໂພຍາຍກຸ່ມກຸ່ມສັບຊົນເຜົ່າ ເພື່ອໃຫ້ສົມເດັດສ່ວນຮ່ວມໃນການເກືອບໄຫວ						
8.1.2	ໃຫ້ການສຶກສາອົບຮົມຄວາມຮູ້ພື້ນຖານທາງດ້ານນອກ ແກ່ສົມເດັດສ່ວນໂອນແລະຊຸກຍູ້ເຂົາເຈົ້າ ໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ						
8.2	ໃຫ້ໂອກາດແກ່ສົມເດັດສ່ວນໂອນໃນສະໄໝຍິງ ວຽກງານທີ່ໄດ້ຮັບກຳລັງ ແລະສຶກສາໃນ ບໍລິສະຫາດ ແລະຜາກສ່ວນທີ່ກຸ່ມສູນຮອນເອົາ	6	5	5	5	5	26

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
6.5.3	Exchange experiences through study tours to remote areas with excellent activities	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
	TOTAL	100	100	105	120	125	560
7	<u>Women actively participating in sector development and management at all levels</u>						
7.1	<u>National gender policies and targets adopted by Nam Saat</u>	8	7	7	7	7	36
7.1.1	Develop joint plan of action with LWU	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.1.2	Conduct appropriate training for LWU personnel	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.2	<u>Opportunities for women in sector identified and promoted by Nam Saat and Government authorities</u>	8	7	7	7	7	36
7.2.1	Organize training for women in Nam Saat	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.2.2	Upgrade knowledge and skills of women	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.3	<u>Awareness campaigns for women carried out</u>	20	19	19	19	19	96
7.3.1	Establish mobile gender awareness work team	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
7.3.2	Carry out awareness campaign	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.3.3	Evaluate impact of interventions on regular basis	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.4	<u>Affirmative action Programmes for women developed and applied at all levels</u>	12	10	10	10	10	62
7.4.1	Establish committees at LWU to work based on defined roles at all levels	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.4.2	Train LWU on rural water supply and env. issues	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.4.3	Develop plan for information dissemination	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.4.4	Review progress periodically	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
7.5	<u>Effective incentive and enforcement mechanisms put into practice</u>						
7.5.1	Develop mechanisms and put into practice	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	
	TOTAL	50	45	45	45	45	230
8	<u>Ethnic minorities actively participating in sector development and management at all levels</u>						
8.1	<u>National ethnic minority policies and targets adopted by Nam Saat</u>	6	5	5	5	5	26
8.1.1	Develop policies and plans to include ethnic minorities in sector activities	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	

ລ/ດ	ອັນດັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນທັງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
8.5.1	ສ້າງແລະຕອບສະໜອງບົດໃຈຊາວຖື						
8.5.2	ອົບຮົມຊົນຊາດຊື່ນເຜົ່າໃຫ້ຮູ້ຈັກຖືກອຸປະກອນປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້ອມແປງວຽກງານ ນອສ						
	ຄວມ	25	20	20	20	20	105
9	ອະນິດຍາກຳໄປເຮັດໄດ້ໃຫ້ຄົນສູງປົກຄວບ ດ້ວຍ ດ້ານຄວາມສູງປົກຄວບໃຫ້ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ						
9.1	ຊຸມຊົນເຜົ່າໄທກາງເຮັດໄດ້ໃຫ້ຄົນສູງປົກຄວບ ສັນຕະພາບແລະ ໄດ້ສູນກຳລັງສາມທາງດ້ານການຈັດສາ ນາ, ການກຳສ້າງລະບົບກຳລັງສາມທາງ ແກ່ຊຸມຊົນ	10	10	10	10	10	50
9.1.1	ສັນຕະພາບແລະ ໄດ້ສູນກຳລັງສາມທາງດ້ານການຈັດສາ ນາ, ການກຳສ້າງລະບົບກຳລັງສາມທາງ ແກ່ຊຸມຊົນ						
9.2	ຊຸມຊົນສູງສຸດສຳລັບຊ່ວຍເຫຼືອ	1480	1480	880	780	880	5500
9.2.1	ຊຸມຊົນສູງສຸດສຳລັບຊ່ວຍເຫຼືອ						
9.2.2	ຊຸມຊົນສູງສຸດສຳລັບຊ່ວຍເຫຼືອ						
9.3	ເມືອງ ແລະ NGO ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຕາມ ຄວາມ ເໝາະສົມ	3	3	3	3	3	15
9.3.1	ສັນຕິພາບສຳລັບການ ຕອບສະໜອງການກ່ຽວກັບ ການສົ່ງຊີວິດລະດັບສູງສຸດໃຫ້.						
9.3.2	ສັນຕິພາບ ແລະ NGO ກຳລັງສາມທາງ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຊ່ວຍເຫຼືອແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອສຳລັບການຈັດສັນ ບົດດ້ວຍກັນ						
9.4	ສາກສ່ວນເອກະຊົນໃຫ້ການບໍລິການຕາມ ການສື່ສານ	5	5	5	5	5	25
9.4.1	ສາກສ່ວນເອກະຊົນໃຫ້ການບໍລິການຕາມຄຳສັ່ງ						
9.4.2	ຊຸມຊົນຈຳນວນບໍລິການ						
9.4.3	ສາກສ່ວນເມືອງໃຫ້ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະ ເມີນບົດການປະຕິບັດວຽກງານຂອງເອກະຊົນ						
9.5	ສັນຕິພາບການໄດ້ຖືກລະບົບສົມຄວນ	2	2	2	2	2	10
ລ/ດ	ອັນດັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນທັງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
	ສັດທະຍາມ						
8.2.1	ຈັດຊຸດອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຊົນຊາດຊື່ນເຜົ່າເພື່ອຍົກລະດັບ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ສູງຂຶ້ນ						
8.2.2	ສົ່ງເສີມໃຫ້ຊົນຊາດຊື່ນເຜົ່າໃຫ້ມີຄວາມສ່ວນໃນກິດຈະ ກຳວຽກງານຕ່າງໆຂອງນອສແລະ ໃຫ້ມີຜູ້ຕ່າງໆຮ່ວມ ຊາດຊື່ນເຜົ່າຢູ່ໃນທະນາຄານການ						
8.3	ມີຄວາມສາມາດສຳລັບຄວາມສູງສຸດ ຂຶ້ນເຜົ່າສ່ວນເພື່ອຍ.	6	5	5	5	5	26
8.3.1	ສ້າງເສັ້ນທາງເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດສູງສຸດ ຄວາມສູງສຸດຂອງຊົນເຜົ່າເປັນລະບົບ						
8.3.2	ສົ່ງເສີມຄວາມສາມາດສຳລັບກຳລັງສາມທາງໃນທະນາຄານ ທະນາຄານສັດທະຍາເຜົ່າຂອງສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ						
8.3.3	ປົກຄຸມອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຄວາມສາມາດເພື່ອສືບຕໍ່ສະໜອງ ວຽກງານຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ຊົນເຜົ່າ						
8.3.4	ຈັດຊຸດອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຄວາມສາມາດໃນທະນາຄານ ສັດທະຍາເຜົ່າຂອງສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ						
8.4	ໂຄງການເຄື່ອນໄຫວທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ຖືກສະໜອງ ແລະ ປະຕິບັດຢູ່ໃນທະນາຄານ	4	3	3	3	3	16
8.4.1	ຈັດສັນທະນາຄານສຳລັບວຽກງານ						
8.4.2	ກຳນົດຄວາມຍືດຍາວ ສະໜັບສະໜູນສຳລັບ ສິ່ງກ່ຽວຂ້ອງ						
8.4.3	ສ້າງໂຄງການເຄື່ອນໄຫວທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ						
8.4.4	ຈັດສັນປະຕິບັດໂຄງການ						
8.6	ປັບໃຈສຳລັບສິດທິຊົນເຜົ່າໃນການຊຸກ ຊື່ໄດ້ນຳໄປເຮັດໃນວຽກງານຕ່າງໆ	3	2	2	2	2	11

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
8.1.2	Provide basic training in water/sanitation/health issues to mobilize and encourage ethnic minorities to participate	■	■	■	■	■	
8.2	<u>Opportunities for ethnic minorities in sector identified and promoted by NamSaat and Government authorities</u>	6	5	5	5	5	26
8.2.1	Organize training for ethnic minority members to increase knowledge and skills	■	■	■	■	■	
8.2.2	Promote inclusion/participation of ethnic minorities on different committees	■	■	■	■	■	
8.3	<u>Awareness campaigns for ethnic minorities carried out</u>	6	5	5	5	5	26
8.3.1	Develop plan for systematic awareness creation	■	■	■	■	■	
8.3.2	Collaborate and coordinate activities with National Committee for Ethnic Minorities	■	■	■	■	■	
8.3.3	Train personnel to work with ethnic minorities	■	■	■	■	■	
8.3.4	Train ethnic minority members	■	■	■	■	■	

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
8.4	<u>Affirmative action Programmes for ethnic minorities developed and applied at all levels</u>	4	3	3	3	3	16
8.4.1	Establish responsible committee	■		■		■	
8.4.2	Define responsibilities for involved actors	■		■		■	
8.4.3	Develop affirmative action Programmes	■		■		■	
8.4.4	Implement Programmes	■	■	■	■	■	
8.5	<u>Effective incentive and enforcement mechanisms put into practice</u>	3	2	2	2	2	11
8.5.1	Develop and provide incentives	■	■	■	■	■	
8.5.2	Train ethnic minority members in maintenance & repair	■	■	■	■	■	
	TOTAL	25	20	20	20	20	105
9	<u>Existing water systems rehabilitated/upgraded and new water supplies being constructed</u>						
9.1	<u>Communities understand choices available to them</u>	10	10	10	10	10	50
9.1.1	Discuss with, and disseminate information to, community on various water supply options and related construction and running cost	■	■	■	■	■	
9.2	<u>Communities demanding assistance</u>	1480	1480	880	780	880	5500
9.2.1	Ensure that community has necessary basic inform.	■	■	■	■	■	
9.2.2	(Districts and private sector) Support community in developing requests	■	■	■	■	■	

ລດ	ອິນໂດັຊິມ / ທີ່ຈະກຳລັງ	ປີ					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
9.5.1	ຊຸມຊົນສ້າງແຜນການສຳນັບຊຸມຊົນ, ສ້ອມແປງແລະກຳລັງໄຮ						
9.5.2	ຊຸມຊົນສ້າງກອງທຶນ						
	ລວມ:	1600	1500	900	800	900	5800
10	ຊຸມຊົນໄດ້ຖືກອົບຮົມ ແລະຊຸມຊົນຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງເໝາະສົມ						
10.1	ສາລະບົດບາດ ແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບໄດ້ຖືກນຳໄປສຳຮັບ ແລະຖືກຄົ້ນຄ້ວາ	5	5	4	5	4	23
10.1.1	ຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການສື່ສານ						
10.1.2	ກຳນົດພາລະບົດບາດແລະໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຄະນະກຳມະການສື່ສານ						
10.1.3	ຈັດຊຸດອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຄະນະກຳມະການສື່ສານ						
10.2	ເມືອງ ແລະພາກສ່ວນເອກະຊົນໄດ້ໃຫ້ການຊຸກຍູ້ຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງເໝາະສົມ.	8	6	5	8	5	30
10.2.1	ຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການບົດບາດສູນກາງ.						
10.2.2	ປົກຄຸມອົບຮົມໂຄງການສື່ສານແລະພາກສ່ວນເອກະຊົນ						
10.2.3	ສົມເຊີຍສົມຄຸນແລະສາມາດມາດຕະການກັບຊຸມຊົນ						
10.2.4	ຕິດຕາມກວດກາແລະສື່ສານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງອາກສ່ວນເອກະຊົນ						
10.3	ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງຊຸມຊົນໄດ້ຖືກປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນໄລຍະສັ້ນໄປສຳຮັບເຫຼືອ.	20	18	17	18	17	90
10.3.1	ຈັດຊຸດອົບຮົມທຸກໆໄລຍະໂຄງການສື່ສານ (ເມືອງ)						
10.3.2	ອົບຮົມແກ່ຊຸມຊົນ						
10.3.3	ໄປສຳຮັບຄະນະຖອດຖອນບົດບາດ						
10.3.4	ຕິດຕາມປະເມີນຜົນ.						
ລດ	ອິນໂດັຊິມ / ທີ່ຈະກຳລັງ	ປີ					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
10.4	ຊຸມຊົນໄດ້ສອກເຫລືອທີ່ໄດ້ຮັບການສຳນັບຊຸມຊົນຢ່າງເໝາະສົມ ແລະກຳລັງຊັດເຈນຂອງ.	5	5	4	5	4	23
10.4.1	ຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການສື່ສານ						
10.4.2	ສ້າງກອງທຶນທຸກໆມື						
10.4.3	ອົບຮົມຄວາມສາມາດບາດບານ (ບໍລິສັດ ອົງການ)						
10.6	ຊຸມຊົນໄດ້ຄວາມສາມາດຄົ້ນຄວ້າບົດບາດ ແລະສ້ອມແປງໃນໄລຍະສັ້ນໄປສຳຮັບ.	7	6	5	6	5	29
10.5.1	ຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການຮັບຜິດຊອບສື່ສານ (ອສບ)						
10.5.2	ສ້າງແລະປະກອບເປັນຕູ້ມື ແລະວັດຖຸອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນ						
10.5.3	ອົບຮົມໃຫ້ ອສບ ສ້າງຄວາມກຽມພ້ອມກອງບົດບາດສື່ສານ ແລະສ້ອມແປງໃນລະດັບໂຕມື້						
	ລວມ:	45	40	35	40	35	195
11	ລູກຄ້າສາລະບົດບາດ ແລະອຸປະກອນໄດ້ຖືກອົບຮົມໃນໂຮງຮຽນ						
11.1	ຄະນະກຳມະການເພື່ອຊຸກຍູ້ຄວາມແລະອະນາໄມໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນແລະມີການຕ້ອນໂຫລ່	20	20	25	20	25	110
11.1.1	ກຳນົດພາລະບົດບາດແລະໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຄະນະກຳມະການ						
11.1.2	ຈັດຊຸດອົບຮົມເຜີຍແຜ່ໃຫ້ເປັນຄາຊູໄດ້ທົ່ວທາງຂອງວຽກງານ ນອກ ແຕ່ລະປີ.						
11.1.3	ຈັດກອງປະຊຸມຖອດຖອນບົດບາດປະຈຳປີກັບຄະນະກຳມະການ						
11.2	ການປະກອບສ່ວນສາກົນກິນເປັນປະການ ແລະສົມປະກອບສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນ.	3	3	5	3	5	19
11.2.1	ໂຄສະນາຄົ້ນຄວາມຊຸມຊົນ, ໃຫ້ຊຸມຊົນສື່ສານ ແລະເຜີຍແຜ່ຢືດໃຈ ຈາກຊຸມຊົນ						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
9.3	<u>Districts and NGOs providing appropriate support</u>	3	3	3	3	3	15
9.3.1	(Districts) Develop plans and budgets for rehabilitation, upgrading and new construction						
9.3.2	(Districts and NGOs) Determine areas for support and coordinate actions						
9.4	<u>Private sector providing services as requested</u>	5	5	5	5	5	25
9.4.1	(Private sector) Provide required services on request						
9.4.2	(Communities) Pay for services						
9.4.3	(Districts) Supervise, monitor and evaluate private sector actions						
9.5	<u>Required funds being mobilized</u>	2	2	2	2	2	10
9.5.1	(Communities) Develop plans for O&M and repair, as well as new construction						
9.5.2	Establish community funds						
	TOTAL	1500	1500	900	800	900	5600
10	<u>Communities provided with appropriate training and back up support</u>						
10	<u>Roles and responsibilities clearly defined and understood by all</u>	5	5	4	5	4	23

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
10.1	Establish committees at village level						
10.1	Determine roles and responsibilities for village committees						
10.1	Train committee						
10	<u>Appropriate and timely support offered by district and private sector</u>	8	6	5	6	5	30
10.2	Establish committee to monitor						
10.2	Train district and private sector personnel						
10.2	Coordinate with communities						
10.2	Supervise and monitor implementation of sector activities						
10	<u>Community skills and knowledge being refreshed/upgraded at regular intervals</u>	20	18	17	18	17	90
10.3	Conduct training of trainers at provincial and districts lev						
10.3	Train communities						
10.3	Organize exchange visits to exchange experiences						
10.3	Supervise and evaluate activities						
10	<u>Communities raising required funds to pay for services and goods</u>	5	5	4	5	4	23
10.4	Establish village committee						
10.4	Establish revolving funds						

ລ/ດ	ອັນດັບ / ທາງກາງ	ປ					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
11 2 2	ໂຄສະນາຂົນສົ່ງສາຍພົວພັນພັກຮຽນ ຄູ ເພື່ອສອກຫາແລະແຕ່ງຕັ້ງ						
11 3	ທັກສາ ແລະອຸປະກອນກ່ຽວກັບສະໜາ ແລະອະນາໄມໄດ້ຖືກກຳໄດ້ສິ້ນ ແລະນຳ ໄປສູ່ສອນ	3	3	5	3	5	19
11 3 1	ວາງແຜນສ່ວນປະກອບສູງສຶກສາ						
11 3 2	ເປັນແຜນຜັກສູງສຶກສາໃຫ້ແກ່ຄູອາຈານ						
11 3 3	ຈັດຕັ້ງ (ສິນຄ້າ ຫຼື ສິນຄ້າ) ເຄື່ອນທີ່ເພື່ອເຄື່ອນໄຫວ ສູງສຶກສາ						
11 4	ຄູອາຈານໄດ້ຮັບການອົບຮົມ ແລະໄດ້ ການສຶກສາ	20	20	25	20	25	110
11 4 1	ເລືອກເປັນອົງຄູອາຈານທີ່ດີໃນການສຶກສາ ກ່ຽວກັບວຽກງານ ນອກ ໄປສູ່ໂຄສະນາສຶກສາຍາຍ ໄປ ຫຼື ຕ່າງປະເທດ						
11 4 2	ຕອບສະໜອງເອກະສານ ຫຼື ມີມິດຕາງກ່ຽວກັບວຽກ ງານ ນອກໃຫ້ ແລະທັກສາຂອງແຕ່ລະໂຮງຮຽນ						
11 4 3	ຄັດຕາມກວດກາແລະເປັນເປັນເປັນແຕ່ລະໄລ ປະສານສົມທຽບກັບອົບຮົມມາແລ້ວ						
11 5	ອະນາໄມ ແລະອະນາໄມໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະໄດ້ຖືກນຳໃຊ້	284	284	320	284	320	1492
11 5 1	ຈັດຕັ້ງທະນາຄານການ ແຕ່ສິນຄຸນກາງ-ສິນຄຸນຕາຍ						
11 5 2	ກຳນົດອາລະວິດາວແລະອຳນວຍສຸຂະພາບຂອງຄະ ນະກຳພະການ						
11 5 3	ສ້າງກອງທຶນເພື່ອບຸລະນະສິນຄ້າແບບອະນາໄມ ແລະອະນາໄມໃນໂຮງຮຽນ						
ລ/ດ	ອັນດັບ / ທາງກາງ	ປ					ລວມເງິນສົ່ງ ພັນ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
11 5 4	ອົບຮົມດ້ານເສັກນິກໃນການສ້ອມແປງອະນາໄມ ແລະອະນາໄມໃຫ້ແກ່ຄູອາຈານ ແລະນັກຮຽນ						
11 5 5	ໂຄສະນາສູງສຶກສາກ່ຽວກັບວຽກງານ ນອກ ໃຫ້ແກ່ ຄູ, ນັກຮຽນ ແລະພໍ່ແມ່ນັກຮຽນ ແລະແຈກ ຍາຍຕໍ່ບັນຍາຍ, ໄປສູ່ເສດຖີ ແລະປົນປົນພ້ອມ						
11 6	ຄະນະຮຽນມີຄຸນສອນຫາລາຍນະສຸກໄດ້ຖືກ ຕາມສິນຄ້າຄຸນສອນຂອງການສຶກສາ ແລະການນຳໃຊ້ແລະອະນາໄມຢ່າງຖືກຕ້ອງ	20	20	25	20	25	110
11 6 1	ສົ່ງຄັດຕາມກວດກາເປັນແຕ່ລະໄລປະ 2 ເທື່ອ /ປີ						
11 6 2	ເຮັດການປະເມີນປັນຫຼາກໆເພື່ອຖອດຖອນບົດຮຽນ ລວມ	350	350	400	350	400	1850
12	ແຮງອະທຽມຄວາມປະສານສົມທຽບສູງສຶກສາ ການສຶກສາ ແລະສ້າງວິດຕ່າຍ						
12.1	ໄດ້ມີຄຸນສອນ ແລະນະໂຍຍາຍສຳລັບ ກຸ່ມທີ່ຕາຍກາງສູງ	10	10	10	10	10	50
12 1 1	ກຳນົດເສດຖະກິດສາຍສຳລັບຊຸມຊົນທີ່ຍຸກ ຍາກແຫ້ງ						
12 1 2	ສອກຫາແຕ່ງຕັ້ງເພື່ອສູບເຫຼືອເສດຖະກິດຍາກ						
12 1 3	ປຸກລະດົມຊຸມຊົນໃຫ້ເຂົ້າເຈົ້າຍອມຮັບຂໍ້ຄົງແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມ						
12 1 4	ສູງສູງແລະສູບເຫຼືອສູບຊົມກໍ່ສ້າງວິດຕ່າຍ						
12.2	ປະສານສົມທຽບເຮັດການນຳໃຊ້ອຸປະ ກອນທີ່ມີລາຄາຕ່ຳ ແລະເໝາະສົມທີ່ໄດ້ ຖືກປັບປຸງ ແລະເປັນຕົວຢ່າງແລ້ວ	20	20	20	20	20	100
12 2 1	ຄັດເລືອກ ແລະສົ່ງເສີມວິດຕ່າຍທີ່ມີຢູ່ໃນຕ້ອງຖິ້ມເພື່ອ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງວິດຕ່າຍ						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
10.4	Raise funds from others, e.g. companies, organizations, ESAs etc						
11	Communities able to manage, maintain and repair some water and sanitation systems to certain levels	7	6	5	6	5	29
10.5	Establish village committees						
10.5	Produce necessary training manuals and materials						
10.5	Train village volunteers on management, maintenance and repair matters						
	TOTAL	45	40	35	40	35	195
11	Health and hygiene being promoted in schools						
11	Health and hygiene committees established and functioning	20	20	25	20	25	110
11.1	Determine roles and responsibilities for community						
11.1	Conduct training for trainers on sector directions on annual basis						
11.1	Conduct annual review meetings with communities						
11	Financial contributions raised	3	3	5	3	5	19
11.2	Mobilize community, provide health education and raise contributions from community						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
11.2	Mobilize parent Teacher Associations for fund raising and construction						
11	Curricula and materials developed and taught	3	3	5	3	5	19
11.3	Develop joint plan with Ministry of Education						
11.3	Orient teachers						
11.3	Establish mobile teams responsible for health education						
11	Teachers trained and teaching	20	20	25	20	25	110
11.4	Organize short study tours (in country or abroad) for best potential teachers						
11.4	Provide materials and manuals to teachers and schools libraries						
11.4	Supervise and evaluate trained teachers at regular intervals						
12	Water and hygiene facilities installed and used	284	284	320	284	320	1492
11.5	Establish committees						

ລດ	ອິນໂດຊີຍ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ໝົດX 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
12.2.2	ສົ່ງເສີມເອກະຊົນສາຍວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ						
12.2.3	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍກິດຈະກຳສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ						
12.2.4	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍກິດຈະກຳສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ, ຊຸບປະກອນທີ່ມີອາຄາດາ, ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາບັນດາຮຽນ						
12.3	ປະສານສົມທົບໃນທ້ອງຖິ່ນເພື່ອເຮັດ ເສື້ອກິດ,	70	70	70	70	70	350
12.3.1	ເຜີຍແຜ່ບຸກຄົນກ່ຽວກັບການເອົາຊຸບປະກອນທີ່ມີອາຄາ ດາແລະເສື້ອກິດທ້ອງຖິ່ນ, ຜູ້ເຮັດ, ຜູ້ເສັ້ງ						
12.3.2	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍກິດຈະກຳສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ						
12.4	ມີສະບວນການໂຄສະນາກ່ຽວກັບການເຮັດ ເສື້ອກິດ,	20	20	20	20	20	100
12.4.1	ສ້າງເຕືອນແຮງຕິດຕໍ່ກັບກິດຈະກຳທີ່ສູງກວ່າທີ່ສະບວນ ການໂຄສະນາການສົ່ງເສີມວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ						
12.4.2	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍກິດຈະກຳສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ, ຊຸບປະກອນທີ່ມີອາຄາດາ, ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາບັນດາຮຽນ						
12.4.3	ສ້າງກິນໂຄສະນາເພື່ອສືບຕໍ່ການສືບສ່ວນເຊັ່ນ ລະຫວ່າງກະຊວງ, NGOs,						
12.6	ສຸມໃສ່ໃຫ້ໄດ້ຊັດຊ້າງ ແລະປະກອບທີ່ມີຮຽນອາຊີຍ ກິດຈະກຳດ້ານອຸຍນາໂມ,	15	15	15	15	15	75
12.5.1	ຈັດຕັ້ງທະນາຄານສຸຂະພິດສູນຍືນຍົງ						
12.5.2	ສ້າງກອງທຶນຢູ່ໃນບ້ານເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໄປກິນອີງ ເສີມການນຳໃຊ້ວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ						
12.5.3	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍ ເພື່ອໃຫ້ ອສປ ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ ຜູ້ອື່ນ						
ລດ	ອິນໂດຊີຍ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	0					ລວມເງິນສົ່ງ ໝົດX 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
	ຊາວບ້ານເລື່ອງວຽກງານການກໍ່ສ້າງ ແລະອະນາ ໂມ ແລະປົກປັກຮັກສາ						
12.6	ມີຈຳນວນມາດຕະຖານທີ່ມີຄວາມສາມາດ ສູງກວ່າທີ່ສູງກວ່າທີ່ມີຢູ່ໃນ	5	5	5	5	5	25
12.6.1	ຈັດຕັ້ງທຶນງານກໍ່ສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ						
12.6.2	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍກິດຈະກຳສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ, ຊຸບປະກອນທີ່ມີອາຄາດາ, ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາບັນດາຮຽນ						
12.7	ສຸມໃສ່ໃຫ້ໄດ້ຊັດຊ້າງ ແລະປະກອບທີ່ມີຮຽນອາຊີຍ ກິດຈະກຳດ້ານອຸຍນາໂມ,	5	5	5	5	5	25
12.7.1	ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການສະໜອງຊຸບປະກອນທີ່ມີອາຄາ ດາ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອຖ້າມີ ເງື່ອນໄຂ						
12.7.2	ສ້າງລະບົບການຕອບສະຫນອງ ການແກ້ໄຂບັນຫາ ການເກີດບັນຫາວັດຖຸປະກອນ						
12.8	ສຸມໃສ່ໃຫ້ໄດ້ຊັດຊ້າງ ແລະປະກອບທີ່ມີຮຽນອາຊີຍ ກິດຈະກຳດ້ານອຸຍນາໂມ,	5	5	5	5	5	25
12.8.1	ຈັດຕັ້ງທຶນງານສຸຂະພິດສູນຍືນຍົງ						
12.8.2	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍກິດຈະກຳສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ, ຊຸບປະກອນທີ່ມີອາຄາດາ, ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາບັນດາຮຽນ						
12.8.3	ປົກຄຸມອິນໂດຊີຍກິດຈະກຳສ້າງວັດຖຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ, ຊຸບປະກອນທີ່ມີອາຄາດາ, ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາບັນດາຮຽນ						
	ລວມ	150	150	150	150	150	750
13	ສິດທິກິດຈະກຳດ້ານອຸຍນາໂມຢູ່ໃນຮູບສູນ ແລະໂຮງຮຽນເປົ້າໝາຍໄດ້ຖືກຍືນຍົງ						
13.1	ສ້າງເຂດວຽກງານທີ່ເປັນອິນໂດຊີຍໄດ້ຖືກ ສ້າງຂຶ້ນ	5	3	3	3	2	18
13.1.1	ສ້າງລວມສູນກ່ຽວກັບໂຮງຮຽນ ແລະຊຸມຊົນເປົ້າ ໝາຍ						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
11.5	Determine roles and responsibilities for committees	■	■	■	■	■	
11.5	Establish funding system systems to cover repair costs	■	■	■	■	■	
11.5	Train teachers and students on repair techniques	■	■	■	■	■	
11.5	Provide health education to teachers, students and parents, including distribution of leaflets, posters, manuals, etc.	■	■	■	■	■	
12	Health authorities monitoring quality of teaching and correct use of facilities	20	20	25	20	25	110
11.6	Monitor and supervise at regular intervals (twice/year)	■	■	■	■	■	
11.6	Carry out regular evaluations/assessments to determine effect of Prog.	■	■	■	■	■	
	TOTAL	350	350	400	350	400	1850
12	Household demanding and installing latrines						
12	Policy and strategies for dealing with most poor groups in place	10	10	10	10	10	50
12.1	Determine target areas where poorest communities are	■	■	■	■	■	
12.1	Allocate funds for support to poor	■	■	■	■	■	

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
12.1	Mobilize target communities to undertake appropriate commitments and actions	■	■	■	■	■	
12.1	Support construction of latrines	■	■	■	■	■	
12	Options for low cost and appropriate designs developed and evaluated	20	20	20	20	20	100
12.2	Select and promote use of local materials and designs	■	■	■	■	■	
12.2	Promote sale of locally appropriate materials by private sector	■	■	■	■	■	
12.2	Train community in latrine construction techniques	■	■	■	■	■	
12.2	Monitor and evaluate uses of local materials, low cost solutions, etc. and feed back experiences	■	■	■	■	■	
12	Households understanding choices available to them	70	70	70	70	70	350
12.3	Dissemination information on possible latrine options and costs, advantages and disadvantages, etc	■	■	■	■	■	
12.3	Conduct training on latrine construction techniques	■	■	■	■	■	
12	Latrine promotion campaigns carried out	20	20	20	20	20	100

ລ/ດ	ອັນໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	ປີ					ລວມເງິນທັງ ສົນດັບ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
13.1.2	ສ້າງແຜນການແລະເອົາໂຮງຮຽນແລະຊຸມຊົນເປົ້າ ໝາຍເຂົ້າໃນແຜນການເຄື່ອນໄຫວລວມສັງຄົມຊືມ ພະນັກງານ						
13.2	ທຸກສົມ (ໄດ້ມາຈາກໝວມ) ໄດ້ກະສັບກິດຈະ ກຳເຊັ່ນ: ສໍາກໍ່ປື້ມ, ມີໂຮງປັດຕິລາເຮືອ ແລະ 3 ສະອາດ.	5	3	2	2	2	14
13.2.1	ໂຕ້ຊຸມສັກສາແກ່ຊຸມຊົນ ແລະ ໂຮງຮຽນເປົ້າໝາຍ						
13.2.2	ຕອບສະໜອງວິຕາດູອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ເປັນ						
13.3	ວຽກງານເອີ້ນຊື່ມາດຕະຖານສັກສາໄດ້ ຈັດຕັ້ງໂດຍພາກສ່ວນອຸປະກອນ	20	18	12	12	7	69
13.3.1	ສ້າງຄູ່ມືແລະອຸປະກອນສໍາລັບສູນສັກສາ						
13.3.2	ອົບສົມທະນາການສັກສາແລະອຸ						
13.3.3	ອົບສົມທະນາການສັກສາ						
13.4	ການກວດກາບາງສ່ວນເຊັ່ນໄດ້ຖືກ ເນັ້ນໃນໂດຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	15	13	10	10	6	54
13.4.1	ຈັດຕັ້ງທະນາການເພື່ອກວດກາບາງສ່ວນເຮດ						
13.4.2	ສ້າງແຜນການໃນການລົງໄປກວດກາບາງສ່ວນເຮດ						
13.4.3	ສ້າງຄູ່ມືກ່ຽວກັບການກວດກາບາງສ່ວນເຮດ						
13.4.4	ຈັດຕັ້ງພະນັກງານກວດກາບາງສ່ວນເຮດ						
13.6	ປະສົບການ ແລະ ປັບປຸງເປົ້າໝາຍສັກ ແລະ ລາຍການທີ່ໄດ້ໂຄສະນາ	5	3	3	3	3	19
13.5.1	ສະຫຼຸບລາຍງານການລົງໄປກວດກາບາງສ່ວນເຮດໃຫ້ ແກ່ໂຄງການ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ						
13.5.2	ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມຖອດຖອນບົດຮຽນເປັນໄວລະ						
13.5.3	ມີການແລກປ່ຽນບົດຮຽນຕົວຈິງເຊັ່ນກັນ ແລະ ກັນ.						
ລ/ດ	ອັນໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	ປີ					ລວມເງິນທັງ ສົນດັບ X 1000 \$
	ລວມ	50	40	30	30	20	170
14	ຊຸມຊົນໄດ້ຮັບຄວາມ ຕຳເນີນປະໂຫຍດ ແລະ ປັບປຸງສັກສາອາລະບິນບຸກຄົນ ແລະ ອຸປະກອນໂຍທິປະ ຊົນແລ້ວ.						
14.1	ປັບປຸງທະນາການສັກສາອາລະບິນບຸກຄົນ ໃນຂັ້ນບ້ານ (ຊຸມຊົນ) ທີ່ມີການເຄື່ອນໄຫວ	5	4	3	2	2	16
14.1.1	ຈັດຕັ້ງທະນາການສັກສາບ້ານ						
14.1.2	ກຳນົດພາລະບົດບາດທີ່ຈຳເປັນຂອງອຸປະກອນ ກຳນະການໃຫ້ຊັດເຈນ						
14.1.3	ວິດຕາມຊຸກຍູ້ ແລະ ປະເມີນອິນທິການເຄື່ອນໄຫວຂອງ ກຳນະການຕ່າງກັນ						
14.2	ສະນັບສະນູນໄດ້ຮັບການຊືມ ໄດ້ປະຕິ ບັດວຽກງານຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ວຽກງານປັບປຸງສັກສາແລະ ໃຫ້ການບໍລິການ ຊືມແບບປະຈຳປີກະຕິ	15	13	12	10	8	58
14.2.1	ສ້າງແຜນການ ແລະ ຈັບປະກອນເພື່ອອົບຮົມ ອົບ ທາງດ້ານການສົ່ງເສີມ ແລະ ປັບປຸງສັກສາ						
14.2.2	ອົບສົມ ອົບ ທາງດ້ານການປັບປຸງສັກສາ ແລະ ສົ່ງເສີມປ່ຽນແປງເປັນປົກກະຕິ						
14.2.3	ວິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນອິນທິການຊືມ ສາມາດຂອງ ອົບທາງດ້ານການປັບປຸງສັກສາແລະ ສົ່ງເສີມ						
14.3	ພາກສ່ວນເອກະຊົນໃຫ້ການບໍລິການຕາມຄຳ ຮ້ອງຂໍຂອງຊຸມຊົນ.	10	9	7	6	4	36
14.3.1	ກຳນົດພາລະບົດບາດຂອງເອກະຊົນ						
14.3.2	ພາກສ່ວນເອກະຊົນໄປໃຫ້ການບໍລິການແກ່ຊຸມຊົນ						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
12.4.	Develop materials and techniques for effective promotion	■	■	■	■	■	
12.4.	Train district personnel, LWU staff and villages volunteers	■	■	■	■	■	
12.4	Establish required multi sectoral coordination mechanism, i.e between ministries, NGOs, etc	■	■	■	■	■	
13	<u>Communities organizing and financing their own sanitation activities</u>	15	15	15	15	15	75
12.5.	Establish village committees	■	■	■	■	■	
12.5.	Establish village funds to promote latrine use	■	■	■	■	■	
12.5.	Train village volunteers so they can inform villagers how to construct and maintain latrines	■	■	■	■	■	
13	<u>Sufficient numbers of skilled workers to install sanitary facilities</u>	5	5	5	5	5	25
12.6.	Establish work teams for latrine construction	■	■	■	■	■	
12.6.	Train personnel at all levels	■	■	■	■	■	
13	<u>Materials and spare parts being produced and available</u>	5	5	5	5	5	25

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
12.7.	Study local production possibilities and support where possible		■	■	■	■	
12.7	Set up spare parts procurement, distribution and stores systems		■	■	■	■	
13	<u>Health education being given by health authorities</u>	5	5	5	5	5	25
12.8.	Establish village health education units	■	■	■	■	■	
12.8.	Train health education personnel at all levels	■	■	■	■	■	
12.8.	Train community and continually assess results	■	■	■	■	■	
	TOTAL	150	150	150	150	150	750
13	<u>Improved hygiene behaviour in communities and schools</u>						
13	<u>Priority areas established</u>	5	3	3	3	2	16
13.1	Gather information on target communities and schools	■	■	■	■	■	
13.1.	Develop and approve plan of activities, including training of personnel	■	■	■	■	■	

ລ/ດ	ວິນໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	ປີ					ລວມເງິນທັງໝົດ ໝົດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
14 3 3	ຂັ້ນເມືອງຕິດຕາມກວດກາ ແລະປະເມີນຜົນການ ບໍລິການຂອງເອກະຊົນ						
14 4	ເມືອງໃຫ້ການບໍລິການ ແລະຊ່ວຍເຫຼືອແກ້ໄຂ ຂົນສົ່ງຕາມຄວາມເໝາະສົມ	7	6	5	4	3	27
14 4 1	ຂັ້ນເມືອງສ້າງແຜນການ ແລະຈັບປະມານອຳນວຍບໍລິ ການ ແລະຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນ (ສ້ອມແປງ)						
14 4 2	ຂັ້ນເມືອງລົງໄປໃຫ້ການບໍລິການເອກະຊົນ						
14 4 3	ຂັ້ນເມືອງອະທຸບລາຍງານໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ						
14 4 4	ຂັ້ນເມືອງຊົມທັບກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນໃນການໃຫ້ ການບໍລິການ(ສ້ອມແປງ) ແກ້ໄຂຊຸມຊົນ						
14 5	ໄດ້ມີລະບົບການຈັດຫາເຄື່ອງອາໄສທີ່	2	2	2	2	2	10
14 5.1	ຈັດຫາສະຖານທີ່ເກັບມ້ຽມເຄື່ອງອາໄສ						
14 5 2	ຄະນະກຳມະການບ້ານກວດກາເຄື່ອງອາໄສທີ່ຈຳ ເປັນຍາງປົກຄຸມຕົວລາຍງານໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງ						
14 5 3	ຄະນະກຳມະການບ້ານເລື່ອງແຜນຍຸດທະສາດໄຫຼ່ຊ້າ ເປັນພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ						
14 6	ຊຸມຊົນຊອກຫາທຶນເພື່ອຈາຍຄາປະຕິ ບັດການຄ້າຄົມຄອາຊີກຊາ ແລະຊ້ອມແປງ ຢາງປົກຄຸມຕົວ	1	1	1	1	1	5
14 6 1	ສ້າງກອງທຶນຂອງຊຸມຊົນແລະນຳໄປໃຫ້ຄະນະກຳມະການ ບ້ານຄຸ້ມຄອງທຶນ						
14 6 2	ຄະນະກຳມະການສ້າງແຜນການຈັບປະມານເພື່ອ ຂໍທຶນສຳລັບຈາຍຄາບໍລິການ,ສ້ອມແປງນຳຂັ້ນເມືອງ						
	ລວມ	40	35	30	25	20	150
15	ພາກສ່ວນເອກະຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການໃຫ້						
ລ/ດ	ວິນໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	ປີ					ລວມເງິນທັງໝົດ ໝົດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
	ກວດກາຜົນກະທົບ ແລະຮັດຫວັດຖອນ/ແກ້ໄຂ ທີ່ຈຳເປັນ						
15 1	ມີກົບໂກຮ່ວມທາງດ້ານເຕັກນິກບໍລິການ ເຄື່ອນໄຫວ	1	1	1	1	1	5
15 1 1	ຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການທາງດ້ານເຕັກນິກ						
15 1 2	ຈັດກອງປະຊຸມເພື່ອແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ເປັນປົກຄຸມຕົວ						
15 1 3	ປະຕິບັດເຕັກນິກທີ່ຖອດຖອນ ເພື່ອມີບຸນປຸງການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດ						
15 1 4	ຕີລາຄາປະເມີນຜົນ						
15 2	ມີແຜນການໃນການປຸກລະດົມພາກສ່ວນ ເອກະຊົນ						
15 2 1	ສ້າງແຜນການຮ່ວມກັນເອກະຊົນ						
15 3	ແຜນການໄດ້ມີກິດຈະກຳປະຕິບັດ	2	2	1	1	1	7
15.3 1	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມແຜນ						
15 4	ມີໂຮງງານຜະລິດເຄື່ອງອາໄສ ແລະອຸປະ ກອນກັບທີ່ (ໝາຍໃນປະເທດ)	2	2	2	1	2	9
15 4 1	ເຮັດວຽກກັບໂຮງງານຜະລິດເພື່ອສຶກສາຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ແລະສ້າງແຜນການຮ່ວມກັນ						
15 4 2	ສົ່ງເສີມແລະຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການຜະລິດກັບທີ່						
15 4 3	ກວດກາຄຸນນະພາບ ແລະການນຳໃຊ້						
15 5	ມີການອະທຸບລາຍ ແລະປະຕິບັດກົນໄກຮັບ ປະກັນຄຸນນະພາບ ແລະຄວບຄຸມຫວັດຖຸ ຜິດ	2	1	1	1	1	6
15 5 1	ສ້າງບາດຕະຖານແລະກຳນົດຂອບເຂດລາຄາທີ່ຍອມ ຮັບໄດ້						
15 5 2	ຕິດຕາມກວດກາຄຸນນະພາບແລະລາຄາ						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
13	<u>Everyone (or certain percent) practicing specified actions, e.g. handwashing, covered containers and three cleans</u>	5	3	2	2	2	14
13.2.	Provide HE to target communities and schools	■	■	■	■	■	
13.2.	Provide of necessary inputs, materials, etc. for construction of latrines	■	■	■	■	■	
13	<u>On going health education training being given by health authorities</u>	20	18	12	12	7	69
13.3.	Produce manuals and materials for health education	■	■	■	■	■	
13.3	Train health education personnel and trainers	■	■	■	■	■	
13.3	Train villages committees	■	■	■	■	■	
13	<u>Regular spot checks being carried out by relevant authorities</u>	15	13	10	10	6	54
13.4.	Establish committee to carry out spot checks	■	■	■	■	■	
13.4	Develop plan for spot checks	■	■	■	■	■	
13.4	Produce instructions for spot checks	■	■	■	■	■	
13.4.	Carry out spot checks	■	■	■	■	■	
14	<u>Experiences recorded and fed back into national system</u>	5	3	3	3	3	19
13.5	Report results of spot checks to Nam Saat and relevant sectors	■	■	■	■	■	
13.5	Organize periodic review meetings	■	■	■	■	■	

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
13.5	Experiences recorded and fed back into national system	■	■	■	■	■	
	TOTAL	50	40	30	30	20	170
14	<u>Communities managing, operating and maintaining existing water supplies and hygiene facilities</u>						
14	<u>Functioning community management committees</u>	5	4	3	2	2	16
14.1	Establish village committees	■	■	■	■	■	
14.1	Determine roles and responsibilities for village committees	■	■	■	■	■	
14.1	Monitor and evaluate activities of committees	■	■	■	■	■	
14	<u>Trained personnel providing required operation, maintenance and routine repair services</u>	15	13	12	10	8	58
14.2	Develop training plan for village volunteers on maintenance and repair	■	■	■	■	■	
14.2.	Train village volunteers	■	■	■	■	■	

ລ/ດ	ຕົວໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	ປີ					ລວມເງິນທັງ ໝົດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
15.5.3	ຕົວໄດ້ຮັບທາງບັນທຶກສ່ວນອື່ນ						
15.8	ປະຕິບັດການໄດ້ຖືກປັບສັກ ແລະລາຍການ ກັບໃຫ້ແກ່ລະດັບແຕ່ລະຊາດ	1	1	1	1	1	5
15.6.1	ຈັດຕັ້ງຄວບຄຸມກຳລັງມູນແລະລາຍການ						
15.6.2	ເປັນກຳລັງມູນ/ປັນທຶກປະສົບການແລ້ວວິເຄາະ						
15.6.3	ເລີຍແຕ່ລະມູນໃນເວລາປະຊຸມແລະໃນໂອກາດອື່ນໆ						
	ລວມ:	8	7	8	5	8	32
16	ປະຕິບັດການບົດຮຽນໄດ້ຖືກປັບສັກ ແລະ ລາຍການກັບໃຫ້ແກ່ໂຄງການ						
16.1	ໄດ້ມີລະດັບຄວບຄຸມກຳລັງມູນປະຕິບັດ ມີການເຄື່ອນໄຫວ	8	10	9	10	9	46
16.1.1	ສ້າງແຜນການປະຈຳພ້ອມດ້ວຍຄົວຄຸ້ມຄວາມສຳ ເລັດ						
16.1.2	ຕຳແໜ່ນການຄັດຕາມກວດກາ						
16.1.3	ປະເມີນຜົນແລະລາຍການ						
16.2	ການສຶກສາທຸກໆຄັ້ງເພື່ອເຂດ ການວິ ໄປຕິດຕາມຢັ້ງຢາມເພື່ອສຶກສາບັນຫາ ແລະການປະເມີນຕົວໄດ້ຮັບວາແຜນແລະປະ ຕິບັດ	10	13	12	13	12	60
16.2.1	ສ້າງແຜນການເຄື່ອນໄຫວ						
16.2.2	ກຳນົດພະນັກງານຮັບຜິດຊອບ						
16.2.3	ໄປຕິດຕາມສຶກສາ						
16.2.4	ຕຳແໜ່ນການສຶກສາສຳລັບລະດັບປະເມີນຜົນ						
16.2.5	ວິເຄາະສູນທຳຮ້າຍກຳລັງມູນແລະເຮັດບົດລາຍການ						
16.3	ລະດັບປະຕິບັດການແຕ່ລະຊາດສຳລັບວິ ເຄາະສູນແລະຂ່າວສານ ແລະການກະ	7	10	8	10	8	43
ລ/ດ	ຕົວໄດ້ຮັບ / ກິດຈະກຳຕ່າງໆ	ປີ					ລວມເງິນທັງ ໝົດ X 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
	າບບັນຍາຍການວິເຄາະໄດ້ຖືກສຳເລັດ ແລະມີການເຄື່ອນໄຫວຕົວຈິງ						
16.3.1	ຈັດຕັ້ງຄວບຄຸມສາວສານເກີນກຳລັງມູນ ຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ						
16.3.2	ມີການວິເຄາະສາວສານສູນຂ່າວສານໃຫ້ແກ່ພະ ນັກງານ						
16.3.3	ຈັດຕັ້ງລະດັບລາຍການສູນຂ່າວສານແບບສອງຂັ້ນ						
16.3.4	ມີການເລີຍແຕ່ລະມູນຂ່າວສານ						
16.3.5	ແລກປ່ຽນສູນຂ່າວສານຈາກພາກລວມອື່ນໆເພື່ອ ປັນທຶກການປະຕິບັດງານໂຄງການ						
16.4	ລະດັບເປັນກຳລັງມູນປະຕິບັດຮຽນທາງ ປະເທດອື່ນໄດ້ຖືກສຳເລັດ ແລະມີການ ເຄື່ອນໄຫວຕົວຈິງ	5	7	6	7	6	31
16.4.1	ບົດລະດັບຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານ ດ້ວຍການໄປຕິດຕາມສຶກສາ						
16.4.2	ປະຕິບັດມູນໃນການປະຕິບັດກິດຈະກຳຂອງ ໂຄງການ ແລະປະຕິບັດປະການ						
16.4.3	ມີຕ້ອງສະມຸດຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ						
	ລວມ	30	40	35	40	35	180
17	ຮ່າງແຜນການແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ແຕ່ ປີ 1998 -2002						
	ລວມເງິນທັງໝົດ	2848	2777	2291	2010	2181	12107

ໝາຍເຫດ - ງົບປະມານທີ່ສະແດງຢູ່ໃນຕໍ່ລະດັບຂອງຕ່າງໆນັ້ນ ແມ່ນລວມທັງງົບປະມານຂອງລັດ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນແລະການປະກອບສ່ວນຂອງປະຊາຊົນ
- ດິວເລກງົບປະມານທີ່ຢູ່ໃນແຕ່ລະຊ່ອງທາງຕ່າງໆ X 1000 \$

NO	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
14.2	Supervise, monitor and evaluate knowledge and skills of village volunteers						
14	<u>Private sector providing services at community's request</u>	10	9	7	6	4	36
14.3	Identify roles of private sector						
14.3	(Private sector) Provide services						
14.3	(Districts) Supervise and evaluate work by private sector						
14	<u>Districts providing appropriate support to community as requested</u>	7	6	5	4	3	25
14.4	Develop plan for providing support to community						
14.4	(Districts) Provide support						
14.4	(Districts) Report to relevant sectors						
14.4	(Districts) Coordinate efforts with private sector						
15	<u>Spare parts systems in place</u>	2	2	2	2	2	10
14.5	Establish spare parts stores						
14.5	(Village committees) Develop plan to procure/request necessary spares						

NO	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
14.5	(Village committees) Check that necessary spares available and report any problems						
15	<u>Communities raising required funds to pay for operation, maintenance and routine repair</u>	1	1	1	1	1	5
14.6	Establish plan for raising funds to pay for costs operation and repairs						
14.6	Establish community funds, with management by village committee						
	TOTAL	40	35	30	25	20	150
15	<u>Private sector providing required goods and services to sector</u>						
15	<u>Joint technical mechanism set up and functioning</u>	1	1	1	1	1	5
15.1	Establish technical committee						
15.1	Hold regular meetings to share experiences						
15.1	Feed in experiences to improve implementation						
15.1	Evaluate experiences						
15	<u>Plan for mobilizing private sector developed</u>						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
15.2	Develop plan with private sector						
15	<u>Plan implemented</u>	2	2	1	1	1	7
15.3	Implement plan						
15	<u>Local manufacture of spare parts, materials equipment, etc.</u>	2	2	2	1	2	9
15.4	Work with local manufactures to explore possibilities and plan						
15.4	Promote and stimulate local production						
15.4	Control quality of produced items						
16	<u>Quality assurance and price control mechanisms developed and practiced</u>	2	1	1	1	1	6
15.5	Develop standards and determine acceptable price levels						
15.5	Monitor quality and prices						
15.5	Discuss problems with private sector						
16	<u>Experiences recorded and fed back into national system</u>	1	1	1	1	1	5
15.6	Establish data collection units and reporting formats						
15.6	Collect/record experiences and analyze						
15.6	Disseminate information at meetings and through other channels						
	TOTAL	8	7	6	5	6	32

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing					Total budget x 1000 \$
		1998	1999	2000	2001	2002	
16	<u>Experiences recorded and fed back into NWSEH Programme</u>						
16	<u>Routine monitoring systems in place and monitoring being done</u>	8	10	9	10	9	46
16.1	Develop annual plans with indicators						
16.1	Carry out monitoring						
16.1	Carry out evaluations and prepare reports						
16	<u>Special case studies, study visits and evaluations being planned and carried out</u>	10	13	12	13	12	60
16.2	Develop activities plans						
16.2	Assign responsible staff						
16.2	Organize study tours						
16.2	Carry out case studies and evaluations						
16.2	Analyse information gathered and prepare reports						
16	<u>National system for processing information and data, and disseminating results in place and functioning</u>	7	10	8	10	8	43
16.3	Establish information units at various levels						

No	RESULTS/PLANNED ACTIVITIES	Timing										Total budget x 1000 \$
		1998		1999		2000		2001		2002		
16 3	Train personnel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
16 3	Establish two way flow of information	■		■		■		■		■		
16 3	Disseminate information	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
16 3	Exchange information with other sectors to improve implementation of activities		■		■		■		■		■	
16	<u>System for collecting experiences from other countries in place and functioning</u>	5		7		6		7		6		31
16 4	Upgrade knowledge and skills of personnel through study tours	■		■		■		■		■		
16 4	Produce manual of projects and experiences	■		■		■		■		■		
16 4	Establish libraries at various levels		■		■		■		■		■	
	TOTAL	30		40		35		40		35		<u>180</u>
	<u>GRAND TOTAL</u>	2848		2777		2291		2010		2181		<u>12107</u>

Remarks Budget estimation showing in such columns and rows indicated the budget allocation from ESA s, NGO's, Government and communities and the figures set calculated in x 1000 \$

APPENDICES

APPENDIX A: KEY REFERENCES

Lao Sector Strategy and Guideline National Framework Process:

"Workplan for Institutional Strengthening of the National Water Supply and Environmental Health Programme"; Final draft;

National Water Supply and Environmental Health Programme, Lao PDR;
September 1994; 2 pps; Lao and English, LAO94\WPL409E.PLN

"Concept Paper, describing the planned development of a Water and Environmental Health Sector Strategy and Action Plan"; Final Draft,

National Water Supply and Environmental Health Programme, Lao PDR;
October 1994; 17 pps; Lao and English; LAO94\CONC410G DRA

"Post Workshop Briefing: Introductory Workshop for the development of a National Water and Environmental Health Strategy"; Draft;

National Water Supply and Environmental Health Programme, Lao PDR, for
Committee for Planning and Cooperation,
January 1995; 5 pps; Lao and English; LAO95\BRIE501C.NOT

"(developing a..) Strategy on Health Education and Information Management"; Discussion Note; Dr. Nouanta Maniphousay, National Water Supply and Environmental Health Programme, Lao PDR; (prepared during a WHO-sponsored hygiene education course at IRC);
November 1994; 6 pps; LAO94\#\PAPER

"Country Report: Lao PDR"

RWSG-EAP Annual Staff Retreat, Kuta, Indonesia
8-11 February 1995; 14 pps; LAO95\KUTA501.REP

"Preliminary Study for the identification and design of a Monitoring System for the National Water Supply and Environmental Health Programme ... : Identification of the Information Needs at all levels...."; Report; May 1995; Dr. Khonsevanh, Dr. Kaysami, F. de St. Simon; 29 pps; (part) Lao and English

"Workshop on Group Dynamics and Facilitation of Work Groups"; 29 May - 1 Report; Lao Development Center,; June 1995; 26 pps; Lao and English

"Summary Report on the Inaugural Sector Forum Meeting : Meeting the Water and Sanitation Needs of Minority peoples and Remote Areas";

21st June 1995; 27 pps; Lao and English; LAO95\SFMG507F.REP

"Mid-year Programme Review Meeting 1995: (Report on) Institutional Strengthening and Strategic Planning Component"; National Water Supply and Environmental Health Programme (Nam Saat); June 1995; Lao and English; LAO95\MTR#506B.REP

"A Briefing Note on the Institutional Strengthening and Strategic Planning component"; July 1995; Lao and English; 5 pps; LAO95\PROG507A.BRF

"Strategy and Action Plan Development: Bar Chart Programme"; July 1995; Lao and English; 2 pps; LAO95\PROG507A.PRO

"UNDP-World Bank Water and Sanitation Program - Annual Report Contribution - Lao PDR"; Draft Report; July 1995; LAO95\AREP507.DRA and LAO95\AREP507A.DRA

"Periodic Report on Aspects of Institutional Strengthening and Strategic Planning Within the National Programme"; joint report, National Water Supply and Environmental Health Programme (NWSEHP) / UNDP-World Bank Program; November 1995; LAO95\PROG511A.REP

"Sector Position Statement and Issues Paper"; draft; National Water Supply and Environmental Health Programme (NWSEHP); March 1996; Lao and (part) English

"National Water Supply and Environmental Health Programme (Nam Saat) - An Evaluation of the Sida funded UNICEF/WES and UNDP/World Bank Assistance"; draft report and commentary; Evaluation Team / reviewers; June 1996

Country and Policy background:

"Lao People's Democratic Republic: Socio-Economic Development Strategies"; Reports from Round-Table Meetings

"Basic Statistics about the Socio Economic Development in the Lao PDR"; Committee for Planning and Co-operation (CPC); Government of the Lao PDR; Vientiane 1993

"Economic Development in Lao PDR - Horizon 2000"; Ed. Chi Do Pham; IMF, Vientiane 1994

"Development Cooperation: Lao PDR Annual Reports"; UNDP Vientiane

"Children and Women in the Lao People's Democratic Republic"; UNICEF Vientiane; April 1992

"Water Supply and Environmental Sanitation: Plan of Operations (1992-1996)"; Government of the Lao PDR / UNICEF; Vientiane; December 1992

"Rural Water and Sanitation in the Lao PDR: A Framework for a New Decade"; K.Hewitt et alia; UNICEF Vientiane; 2 Volumes; Lao and English; August 1991

"Socio Economic Development Review and Action Plan up to the Year 2000", Government of Lao PDR; October 1995.

Strategy related guidance:

"The Development of Water and Sanitation Sector Strategy and Action Plans"; R.A.Boydell, A.Macoun and R.Deer; UNDP/World Bank Water and Sanitation Program; The World Bank; November 1989

"Water Resources Management: A World Bank Policy Paper"; The World Bank; Washington; 140 pps; February 1993

"A Guide to the Formulation of Water Resources Strategy"; Eds: Guy Le Moigne, Ashok Subramanian, Mei Xie and Sandra Giltner; UNDP New York; 1994

"UNICEF Strategies in Water and Environmental Sanitation"; UNICEF New York; July 1995

"A Strategy for Water Sector Capacity Building"; Eds. G.J.Alaerts, T.L.Blair, F.J.A.Hartveld; IHE Report Series 24; IHE Delft / UNDP New York; 1991

ຮູບພາບໜ້າປົກຂອງເອກະສານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ ຈາກສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.

ຊຶ່ງໄດ້ຄັດເລືອກເອົາຈາກປື້ມ “ ການອອກແບບຢ່າງກວ້າງຂວາງ - ສິນລະປະກ່ຽວກັບເຄື່ອງໄໝ” , ຊຶ່ງນຳເຜີຍແຜ່ໃນ
ເດືອນກໍລະກົດ ປີ 1997 ໂດຍສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການຊີດາ.

The cover illustration is used by courtesy of Central Lao Women's Union.

*It is taken from the book “Infinite Designs - The Arts of Silk” July 1995, published by Lao Women's Union
and supported by Sida.*

